JERZY EDIGEY

VALIZA CU MILIOANE

JERZY EDIGEY

Valiza cu milioane

În româneşte de Anda Maria Mareş

Editura Univers
Bucureşti – 1982

Cuprins

Capitolul I Banca este închisă_____4
Capitolul II Misterul din pădurea Bielany_____19
Capitolul III Unde oare se află valiza?_____31
Capitolul IV Noaptea în atelierul auto_____44
Capitolul V Îndoielile locotenentului Faleçki_____59
Capitolul VI Cotitură neaşteptată în anchetă_____70
Capitolul VII Al doilea iese din joc_____91
Capitolul VIII Declaraţiile milionarei ratate_____108
Capitolul IX Cel de-al cincilea membru ai bandei?_125
Capitolul X „Trebuie să-l găsim pe tipul ăsta”_____137
Capitolul XI Bleumarin sau maro?_____152
Capitolul XII Urme noi?_____163
Capitolul XIII Iar radioul cânta tot mai tare..._____179
Capitolul XIV Un alt pistol_____192
Capitolul XV Doar o clipă de atenţie_____203
Capitolul XVI Valiza cu comori_____212
Capitolul XVII Ultima împuşcătură_____227

Capitolul I
Banca este închisă

Ploua întruna. Era, mai curând, lapoviţă decât ploaie. O lapoviţă de care nu te apără nici umbrela, nici paltonul. Vremea asta ingrată ţinea de două zile. Parcă n-ar fi fost începutul lui septembrie, ci sfârşitul lui noiembrie. Oamenii care se grăbeau la lucru sau la gară, căci majoritatea locuitorilor din Łowiez lucrau în capitală, îşi concentrau întreaga atenţie cum să ocolească mai bine băltoacele mari de pe trotuare şi de pe partea carosabilă a străzii.

Nimeni nu acorda vreo atenţie bărbatului îmbrăcat într-un pardesiu bleumarin şi o şapcă de aceeaşi culoare, care căra o tolbă maro, ponosită, aliniată cu o curea pe umăr. Era un lucrător oarecare de la centrala telefonică sau electrică, care îşi făcea controlul în raionul său sau mergea să repare vreo defecţiune pe linie.

Bărbatul în pardesiu bleumarin se uită la ceas. Acele „Rakietei” sale se aflau în clipa aceea: cel mare la nouă, cel mic puţin mai jos. Opt fără un sfert! Apoi se îndreptă spre transformatorul electric din apropiere, îl deschise cu o cheie scoasă din tolbă şi începu să meşterească ceva în interior.

A durat foarte puţin. Cel mult un minut. După aceea închise cu grijă uşa de oţel a transformatorului şi se îndreptă spre fişetul cu legături telefonice. Avea o cheie şi pentru acesta. Aici, cu mişcări repezi dar

sigure şi hotărâte, scoase câteva fişe. După care închise cu grijă la loc uşa metalică.

La urmă, fără să se grăbească, coti pe una din străduţele laterale care porneau din mica piaţă a orăşelului. Aici, nu departe de colţ, lângă un zid înalt, cu o poartă mare pentru maşini şi cu o portiţă obişnuită, staţiona un „Fiat” de culoare deschisă. Bărbatul în pardesiu bleumarin mai scotoci o dată în tolba sa, lângă poartă. Scoase o a treia cheie şi o introduse în broasca portiţei. Zăvorul alunecă cu un zgomot surd şi uşa se întredeschise câţiva centimetri.

De data aceasta nu mai luă din tolbă, ci din buzunarul hainei, un inel cu cheile maşinii. Privi în jur cu atenţie. Nu-l vedea nimeni, aşa că deschise cu cheia uşa autoturismului şi se strecură în interior. Îşi scoase de pe el pardesiul ud şi şapca. Rămase într-un costum elegant de culoare închisă. Purta o cămaşă albă cu cravată asortată, care să nu bată la ochi. Batista albă din buzunarul de sus al hainei venea bine la costum.

Motorul porni imediat. Şoferul însă nu puse maşina în mişcare. O ţinea pregătită de plecare. Pardesiul bleumarin, tolba de piele şi şapca le vârî sub scaun, să nu se vadă. Aştepta.

În timp ce acesta întrerupsese curentul electric din partea pieţii în care se afla, pe scările care duceau spre Banca Cooperaţiei săteşti urcau trei bărbaţi în trenciuri de culoare deschisă. Toţi purtau mustăţi la modă pe-atunci. Bărbiile şi obrajii le erau acoperiţi cu peri deşi. Fiecare din cei trei avea pe cap fie o şapcă gen ciclist, fie o pălărie cu bor larg.

Banca cooperaţiei săteşti din Łowiez era amplasată într-o clădire nu prea mare, cu două etaje, în piaţa oraşului. Pe una din părţile laterale ale clădirii se aflau

poarta şi scările care duceau la etajele locuite de diverşi locatari. Tot parterul era însă ocupat de sala mare de operaţiuni, în care lucrau majoritatea funcţionarilor. Tot aici se afla cabinetul directorului, biroul contabilităţii, cât şi încăperile lipsite de ferestre denumite pompos „tezaurul”. De fapt erau trei case mari de fier, lipite de perete. Tezaurul era despărţit de sala de operaţiuni prin uşi masive de stejar căptuşite cu tablă din oţel şi cu un grilaj nu mai puţin solid, închis la rândul lui cu un lacăt mare.

Banca cooperaţiei săteşti din Łowiez era o instituţie foarte importantă mai ales pentru agricultorii care locuiau în regiune. Aici primeau credite pentru investiţii. Tot aici îşi ridicau drepturile cuvenite pentru furnizările de cereale şi contractările de animale. Luna septembrie era pentru agricultori cea mai bună pentru predarea cerealelor. La staţia de cale ferată din Łowiez şi din celelalte localităţi din împrejurimi, feroviarii ataşau în fiecare zi la trenurile de marfă câteva vagoane cu porci şi vite. Crescătorul de animale se prezenta după aceea cu chitanţa la bancă pentru a-şi încasa banii cuveniţi.

Pentru a veni în întâmpinarea clienţilor, banca îşi începea activitatea la ora şapte dimineaţa, iar la opt fix portarul descuia intrarea principală a băncii. Casele îşi începeau la această oră plata. Dar cu treizeci de minute înainte pe trotuar se şi forma coada. Astăzi nu era însă nimeni. Pe o astfel de vreme nici ţipenie de om nu se grăbea să vină atât de dimineaţă la bancă.

Când bărboşii ajunseră în faţa uşii, portarul le spuse prin ferestruică:

— Banca este încă închisă. Deschidem la ora opt. Peste un sfert de oră.

— Noi am venit la, directorul Drzewiecki. La această oră ne-a fixat întâlnirea. Suntem din Varşovia, de la Centrala agro-alimentară. Spunând acestea, unul din cei trei arătă prin geam o legitimaţie îmbrăcată într-o învelitoare maro.

Dacă musafirii ar fi invocat vreun motiv banal al vizitei lor la bancă înainte de deschidere, cu siguranţă că portarul nu le-ar fi dat drumul. Sau, în cel mai rău caz, s-ar fi dus la directorul Stanislaw Drzewiecki şi l-ar fi întrebat ce să facă. Dar chiar şi la Łowiez, cu toate că se află atât de aproape de capitală, cuvintele „suntem din Varşovia” şi mai mult chiar „de la Centrală” îşi exercitară influenţa lor magică. Fără să stea pe gânduri, portarul răsuci cheia în broască şi cei trei bărbaţi pătrunseră în interior, într-o mică anticameră, care îndeplinea atât rolul de cameră de gardă cât şi de garderobă.

Din clipa aceea, evenimentele se desfăşurară fulgerător.

Paznicul, care se afla în camera de gardă, răsfoia un ziar pe care şi-l cumpărase venind la serviciu. Brusc, atât el cât şi portarul văzură în mâinile celor intraţi pistoale.

— Staţi liniştiţi! Nu vă mişcaţi, că trag!

În vocea celui care rosti aceste cuvinte se simţea hotărârea de a-şi îndeplini ameninţarea fără să stea pe gânduri.

Între timp, cel de-al doilea agresor luă carabina paznicului care se afla lângă scaun, iar cel de-al treilea atârnă pe uşă inscripţia:

AZI BANCA SE VA DESCHIDE LA ORA NOUĂ.
VĂ RUGĂM SĂ NE SCUZAŢI!

Cheia se afla în uşă. Agresorii n-au avut aşadar nicio dificultate cu încuierea ei. Deocamdată, din exterior, nu-i ameninţa nimeni, Ţinându-şi pistoalele în mâini, porunciră celor doi reţinuţi:

— Luaţi-o spre sală. Fără gălăgie!

Paznicului şi portarului nu le rămase altceva de făcut decât să se supună ordinului.

Apariţia acestui grup în sala operativă n-a trezit, la început, nicio nelinişte. Funcţionarii se aflau la ghişeele şi birourile lor, pregătindu-se pentru activitatea cotidiană bancară. Casierul împreună cu directorul şi unul din funcţionari se aflau tocmai în tezaur. Stăteau lângă o casă de fier deschisă şi scoteau din ea bani, după care îi puneau într-o valiză, pe care apoi, conform obiceiului, o duceau în boxa casierului.

Unul dintre agresori se opri în uşă. Al doilea trecu în goană, sau mai bine zis alergă prin sală, oprindu-se în uşa tezaurului. Al treilea bărbos îşi alese locul în mijlocul sălii. Ridică pistolul şi trase de două ori în tavan.

— Toţi în picioare! Mâinile sus!

Se produse o mică panică. Una din funcţionare începu să ţipe. Agresorul îşi îndreptă ţeava armei spre ea.

— Linişte, că trag! spuse apăsat.

Femeia tăcu.

În timpul acesta, unul din funcţionarii băncii, cel care se afla lângă boxa casei şi în atribuţia căruia intra primirea şi controlarea cecurilor şi a altor ordine de plată, nu-şi pierdu sângele rece. Apăsă cu piciorul pe butonul de alarmă aflat sub birou. Dar vuietul sirenei nu se auzi. Nici la circa de miliţie cea mai apropiată nu se aprinse becul roşu de alarmă. Nici

zăvoarele electrice, care ar fi trebuit în momentul acela să blocheze toate ieşirile din clădire nu se puseră în mişcare. În această parte a oraşului curentul electric fusese întrerupt.

Funcţionarii băncii se sculară de pe locurile lor şi-şi ridicară mâinile în sus. Oamenii din tezaur înlemniră de spaimă văzând în faţa lor ţeava pistolului.

— Toată lumea în camera directorului! comandă agresorul aflat în mijlocul sălii. Repede şi fără goange.

— Şi voi, completă bărbosul aflat în pragul tezaurului. Mişcaţi-vă!

Camera directorului Drzewiecki era foarte mare. În afara biroului se aflau acolo o masă lungă acoperită cu postav verde şi un număr suficient de scaune. Aici se desfăşurau de obicei şedinţele băncii şi tot aici erau primite persoanele care voiau să vorbească cu conducerea unităţii, fără martori. Acum, în încăperea cu două ferestre ce dădeau spre curtea interioară era mare înghesuială. În prag se afla unul din bandiţi.

— Staţi jos! le ordonă. Pe scaune sau pe podea.

Şi acest ordin a fost îndeplinit întocmai, fără nicio obiecţie.

Ceilalţi doi bărbaţi intrară în tezaur. Aruncară din valiza aflată pe podea pachetele cu bancnote de douăzeci şi cincizeci de zloţi şi săculeţele cu mărunţiş. În schimb băgară în ea, mai întâi, bancnotele de o mie de zloţi, în pachete de câte o sută de bucăţi, aflate pe raftul superior al casei de fier. Apoi le scoaseră din casă pe cele de cinci sute, şi la urmă bancnote de o sută. Când au terminat operaţiunea, unul din bandiţi a închis valiza cea veche şi a legat-o cu o curea scoasă din buzunar.

— Al dracului, grea mai e, zise, încercând să ridice prada.

— Ce te miri aşa? râse cel de-al doilea bărbos. În valijoara asta sunt peste patru milioane de zloţi, una peste alta.

— Gata, s-o ştergem!

— Încet, încet. Du-te mai întâi la uşă şi vezi dacă e cineva. Iau eu valiza.

Amândoi ieşiră din tezaur. Unul se îndreptă spre uşă, celălalt, împreună cu prada, se apropie de banditul care-i păzea pe oamenii înghesuiţi în cabinetul directorului.

— Ia te uită, spuse râzând, cât de cuminţi stau. Noi suntem gata, adăugă, adresându-se colegului.

— Drumul e liber, raportă cel de-al treilea de lângă uşă.

— Staţi aici liniştiţi o jumătate de oră. Dacă în timpul ăsta cineva va da alarma, arunc o grenadă pe fereastră. Spunând aceste cuvinte, le arătă un obiect negru, oval, pentru ca niciunul din cei de faţă să nu aibă vreun dubiu în ceea ce priveşte ameninţarea. Să fi fost oare o grenadă adevărată? Nimeni nu s-a uitat cu atenţie la el.

Uşa cabinetului directorului a fost încuiată cu cheia. Oamenii aflaţi înăuntru auziră paşi grăbiţi trecând prin sala de operaţiuni iar uşa dinspre stradă deschizându-se şi închizându-se. Cei care se aflau mai aproape de fereastră se ridicară în grabă şi se apropiară de gratii pentru a da alarma. Au trebuit însă urgent să se întoarcă la locurile lor. În curte, chiar lângă una din ferestre se afla acelaşi bărbos care îi păzise.

— Linişte, zbieră. Ce v-am spus?

Terorizaţi cu grenada, se dădură în lături de la geam şi înlemniră pe podea.

Trecură câteva minute lungi cât o veşnicie.

Directorul Drzewiecki, care stătea la birou, privi înspre fereastră. Silueta agresorului dispăruse aşa că ridică încet receptorul din furcă. Dar tonul nu venea. Lovirea furcii nu ajută la nimic. Telefonul era mut.

— Au tăiat, probabil, firele, şopti unul din funcţionarii tineri ai băncii, aflat pe podea, chiar lângă birou. Să mă uit. Poate c-au plecat?

Cercetă un moment cu privirea curtea, dar nu mai zări pe nimeni.

— Canaliile au dispărut, spuse şi deschise fereastra.

Toţi se ridicară de la locurile lor. Unul dintre ei, mai naiv, apăsă pe clanţa uşii. Fără să aibă, bineînţeles, urmarea aşteptată. Altcineva, nerăbdător să scape din captivitate, se aruncă asupra uşii cu toată puterea, dar scândurile groase din stejar, căptuşite în plus cu un strat de izolaţie fonică, nici nu se clintiră.

— Nu facem nimic, spuse casierul. Trebuie să strigăm după ajutor pe fereastră.

Speranţe de a primi vreun ajutor erau însă slabe. Locatarii de la etajele superioare părăsiseră imobilul, plecând la serviciu, la şcoală sau după cumpărături. O bună bucată de vreme, strigătele n-au alarmat pe nimeni. În cele din urmă, în curte apăru un client al băncii. Acesta citise anunţul de la uşă privind deschiderea cu întârziere a băncii. Tocmai trecea pe lângă poartă când auzi strigătele de ajutor.

— Ce s-a întâmplat? întrebă uimit, văzând atâtea capete la cele două ferestre.

— Banca a fost jefuită, explică directorul Drzewiecki. Suntem încuiaţi. Vă rog, anunţaţi miliţia.

— Jefuită? se miră clientul. Dar unde sunt bandiţii?

— Au fugit. Ne-au închis pe toţi într-o cameră. Chemaţi repede miliţia.

— Zău, aşa e? făcu agricultorul, întrebându-se dacă nu cumva îşi bat joc de el.

— Domnule Marchlewski, zise casierul care îl cunoştea pe client, du-te repede la miliţie. Fiecare minut e preţios.

După ce i-au închis pe toţi funcţionarii în cabinetul directorului Drzewiecki, cei trei bandiţi părăsiră în linişte banca împreună cu prada preţioasă. Încuiaseră cu grijă uşa de la intrare în urma lor, merseră câţiva metri pe trotuar, apoi dădură colţul şi intrară în curtea vechii clădiri. Unul din bărboşi zădărnici cu succes, după părerea lui darea alarmei pretimpurii de către cei închişi. Mai rămase câteva clipe sub fereastră, aşteptând ca tovarăşii lui să treacă prin curte cu valiza preţioasă şi prin portiţa din zid să ajungă la străduţa lăturalnică, care dădea în piaţa oraşului. Aici îi aştepta „Fiatul” de culoare deschisă, la câţiva metri de poartă. Aruncară valiza în portbagaj. Doi bărboşi, ocupară locurile din spate, lăsând portiera din faţă deschisă. Ultimul bandit se alătură grupului, aşezându-se lângă şofer. Maşina o porni din loc.

— Le-am băgat spaima în oase, că cel puţin zece minute de acum încolo niciunul nu mai scoate nasul afară, râse acesta.

Şoferul nu spuse nimic. Se învârti câtva timp pe străzile oraşului, după care îndreptă maşina în direcţia gării, pe drumul cel mai scurt. Într-un anumit loc opri maşina.

— Coborâţi! ordonă.

Cei trei bărbaţi se dădură jos ascultători şi cu pas rapid se îndreptară spre gară, unde se amestecară printre călătorii de pe peroane. „Fiatul” de culoare deschisă plecă mai departe, până la bariera de cale ferată. Bariera era deschisă şi astfel maşina porni în

viteză pe şoseaua ce ducea spre capitală.

Alarmată, miliţia sosi în câteva minute. Miliţienii însă nu putură pătrunde în interior. Au adus un specialist care să descuie uşa de la intrare, iar apoi să potrivească un şperaclu cu care să-i elibereze pe funcţionarii băncii închişi în camera dinspre curte. În cele din urmă, palizi, şi emoţionaţi, funcţionarii îşi părăsiră închisoarea temporară.

Locotenentul Mikolaj Stolarezyk conducea acţiunea miliţiei. La mai puţin de o oră veni din Varşovia, de la Comandamentul voievodal al miliţiei, o echipă numeroasă de anchetă, condusă de maiorul Witold Potapowicz. Locotenentul, dându-şi seama că Varşovia va prelua întreaga anchetă, nu a făcut niciun interogatoriu, rezumându-se doar la păstrarea tuturor urmelor şi la stabilirea stării de fapt. Unul din miliţieni ceru o scară şi stând în vârful acesteia, scoase cele două gloanţe trase de bandit, care se înfipseseră în tavan.

După sosirea maiorului Potapowicz începu interogarea martorilor. Primii au fost portarul şi paznicul. După aceea au fost invitaţi directorul, casierul şi funcţionarul care se afla în tezaur. Restul funcţionarilor băncii relatară apoi pe rând ofiţerului de miliţie cum s-a desfăşurat jaful şi ce au observat caracteristic. Echipa de specialişti în dactiloscopie a adunat toate amprentele digitale. Instalatorii chemaţi au descoperit imediat cauza nefuncţionării telefonului şi a lipsei de curent electric.

Ancheta la faţa locului, la bancă, s-a prelungit până seara târziu. În piaţa din faţa Băncii cooperaţiei săteşti se adunau în permanenţă grupuri de gură-cască. Vestea despre jaful temerar se răspândise într-o clipită prin tot oraşul. Doi miliţieni în uniformă

încercau în zadar să-i împrăştie pe curioşi. Unii plecau pentru ca să se reîntoarcă imediat, alţii se ţineau la oarecare distanţă de clădirea băncii, însă nu aveau de gând nici ei să părăsească punctul de observaţie.

În cele din urmă, după ora opt seara, uşa de la intrare se deschise şi funcţionarii băncii părăsiră grămadă clădirea în care le-a fost dat în ziua aceea să treacă prin atâtea emoţii. În interior rămăseseră doar miliţienii, directorul Drzewiecki şi paznicul din schimbul de noapte.

— Domnule maior, poate lăsaţi vreun om de-al dumneavoastră la noapte? propuse directorul.

— De ce? zâmbi ofiţerul de miliţie. Nu avem de ce să ne temem, a doua oară nu mai vin. Ştiu doar că nu mai aveţi bani.

— Mâine putem deschide?

— Ce-am avut de făcut la faţa locului, am făcut, răspunse maiorul. Aici ne-am terminat treaba. În ceea ce priveşte deschiderea băncii, hotărâţi singuri sau să hotărască forurile superioare. După părerea mea, banca trebuie să fie redeschisă cât mai repede.

— Bineînţeles, aprobă şi locotenentul Stolarezyk. Clienţii dumneavoastră au prea mult de lucru pe câmp pentru a veni în mod inutil să-şi ridice banii.

— Am să întreb la Varşovia, hotărî Drzewiecki.

— Să ieşim, conchise maiorul.

Ofiţerii de miliţie îşi luară rămas-bun de la director şi o porniră spre Comandamentul raional al miliţiei. Aici, maiorul Potapowicz, locotenentul Stolarezyk comandantul raional, colonelul Lesniewski, ţinură prima şedinţă. Chipurile ofiţerilor de miliţie nu arătau prea încântate. Rezultatele anchetei preliminare erau mai mult decât modeste.

Locotenentul Stolarezyk raportă şefului său cum s-

a desfăşurat atacul:

— Bandiţii s-au orientat perfect în topografia clădirii şi în activitatea băncii. Au acţionat fără nicio greşeală. Întreaga operaţiune a durat cu puţin peste zece minute. Au fugit prin curtea ce da spre străduţa lăturalnică, unde-i aştepta o maşină, un „Fiat” de culoare deschisă. Din păcate, toată ziua a plouat, trecători au fost puţini şi, de altfel, atât ei cât şi locatarii din casele vecine nu s-au interesat de maşină şi de şoferul ei. Instalaţia de alarmă a băncii era în cea mai perfectă ordine. Nu a funcţionat deoarece bandiţii au întrerupt curentul electric în acest cartier din Łowiez. Acelaşi lucru este valabil şi pentru telefoane. Totul a fost făcut cu mare precizie. Una din vânzătoarele de la magazinul alimentar îşi aminteşte că a zărit un tip în pardesiu de culoare închisă şi cu şapcă meşterind ceva la transformator. Atunci s-a stins lumina în camera din spatele magazinului.

— Rolul portarului, care a deschis uşa bandiţilor, şi al paznicului care s-a lăsat dezarmat, nu v-au dat de bănuit? întrebă colonelul.

— Eu i-aş închide pe amândoi pentru orice eventualitate, spuse locotenentul.

— Nu cred că trebuie procedat astfel, îşi exprimă părerea maiorul Potapowicz. Materialul de anchetă de până acum nu ne dă nici cea mai mică bază pentru a-i reţine pe aceşti oameni. Bandiţii au dat dovadă de multă inventivitate, pentru că au prevăzut faptul că portarul nu le va da drumul înăuntru. S-au asigurat faţă de această eventualitate. Directorul Drzewiecki a declarat, există de altfel şi alţi martori, că ieri i s-a telefonat de la Varşovia, chipurile din partea Centralei agro-alimentare, anunţându-i-se pentru ziua de azi

sosirea celor trei lucrători ai Centralei. Aşa că dacă portarul nu i-ar fi lăsat de la început să intre şi s-ar fi dus să-l întrebe pe director, Drzewiecki ar fi dat cu siguranţă dispoziţia să li se dea drumul. Deci lucrurile s-ar fi petrecut la fel. Este adevărat că paznicul s-a lăsat luat prin surprindere, dar cred că fiecare din noi în locul lui nu ar fi fost mai vigilent. Paznicul era înarmat cu o carabină, dar această armă lungă este practic inutilizabilă în încăperi închise. Chiar dacă arma nu ar fi fost sprijinită de scaun şi s-ar fi aflat în mâna paznicului, efectul ar fi fost acelaşi.

— Ştiu eu? spuse colonelul, gândindu-se la cuvintele lui Potapowicz.

— Nu susţin în mod categoric că paznicul şi portarul n-ar fi avut înainte contacte cu agresorii, dar consider aceasta ca puţin probabil, îşi apără maiorul punctul de vedere. Dacă vreunul din ei este vinovat, deocamdată l-aş lăsa în pace şi nu l-aş reţine. Mai bine să-i supunem unei observaţii atente. Poate că aşa ne vor conduce la autorii principali ai jafului.

— Bandiţii trebuie să aibă un complice pe terenul băncii, se încăpăţână locotenentul. De unde să ştie ei atât de bine amplasarea încăperilor? De unde să ştie că funcţionarii îşi încep lucrul la ora şapte, iar casele se deschid o oră mai târziu? Şi, în cele din urmă, cheia de la portiţa din curte. Pe acolo au fugit bandiţii. Această portiţă este doar mereu încuiată.

Maiorul zâmbi.

— Dragul meu coleg, zise acesta, fac pariu că-ţi deschid broasca aia în două minute cu ajutorul unui cui obişnuit îndoit cum trebuie. Iar oamenii care au pregătit o asemenea acţiune, cu siguranţă că au avut un şperaclu potrivit. De asemenea, nu e deloc greu să cunoşti amplasarea încăperilor băncii. Era suficient să

faci o singură vizită în această clădire pentru a te orienta perfect. În afara sălii de operaţiuni şi a garderobei, mai există acolo doar cinci încăperi. Obiceiurile care domnesc la bancă nu reprezintă un secret pentru nimeni. Orele de funcţionare ale caselor sunt anunţate pe uşa de la intrare. Se ştie doar că, dacă deschiderea casei are loc la opt, funcţionarii băncii trebuie să vină cu cel puţin o jumătate de oră mai devreme. În ceea ce priveşte banii, trebuie scoşi din tezaur şi duşi la ghişeele caselor înaintea venirii primilor clienţi. Sunt convins că bandiţii au observat cu atenţie o bucată de vreme banca şi au adunat toate informaţiile necesare. Pentru a le obţine nu au trebuit să-şi caute un complice în interior, deşi nu se poate exclude că îl au.

— Întreruperea curentului şi a telefoanelor? se încăpăţână locotenentul Stolarezyk.

— Da, recunoscu Potapowicz. Aici lucrurile sunt mai complicate. Omul care a făcut treaba asta are, fie o pregătire tehnică corespunzătoare, fie o practică îndelungată. Acest lucru este, de altfel, până în prezent, singurul indiciu cu privire la datele personale ale unuia dintre bandiţi.

— Mai este „Fiatul” de culoare deschisă, mormăi colonelul.

— Cu siguranţă că este furat, replică maiorul. Iar dacă nu-i furat, găsirea maşinii nu va fi deloc uşoară. În Polonia sunt cel puţin câteva mii de maşini identice. Vom merge şi pe urma asta, dar mă îndoiesc că vom avea succes.

— Dar dactiloscopia?

— Vom avea rezultatele chiar în cursul zilei de mâine. Tehnicienii au adunat mult material şi au luat, de asemenea, amprentele tuturor funcţionarilor

băncii. Însă martorii care au stat în apropierea agresorilor afirmă că purtau mănuşi. Deci, nici aici, spuse maiorul, nu trebuie să ne aşteptăm la prea multe.

— Cum stăm cu descrierea agresorilor? întrebă colonelul în continuare.

— Au fost descrişi, destul de precis: toţi poartă barbă şi ochelari de culoare închisă. La unul, barba era roşcată, la ceilalţi doi neagră. Pe cap aveau fie şapcă, fie pălărie, înălţimea unuia peste medie. În jur de un metru optzeci sau ceva mai mult. Ceilalţi doi: înălţime medie. Atât am reuşit să stabilim.

— Mai nimic. Barba este cel mai bun mijloc de mascare a feţei. Cu siguranţă că până acum nu a mai rămas nici urmă din favoriţii şi bărbile alea. Iar ochelarii au fost aruncaţi. Deci – conchise şeful Comandamentului raional de miliţie – practic nu dispunem în momentul de faţă de niciun indiciu concret ce ne-ar putea facilita descoperirea făptaşilor jafului.

— Din păcate, aşa este, confirmă maiorul.

— Va prelua comandamentul voievodal ancheta?

— Presupun că da. Bineînţeles însă cu ajutorul dumneavoastră activ.

— Desigur. Ne vom strădui să efectuăm o anchetă locală cât mai amănunţită. Poate vom descoperi vreo urmă. Sunt însă convins că bandiţii au venit din Varşovia.

— Deocamdată ne jucăm de-a baba oarba, răspunse maiorul. Eu mă bizui cel mai mult pe faptul că bandiţii vor comite, abia acum, o greşeală.

— Cum se poate face acum o greşeală? întrebă mirat locotenentul. N-au lăsat doar nicio urmă. Banca nu a notat seria şi numerele bancnotelor.

— Da, dar au fost jefuiţi peste patru milioane de zloţi. Nu oricine poate sta liniştit în casă, să lucreze la fabrică sau la birou, cu un salariu de două sau trei mii de zloţi pe lună, având în dulap o valiză cu o astfel de avere. Bandiţii nu-şi vor putea stăpâni dorinţa de a cheltui banii capturaţi. Şi aceasta este şansa noastră cea mai mare.

Capitolul II
Misterul din pădurea Bielany

A doua zi nu mai ploua, dar era în continuare frig, iar norii grei de plumb atârnau chiar deasupra pământului. Nu era o vreme de ieşit la plimbare. Cu toate acestea, în pădurea Bielany, pe o cărare de-a lungul malului înalt al Vistulei, se plimba un bărbat. Era clar că-şi dăduse întâlnire cu cineva, pentru că îşi tot privea ceasul cu nervozitate. Se apropia ora patru după-amiază.

În cele din urmă, dinspre strada Dewajtis apăru silueta unui alt bărbat. Mergea cu atenţie, privind tot timpul în jur, ca şi cum s-ar fi temut că este urmărit. Se apropie de cel care aştepta. Se salutară.

— Aştept de-aproape o jumătate de oră.

— Eşti singur? spuse mirat noul venit.

— Păi, excelenţele voastre nu vin niciodată punctual. Ne-am înţeles pentru ora trei şi jumătate, remarcă primul bărbat.

— Am întârziat pentru că a trebuit să schimb tramvaiul cu taxiul şi apoi să iau un autobuz. Mi s-a părut că mă urmăreşte cineva.

Bărbatul înalt dădu din umeri.

— Ce, ţi-a intrat frica în oase? Cine să te urmărească? Ai înnebunit?!

— Se poate să mă fi înşelat, dar de ce te miri că, după toate câte au fost, am nervii cam zdruncinaţi? Dacă ne descoperă? Ferească-mă Dumnezeu, până şi

gândul mă sperie.

— Nu te teme, nu ne descoperă.

— Ai citit presa de azi?

— Cred şi eu că am citit-o. Ce tam-tam au mai făcut. Dar nu-i nimic, cu atâta se aleg, cu scrisul.

— Unul din ziare a scris că „miliţia este pe urma bandiţilor îndrăzneţi”, cită cel mai scund.

— Nu fi fraier. Totdeauna scriu aşa. Asta-i regula, ca să placă şi miliţiei. Ce-ai vrea să scrie? Că „miliţia n-a găsit nicio urmă şi nu ştie ce să facă mai departe”. Nu-i aşa?

— Ai dreptate, înţeleg, dar, cu toate astea, mă tem.

— N-o să ni se clintească niciun fir de păr din cap. Acum trebuie să ne băgăm undeva şi să stăm liniştiţi un timp, până ce se potolesc.

Din spatele copacilor apăru şi al treilea bărbat.

— Kazik încă n-a venit? se miră noul venit şi le dădu bineţe colegilor. Credeam că sunt ultimul pe care-l aşteptaţi.

— Şi tu ai venit grozav de punctual! i se reproşă drept răspuns. Aşteptându-vă aici, riscam să mă îmbolnăvesc de lumbago. De peste o jumătate de oră stau lângă apă.

— Lasă frăţioare, că nu stai degeaba. Ultimul venit era bine dispus. Aţi citit presa, nu? Patru milioane o sută şaptezeci şi trei de mii de zloţi. Câte un milion în lăbuţa fiecăruia. Ne ajunge pentru maşină, un apartament ca lumea şi distracţii în regulă. Zece minute de spaimă şi apoi – tihnă până la sfârşitul vieţii. Kazik, trebuie să recunoaştem, a organizat perfect totul.

— Dar ce se întâmplă cu el? De ce n-a venit? întrebă enervat cel mai speriat dintre ei.

— Probabil numără banii şi-i face pachete. Câte un

pachet pentru fiecare. Legat elegant cu un şnuruleţ, iar în interior câte o mie de „etichete”. Mic, portabil, dar cât de scump! Oh, ce pacheţel drag. Mă şi văd cum îl car acasă.

Undeva în depărtare trosni o creangă. Unul din bărbaţi tresări. Ceilalţi doi, văzând spaima tovarăşului lor, începură să râdă.

— Oo, Zygmunt, nervos mai eşti!

— Ce să fac? Nu pot să mă stăpânesc. Toată noaptea n-am dormit.

— Aa, uite-l şi pe Kazik!

Kazik cel mult aşteptat se apropie, salutându-şi prietenii.

— Ei, ce se aude, băieţi? Cum va simţiţi? Sunteţi raşi şi tunşi frumos. Nici urmă de mustăţi şi bărbi. Gigea!

— Treaba asta n-a fost prea înţeleaptă, spuse Zygmunt. Presa a scris de trei bărboşi, iar acum prietenii mei se vor mira că aşa, dintr-o dată, mi-am ras barba şi mustăţile. Chiar a doua zi după jefuirea băncii. Poate să li se pară suspect.

Kazik dădu din mână.

— De aia doar v-am pus să vă luaţi concediu. Înainte aţi avut bărbile mai mici. Nimeni nu se va mira că vă întoarceţi fără ele. Nimeni nu va băga în seamă că v-aţi ras bărbile.

— Zygmunt face în nădragi de frică, râse unul dintre cei patru.

— N-are de ce. Totul este în cea mai perfectă ordine. Totul a fost organizat până la cel mai mic amănunt. N-am plănuit degeaba operaţiunea asta timp de doi ani. Am avut în vedere toate variantele posibile. Am măsurat precis cu cronometrul timpul fiecărei acţiuni. Când am mers cu maşina spre gară şi

apoi aţi coborât, am ştiut cu o precizie de minut în cât timp ajungeţi în staţie şi când vă reîntoarceţi la Varşovia. Am planificat, de asemenea, cu ce viteză să mă întorc în oraş pentru ca să nu mă oprească vreo patrulă întâmplător pe drum şi să nu mi se uite în portbagaj.

— Şi banii?

— Am pregătit şi pentru ei o ascunzătoare. Toată miliţia de s-ar da peste cap, poate să caute valiza asta până la sfântul aşteaptă. Nici dracu n-o să dea de banii ăştia! Aşa de bine i-am ascuns. E ştiut doar că, dacă vreunul din noi va fi suspectat de participare la treaba asta, atâta timp cât nu vor da peste parale, nu se pot atinge de el.

— Eu m-am hotărât, se amestecă Tadeusz, că dacă vor pune mâna pe mine, o să neg totul. Fără dovezi nu ne pot face nimic. În caz că vom fi prinşi, trebuie să negăm totul.

— N-o să pună nimeni mâna pe noi. Nu vă mai gândiţi la asta. Zygmunt, te enervezi de pomană. Banii sunt bine ascunşi, planul ne-a reuşit mai grozav decât credeam.

— Cel mai bine este, completă Andrzej, să ne ducem viaţa în mod normal şi dacă cineva în prezenţa noastră va începe să vorbească despre jaf, să luăm şi noi parte la discuţie şi să ne exprimăm părerea că miliţia va prinde şi va închide întreaga bandă în cel mai scurt timp.

— Or să-l vadă pe dracu până ce vor pune mâna pe noi, râse Kazik. Zygmunt poate să fie liniştit. Nimeni nu-l urmăreşte. Astea sunt doar halucinaţii ale nervilor bolnavi. Trebuie să te stăpâneşti, căci altfel poţi face într-adevăr prostii. Calm şi încă o dată calm.

— Acelaşi lucru i-am spus şi eu netotului ăstuia.

— Eu înţeleg, însă nu pot să mă stăpânesc.

— La întâlnire a venit cu tramvaiul şi taxiul că i s-a părut că-l urmăresc.

— Vigilenţa nu strică niciodată, dar şi un exces poate sa trezească bănuieli. Dar tu, Tadek, spre deosebire de Zygmunt, eşti prea sigur de tine.

— Ce poţi să-mi impuţi?

— V-am spus doar că fiecare din voi trebuie să scape nu numai de mustăţi şi barbă, dar şi de haină şi şapcă, iar tu defilezi în ele de parcă n-ar fi fost nimic.

— Eu le-am ars ieri, se lăudă Zygmunt.

— Haine şi şepci din astea sunt în Varşovia cel puţin zece mii.

— Poate şi douăzeci – Kazimierz nu era convins – dar a ta are o pată pe mânecă. Dacă unul din funcţionari o fi observat acest mic amănunt, miliţia caută deja o astfel de haină. N-aş vrea s-o găsească tocmai pe tine.

— Idiotule, se indignară în cor ceilalţi participanţi la discuţie ai un milion şi ţi-e milă de o zdreanţă de o sută?

— Nu mi-e milă, dar e rece, tot timpul plouă, şi cu ce era să vin pe mine? se scuză Tadeusz. Nu am altă haină.

— Atunci cumpără-ţi, i-o tăie scurt Kazik. Să nu te mai văd în asta.

— Bine, bine, nu mă mai pisălogi? Iar tu, Andrzej, nu sări aşa. Vezi că eşti prea scund.

— Nu vă mai certaţi, îi linişti Zygmunt.

— Ai adus banii? întrebă Tadeusz.

— Cu ce? râse Kazik. Ce, era să car valiza după mine în pădure? Nu vă fie teamă. Fiecare îşi va primi partea sa. Însă nu prea devreme.

— Cum aşa? se înfurie Andrzej.

— Uite aşa. Vă cunosc eu prea bine. Dacă vă dau azi jumătatea voastră de milion, peste două zile miliţia a şi pus mâna pe voi. Imediat aţi începe să aruncaţi cu banii în dreapta şi în stânga. Cârciumi, maşini, fete. Trebuie să înţelegeţi odată că ei nu dispun de niciun fel de urme, de niciun punct de care să se agaţe. Doar propriile voastre greşeli vor putea să-i aducă pe urme. Acum trebuie să stăm liniştiţi ca şoarecele în gaura lui. Fac pariu că agenţii miliţiei au şi început să adulmece prin fiecare restaurant, cine şi cu ce bani se distrează. Or să controleze, de asemenea, cine-şi va cumpăra în viitorul apropiat maşină sau apartament. Ţineţi minte jefuirea Băncii naţionale din Wolów? De-acolo au luat unsprezece milioane de zloţi. Şi au fost prinşi numai şi numai pentru că nu au ştiut să stea liniştiţi. Soţia unuia dintre ei a vrut neapărat un covor sau o scoarţă. Asta i-a pierdut.

— Pentru că a plătit cu bancnote ale căror numere au fost notate de bancă.

— Şi aşa o aveau la ochi în Wolów, pentru că muierea într-o săptămână a făcut cumpărături de peste zece mii de zloţi, şi asta a sărit imediat în ochi. Siguranţa voastră depinde de noi înşine şi de felul în care vom fi în stare să stăm liniştiţi.

— Kazik are dreptate, aprobă Zygmunt. Trebuie să stăm liniştiţi.

— N-am avut nicio intenţie să-mi cumpăr maşină, se apără Andrzej.

— Nu mai departe de acum un sfert de oră ai spus, îi reaminti Zygmunt, că-ţi cumperi locuinţă, maşină şi că o să te distrezi grozav.

— Dar nu am spus c-o să fac totul imediat, după ce voi primi banii în mână. Înţeleg doar şi eu că trebuie

să mai aşteptăm un pic. Atunci, când ne dai milionul?

— Cum milionul? Ai înnebunit.

— Dar cât?! strigătul acesta fu rostit de fiecare din cei trei.

— Am luat în valiză, eu însumi am numărat, adăugă Zygmunt, cu mult peste patru milioane. De altfel, ziarele de azi au scris că e vorba de patru milioane o sută şaptezeci de mii de zloţi.

— Exact, aprobă în linişte Kazimierz.

— Atunci fiecăruia dintre noi îi revine câte un milion şi încă patruzeci şi trei de mii două sute cincizeci de zloţi. Zygmunt împărţi rapid suma întreagă la patru. Aşa îmi face impresia.

— Vi s-a părut numai şi v-aţi înşelat.

— Ce spui? se irită Andrzej.

— Dar voi ce credeţi, că mie mi-a căzut totul din cer? Kazimierz se străduia să-şi păstreze liniştea. Organizarea perfectă a întregii acţiuni a fost rezultatul unor pregătiri minuţioase iar pistoalele pe care vi le-am dat, n-au costat nimic? Iar faptul că aţi intrat atât de uşor în bancă şi aţi ştiut unde şi ce se află, cine mi-a spus? Sfântul Nicolae? De unde am luat cheia pentru transformator? Cine m-a învăţat cum se întrerupe curentul în clădirea băncii? Cine m-a învăţat, în general, ce sisteme de alarmă sunt instalate şi cum sunt scoase din funcţiune prin întreruperea curentului? Dar telefoanele? „Staţia” de distribuire oare am deschis-o cu degetul? Uniforma, şapca şi tolba cu scule le-am găsit pe drum sau mi le-o fi împrumutat vreun unchi darnic? Pregătirile au costat. Am promis fiecăruia din cei care m-au ajutat partea lor. Spune şi tu, Andrzej a cui a fost toată ideea? Cine a organizat totul de la început până la capăt? Chiar şi biletele de tren din Varşovia la Łowiez

dus şi întors le-aţi primit în mână. Voi aţi lucrat doar cincisprezece minute. Eu am pregătit acţiunea asta peste un an şi jumătate. Iar acum veniţi şi strigaţi „dă-ne milioanele”. Nerecunoscătorilor!

— Totdeauna am spus, reaminti Tadeusz, că vom împărţi totul în părţi egale.

— Nu-i adevărat.

— Tu singur ai spus doar, Zygmunt îl susţinu pe Tadeusz.

— N-am spus niciodată asta. Am spus, în schimb, că fiecare va primi atâţia bani câţi i se vor cuveni.

— N-o întoarce! se răsti Andrzej.

— Nu întorc nimic. Eu am organizat această acţiune. Eu am riscat cel mai mult.

— N-ai riscat nimic. Ai răsucit şi tu acolo un comutator electric şi ai scos o fişă telefonică. Noi, cu arma în mână, ne-am riscat pielea.

— Am pregătit întreaga acţiune în aşa fel, încât să nu fie niciun risc.

— Pentru tine. Pentru că ai stat în maşină cu motorul pornit. În caz de ceva, apăsai cu piciorul pe pedală şi valea!

— Terminaţi cu vorbăria asta prostească. Fiecare din voi va primi de la mine câte o jumătate de milion de zloţi. De azi în trei luni. Nicio zi mai devreme şi niciun ban mai mult.

— Asta-i o porcărie! se înfurie Zygmunt.

— Ne dai câte un milion în cap, spuse Andrzej. Restul acoperă cu suficienţă cheltuielile tale imaginare.

— Ce, eu mint? se repezi. Kazimierz.

— Sigur că minţi. Şi nu numai că minţi, dar vrei să ne mai şi furi.

— Domnilor, potoliţi-vă! Tadeusz încercă să

intervină. Spune, Kazik, câţi bani ai cheltuit şi cât trebuie să dai fiecăruia. Mie îmi face impresia că îţi cam supraapreciezi ajutoarele. Dacă fiecare din ei va primi câteva zeci de mii de zloţi şi aşa va fi prea mult.

— N-o să vă dau vouă socoteală, se împotrivi Kazimierz. Vreţi câte o jumătate de milion, bine. Nu vreţi, iarăşi bine.

— Ne dai câte un milion în cap! Andrzej îşi pierdu stăpânirea de sine. Că altfel te...

— Nu fi atât de ameninţător, că nu mă sperii.

— Ne dai un milion, auzi! Andrzej se aruncă cu violenţă spre Kazik. Ridică mâna să lovească.

Cel atacat pară lovitura şi se dădu un pas înapoi. Se opri chiar pe malul abrupt ce cobora spre Vistula. Plouase neîntrerupt trei zile, aşa că pământul era ud şi o bucată întreagă se surpă împreună cu omul care stătea deasupra, Kazimierz încercă în ultimul moment să sară în lături, dădu din mâini şi cu un ţipăt de groază se prăbuşi în gol. Corpul făcu în aer o jumătate de voltă şi căzu greu pe malul de piatră al fluviului.

— Oo, Doamne! se văită Zygmunt.

Omul aflat jos nu se mai mişcă.

— E mort! se sperie Tadeusz.

— N-are nimic. Se preface, ca de obicei, îşi linişti tovarăşul Andrzej. Nici nu l-am atins.

Dar omul care zăcea pe malul fluviului nu făcea nicio mişcare.

— Trebuie să-l salvăm, se enervă Zygmunt.

— Rămâneţi aici, hotărî Tadeusz. Am să cobor eu. Alergă pe cărarea ce ducea înspre nord. Acolo, câţiva metri mai departe, malul abrupt se preschimba într-un taluz ce era înclinat lin spre apă, pe care puteai coborî fără nicio greutate la mal. Alergă până la cel care zăcea şi se aplecă deasupra lui. Încercă să-l

readucă în simţiri. În zadar.

— Cred totuşi că e mort, spuse îndreptându-se. S-a lovit de o piatră în moalele capului.

După aceste cuvinte, bărbaţii care se aflau pe creasta malului coborâră şi ei imediat. Din păcate nici încercările lor de a-şi trezi colegul nu dădură niciun rezultat.

— E mort, constată Zygmunt.

— Ce ne facem?

— În primul rând, s-o ştergem. Dacă ne prinde cineva aici, atunci s-a zis cu noi.

Zygmunt se uită nervos de jur-împrejur. Nu zări însă pe nimeni.

— Să fugim! Tadeusz era la fel de înspăimântat ca şi Zygmunt.

— Staţi o clipă, îi opri Andrzej. Se aplecă asupra cadavrului şi scoase repede din buzunarul mortului tot ce avea înăuntru: portofelul, documentele, portmoneul, o legătură de chei pe un inel de metal, ţigările, chibriturile, batista. Apoi ascunse totul în buzunarul pardesiului său de culoare deschisă. După ce termină, le ordonă celorlalţi: Acum voi doi o luaţi prin pădure spre tramvai. Eu mă duc până la strada Dewajtis. Ne întâlnim peste o oră la mine acasă.

Niciunul din ei nu protestă. Pe malul Vistulei rămase doar corpul omului, care cu câteva minute înainte fusese posesorul a patru milioane o sută şaptezeci de mii de zloţi.

Murind, acesta luase cu el în mormânt şi secretul unde se aflau banii. Cu puţin timp înainte, se lăudase că tezaurul preţios fusese atât de bine ascuns, încât „nici dracu nu-l va găsi”. Să fi fost oare doar o simplă lăudăroşenie a unui şef impertinent de bandă sau adevărul adevărat?

În dimineaţa zilei următoare, doi pescari zăriră bărbatul care zăcea pe malul apei. Când se apropiară, constatară cu spaimă că au în faţa lor un cadavru. Alergară până la mănăstirea din apropiere, de unde alarmară miliţia. Nu după mult timp apăru şi maşina acesteia împreună cu întreaga echipă de anchetă, cu medicul şi cu maşina salvării. A fost chemat şi procurorul.

Au început procedurile obişnuite: fotografierea cadavrului, controlul hainelor celui decedat, anchetarea celor care l-au găsit primii. Căci nimeni nu se îndoia că era vorba de un accident nefericit. Era confirmat de altfel şi de bucata mare de pământ surpată din malul abrupt înalt al Vistulei. Medicul legist efectuă primul consult la faţa locului.

— E o problemă simplă, declară. Tipul a stat chiar pe malul apei. La un moment dat s-a surpat pământul de sub el. Alunecând, pământul i-a imobilizat picioarele şi din această cauză corpul a făcut o voltă în aer. S-a lovit cu spatele de bolovanul ăsta rotund. A urmat fracturarea coloanei vertebrale şi, probabil, ruperea măduvei spinării. Presupun că la nivelul vertebrelor gâtului. Moarte instantanee. Cauza morţii se va stabili abia în urma autopsiei, dar nu cred că m-am înşelat.

— Când a avut loc decesul? întrebă procurorul.

— În urmă cu cel puţin douăsprezece ore, poate chiar ceva mai devreme.

— Ciudat că l-au găsit abia acum.

— Ieri a fost rece, înainte de lăsarea serii a început să plouă din nou. Vremea n-a fost deloc favorabilă plimbării. Şi chiar dacă cineva a mers pe sus, putea să nu zărească cadavrul care zăcea sub malul abrupt. Sus se vede clar că pământul se surpă, aşa că nimeni

nu a riscat să meargă chiar pe marginea malului, explică unul din pescari. Cu noi e altă poveste, noi am mers chiar pe marginea Vistulei, aşa că era firesc să dăm peste el.

— Cu toate acestea, domnule procuror, cineva l-a descoperit înaintea pescarilor, observă unul dintre membrii echipei de anchetă a miliţiei. De asta sunt absolut sigur.

— De unde această siguranţă?

— Nu am găsit nimic asupra acestui nenorocit. Nici batistă, nici măcar un bilet de tramvai folosit.

— Poate a locuit în apropierea pădurii Bielany?

— Şi când a ieşit la plimbare şi-a golit în mod intenţionat buzunarele?

— Da, cam greu de crezut, a fost de acord procurorul.

— De aceea afirm că cineva a descoperit cadavrul înaintea noastră şi l-a buzunărit.

— Poate e vorba de o sinucidere? spuse unul din pescari. Am citit că sinucigaşii nu o dată se comportă aşa pentru a îngreuna identificarea lor.

— E-adevărat, recunoscu locotenentul de miliţie care conducea întreaga echipă de anchetă. Numai că în cazul de faţă, sinuciderea este exclusă.

— Bineînţeles, încuviinţă procurorul.

— Atunci trebuie să presupunem, aşa cum a remarcat just Jóźwiak, că tipul a fost buzunărit. După moarte, desigur.

— Ce mârşăvie! se scutură unul din pescari.

— Ciudat hoţ ăla care a golit complet buzunarele răposatului.

Procurorul căzu pe gânduri.

— Văd, spuse în cele din urmă, că lucrurile se complică. Iniţial am crezut că este vorba de un simplu

accident nefericit, dar acum nu mai sunt convins de asta.

— Mă tem, interveni agentul Jóźwiak, că o să avem încă multă bătaie de cap cu acest răposat.

— Înainte de toate trebuie să-i stabilim identitatea. De asemenea, trebuie să-l căutăm pe acela sau pe acei care l-au jefuit, hotărî procurorul.

— A doua parte nu va fi deloc simplă. Prin pădurea Bielany mişună destui huligani. Locotenentul cunoştea bine acest cartier, terenul activităţii sale.

— Ce facem, domnule procuror? întrebă medicul. Putem să-l luăm?

— Bineînţeles. Aici nu mai avem nimic de făcut.

În scurt timp salvarea plecă luând cu ea cadavrul omului care cu o zi înainte credea că şi-a atins ţelul şi că în anii lungi de viaţă ce vor urma – şi nu se îndoia câtuşi de puţin de aceasta – va avea parte doar de lucruri plăcute.

Echipa de anchetă s-a urcat şi ea în maşină, iar procurorul a plecat cu autoturismul de serviciu. Pe malul fluviului a rămas doar o moviliţă de nisip de culoare gălbui-maronie, parte din malul abrupt surpat.

Capitolul III
Unde oare se află valiza?

Fix după o oră de la tragicul accident din pădurea Bielany doi bărbaţi sunară la uşa unui apartament de pe una din străzile cartierului Mokotów. Gazda, Andrzej Doberski, le deschise imediat. Îi invită pe musafiri înăuntru.

— Faceţi-vă comozi, le spuse indicându-le masa din mijlocul camerei. Mi-am trimis soţia cu copiii la soacră. Suntem singuri. Putem vorbi fără să ne temem.

Pe masă se aflau o sticlă de votcă şi nişte gustări. Gazda turnă în cele trei pahare.

— Ne face bine după atâtea peripeţii, spuse, ridicând paharul.

N-a trebuit să îmbie pe nimeni. Când sticla se goli complet, Andrzej Doberski începu:

— Ce s-a întâmplat, s-a întâmplat, aşa că nu are niciun rost să mai revenim asupra lucrurilor. Kazik s-a dovedit a fi o puşlama fără pereche. De aceea Dumnezeu l-a pedepsit pe drept. A încercat să-şi înşele prietenii. Şi-acuma mi se ridică sângele la cap. Vă spun încă o dată că eu nu l-am atins nici cu un deget.

— Dar ce facem mai departe? întrebă plângăreţ Zygmunt Lipień.

— De-aia ne-am adunat. Trebuie să găsim valiza cu bani.

— El a spus că nici dracu n-o mai găseşte.

— A dat şi el aşa din gură ca să ne sperie şi s-o lăsăm mai moale. Ca să-i acceptăm condiţiile. Cu siguranţă că banii se află în locuinţa lui sau în pivniţă.

— Dar nici nu ştiu unde stă. Totdeauna îi telefonam la atelier.

— Dar eu ştiu, pentru că i-am găsit adresa în buletin, le spuse triumfător Andrzej. Am avut fler când i-am golit buzunarele. Are o garsonieră în cartierul Solec. În blocurile de lângă podul Poniatowski.

— Şi ce-i cu asta? Zygmunt era pesimist. Doar n-o să mergem acolo ca să dăm peste miliţia care o să ne ia ca din oală.

— Ba o să mergem, spuse Andrzej.

— Mulţumesc, fără mine.

— Asta înseamnă că renunţi la partea ta?

— Să renunţ?!

— În valiză sunt patru milioane o sută şaptezeci de mii. Acum fiecăruia din noi i se cuvine nu un milion, ci cu aproape patru sute de mii mai mult. Unul doar a ieşit din joc. Am rămas moştenitorii lui.

— Şi ceilalţi complici ai lui, care l-au ajutat la bancă?

— N-aveţi de ce vă teme, râse Andrzej. N-o să vină la noi şi nici nu ne vor da în judecată. Or să stea în banca lor. De altfel, nu ştiu nimic despre noi. L-au cunoscut doar pe Kazik. Dar mă îndoiesc şi de asta. E-adevărat că a fost o canalie, dar trebuie să recunoaştem c-a avut cap. Cu siguranţă că a aranjat în aşa fel încât să nu-i cunoască nici numele şi nici adresa. Era mult prea prudent.

— Dar mai întâi trebuie să găsim valiza, se frământa Tadeusz.

— Asta-i treaba mea, spuse Andrzej care nu-şi

pierdu siguranţa de sine. Văd că va trebui să preiau comanda micului nostru grup. Mă cunoaşteţi, sunt om cinstit, aşa că nu vă voi trage pe sfoară. Vom căuta banii împreună sau separat. Indiferent care din noi, şi în ce împrejurări va găsi valiza, banii-i vom împărţi în mod egal toţi trei. Dacă vor apărea unele cheltuieli, ne vom consulta mai întâi. De acord?

— De acord! aprobară Zygmunt şi Tadeusz.

— Bineînţeles, continuă Andrzej Doberski, suntem obligaţi să ne într-ajutorăm şi să acţionăm după voinţa şi cu asentimentul tuturor.

— Se înţelege de la sine, acceptă Lipień.

— Sunt convins că vom găsi banii. Poate chiar azi.

— Vrei într-adevăr să mergi la el acasă? E un risc al dracului. Miliţia poate să ne aştepte deja acolo.

— Nu ne aşteaptă, nu ne aşteaptă. Şi mai termină odată cu frica asta dezgustătoare. De la accident au trecut doar două ore. Ploaia cade din nou, e întuneric. Cine se învârteşte pe o astfel de vreme prin pădurea Bielany sau pe malul Vistulei? În cel mai bun caz vor da de cadavru mâine în zori. Până ce vine miliţia, procurorul, până ce încep cercetările va trece încă multă vreme. Iar ancheta se va împotmoli chiar de la început, deoarece nu vor găsi nimic asupra mortului. L-am percheziţionat atent şi i-am luat tot ce a avut prin buzunare. N-am lăsat nici cel mai mărunt flecuşteţ. Aşa că într-o astfel de situaţie va fi greu să-l identifice pe decedat.

— Îl vor identifica cu siguranţă.

— Nici eu nu mă îndoiesc de asta. Dar va dura ceva. Iar condiţia succesului nostru este câştigarea cursei cu timpul. Atâta timp cât miliţia nu va stabili datele personale ale victimei, avem libertate de acţiune.

— După aceea ne vor veni nouă de hac.

Zygmunt era în continuare pesimist.

— Nu mai cobi! Când îl vor identifica pe prietenul nostru, nimeni n-o să-l acuze doar că a luat parte la jefuirea băncii. Din ancheta la faţa locului, unde s-a produs decesul, şi din autopsia cadavrului va rezulta, de altfel în conformitate cu adevărul, că a fost vorba de un accident nefericit. Iar din astea se întâmplă la Varşovia în fiecare lună câte unul. Ancheta va merge în direcţia asta.

— Dacă vor percheziţiona locuinţa lui Strzelezyk, poate vor găsi unele dovezi ale participării lui la spargerea băncii.

— Nu vor găsi pentru că noi vom fi primii.

— Vrei într-adevăr să mergi acolo?.

— Este absolut necesar. Atât pentru siguranţa noastră, cât şi pentru găsirea banilor. Vom merge cu toţii. Tadek şi cu mine vom intra în locuinţă. Zygmunt va rămâne de pază.

— De acord, spuse Tadeusz Majewski.

— E un pericol extraordinar, spuse Zygmunt încercând să-şi oprească colegii.

— Pentru tine e cel mai mic. Te vei plimba în linişte pe stradă şi vei fi atent. Dacă cumva apare miliţia, ne dai de ştire.

— Cum?

— Asta vom stabili la faţa locului, în cartierul Solec. Nici nu ştiu măcar cum arată casa aia, la ce etaj se află garsoniera lui Kazik şi în ce parte dau ferestrele acestei locuinţe. Vom găsi însă un mod de-a comunica pentru ca miliţia să nu ne ia prin surprindere, deşi mă îndoiesc că se va ajunge la o astfel de eventualitate.

— Cu siguranţă că nu se va ajunge. Tadek

împărtăşea convingerea „şefului”.

— Mă tem.

— Drumu-i liber, se înfurie Doberski. M-am săturat să aud întruna „mă tem”-ul ăsta al tău. Nimeni nu te opreşte să te retragi din afacere. E suficient să ieşi din locuinţa mea şi să închizi uşa pe dinafară. N-o să fug după tine şi niciunul din noi nu va avea nici cea mai mică pretenţie faţă de tine. Dacă tu renunţi, noi vom câştiga câte şapte sute de mii în plus. Aşa că alege, ori cal ori măgar. Mergi cu noi?

Pe faţa lui Zygmunt Lipień se putea citi lupta disperată care se dădea în el între frică şi aviditate. Îl trecură sudorile.

— Merg, se hotărî.

— Mă gândeam, spuse râzând Doberski, că ne vei face, ca bun coleg ce eşti, un cadou frumos de şapte sute de mii. Dar acum călătorului îi stă bine cu drumul.

Casa din Solec se dovedi a fi un bloc maro, cu opt etaje. O simplă aruncătură de ochi pe tabelul cu numele locatarilor îi convinse pe cei trei căutători de comori că locuinţa lui Kazimierz Strzelezyk se află la etajul şase. Era greu însă să ghicească în ce parte dădeau ferestrele acesteia. În schimb, în casa scării se afla un perete mare din sticlă. Deci de acolo, de pe scări, se putea observa atât uşa de la intrare, cât şi o bună bucată de stradă. Era un loc ideal de observaţie.

— Zygmunt, tu stai la fereastră şi priveşti cu atenţie strada, ordonă Doberski. Dacă zăreşti cumva maşina miliţiei, suni de trei ori la uşa locuinţei lui Kazik.

— Pot doar să dau peste miliţie. Zygmunt nu avea niciun pic de curaj.

— Nu dai, pentru că nu o să urce pe jos până la

etajul şase, ci cu liftul. Iar tu vei coborî liniştit pe scări. Nouă să nu ne porţi de grijă.

— Dar noi ce facem? se nelinişti Tadeusz.

— Mai întâi ne vom asigura că nu e alarmă falsă. După cum îl cunosc eu pe Zygmunt, ăsta e-n stare să dea alarma la vederea unui miliţian care se plimbă cu o fată de braţ.

— Dar dacă alarma este adevărată?

— Vom avea suficient timp să ieşim din locuinţă, s-o încuiem şi, fie să coborâm, fie să urcăm două etaje, să chemăm liftul şi să coborâm cu el. Nu vor face doar o blocadă a casei. Dacă vor identifica în cele din urmă cadavrul, vor găsi şi adresa. De aceea vor căuta să pătrundă în garsoniera lui Kazik. Vor fi atât de preocupaţi de acest lucru şi le va răpi atâta timp, încât vom putea să ne retragem. Clar?

— Clar! aprobară cei doi complici.

— Atunci, la drum! Andrzej scoase cheia şi deschise liftul.

Urcară până la etajul şase. Garsoniera lui Strzelezyk se afla chiar în faţa casei scării. De o parte şi de alta se întindea un culoar lung, cu mai multe uşi.

Andrzej scoase din buzunar legătura de chei. Se uită la broaştele din uşa garsonierei şi, privind apoi cheile, se strădui să ghicească care din ele se potriveşte la „yale” şi care la zăvorul din partea de jos a uşii. Cel mai repede a nimerit cheia pentru broasca de sub clanţă. Era rotundă, cu o terminaţie stelară. Asemenea siguranţe se introduc în broaştele obişnuite pentru a îngreuna hoţului pătrunderea înăuntru.

— Asta e prima, a doua e asta lungă, spuse Doberski. Zygmunt, tu fii atent, noi intrăm.

Zăvorul se deschise imediat însă cea de-a doua

cheie, cea pentru broasca „yale” nu se potrivi. Broasca cedă abia atunci când Andrzej introduse o altă cheie, plată, aflată şi ea pe inelul cu chei scos din buzunarul mortului.

Garsoniera lui Kazimierz Strzelezyk se compunea dintr-o cameră destul de mare, o bucătărioară fără fereastră şi o baie la fel de mică. În antreu se afla un dulap în perete. În cameră era un birou, o canapea, două fotolii, o măsuţă joasă şi televizorul pe picioare înalte. Pe pereţi erau montate două rafturi pentru cărţi, în toată locuinţa domnea o ordine pedantă. În bucătărie se afla o măsuţă, un scaun şi un bufet pe care era aşezat un frigider nu prea mare. Sub chiuvetă era amenajat un loc pentru lucrurile necesare în bucătărie. Baia nu conţinea nicio mobilă în afara lucrurilor care intrau în înzestrarea acesteia.

— Cu ce începem? întrebă Tadeusz.

— Cu bucătăria, hotărî Andrzej. O să ne ia doar câteva minute.

În bucătărie nu găsiră nimic, cu toate că Doberski mută nu numai bufetul de lângă perete, dar se uită chiar şi în motoraşul frigiderului, fără să mai vorbim de interiorul acestuia şi controlarea tuturor cratiţelor aflate pe raftul de sub chiuvetă, dacă sunt într-adevăr goale.

— Aici nu-i nimic, constată Tadeusz.

— Nici în baie, răspunse Andrzej, care controlase şi acolo.

— Hai în cameră.

În cameră însă nu găsiră nici valiza cu imensa sumă de bani, dar nici măcar o altă sumă oricât de mică. Cercetară cu atenţie biroul. Acolo, în afara diferitelor hârtii: scrisori, chitanţe şi alte documente, cu a căror citire nu-şi pierdură timpul, se afla în

sertarele mai mici lenjeria decedatului, iar în cel mai mare, din mijlocul biroului, câteva roşii coapte.

Lada canapelei era plină cu aşternutul de pat şi cu o valiză. Dar nu cea pe care o căutau. Şi conţinutul ei era cu totul altul. În locul milioanelor, nişte vechituri. Nu mai erau bune de purtat, însă nici de aruncat.

În dulapul din peretele antreului atârnau costumele şi paltonul mortului. În partea de jos, un rucsac, iar în el nişte bocanci de sport şi pantaloni bufanţi din cei care se poartă de obicei în excursiile în munţi. Mai era o cutie pentru lenjeria murdară, de altfel aproape goală.

Doberski se uită în interiorul televizorului şi controlă cărţile de pe rafturi. Nici acolo nu găsi nimic.

— Pustiu, constată Tadeusz.

— Al dracului! Unde a putut-o ascunde?

— În locuinţă nu este doar nicio ascunzătoare secretă. Am ciocănit chiar şi prin baie.

— Poate în pivniţă?

— Haidem jos, în pivniţă.

— Nu e oare prea riscant? acum Tadeusz călca pe urmele lui Zygmunt.

— Ce risc! bagateliză Doberski. Nu poate fi mai mare decât aici.

— Oricând poate veni cineva şi să ne prindă că forţăm o uşă străină. Nu uita că pivniţele au de obicei uşi prin care se vede, de cele mai multe ori din stinghii care le separă de culoar şi oricine, aflat pe-acolo, poate zări ce face vecinul în boxa sa. Kazik, mai mult ca sigur că nu şi-a lăsat valiza în pivniţă, la vedere, ci o fi ascuns-o bine. Poate a săpat o groapă, sau a zidit-o.

— Te contrazici singur. Dacă ar fi săpat o groapă sau ar fi zidit ceva, atunci vecinii l-ar fi văzut şi-ar fi

intrat la bănuieli.

— El era proprietarul locuinţei. Avea cheie pentru pivniţă. Putea foarte bine să coboare acolo în timpul nopţii. Atunci riscul de a fi văzut de vecini era minim.

— Atunci să venim şi noi noaptea. Acum să aruncăm doar o privire ca să vedem cum se prezintă situaţia acolo jos.

Ieşiră din locuinţă. Doberski încuie cu grijă uşa cu cheile. Zygmunt nu-i întrebă despre rezultatul căutărilor. Vederea prietenilor care ieşiseră din garsonieră cu mâinile goale era o informaţie suficientă.

Când Doberski încuie garsoniera, la etajul şase liftul se opri. Din el ieşi o femeie cu doi băieţei, probabil gemeni, înălţimea identică, îmbrăcămintea la fel, fără să mai vorbim de trăsăturile feţei asemănătoare, toate vorbeau de la sine. Femeia nu acordă nicio atenţie celor trei bărbaţi aflaţi pe palier. Când a vrut însă să închidă uşa liftului Andrzej îi spuse:

— Vă rog n-o închideţi. Coborâm.

— Nu-i bine că am întâlnit-o, remarcă Zygmunt, din nou înspăimântat. A văzut când încuiam locuinţa lui Strzelezyk.

— Prostii, ripostă Doberski. De altfel nu a văzut acel moment, ci a putut doar să ne zărească stând în faţa acelei uşi. Pur şi simplu nişte colegi au venit în vizită şi, negăsindu-l pe stăpânul casei, au coborât.

Liftul se opri la parter. Dar scările nu se isprăveau aici, ele duceau mai departe, în jos, spre pivniţe. În holul mic de la intrare nu era în acel moment nimeni. Doberski le spuse:

— Tu, Zygmunt, aşteaptă aici, în caz de ceva, caută-ne jos. Mergem să controlăm pivniţa.

Înainte ca Lipień să mai spună ceva, Andrzej cu Tadeusz o luară pe scări în jos. Uşa care ducea la încăperile din subsol era deschisă. Întrerupătorul electric era chiar lângă ea. Când Doberski aprinse lumina, căutătorii de comori zăriră un coridor lung. Prima uşă de pe coridor ducea la o încăpere cu instalaţia electrică. Tăbliţa cu semnul „fulgerului" şi avertismentul privind pericolul care ameninţă la deschiderea acestei camere vorbeau de la sine. Uşile următoare dădeau într-o parte la instalaţia de încălzire centrală, iar în cealaltă la hidrofor, după cum informau inscripţiile. Mai departe – spălătoria. În continuare, coridorul era împărţit în boxe nu prea mari cu pereţi despărţitori din scânduri care formau un fel de grilaj. Pe fiecare boxă era scris cu vopsea numărul locuinţei. Numerele însă nu mergeau la rând ci, probabil, în funcţie de ordinea în care se mutaseră locatarii acestei clădiri recent construite. Cine se mutase mai repede ocupase boxa cea mai apropiată de intrarea în pivniţă şi-şi scrisese numărul pe uşă.

Majewski şi Doberski o luară pe coridor până la capăt. Căutară în zadar uşa cu numărul care să corespundă locuinţei lui Kazimierz Strzelezyk. Controlară din nou. Fără niciun rezultat.

— Să nu aibă oare boxă?

— Se prea poate, răspunse Majewski. În blocul meu, garsonierele nu au pivniţe. În blocurile astea înalte sunt de obicei mai multe locuinţe decât numărul de boxe din subsol. La noi sunt tot timpul certuri pe chestia asta.

— S-o ştergem! hotărî Andrzej.

Ieşiră din subsol şi părăsiră blocul de pe strada Solec toţi trei. Niciunul nu scoase un cuvânt. Dar Majewski şi Lipień se gândeau că ar fi fost mai bine să

primească câte o jumătate de milion de la Kazimierz Strzelezyk în viaţă decât să caute comoara celui decedat cu toate că găsirea valizei ar fi adus fiecăruia de trei ori mai mult. Ajunseră până la strada Tamka şi se îndreptară în mod automat spre monumentul Sirenei varşoviene ce se zărea pe malul Vistulei. Cotiră pe strada Wybrzeźe Kościuszkowskie şi se aşezară pe una din bănci.

— S-a dus totul! Zygmunt fu primul care rupse tăcerea. Nu vom găsi nicicând banii ăia. În schimb miliţia o să dea peste noi şi ne va invita la pârnaie. Pentru cel puţin zece ani.

— Tu eşti de vină, Andrzej, adăugă Majewski. Dacă nu începeai atunci scandalul, nu s-ar fi ajuns la accidentul lui Kazik.

— Iar voi v-aţi fi lăsat înşelaţi ca nişte mieluşei de canalia aia. Doberski era din nou gata să izbucnească. Nu i-a mers. Nu regret câtuşi de puţin cele petrecute.

— Dar noi regretăm banii.

— Banii îi găsim.

— Dar unde şi când?

— Unde a putut să-i ascundă trăsnitul ăla?

— Poate la atelier? spuse într-o doară Zygmunt.

— Nu cred că la atelier, căci l-ar fi putut vedea ceilalţi lucrători, fu de părere Tadeusz. Mai curând la vreo rudă sau la prietena lui.

— Kazik nu ar fi încredinţat niciunei femei sau vreunei rude patru milioane de zloţi. Şi pe care-i avea de unde-i avea, îşi susţinu Zygmunt concepţia.

— Cred că Zygmunt are dreptate, vorbi Doberski. Cu câteva zile înainte de acţiune, Kazik a amintit că proprietarul atelierului a plecat în concediu în Bulgaria şi că el, îi ţine locul. De altfel, Kazik avea întotdeauna cheile atelierului. Ar fi putut să vină mai

devreme, înaintea celorlalţi, şi să ascundă valiza în vreun ungher. Sau chiar s-o fi ascuns în locuinţa proprietarului. Jankowski locuieşte doar într-o casă construită lângă atelierul de reparaţii auto. Cine ştie dacă, plecând în străinătate, nu a lăsat omului lui de încredere şi cheile de la locuinţă? Am fost cândva pe acolo şi ţin minte că biroul atelierului se află tocmai în casa alăturată. Din acest birou nişte uşi duceau la celelalte încăperi.

Andrzej scoase din buzunar legătura de chei luate mortului şi le privi cu atenţie.

— Cheile astea trei sunt de la garsonieră, explică, dar aici mai am una asemănătoare, plată, pentru o altă broască „yale”. Astea două sunt cu siguranţă pentru lacăte. Iar astea trei lungi pentru zăvoare. Dar unde s-or afla zăvoarele astea. Asta bombată e tot pentru un lacăt, dar unul foarte mare. De genul celor folosite la închiderea obloanelor de la magazine. Cheiţele astea trei sunt cu siguranţă de la dulapuri.

— Când am trecut odată pe la Kazik pe la atelier, am văzut cum deschidea un dulap din fier. În el îşi ţinea hainele de lucru. Tocmai cu una din cheiţele astea, explică Tadeusz. Acum îmi amintesc perfect.

— Domnilor, Andrzej îşi recăpăta energia, azi ne aşteaptă o noapte grea.

— Noapte? Azi! se nelinişti Zygmunt.

— Trebuie să facem o vizită la atelierul auto al lui Jankowski şi sunt sigur că vom da acolo peste scumpa noastră valiză. Îmi şi imaginez unde este ascunsă.

— Unde?

— Fac pariu că este ascunsă în portbagajul vreunei maşini.

— În maşină?

— Chiar şi în cea pe care Kazik a folosit-o în timpul

acţiunii. E o idee grozavă. Maşină străină adusă la reparat. Sau îşi aşteaptă rândul sau este deja reparată, însă proprietarul nu a venit încă s-o ridice. Iar în portbagaj, valiza plină cu bani. Nimănui nu i-ar trece prin cap s-o caute acolo.

— Dar orice lucrător din atelier ar putea să se uite şi s-o găsească. Chiar şi dintr-o simplă întâmplare. De pildă are nevoie de o cheie oarecare şi în loc să şi-o ia din atelier, ar deschide portbagajul celei mai apropiate maşini.

— Ba uite că nu, deoarece Kazik, în calitate de locţiitor al proprietarului, are toate cheile. Iar pe cele de la maşina respectivă nu le-ar fi dat nimănui! În plus, într-un astfel de atelier s-ar fi putut găsi şi o altă ascunzătoare bună.

— Să găseşti o ascunzătoare e simplu, mult mai greu e să găseşti banii ascunşi în ea.

— Mai încetează, Zygmunt, cu văicărelile. Mă doare capul de vorbăria ta.

— Vrei să mergi chiar acum la atelierul ăla? îl întrebă la obiect Tadeusz.

Andrzej se uită la ceas. Era aproape ora nouă seara.

— E prea devreme. Mergem acolo după zece.

— N-o să fie prea uşor. Tadeusz, deşi nu era fricos, întrevedea greutăţi. În jur e plin de case de-ale zarzavagiilor. În afară de asta, atelierul se află pe drumul principal de ieşire din Varşovia. Acolo, din oră în oră, trece maşina de control a miliţiei.

— Cu atât mai bine. Doberski era cât se poate de liniştit. Ştiu deja cum o să facem ca să iasă bine.

Zygmunt a vrut să mai spună ceva. Probabil obişnuita sa expresie „mi-e frică”. Deschise deja gura, dar în ultimul moment se abţinu să mai facă vreo

observaţie.

— Mie mi-e foame, constată Majewski.

— Şi mie, se alătură Andrzej. Trebuie să intrăm undeva, pe drum, şi să mâncăm serios. Ne aşteaptă o noapte foarte activă. N-ar strica să ne luăm şi nişte sandvişuri cu noi. Totdeauna când am de lucru noaptea am şi poftă de mâncare.

— Eu nu bag în gură nicio bucăţică.

— N-ai decât, nimeni nu te forţează. Noi mergem să luăm câte o porţie de fasole cu ciolan de porc şi câte o bere, iar tu o să mănânci în locul nostru frică.

— Şi acum tot de pază o să fac? întrebă Zygmunt.

— O să vedem la faţa locului. Dar cred că nu. În noaptea asta vei fi mecanic auto.

— Eu nu mă pricep la aşa ceva.

— Nu face nimic, i-o tăie Andrzej. Haidem, că timpul fuge. Şi aşa o să fie destul de greu să mai găsim ceva ca lumea de înfulecat la cârciumă.

— M-ai invitat la fasole cu ciolan.

— Visătorul. Fasole cu ciolan la Varşovia, la ora nouă seara? Haidem.

Capitolul IV
Noaptea în atelierul auto

Oricine a ieşit măcar o dată cu maşina din Varşovia, în direcţia Modlin şi Gdańsk, îşi aminteşte cu siguranţă că, mergând pe strada Marymońcka, în apropiere de cimitirul Włoski, trecea pe lângă un anunţ mare, colorat, aflat chiar pe marginea drumului. Anunţul, scris cu litere de tipar, informează că acolo se află atelierul de reparaţii auto al lui Józef Jankowski. Specialitatea: tinichigerie şi revizie auto. În spatele unui gard înalt din plasă de sârmă care împrejmuieşte toată proprietatea, destul de mare de altfel, se zăreşte o casă albă, pentru o familie. Poarta largă ce se află în apropierea casei duce într-o curte, în fundul căreia se află construită o hală destul de mare – atelierul de tinichigerie.

Trecuse de ora zece seara. Ploaia nu mai cădea, însă frigul era pătrunzător. Pe strada Marymońcka foarte rar trecea câte o maşină. Doar tramvaiul venea din când în când. În faţa porţii atelierului stăteau trei oameni. Observară timp de câteva secunde curtea şi strada. Nu văzură pe nimeni.

— Perfect, constată Andrzej Doberski. Pustiu. Putem intra.

— În interior poate fi un paznic. Zygmunt Lipień îşi exprima, ca de obicei, îndoielile. Cu siguranţă că doarme în atelier.

— Atunci îl trezim. Andrzej apăsă pe butonul

soneriei. Un sunet puternic se răspândi, repetat apoi de două ori, deoarece Doberski sună de trei ori. La această alarmă nu apăru însă nimeni.

— S-au dus temerile, remarcă Tadeusz Majewski. Mi-aduc aminte că mi-a spus Kazik cândva că doarme la atelier deoarece proprietarul a plecat împreună cu familia în concediu în Bulgaria. Dacă ar fi avut paznic, Strzelezyk n-ar fi trebuit să locuiască aici.

Andrzej cercetă cu atenţie poarta de la intrare. Era închisă cu un lanţ ale cărui capete erau prinse într-un lacăt solid.

— Asta-i cheia. Doberski alese perfect cheia pentru lacăt şi deschise fără nicio greutate poarta. Toţi trei pătrunseră în interior. Andrzej nu se mulţumi doar cu întredeschiderea porţii, ci o desfăcu larg şi pentru a nu se închide la loc, fixă cârligele în găurile corespunzătoare de pe stâlpii laterali.

— Ce faci? se înspăimântă Zygmunt.

Între timp Doberski o luă spre hala atelierului. Găsi întrerupătorul pe perete şi îl răsuci. Toate lămpile de la uşile halei şi cea de pe stâlpul care lumina curtea se aprinseră.

— Stinge-le imediat! O să ne vadă cineva, se enervă Lipień.

— Tocmai de aia le-am aprins, ca să ne vadă, Andrzej încerca în linişte cheile în uşa atelierului.

— A înnebunit! Pe cuvântul meu c-a înnebunit. Zygmunt era gata s-o ia la fugă.

Nici Majewski nu înţelegea comportarea colegului. Începu şi el să se teamă. Andrzej însă deschise atelierul, aprinzând şi acolo lumina. În hala care avea cinci despărţituri mari se aflau opt maşini. Erau ciocnite în fel şi chip. Una fusese izbită în faţă, alta, după cum arăta portiera din partea dreaptă complet

distrusă, se izbise probabil de-un copac. Un Ford mare fusese izbit din spate şi aşa cum se spune „îi făcuse garaj din portbagaj”. O „Volgă” mare, neagră, cu tăbliţă de „CD” avea masca izbită în partea stângă. Aripa şi farurile erau şi ele distruse.

Doberski se uită cu atenţie de jur-împrejur. Lângă un perete se aflau dulapuri din metal. Unele erau încuiate cu lacăte destul de simple, însă majoritatea erau deschise. În ele atârnau salopetele pe care le purtau muncitorii în timpul lucrului. Andrzej se apropie şi luă două dintre ele.

— Băieţi! Îmbrăcaţi imediat boarfele astea şi apucaţi-vă să meşteriţi „Volga” aia.

— De ce? de data asta şi Majewski era convins că tovarăşul lor s-a cam scrântit.

— Vouă trebuie să vă explice omul totul, ca la şcoală. Îmbrăcaţi-vă cu salopetele astea şi învârtiţi-vă pe lângă maşină. Între timp, eu voi controla în linişte toată proprietatea, inclusiv locuinţa particulară a lui Jankowski.

— Dar poate să ne vadă cineva.

— Şi ce? O să vadă că în atelier se lucrează şi noaptea pentru a se repara maşina unei ambasade. Comandă urgentă de la cetăţeni străini, aşa că trebuie realizată fără să se ţină seama de timp. Dacă ne-am învârti aici pe întuneric, cu lanterne sau aprinzând chibrituri, abia atunci am putea atrage atenţia asupra noastră şi-am găsi pe dracu. Pe-aici trece doar şoseaua internaţională. Este tot timpul controlată de maşinile miliţiei.

— Nu-i rău deloc. Tadeusz înţelese planul „comandantului”. Ai minte, nu glumă!

— Îmi pun şi eu o salopetă. Aşa va fi mai comod.

— Zygmunt, trageţi şi tu odată hainele de lucru.

Majewski îşi scoase repede hainele şi îşi puse o salopetă plină de pete de ulei.

— Dar eu nu mă pricep la maşini.

— Nu face nimic. Trebuie să te prefaci doar. Staţi sau aşezaţi-vă lângă maşină şi înconjuraţi-vă cu scule. Dacă va apărea cineva, nu discutaţi cu el. Voi discuta eu, voi lucraţi. Ciocăniţi sau deşurubaţi ceva. S-a înţeles?

— S-a înţeles! Lui Tadeusz îi plăcea foarte mult planul lui Doberski.

— Şi dacă tu, tocmai atunci nu vei fi în atelier? întrebarea a fost pusă de Zygmunt Lipień, cel precaut.

— Atunci spuneţi că maistrul s-a dus până la birou, şi mă strigaţi.

— Dar în felul ăsta nu vom putea căuta valiza.

— O caut eu. Nu te teme, n-am să vă fur precum Kazik.

— Eu nu mă tem, încercă Zygmunt să dea înapoi în mod diplomatic. Numai că o să dureze mai mult. În trei ar fi fost mai repede.

— N-avem ce face. Deşi s-ar putea şi altfel, ca în hala atelierului să căutaţi voi. Dar nu uitaţi să controlaţi toate maşinile. Într-unul din portbagaje s-ar putea să fie valiza.

— Cu siguranţă, un astfel de portbagaj e încuiat.

— O să-l descui. Kazik nu a avut la el niciun fel de chei de maşină. O să le găsesc la birou. Împreună cu actele de înregistrare ale maşinilor. Numai să nu vă învârtiţi amândoi odată prin atelier. Unul trebuie să fie în permanenţă lângă „Volgă”. Dacă apare cineva, celălalt pune mâna pe prima sculă care-i e la-ndemână şi se întoarce lângă maşină. Acum, la treabă.

Doberski îşi puse şi el salopeta şi intră în despărţitura alăturată, unde se afla vopsitoria. Lipień fu de părere că va risca cel mai puţin dacă va sta lângă aripa maşinii cu un ciocan într-o mână şi cu o cheie oarecare în cealaltă. Tadeusz începu să cerceteze în mod sistematic, metru cu metru, hala atelierului.

— Zygmunt, dă drumul la radio, strigă Andrzej din vopsitorie.

— Care radio?

— Cum care, cel din „Volgă”.

— Da nu ştiu cum.

— Mare netot mai eşti! Andrzej ieşi din vopsitorie şi dădu drumul la aparat.

Muzica se revărsă în hală.

— Acum, nu numai că toţi ne văd, dar ne mai şi aud. Lipień era deprimat.

— Asta şi trebuie, să creăm aparenţele lucrului normal în atelier. E firesc să deschidem aparatul şi să ascultăm muzică muncind.

— Ai găsit?

— Nu. În vopsitorie nu e nicio ascunzătoare. Iar maşina care se află acolo e goală.

Tadeusz Majewski se aşeză pe masa de lângă „Volgă”.

— Am căutat cu atenţie în tot atelierul, le spuse. Toate maşinile au portbagajele descuiate. Am căutat în dulapurile pentru haine, pentru că am descuiat lacătele. M-am uitat în canal, peste tot. Valiza aia blestemată nu se află nicăieri. Unde o fi putut s-o ascundă?

— Deasupra vopsitoriei e un mic pod, interveni Zygmunt. Am observat în curte seara. Poate acolo?

— Şi eu l-am zărit. Trebuie să ne uităm şi-acolo.

În clipa aceea în faţa atelierului se opri o maşina. În lumina felinarului din curte se puteau distinge literele „MO” de culoare bleumarin pe fundalul gri al caroseriei maşinii.

— Miliţia! şopti cu spaimă Zygmunt.

— Lucraţi! le reaminti Andrzej Doberski, apucând şi el o cheie mare franceză ce se afla pe jos.

Din maşină coborâră doi miliţieni şi o luară spre atelier.

— A trecut de douăsprezece noaptea, iar la voi arde lumina. Ce treabă aveţi voi noaptea?

— Domnule sergent, Doberski ieşi în faţă. Avem o „Volga” de la ambasadă. A fost buşită urât de tot. Trebuie să-i refacem toată aripa. Iar mâine trebuie să fie gata. Vrând, nevrând, trebuie să lucrăm la ea în noaptea asta.

— Aveţi permis să lucraţi noaptea?

— Eu nu ştiu. Probabil domnul Jankowski are. Dar nu lucrăm mereu. Din când în când. Şi eu aş fi vrut acum să dorm.

— Unde-i proprietarul?

— Nu-i în Varşovia. A plecat în concediu în Bulgaria.

— Iar celălalt?

— Aa, domnul Kazimierz Strzelezyk? Îi ţine locul. A plecat acasă să tragă un pui de somn. Vine la cinci înapoi cu vopsitorul. Până atunci noi reparăm ce trebuie.

— Îmi face impresia că Jankowski ăsta al vostru o să plătească o amendă pentru lucru în timpul nopţii.

Doberski izbucni în râs.

— În niciun caz n-o să fie în pierdere. Ambasada are nevoie urgent de maşină asta, aşa că va acoperi şi cheltuiala suplimentară. Ne-au promis şi nouă ceva, numai să terminăm până mâine „Volga”.

Sergentul scoase din porthartă un bloc-notes şi-şi însemnă ceva în el.

— Bine, spuse. Lucraţi mai departe. La revedere.

— La revedere, domnule sergent.

Maşina plecă.

— Vedeţi, triumfă Doberski. Dacă n-ar fi fost capul meu, eram acum cu toţii înhăţaţi. Dar aşa, lumina arde, radioul merge, mecanicii lucrează, totul e-n ordine. Cel mult Jankowski când se va întoarce din Bulgaria va plăti o amendă. Ce-o să se mai minuneze! Unde-i scara, Zygmunt?

— În partea dreaptă a curţii. Lângă gardul din plasă, unde-i grămada de fier vechi.

— Bine, o găsesc eu şi mă uit prin pod.

— Iar eu am să caut prin curte. Poate Kazik a ascuns-o sub fierul vechi? Acolo sunt tot felul de bucăţi de tablă, caroserii stricate, capace de la portbagaje. Poate o fi băgat pe sub ele valiza.

— Uită-te şi în tomberoanele de gunoi, adăugă Andrzej.

— Bine, se face.

Majewski se apucă de lucru în curte, Doberski scoase scara şi dispăru în pod. Doar Zygmunt stătea pe masa de lângă „Volga” şi se uita cu atenţie la fragmentul de stradă ce se vedea în depărtare şi pe care acum rareori mai trecea câte cineva. După o oră, Andrzej cu salopeta murdărită într-un hal fără de hal coborî din pod. Avea faţa ca un negru. Abia mai respira.

— La dracu. M-am opintit şi m-am mânjit tot. E o adunătură de tot felul de boarfe care nu mai folosesc la nimic. Bucăţi de tablă, fiare, cutii din lemn cu tot felul de unsori. Şi prăfuite! Cred că n-a mai dat nimeni pe acolo de ani de zile. E plin de praf, că nici nu poţi

respira.

— Dar valiza?

— Am lăsat-o sus, ca să fie în siguranţă. Tu, Zygmunt, cred că te-ai ţicnit. Dacă aş fi găsit-o, n-aş fi zăcut în podul ăla blestemat atâta. Unde mă pot spăla aici?

— Habar n-am!

— În spate, lângă grămada aia de fier vechi este o toaletă şi un spălător, explică Tadeusz care tocmai îşi isprăvise „percheziţia” în curte. Nici sub fiare nu e nimic, în tomberoane la fel. Maşinile care stau însă în curte sunt încuiate.

— Cheile sunt cu siguranţă în birou. De altfel, adăugă Andrzej, cu sculele care sunt aici se poate deschide orice casă de fier, deşi aş vrea să evit asta pentru a nu lăsa urme.

— Vaaai! strigă speriat Zygmunt. Noi lucrăm fără mănuşi.

— Şi ce-i cu asta?

— Miliţia poate să pună mâna pe amprentele noastre.

— Eşti complet ţicnit. Mai întâi, cine o să ştie că tocmai noi am fost aici?

— De pildă Jankowski, dacă o să primească mandatul pentru amendă.

— Întâi trebuie să-l primească. Chiar dacă se va întâmpla aşa, el va fi convins că cei care au lucrat noaptea au făcut-o din ordinul lui Kazik.

— Poate să controleze.

— N-o să afle nimic. Dealtminteri, nici n-o să-i treacă asta prin cap. Până atunci miliţia va stabili identitatea cadavrului aflat acum în pădurea Bielany, pe malul Vistulei, iar Jankowski nu va mai avea pe cine să întrebe. În afară de asta, pe maşini şi scule

sunt cel puţin sute, dacă nu mii de amprente diferite. Ale proprietarilor maşinilor şi ale muncitorilor. Nu există niciun prilej, nici cel mai mic, cu cineva să caute şi să identifice amprentele noastre aici.

— Tu întotdeauna. Subestimezi pericolul. Iar când se întâmpla ceva, faci doar prostii.

— Ce fel de prostii?

— Dacă n-ai fi fost tu, Kazik ar fi trăit şi nu ar fi trebuit să ne batem acum capul cu banii.

— Eu nu l-am omorât.

— Nu spun asta. Dar dacă nu te-ai fi aruncat atunci asupra lui, nu s-ar fi ajuns la accident.

— Iar tu, cuminte ca un mieluşel, ai fi primit resturile pe care ţi le-ar fi aruncat domnia sa, Strzelezyk.

— De când o jumătate de milion sunt resturi?

— Am căzut de acord înainte de acţiune că vom împărţi prada în patru părţi egale. A fost aşa sau nu? Doberski se enerva din ce în ce mai mult.

— Da, recunoscu Zygmunt, după aceea însă trebuia să fi vorbit liniştit cu Kazik. Cu siguranţă că l-am fi convins.

— L-ai fi convins, pe dracu. De la început şi-a pus în gând să ne tragă pe sfoară. De aceea a şi venit atunci fără bani.

— Dar nici acum nu-i avem. Şi ce folos că ai socotit că vom primi acum câte un milion şi patru sute de mii. Unde sunt?

— Îi căutăm doar. Eu cu Tadeusz. Numai tu stai cocoţat pe masă şi nu mişti un deget ca să-i găseşti.

— Aici nu-i nevoie de deget, ci de cap.

— Atunci pune-l la contribuţie.

— Poate o să mi-l pun la timpul potrivit.

— Aveţi de gând să vă certaţi aşa toată noaptea?

interveni Tadeusz. În loc să căutăm valiza? Timpul trece, iar mâine nu vom putea să mai venim aici încă o dată.

— Pentru că ăsta mă enervează întruna.

— Îmi plac tipii care fac treabă de mântuială şi pe urmă dau vina pe alţii.

— Amândoi sunteţi la fel, îşi judecă tovarăşii Majewski. Acum am să stau eu lângă „Volgă”, iar voi doi veţi cerceta locuinţa lui Jankowski. Să nu uiţi, Andrzej, maşinile care stau în curte.

— Bine, bine.

În legătura de chei găsite asupra decedatului se afla şi una care se potrivea la uşa biroului situat în partea stângă a casei, venind dinspre poarta de intrare. În această cameră se afla un birou, iar pe el actele maşinilor aflate la reparat, aşezate în ordine. Pe fiecare document erau puse cheile maşinii respective. Pe peretele din spatele biroului se aflau rafturi până în tavan, pline cu cele mai diverse piese de schimb auto. Printre acestea erau şi cele mai des solicitate în timpul reparaţiilor dar şi piese „rare”, greu de găsit în magazine. Se aflau chiar şi curele de transmisie pentru maşinile tip „Fiat”, o adevărată raritate, care în magazinele de specialitate „Motozbyt” nu mai apăruseră de cel puţin trei ani.

Lângă unul din pereţii acestei mici încăperi se afla un fotoliu-pat, întins şi aşternut. Aici dormea Strzelezyk, ţinând locul atât proprietarului cât şi pazniculuide noapte.

Biroul nu era încuiat. În sertarele lui se aflau registrele financiare ale firmei, corespondenţa acesteia şi alte hârtii. Cele mai multe erau chitanţe de cumpărare a diverselor piese de schimb. Nu găsiră însă nici aici banii căutaţi şi nici în fotoliul-pat,

cercetat în amănunţime.

Din această cameră, o uşă ducea spre celelalte încăperi ale casei. Era însă încuiată. Toate încercările de a potrivi o cheie din cele de pe inel dădură greş. Nici celelalte uşi ale locuinţei proprietarului, care dădeau direct într-o mică verandă, nu putură fi descuiate. Erau asigurate faţă de musafirii nepoftiţi cu câte două broaşte „yale” şi cu un zăvor mare.

— Uşile astea pot fi deschise numai cu forţa, aprecie Doberski. O să controlez mai întâi maşinile din curte, după aceea o să ne sfătuim ce avem de făcut.

Nu găsiră valiza nici în maşini. În ele nu era de altfel nimic. Le încuiaseră probabil ca să nu se demonteze ceva din ele. La urma urmei, nu era nicio problemă pentru un hoţ să sară peste gardul de plasă în timpul nopţii, după care să se apuce să demonteze maşinile lăsate sub cerul liber. De aceea, din prudenţă, au golit portbagajele şi tot ce fusese în ele au ascuns în atelier. Se vede că Jankowski mai trecuse prin asemenea experienţe, fiind obligat după aceea să plătească proprietarilor maşinilor costul diferitelor mărunţişuri dispărute.

Cei trei complici ţinură un scurt sfat.

— Uşa exterioară nu poate fi deschisă, comunică Doberski, dacă nu o forţăm. În schimb uşa care duce din birou spre locuinţă e încuiată cu o cheie obişnuită. Aici e simplu.

— Nu cumva cheile sunt în birou? întrebă Tadeusz.

— Nu. M-am uitat după ele în mod special. N-am găsit alte chei în afara celor care aparţin maşinilor. Nici în locuinţa lui Kazik nu erau.

— Kazik n-o fi pătruns deloc în locuinţa lui Jankowski pe simplul motiv că acesta nu i-a lăsat

cheile. Am fost cândva în biroul ăsta, dar atunci nu am văzut fotoliul-pat.

— Precis n-a fost, confirmă Zygmunt.

— Cheia e un obiect foarte mic, începu să chibzuiască Tadeusz Majewski. Putem s-o căutăm mult şi bine în atelier, şi tot să n-o găsim până la urmă. E-adevărat că am căutat valiza şi nu cheia. Jankowski a fost nu numai patronul lui Strzelezyk, ci şi vechiul lui coleg de şcoală şi prieten. Avea o încredere oarbă în el. În cazul ăsta, nu-mi imaginez să nu-i fi lăsat cheia de la uşa ce duce din birou spre locuinţă. Lipsa cheii pe acest inel este o dovadă că valiza a fost ascunsă tocmai în locuinţa particulară a proprietarului atelierului.

— Tadek are dreptate, confirmă Lipień. Dacă plec undeva pentru mai mult timp, iar în timpul ăsta acasă nu mai rămâne nimeni, atunci las cheia vecinilor, cu toate că nu-i prea cunosc. Şi ei fac la fel. Asta este regula în blocul nostru. Odată, un tip a plecat o lună de zile în concediu, n-a lăsat cheia şi nici adresa, iar între timp i s-a spart o ţeavă în apartament. Nu numai că i-a inundat locuinţa, dar administraţia a trebuit să întrerupă apa caldă la toate etajele până ce s-a reîntors omul.

— În cazul ăsta, spuse Andrzej, meşteresc îndată un şperaclu şi o să încercăm să intrăm în locuinţa lui Jankowski.

— Numai cu multă atenţie, îi preveni Zygmunt. Trebuie să umblăm în aşa fel încât proprietarul, după ce se va reîntoarce, să nu-şi dea seama că cineva i-a umblat prin casă.

— Ce-s copil, crezi că nu pricep şi singur atâta lucru? se răţoi Doberski. Tu, Zygmunt, totdeauna vrei să-i înveţi pe alţii.

— Pentru că suport consecinţele comportării tale.

— Liniştiţi-vă! Tadeusz Majewski ridică vocea. Zygmunt, tu stai aici de pază, iar noi doi intrăm în casă.

Doberski alese câteva tije din metal de diferite grosimi care se aflau pe masa din atelier, le îndoi şi le turti pe fiecare la câte un capăt cu ciocanul. În felul acesta îşi făcu câteva şperacluri. Cei doi hoţi se duseră cu sculele respective în birou şi, fără prea mare greutate, deschiseră uşa ce ducea spre locuinţa particulară a proprietarului atelierului.

— Să nu aprindem lumina.

— De ce? întrebă Andrzej. E aproape două şi jumătate noaptea. Miliţia ştie că în atelier se lucrează, iar ceilalţi n-au treabă cu aşa ceva. De altfel, nu va răzbate prea multă lumină afară prin transperantele astea. Aşa că eu zic că putem să aprindem veiozele fără nicio grijă. Doar lampa din tavan să n-o aprindem. Spunând acestea, dibui lampa de pe măsuţă şi o aprinse.

Locuinţa lui Jankowski se compunea din trei camere, o bucătărie mare şi baie. Fusese proiectată pentru a fi cât mai confortabilă. Proprietarul o construise pe spezele lui, fără să facă economie de bani. În fiecare cameră se aflau dulapuri în perete. O încăpere fără ferestre îndeplinea funcţia de garderobă. Bucătăria era toată înconjurată cu dulapuri şi arăta ca un laborator de chimie.

De la prima vedere se putea observa că în locuinţă nu mai fusese nimeni de câteva săptămâni. Pe mese şi pe duşumele se adunase mult praf. Cu toate că ferestrele erau închise, pulberea de afară se infiltrase în interior.

Cei doi spărgători percheziţionară cameră cu

cameră, repede şi eficace, păstrând însă o grijă deosebită. Au căutat în dulapuri, sertare, în lăzile canapelelor. Patru milioane, chiar în bancnote de o mie şi de cinci sute nu reprezintă un volum prea mic, aşa încât să poată fi ascuns undeva unde să nu fie zărit. Cu toate acestea, banii nu erau nici aici.

Zygmunt Lipień, care stătea în continuare lângă „Volga" lovită, nu-şi întrebă tovarăşii de suferinţă despre rezultatul căutărilor lor. Din birou, cei doi bărbaţi ieşiră cu nişte mine foarte amărâte.

— Unde-o fi putut să vâre valiza aia? se frământa Majewski.

— Las c-o găsim noi, încercă Andrzej să-şi consoleze colegii.

— În pivniţa casei aţi controlat? întrebă Zygmunt.

— Pivniţă?

— Am văzut în verandă nişte scări care duceau în jos. Iar ferestruicile astea ne spun că această casă are pivniţă.

— La naiba! înjură Doberski. Am uitat cu totul de pivniţă. Haidem.

După o jumătate de oră se întoarseră în atelier într-o stare de spirit la fel de proastă.

— Nu e, anunţă scurt Tadeusz.

— V-aţi uitat peste tot?

— Peste tot pe unde am putut. Acolo se află cazanul pentru încălzire centrală, depozitul de cărbuni şi două pivniţe. În amândouă tot felul de vechituri. În special caroserii de maşini. Am încercat să vedem dacă nu cumva valiza a fost îngropată în pământ, dar duşumeaua din ciment era intactă.

Se lăsă o tăcere de moarte. Zygmunt Lipień fu cel care o întrerupse:

— E şase fără douăzeci, observă. Dacă mai stăm

mult aici, vin lucrătorii atelierului şi ne descoperă.

— Trebuie s-o întindem. Şi aşa nu mai avem aici nimic de lucru, îl susţinu Tadeusz.

Doberski stinse lumina, încuie atelierul şi biroul, apoi trase în urma lor poarta de la intrare şi puse lacătul la locul lui. Înainte de a pleca, mai aruncă o ultimă privire atentă asupra întregii proprietăţi.

Cei trei bărbaţi se îndreptară fără niciun cuvânt spre cea mai apropiată staţie de tramvai. De-abia când erau în drum, Andrzej scoase inelul cu chei şi-l privi cu atenţie. Le numără şi, apoi le controlă pe fiecare în parte.

— Am folosit toate cheile, spuse, în afară de astea două.

Arătă colegilor două cheiţe plate.

— Astea sunt pentru „yale”.

— Nu, îl corectă Tadeusz. Sunt mai curând pentru lacăte.

— Nu s-au potrivit nicăieri. Le-am încercat şi ţin bine minte.

— Sunt probabil de la încăperea cu banii, râse cu amărăciune Majewski. Dar cum s-o găsim?

— Eu ştiu un lucru, spuse Zygmunt. Am jefuit o bancă, mă pasc pe puţin cincisprezece ani de pârnaie, dar nu am pus mâna nici măcar pe un bănuţ. Pentru asta trebuie să-ţi mulţumesc ţie, Andrzej.

Înainte ca Doberski să fi avut timp să spună ceva, Lipień o luă la goană spre tramvaiul care tocmai pornea şi sări în ultimul vagon. Majewski, fără să-şi ia nici el rămas-bun, o coti spre staţia de autobuz din apropiere. Doberski ajunse singur până în staţie şi aşteptă tramvaiul următor. Era furios, dar totodată recunoştea că în cuvintele colegului se află mult adevăr. Era adevărat că-i păştea o pedeapsă severă,

iar în schimb, rodul infracţiunii lor li se strecurase printre degete. Din cauza lui oare? Dacă şi-ar fi stăpânit mai mult nervii, Kazimierz Strzelezyk ar fi trăit în momentul de faţă. De la el, în viaţă, ar fi putut să-şi scoată pe calea convingerii, rugăminţilor sau chiar a ameninţării partea care li se cuvenea, din banii jefuiţi. Cadavrul de pe malul Vistulei nu va mai trăda, cu siguranţă, secretul pe care l-a luat cu el în mormânt.

Veni tramvaiul. Andrzej se urcă, ocupă un loc lângă fereastră şi se prefăcu că priveşte cu interes strada. Gândurile lui însă reveneau cu persistenţă la aceeaşi întrebare:

— La ce fel de broaşte s-or potrivi cele două cheiţe?

Lui Doberski nici nu-i trecea prin cap că cei doi complici ai săi îşi băteau capul cu aceeaşi întrebare. Fiecare din ei formula diverse ipoteze, fiecare intenţiona să caute banii pe contul său. Şi fiecare din ei hotărî că dacă va găsi comoara, îşi va opri totul pentru sine. Că nu va împărţi cu nimeni.

Banda de infractori este întotdeauna solidară, când are succes. Această solidaritate dispare, ca un balon de săpun, în momentul în care apare insuccesul.

Capitolul V
Îndoielile locotenentului Faleçki

A doua zi după descoperirea de către miliţie a cadavrului omului care murise în pădurea Bielany ca urmare a surpării malului Vistulei, la circa de miliţie din cartierul Warszawa-Nord se prezentă un bărbat care povesti ofiţerului de serviciu o istorie banală:

Lucrează în atelierul de reparaţii auto al lui Jozef Jankowski. Proprietarul se află în concediu în Bulgaria, iar în lipsa lui treburile sunt conduse de Kazimierz Strzelezyk, prietenul lui Jankowski. Strzelezyk, însă, de două zile n-a mai venit la atelier. În timpul absenţei proprietarului, locţiitorul lui locuia chiar la atelier, în biroul de lângă locuinţa lui Jankowski. Încercările de a lua legătura cu Strzelezyk în locuinţa lui proprie de pe strada Solec nu au dat niciun rezultat.

— O fi plecat şi el undeva sau chiuleşte pur şi simplu, remarcă ofiţerul de miliţie după ce ascultă relatarea lui Jan Warciak. Abia au trecut două zile de când l-aţi văzut ultima dată. E om matur. E pretimpuriu să ne alarmăm. Atelierul e închis?

— Nu. Eu am cheile de la atelier, aşa că lucrăm normal, dar şeful avea cheia de la magazia biroului. Asta ne dă bătaie de cap. Tot în birou se aflau cheile şi actele maşinilor aflate în reparaţie. Nu putem să livrăm maşinile clienţilor, deşi sunt gata. Şi fiecare se grăbeşte. Înţelegeţi şi dumneavoastră, domnule

locotenent. De-aia am venit aici. Este exclus ca şeful să fi lăsat totul baltă şi să fi plecat undeva. Niciodată nu i s-a întâmplat asta. Şi mai ales atunci când lipseşte proprietarul? S-a întâmplat ceva, cu siguranţă!

Miliţianului îi veni o idee.

— Cum arăta Strzelezyk ăsta?

— Şaten, ochi albaştri, nas proeminent.

— Ce înălţime?

— Cam ca mine, eu am un metru şaptezeci şi cinci.

— Cum era îmbrăcat?

— Avea câteva costume. Când a ieşit ultima dată de la atelier, purta pantaloni gri şi o haina bleumarin. Pardesiu de culoare închisă. Asta a fost acum trei zile. Trecuse abia de ora trei. Şeful a zis că revine după două ore. Avem de lucru ceva mai mult, o treabă urgentă. O „Volgă” de la o ambasadă. Străinii ăştia merg foarte neatent. Nu e lună să nu ne vină la reparat câte o maşină de la ambasade. E un client permanent. Plăteşte la timp şi nu se târguie pentru câteva sute.

— Aşteaptă un moment! Ofiţerul întrerupse monologul mecanicului guraliv şi ieşi din birou.

Se întoarse întovărăşit de un locotenent în haine civile.

— Mergeţi împreună cu locotenentul Faleçki.

— Unde? Jan Warciak se sperie puţin.

— În apropiere. După aceea o să vă ducem direct la atelier. Mai întâi vă arătăm pe cineva în care poate îl recunoaşteţi pe şeful vostru.

— Ce, i s-a întâmplat vreo nenorocire?

— O să vedeţi la faţa locului. Ofiţerul de miliţie nu voia să-i pomenească nimic lui Warciak despre cadavrul descoperit în pădurea Bielany, pentru a nu-l

influenţa. Ştia din practică că oamenii, în astfel de situaţii, sunt foarte uşor influenţabili. Deseori familia recunoaşte în cadavrul care-i este prezentat pe cineva foarte apropiat, care după o anumită perioadă de timp apare acasă întreg şi sănătos.

În sala de autopsie, pe mesele acoperite cu cearşafuri albe, se aflau peste zece cadavre. Din dispoziţia locotenentului, îngrijitorul descoperi faţa unuia dintre ei.

— Îl recunoaşteţi?

Jan Warciak era, pe bună dreptate, înspăimântat şi uimit de locul în care se afla. Cu toate acestea arătă fără nicio clipă de ezitare spre una din mese.

— El e! Kazimierz Strzelezyk!

— Sunteţi absolut sigur?

— Cum să nu. Doar am lucrat cu el şase ani. Zi de zi. Înfiorător. Ce s-a întâmplat? L-au omorât?

— Nu. Locotenentul nu vedea niciun motiv să facă un secret din treaba asta. L-au găsit doi pescari în pădurea Bielany. Era chiar pe malul Vistulei. A căzut de pe malul înalt. Mai mult ca sigur că s-a surpat pământul. Căzând, s-a lovit de o piatră şi şi-a rupt coloana vertebrală. Mort pe loc.

— În pădurea Bielany? Warciak nu-şi ascundea uimirea. Dar ce a putut el să caute acolo? De necrezut.

— Poate şi-a dat vreo întâlnire? Cu vreo fată, de pildă?

— Când a ieşit din atelier, era rece, înnourat, şi se anunţa din nou ploaie. El nu făcea parte dintre oamenii care se întâlneau cu fetele undeva, prin pădure, pe malul Vistulei.

— Poate nu cu o fată, ci cu altcineva? Poate avea vreo treabă de aranjat?

— În pădure? Jan Warciak era nedumerit.

— N-aţi remarcat dacă Strzelezyk avea atunci asupra sa documente, acte, sau dacă a luat din atelier vreun pachet?

— Bani a avut cu siguranţă. Ca şef de atelier, încasa toate sumele de la clienţi. În ziua aceea câţiva plătiseră tocmai vreo câteva mii de zloţi pentru repararea maşinilor. Strzelezyk avea obiceiul să poarte banii în buzunar, iar după închiderea atelierului, să depună o parte la Casa de economii, în contul proprietarului. Avea totdeauna câteva mii de rezervă. Atelierul depune bani şi pentru cumpărarea materialelor şi a pieselor de schimb. Trebuia să mai aibă asupra sa buletinul şi carnetul de conducere. În fiecare zi făcea curse de control cu maşinile reparate.

— Nu am găsit asupra lui nici bani şi nici documente.

— Imposibil! Dar cheile? De la atelier, birou, magazie, dulapurile aflate în atelier şi cheile de la propria-i locuinţă? Le purta pe toate pe un inel mare de metal. Totdeauna mă întrebam cum poate să le deosebească şi să găsească dintr-o dată cheia corespunzătoare pentru broasca respectivă.

— Asupra lui nu s-a găsit nimic. Nici măcar o cutie de chibrituri sau o batistă.

— S-ar putea ca nişte huligani să-l fi atras în pădure, şi-acolo să-l fi omorât şi jefuit. Un om de treabă ca el, şi să moară în felul ăsta.

— Crima este exclusă. Autopsia a constatat asta în mod cert.

— L-or fi împins de pe mal în aşa fel, încât să moară.

— Puţin probabil. Dacă nu s-ar fi lovit de piatra aceea la ceafă, nu i s-ar fi întâmplat nimic. Cel mult s-

ar fi învineţit pe ici pe colo sau şi-ar fi rupt vreo mână ori un picior. Se vede însă că cineva a găsit cadavrul înaintea pescarilor şi l-a jefuit.

— Dar, domnule locotenent, insistă Warciak, ce a căutat el pe malul Vistulei? Doar nu s-a dus la pescuit! Ştia că la atelier avem o treabă urgentă şi ne-a şi spus că se întoarce repede.

— Locul unde a fost găsit nici nu e atât de departe de atelierul vostru. Două staţii de tramvai şi câteva sute de metri prin pădurea Bielany.

— Nu mai înţeleg nimic.

— Nici eu, încuviinţă locotenentul. E adevărat că v-am promis să vă duc imediat la atelier, dar în faţa noilor circumstanţe dezvăluite, trebuie mai întâi să mergem la circă. Trebuie să întocmim un proces-verbal oficial.

După terminarea formalităţilor, ofiţerul de miliţie întrebă:

— Nu ştiţi, Kazimierz Strzelezyk avea soţie, copii, rude?

— De soţie a divorţat în urmă cu câţiva ani. Copii n-au avut. A amintit de câteva ori de un frate. E pe undeva director, dar nu ştiu unde. Locuia singur.

— Avea ceva prietene, logodnică?

— N-a amintit niciodată de-aşa ceva. E adevărat că nu era el uşă de biserică. L-am văzut de câteva ori prin oraş cu diferite femei, dar nu cunosc pe niciuna. Dacă lucrezi la un particular, poţi câştiga bine, dar, pentru lene nu se plăteşte. Nu se stă la taifas... Dar acum ce facem noi cu atelierul? Îl închidem? Dar atâtea maşini aşteaptă să fie reparate. Iar cheile şi actele care se află în birou?

Locotenentul chibzui câteva momente, după care îl întrebă:

— Aveţi adresa proprietarului?

— Avem. Avem o scrisoare în birou. Dar biroul e încuiat.

— Nu-i nimic. Aducem un specialist şi-l descuiem.

— De ce să aduceţi? Ce, noi nu suntem mecanici? Specialişti mai buni nu găsiţi. Dacă ne daţi voie, domnule locotenent, noi îl descuiem.

— Mergem la atelier să facem o cercetare a locului După aceea trimiteţi o telegramă lui Jankowski să vină cât mai urgent, iar până la reîntoarcerea lui, o să conduci dumneata atelierul. Bineînţeles, preluând toată răspunderea. Dacă proprietarul v-a dat cheile, se vede că a avut încredere.

— Bineînţeles că a avut! se precipită Warciak. Lucrez la el de şase ani. De când am început să muncesc.

Cercetarea biroului şi a încăperilor de la care avea chei doar Strzelezyk nu a adus nimic nou. Au găsit adresa lui Jankowski şi actele maşinilor aflate la reparat. Nici cheile, nici banii şi actele personale ale decedatului nu au fost găsite nicăieri. Miliţia a notat pentru orice eventualitate numerele de înregistrare ale tuturor maşinilor aflate în lucru.

— Maşinile reparate le putem livra clienţilor? întrebă Jan Warciak.

— Pentru mine nu mai au importanţă, răspunse locotenentul. În ceea ce priveşte socotelile băneşti cu proprietarii lor, asta-i treaba dumitale.

După revenirea la circă, locotenentul Adam Faleçki raportă şefului tot ce făcuse.

— Deci, constată maiorul Ochocki, am identificat cadavrul. Ne mai rămâne să descifrăm misterul în legătură cu deposedarea decedatului nu numai de bani, dar şi de acte şi chei. Sigilaţi imediat locuinţa de

pe strada Solec şi luaţi legătura cu familia mortului. Aţi amintit ceva despre un frate de-al lui?

— Da, dar nimeni de la atelier n-a ştiut să ne spună ceva mai precis despre el în afară de faptul că este pe undeva director general. O fi adevărat? Oamenilor le place să-şi prezinte membrii familiei drept persoane foarte importante. Nu o dată un simplu portar ajungea pe calea asta director.

— Încercaţi să-l descoperiţi în cartea de telefon, le sugeră maiorul. Dacă este într-adevăr director, trebuie să aibă telefon acasă. Dacă nu rezolvaţi nimic, apelaţi la Biroul de evidenţă a populaţiei şi controlaţi acolo, la numele de Strzelezyk, cine s-a născut din aceiaşi părinţi ca şi decedatul nostru. După ce-l găsiţi pe frate, să vină să identifice şi el cadavrul. Dar înainte de toate, sigilaţi locuinţa. Hoţul are chei şi poate că a şi fost pe acolo.

— Am înţeles, tovarăşe maior, raportă locotenentul.

Echipa de miliţie nu descoperi nicio urmă de spargere la locuinţa lui Kazimierz Strzelezyk. Hainele atârnau în dulap, în birou se găseau diverse acte, ceva bani, carnete speciale de la Casa de economii şi un carnet obişnuit cu o depunere destul de substanţială, peste douăzeci de mii. Totul denota că mortul fusese în timpul vieţii un om pedant, iar din punct de vedere material, îi mersese destul de bine. Miliţia nu făcu o percheziţie amănunţită, pentru că nu avea niciun motiv. Se limitară doar la o cercetare superficială a întregii locuinţe.

Locotenentul Faleçki a avut noroc. Este adevărat că în cartea de telefon a Varşoviei erau câteva zeci de nume Strzelezyk, dar la al treilea i se şi răspunse afirmativ la întrebarea dacă are un frate Kazimierz.

— De când nu v-aţi văzut fratele? întrebă Faleçki.

— De vreo trei ani, replică Wojciech Strzelezyk. În general nu sunt în relaţii apropiate cu fratele meu. Nici nu ştiu precis unde locuieşte acum. Undeva în cartierul Powisle. Dar de ce? S-a întâmplat ceva?

— Mă tem că da, îi răspunse prudent ofiţerul. Trebuie să vă rugăm să vă deplasaţi până la circă.

— Am să vin într-o jumătate de oră cel mai târziu, promise Wojciech Strzelezyk.

Fratele mortului se dovedi a fi un bărbat în vârstă de vreo cincizeci de ani. Puţin mai înalt decât cel decedat, dar cu o înfăţişare foarte asemănătoare. Părul încărunţit, faţa prelungă. Îmbrăcat elegant, într-un costum bine croit. Până la clădirea miliţiei veni cu „Wartburg”-ul personal. Ascultă cu atenţie relatarea locotenentului Faleçki, fără să dea dovadă de niciun fel de emoţie. Era, într-adevăr, director general la fabrica de instalaţii electrotehnice.

— Da, spuse. Păcat că a avut parte de un astfel de sfârşit Kazimierz. A murit ca un câine pe malul Vistulei. Dar ce să faci, fiecare îşi făureşte propria soartă. Sincer să fiu, nu m-aş mira dacă aş afla despre el lucruri şi mai rele.

— Ce poate fi mai rău decât moartea? pe locotenent îl miră oarecum această atitudine indiferentă faţă de moartea unei persoane atât de apropiate.

— Kazik, fratele meu mai tânăr, a fost un copil dificil. N-a vrut să înveţe. A trecut cu greu prin şcoala generală, iar apoi prin cea profesională de mecanici auto. Faptul i-a necăjit mult pe părinţii noştri. La asta s-au adăugat tot felul de purtări huliganice. După aceea a lucrat la Fabrica de autoturisme. Acolo s-a băgat într-o afacere cu furtul unor piese de schimb. A

scăpat de proces, dar l-au dat afară din serviciu. S-a căsătorit cu o fată de treabă. Căsnicia n-a durat însă nici trei ani. De-atunci l-am pierdut din vedere. Ultimele noastre contacte au fost mai curând întâmplătoare. De cele mai multe ori la cimitirul Powazki, cu ocazia vreunui deces în familie sau de ziua morţilor. Am crezut că s-a potolit în cele din urmă. La ultima noastră întâlnire, asta era la o cafenea, mi s-a lăudat că e şeful unui atelier de reparaţii auto şi câştigă bine. De altfel se vedea după el. Era îngrijit, îmbrăcat corect. Cine să-l fi omorât? Aveţi vreo idee, vreo bănuială în această privinţă?

— Crima este exclusă. Medicii afirmă că moartea a survenit ca urmare a căderii de pe malul înalt de câţiva metri şi lovirea de o piatră. Urmele indică în locul acela o surpare a pământului spălat de ultimele ploi. Domnule director, trebuie să mai facem o formalitate neplăcută, să mergem la institutul medico-legal pentru a identifica cadavrul, deşi asemănarea dintre dumneavoastră şi el este evidentă şi ne lasă să presupunem că nu poate fi vorba aici de nicio eroare. Mai rămâne, în plus, problema înmormântării.

— Ca unicul lui frate, mă ocup eu de asta. Nu mai avem niciun fel de rude mai apropiate. Am fost numai noi doi. Este datoria mea, indiferent de relaţiile care au existat între noi.

— Sunteţi, totodată, ofiţerul de miliţie zâmbi uşor, unicul moştenitor al decedatului.

Directorul Strzelezyk se strâmbă.

— Nici n-avem despre ce vorbi.

— Vă înşelaţi, tovarăşe director. Moştenirea este destul de substanţiala. Locuinţă într-un bloc cu apartamente proprietate personală şi câteva zeci de

mii de zloţi nu-s chiar de lepădat. La asta se mai adaugă mobilele, am văzut pe pereţi două tablouri de valoare. Dulapul cu haine e plin. Toate la un loc fac o sumă frumuşică. Bineînţeles, trebuie făcute toate formalităţile de succesiune.

Wojciech Strzelezyk nu se miră auzind aceste cuvinte, sau cei puţin nu lăsă să i se vadă uimirea. Spuse doar că nu are timp pentru toate formalităţile astea şi că va încredinţa totul unui avocat. Plecară la institutul medico-legal, unde directorul confirmă cele spuse de Jan Warciak. Mortul era Kazimierz Strzelezyk.

Procurorul suprimă ancheta şi îşi exprimă acordul ca familia să primească cadavrul. Peste două zile, la cimitirul Bródno, a avut loc oficierea înmormântării: modestă şi liniştită. A participat şi locotenentul Faleçki. Nu în interes de serviciu, căci chestiunea fusese încheiată, ci doar din curiozitate şi poate din compătimire pentru acel om care a murit în urma unui accident neobişnuit şi pentru care până şi fratele dovedea o antipatie vizibilă.

În urma sicriului mergea directorul Wojciech Strzelezyk şi o femeie bine, care însă nu purta doliu. Probabil era fosta soţie a mortului. Amintise despre ea Jan Warciak, în discuţia cu locotenentul. Acesta din urmă, împreună cu doi lucrători de la atelier, încheiau micul cortegiu. Pe mormânt fură depuse două coroane: „din partea familiei” şi „din partea colegilor”.

Despre moartea lui Kazimierz Strzelezyk şi înmormântarea lui nu anunţase niciun necrolog. Nici chiar ziarul „Życie Warszawy”, „organul răposaţilor”, nu publicase niciun anunţ în această direcţie. Ofiţerul de miliţie, uitându-se la solemnitatea funerară

modestă, se gândi că directorul Wojciech Strzelezyk este un om cumpătat, care n-are de gând să risipească banii ce i-au revenit din această moştenire neaşteptată.

Locotenentului Faleçki îi rămase acum să-i găsească doar pe făptaşii necunoscuţi care-l jefuiseră pe mort. Ofiţerul era însă pesimist. Cum poţi descoperi asemenea infractori, dacă n-au lăsat nicio urmă şi nici nu i-a văzut cineva. Hoţii care proveneau, aşa credea miliţia, din acei pierde-vară din cartier care se învârteau toată ziua prin pădurea Bielany, or fi băut de mult banii găsiţi asupra cadavrului, iar documentele şi celelalte lucruri le-or fi aruncat în Vistula. În această situaţie, ancheta devenea imposibilă. Numai dacă nu cumva vreunul din huligani nu se va lăuda la beţie sau dacă nu va fi pârât de vreunul din tovarăşi cu care nu se are bine.

Adam Faleçki era uimit de felul cum procedaseră bandiţii. Scoseseră din buzunarele mortului totul, fără să lase niciun gologan. În schimb, nu s-au atins deloc de pardesiul aproape nou şi de hainele foarte bune. Nu i-au scos din picioare pantofii. Dar cel mai surprinzător lucru şi de neînţeles era că nu-i luaseră ceasul preţios.

Ofiţerul de miliţie vru să-şi împărtăşească aceste îndoieli şefului său, maiorului Ochocki. În cursul următoarelor zile însă, „bătrânul” n-a putut fi găsit. A avut întâi o şedinţă la Inspectoratul municipal de miliţie, apoi de rezolvat alte probleme curente, mai importante. Faleçki voia să aibă această discuţie în condiţii mult mai favorabile, cu atât mai mult cu cât acest detaliu nu putea cu nimic să accelereze sau să ajute la rezolvarea enigmei din pădurea Bielany.

Între timp însă, au fost descoperite noi amănunte.

Acestea au schimbat complet direcţia anchetei şi până şi echipa care s-a ocupat iniţial de problemă. Cei care au preluat cazul din mâinile tânărului ofiţer nu mai căutau nişte pungaşi mărunţi care jefuiau cadavre. Acum mergeau pe urmele unor infractori mult mai înrăiţi şi mai periculoşi. Ei ştiau prea bine cine a scos din buzunarele mortului toate obiectele şi nu s-a lăcomit la haine, pantofi şi ceas.

Capitolul VI
Cotitură neaşteptată în anchetă

Secretara, drăguţă şi foarte iubită de către toţi lucrătorii Inspectoratului municipal, domnişoara Krysia, observă imediat că şeful secţiei „bandiţi”, colonelul Adam Niemiroch, reveni de la conferinţa care avusese loc la Inspectoratul general de miliţie surescitat, dar bine dispus. Nici nu-şi scoase haina, că şi dădu o dispoziţie:

— Să vină la mine maiorul Kaczanowski. Dar rapid.

— Nu ştiu dacă este aici. Abia ieri i-aţi repartizat cazul acela cu bărbatul înjunghiat în Parcul culturii. Maiorul a spus că trebuie să se ducă, să cerceteze locul crimei.

— Cum se întoarce, să lase totul şi să vină la mine.

În ciuda temerilor domnişoarei Krysia, Janusz Kaczanowski era în biroul său şi după dispoziţia telefonică se prezentă la şef, în cabinetul acestuia.

— Ia loc, Januszek, colonelul îi arătă unul din cele două fotolii comode, el însuşi aşezându-se vizavi. Vrei o ţigară, cafea sau ceai?

Maiorul îşi cunoştea prea bine prietenul pentru a nu-şi da seama că o astfel de introducere nu prevesteşte nimic bun. Între timp, Niemiroch continuă:

— Ai o mină atât de plictisită, încât numai uitându-te la tine îţi vine să caşti. Ai un efect mai bun decât phanodorium. Încă puţin şi aţipesc.

— În cazul ăsta nu vreau să te deranjez, şi Janusz făcu un gest, ca şi cum ar fi vrut să se ridice. Am să-i propun Krysiei să nu te deranjeze câteva ore.

— Stai, stai. Nu e chiar atât de grav. O să-mi înving eu somnul ăsta. Dar mă mir de tine. Omul se plictiseşte dacă nu are nimic de lucru.

— N-ai frică de dumnezeu, Adam! se iritã maiorul. Nu mai departe decât ieri mi-ai încredinţat anchetarea cazului cu individul înjunghiat.

— Ce, aia-i anchetă? colonelul făcu un gest depreciativ. E prea uşoară chiar şi pentru un caporal începător, dar ce să mai vorbim despre „asul serviciului nostru de anchetă”. Aia e o treabă făcută de nişte neciopliţi. Câţiva cuţitari, care după câteva sticle de şliboviţă sau bere şi-au înjunghiat prietenul. Ştii doar că ai aici un prieten. Ţi-am pregătit o problemă, o bomboană. Un deliciu. Te şi invidiez pentru ea.

— Nu-mi plac dulciurile. Mănâncă-ţi singur bomboana.

— Dacă aş putea! Din păcate, am toată secţia pe cap. Cu tine e altceva. N-ai nimic de lucru, nicio răspundere.

— Hai. Dă-i drumul odată, ce vrei să-mi dai de lucru.

— O să-mi fii recunoscător cât vei trăi. Cunoşti problema jefuirii Băncii cooperaţiei sătești din Łowiez?

Janusz Kaczanowski nici nu încercă măcar să-şi ascundă uimirea. Răspunse:

— Ştiu doar atât cât au scris ziarele. Trei bandiţi au terorizat personalul băncii. Au jefuit patru milioane de zloţi, şi au fugit. Dar asta a fost la Łowiez. Ancheta o face cu siguranţă Inspectoratul raional cu ajutorul celui voievodal.

Colonelul Niemiroch îşi frecă mâinile.

— Te înşeli, dragul meu, spuse cu o voce dulce. Noi facem ancheta. Şi mai exact, nu noi, ci maiorul Janusz Kaczanowski. Din acest moment. Nu te bucuri?

— Nemaipomenit!

— Ştiam eu cum să-ţi fac pe plac.

— Hai, termină, nu mai face pe caraghiosul. Kaczanowski se înfurie de-a binelea. De ce trebuie să facem noi ancheta, nemaivorbind de faptul că totdeauna mă bagi în cele mai nesuferite treburi.

Colonelul luă în mână un dosar voluminos care se afla pe birou.

— După cum ştii, începu, am aici tot materialul de anchetă, pe care ţi-l ofer. La Łowiez au acţionat cel puţin patru bandiţi. Trei au operat în interiorul băncii, al patrulea, îmbrăcat în uniforma unui electrician, a întrerupt lumina şi telefoanele.

— Au plecat cu un „Fiat” de culoare deschisă, îl întrerupse Kaczanowski. De ce îmi povesteşti toate astea? M-au informat ziarele.

— De-aia, replică Niemiroch. Poate tot în ziare ai citit ştirea că pe malul Vistulei, în pădurea Bielany, a fost găsit cadavrul unui bărbat oarecare.

— A căzut de pe malul înalt şi şi-a frânt gâtul. Am avut raportul de la circa din cartier.

— Atunci ştii că individul a fost identificat drept Kazimierz Strzelezyk, şeful unui atelier particular de reparaţii auto din cartierul Marymont. Nu mai departe decât ieri, la Inspectoratul general s-a prezentat un inginer, Czeslaw Paszkowski, şi a povestit o istorioară interesantă:

„În august – colonelul citi din procesul-verbal scos din dosar – mi-am dat maşina, un „Fiat” de culoare deschisă, la reparat la atelierul lui Jozef Jankowski, în

urma unui accident. Am stabilit cu Jankowski, pe care de altfel îl cunosc de mult, că îmi voi scoate maşina de la reparat abia în septembrie, după ce mă voi reîntoarce din concediu în Varşovia. Am considerat că aşa va fi mai bine, deoarece nu am garaj şi maşina stă tot timpul în faţa casei, Mi-am scos maşina acum două zile. Tot atunci am aflai despre moartea tragică a lui Kazimierz Strzelezyk, pe care îl cunoşteam de asemenea. Am citit, totodată, anunţurile în presă despre atacul asupra Băncii din Łowiez. Maşina era în stare bună şi sunt mulţumit de reparaţia efectuată. Când însă soţia mea a încercat să se aşeze la volan, nu a reuşit să tragă scaunul. Am încercat s-o ajut. Scaunul mobil se trage de obicei foarte uşor, dar de această dată, cu toate că am ridicat pârghia, opunea rezistenţă. Am încercat să controlez de ce s-a blocat mecanismul şi când am băgat mâna sub fotoliu, am dibuit ceva ca un fel de boccea. Am reuşit s-o scot cu greu de-acolo. Era un pardesiu bleumarin, o şapcă de aceeaşi culoare cu însemnele fulgerului şi o tolbă din piele, cum poartă electricienii. În tolbă erau diverse scule. Nu m-am atins de ele. Obiectele pe care le-am găsit în maşina mea le-am asociat imediat cu descrierea făcută în presă a unuia dintre bandiţii care a întrerupt lumina şi telefoanele la Łowiez. Maşina mea este de culoare deschisă. Am hotărât să anunţ imediat miliţia şi pentru că nu ştiam cine se ocupă de problemă, m-am adresat Inspectoratului general de miliţie.”

Niemiroch lăsă pe masă foaia de hârtie cu procesul-verbal.

— Abil tip, îl lăudă maiorul. N-am nimic de spus, s-a comportat excepţional.

— Tocmai m-am reîntors de la Inspectoratul

general. La şedinţă au participat reprezentanţii Inspectoratului voievodal şi cei din Łowiez. S-a hotărât ca ancheta s-o preluăm noi pentru că nu mai este nicio îndoială că făptaşii trebuie căutaţi în Varşovia. Inspectoratul general a cercetat deja sculele aflate în tolbă. Pe ele au fost găsite amprentele lui Kazimierz Strzelezyk. Acum suntem siguri că a luat parte la jaf. Lucrătorii atelierului au confirmat că în ziua aceea, în zori. A plecat cu „Fiatul” inginerului Paszkowski într-o cursă de rodaj din care s-a întors abia după două ore.

— Şi Inspectoratul general n-a putut să se ocupe până la capăt, de treaba asta?

— I-am convins, zâmbi colonelul triumfător, că cel mai bun om din Polonia pentru dezlegarea acestei enigme eşti tu, Janusz.

— Mă tem că nu mai ajungi la adânci bătrâneţe. Orice tribunal mă va achita.

— Ai aici tot cazul. Niemiroch întinse prietenului dosarul gros. Studiază-l cu atenţie şi apucă-te cu elan de lucru.. Pe cuţitarii ăia pasează-i cui vrei. Avem asigurat ajutorul Inspectoratului general şi bineînţeles pe cel al celor de la voievodat.

— Câţi oameni îmi dai?

— Presupun că nu vei avea nevoie de cineva în permanenţă. Singur vei face faţă foarte bine. Ştii doar că avem dificultăţi cu cadrele. Când vei avea nevoie de ceva oameni pentru vreo acţiune, o să-ţi aranjez eu ceva. Îţi urez noroc.

— M-ai aranjat, n-am ce spune!

— Nu te mai preface, nu te mai preface, Janusz. Te cunosc prea bine. În sufletul tău te bucuri. Dacă aş fi dat, de pildă, dosarul lui Litwinowiez, abia atunci mi-ai fi luat-o în nume. De rău.

Janusz Kaczanowski se întoarse în biroul său, fără să-i spună un cuvinţel domnişoarei Krysia, curioasă ca de obicei de ce „bătrânul” a făcut atâta zarvă în legătură cu persoana lui. Se aşează la birou şi începu să citească în mod sistematic, filă după filă, toate documentele aflate în dosar. Ofiţerul de miliţie îl aproba în adâncul sufletului pe amicul său. E adevărat că a făcut nazuri, dar cu siguranţă că n-ar fi cedat cu uşurinţă această anchetă. După câteva ore se afla din nou în cabinetul superiorului.

— Ei, ce-i? Ai studiat documentele? Care-s concluziile? întrebă colonelul Niemiroch.

— Nici eu nu mă îndoiesc că Kazimierz Strzelezyk a făcut parte din bandă. Mai mult ca sigur că a fost chiar şeful ei. Mărturie stă faptul că a îndeplinit cele mai importante misiuni: a neutralizat semnalizarea de alarmă, iar apoi a organizat fuga rapidă de la locul infracţiunii. În ceea ce priveşte moartea acestuia, deşi medicina exclude crima, consider, că între complici s-a produs o încăierare, în timpul căreia malul s-a surpat şi s-a ajuns la acel accident nefericit. E adevărat că avem un membru al bandei, însă mort, şi el nu ne va mai spune nimic. Trebuie să-i căutăm pe ceilalţi trei şi banii.

— Presupui?

— Da. Cred că bandiţii s-au certat pentru împărţirea prăzii. În timpul fugii, infractorii au coborât pe drum, iar banii i-a luat cu el şoferul „Fiatului”. Valiza mare, uzată, însă deosebit de grea, bancnotele au doar greutatea lor, ar fi sărit prea uşor în ochi pentru a risca să fie dusă în mână. Nu uita că acolo erau patru milioane de zloţi. O tentaţie imensă pentru Strzelezyk de a-şi însuşi întreaga, sumă sau cel mult o mare parte din ea.

— Deci, ce concluzii tragi?

— Înainte de toate, voi căuta banii. Strzelezyk a trebuit să-i ascundă undeva bine. Chiar dacă mă înşel, şi complicii şi-au împărţit cinstit prada, şefului atelierului i-a revenit peste un milion de zloţi. Aşa că cel puţin suma asta a ascuns-o, şi asta mai mult ca sigur că nu în locuinţă lui. Era prea isteţ pentru aşa ceva. Numai dacă nu are acolo vreo ascunzătoare bine mascată. Trebuie făcută o percheziţie amănunţită la atelierul lui Jankowski şi din nou vizitată garsoniera dragului nostru Kazik. Trebuie din nou anchetaţi lucrătorii atelierului. Poate printre ei se ascunde vreun complice de-al banditului, deşi mi se pare puţin probabil.

— Când vrei să treci la acţiune?

— Cel mai bine ar fi fost ieri. Însă dacă-i vorba de ziua de azi, atunci imediat. Mă tem că şi aşa este prea târziu.

— De ce?

— Nu ştiu dacă şi dumneavoastră, tovarăşe colonel, aţi studiat la fel de serios ca mine dosarul. Acolo se menţionează că au dispărut cheile pe care Strzelezyk le-a avut întotdeauna asupra sa. Asupra mortului nu s-a găsit, în general, nimic. Asta este cea mai bună dovadă că colegii s-au pregătit să caute banii. Se află înaintea noastră cu câteva zile. Să sperăm că nu au găsit nimic, Vreau să mă bizui pe agerimea şefului bandei.

— Procesul-verbal încheiat cu ocazia descinderii la locuinţa de pe strada Solec constată evident că aceasta era intactă, spuse colonelul, demonstrând că şi el cunoaşte actele dosarului.

— Dar cine şi în ce împrejurări a făcut această constatare? Un locotenent şi doi agenţi din cartier

care, necunoscând adevăratul rol al lui Strzelezyk, s-au mulţumit cu găsirea hainelor decedatului în dulap şi a câtorva carnete de la Casa de economii în birou. Cine căuta milioane ştia prea bine că trebuie să fie precaut şi că nu-i este permis să se ocupe de mărunţişuri. S-a străduit, aşadar, să nu lase nicio urmă după sine.

De data aceasta percheziţia locuinţei lui Kazimierz Strzelezyk a fost efectuată de cei mai buni specialişti ai Inspectoratului municipal. Nici cel mai mic amănunt nu a scăpat atenţiei lor. Tehnicienii de la dactiloscopie au adunat nenumărate amprente. Erau însă urmele degetelor răposatului şi după mărime amprentele degetelor unei femei. Alţi bărbaţi nu fuseseră pe aici, iar dacă cei pe care îi căuta maiorul au fost, atunci au operat cu mănuşi. Au fost cercetate cu atenţie toate scrisorile şi documentele, cât şi notiţele şi însemnările mortului, găsite în birou şi în buzunarele hainelor. Kaczanowski nu a găsit în aceste hârtii nici cel mai mic indiciu care să-l fi putut asocia cu evenimentele din Łowiez. Bineînţeles că nu au găsit nici valiza cu bani şi nici alte sume în afara celor pe care le găsise miliţia în timpul primei percheziţii destul de superficiale, a garsonierei.

Au fost găsite, în schimb, câteva chei. Cheile de rezervă ale locuinţei atârnau pe un cui în dulapul din perete aflat în vestibul. Pe fundul unuia din sertarele biroului se afla o cutiuţă mică din metal cu inscripţia colorată a unei mărci cunoscute de ceai. În această ascunzătoare, Strzelezyk ţinea diferite mărunţişuri. Un stilou vechi, insignele unor cluburi şi organizaţii sportive, nişte portchei uzate pentru cheile de maşini, diverse şuruburi, cuie, pioneze, într-un cuvânt, tot felul de lucruri „folositoare”. Din grămada asta de

mărunţişuri, agentul care percheziţiona biroul a scos două cheiţe plate legate cu o bucată de sârmă.

— La ce s-or potrivi astea? întrebă.

Un alt miliţian privi şi el „comoară” descoperită.

— Nu sunt de la broaşte cu zăvor, spuse. Sunt de la lacăte.

— În locuinţă nu am găsit niciun lacăt.

— Cu siguranţă că e de la lacătul de la pivniţă. Acolo încă nu am fost.

— În blocul nostru garsonierele nu au pivniţe. Nu ar ajunge pentru toţi locatarii. Cine a luat o locuinţă mică trebuia să semneze că e de acord să nu aibă boxă în pivniţă, explică administratorul care asista la percheziţie în calitate de martor.

— Reţinem cheiţele astea ca dovadă materială, hotărî maiorul Kaczanowski. Se pot potrivi la vreo ascunzătoare de la atelier. Acolo nu vor lipsi cu siguranţă lacătele. Vom controla.

Cele două cheiţe plate au fost singurele obiecte suspecte luate în timpul cercetării locuinţei din strada Solec.

De aici echipa de anchetă plecă pe strada Marymont, la atelierul de reparaţii auto al lui Jozef Jankowski. Aici sarcina a fost cu mult mai grea. Dimensiunea acestei încăperi, multitudinea de ascunzători, în cele din urmă curtea întregii proprietăţi, toate erau mai prielnice celui care ar fi încercat să ascundă ceva decât celui care ar fi vrut să caute.

În timp ce echipa cerceta, maiorul Kaczanowski se instală în birou şi-i chemă pe rând la discuţie pe proprietar şi pe lucrătorii staţiei service.

— Pe Kazimierz Strzelezyk, lămuri Jankowski, îl cunosc din şcoala elementară. Am lucrat pe urmă

amândoi la fabrica de autoturisme. Eu am absolvit cursurile serale ale şcolii tehnice auto, iar Kazik s-a mulţumit cu şcoala profesională. Mi-aduc foarte bine aminte că nu a vrut niciodată să înveţe. Dar era un mecanic auto foarte bun. Avea parcă un simţ, înnăscut pentru asta. Era destul să se uite la un motor şi să-l asculte ca să-şi dea seama ce are fără să-l mai demonteze.

— La fabrica de autoturisme a fost în vremea aceea o anchetă mare în legătură cu scoaterea din fabrică a unor piese de schimb. Aţi auzit despre asta? îl întrebă ofiţerul de miliţie. Strzelezyk a fost şi el amestecat în treaba asta?

— Nu atât amestecat cât la curent, pentru că furturile respective aveau loc chiar în secţia lui. Maistrul lui Kazik a primit atunci la proces vreo zece ani. Şi pe Strzelezyk l-au arestat. Colegii au încercat să-i pună lui în cârcă o parte din vină, dar până la urmă procurorul a sistat ancheta în legătură cu persoana lui. Totul s-a încheiat cu darea afară de la fabrică.

— Mai târziu şi dumneata ai luat legătura cu el? Ce făcea?

— Câţiva ani a lucrat la fabrica de pompe. Pe urmă la o staţie de benzină, iar apoi la atelierele de reparaţii auto de pe strada Omulewska. Perioada asta nu o prea cunosc deoarece ne-am întâlnit mai curând întâmplător. Eu am rămas la fabrica de autoturisme, am absolvit şcoala tehnică. Ştiu că s-a însurat, dar s-a despărţit apoi de soţia lui, pe care nu am cunoscut-o. Când am deschis atelierul meu, la care financiar m-a ajutai şi familia iar restul de bani i-am împrumutat, l-am căutat pe Kazik şi i-am propus să lucreze la mine.

— Ca şef de atelier?

Jankowski zâmbi.

— E pretenţios să numim astfel funcţia. Pe atunci, aici era doar un gard din lemn şi o baracă mică. Lucram numai noi doi. Kazik, iniţial, venea doar temporar să mă ajute pentru că nu voia să rişte să-şi piardă postul bun pe care îl avea la atelierul acela de pe Omulewska. Primul angajat pe care l-am avut a fost Jan Warciak. Lucrează la mine până astăzi. Strzelezyk a venit la mine oficial la vreo doi ani după aceea, când atelierul deja se extinsese, iar în forma actuală există abia de un an. Mi-am băgat ultimul ban în lărgirea atelierului. Astăzi am mai multe datorii decât atunci când am început. Dar ce-a fost mai rău a trecut.

— De greutăţile dumitale financiare se va ocupa mai curând Secţia financiară, nu noi, îl întrerupse ofiţerul de miliţie. Eu mă ocup cu anchetarea atacului banditesc de la bancă. Strzelezyk a fost, după cum ştiţi, unul din făptaşi.

— Nici nu-mi pot imagina aşa ceva. A fost un om cinstit până în măduva oaselor. I-am încredinţat doar toată averea mea. Îmi dădea întotdeauna socoteală până la ultimul bănuţ, şi chiar la sume pe care nu le puteam verifica. El discuta cu clienţii şi încasa de la ei banii. Niciodată nu am controlat cât. Cumpăra piesele de schimb. Le comanda în diverse ateliere mecanice particulare, pentru că în comerţul de stat nu poţi găsi totul întotdeauna. Iar câteodată, pentru maşinile străine, trebuia să le facă singur. Am avut în el o încredere neţărmurită şi niciodată nu am fost în pierdere.

— Se vede că nu aţi avut milioane. Iar la Łowiez au fost peste patru milioane.

— Dacă nu aş fi citit în presă, niciodată nu aş fi

crezut că a fost Kazik.

— Cât câştiga la dumneata?

— Cinci mii pe lună în mână. În afară de asta, mai primea direct şi de la clienţi cu asentimentul meu, de la cei care se grăbeau şi voiau să aibă maşina mai repede gata decât le-o puteam da eu. Atunci băieţii lucrau şi seara, iar câteodată chiar noaptea.

— L-aţi cunoscut îndeaproape. Ce fel de om era? întrebă maiorul.

— Nu pot spune despre el nimic rău. Era un foarte bun specialist. Bun organizator. Trebuie să recunosc că el a organizat munca în atelier în aşa fel încât îi întrecem pe toţi concurenţii noştri în ceea ce priveşte rapiditatea reparaţiilor. Era un om mai curând închis. Nu vorbea despre el niciodată. Nu ştiu dacă mă credeţi, domnule maior, dar cu toate că ne cunoşteam de atâţia ani, niciodată nu am fost la el acasă, deşi Kazik era aproape în fiecare zi musafirul nostru.

— Pentru că dumneata locuieşti lângă atelier.

— Abia de un an, domnule maior, înainte locuiam pe strada Grochówska şi cu toate acestea nu era săptămână să nu ne fi vizitat Kazik. Trebuie să vă mai spun că era un om foarte ambiţios. Nu o dată l-am bănuit că mă invidiază. Era convins că pe lume există o singură putere.

— A banului?

— Aţi ghicit, domnule maior. Dacă Strzelezyk a comis într-adevăr infracţiunea respectivă, a făcut-o nu pentru a cheltui mai târziu banii jefuiţi, ci pentru a-i avea, în general.

— A avut maşină?

— Când lucra încă pe strada Omulewska, îşi cumpărase pe o sumă de nimic o rablă de maşină

buşită în urma unui accident, şi singur şi-a reparat-o. Şi-a dat însă în curând seama că una e să-ţi cumperi maşină şi alta să ai mijloacele necesare pentru a merge cu ea. Nu-i ajungeau pur şi simplu pentru asta banii pe care-i câştiga şi nu voia să fie „şofer de duminică”, care se plimba o dată pe săptămână douăzeci de kilometri. De aceea şi-a vândut destul de repede maşina. Lucrând la mine, nu avea nevoie de maşină proprie. Cu ştirea proprietarilor, putea să se folosească întotdeauna de maşinile lăsate la reparat. Clienţii noştri permanenţi ştiau prea bine că maşinile lor au doar de câştigat din asta, deoarece Kazik le descoperea şi cel mai mic defect.

— Dar „Fiatul” acela de culoare deschisă?

— A stat peste o lună în curtea atelierului. Inginerul Paszkowski ne-a spus de la început că putem merge cu el. Eu nu m-am folosit de permisiunea asta pentru că am maşina mea. De altfel în timpul ăsta am fost în Bulgaria.

— Ştim, aveţi un alibi inatacabil, zâmbi ofiţerul de miliţie. Mulţumesc pentru informaţiile date şi vă rog să-l poftiţi acum pe Ian Warciak.

— Ce ştiţi în această problemă? îl întrebă ofiţerul pe maistrul în vârstă.

— Numai ceea ce s-a scris în ziare, că domnul Strzelezyk a luat parte la jaf.

— Ai discutat despre aceasta cu inginerul Paszkowski?

— Nu. Inginerul şi-a luat maşina şi nu l-am mai văzut. Am citit abia în „Express” ce a găsit inginerul sub banchetă.

— I-aţi dat maşina fără s-o controlaţi?

— Inginerul şi-a lovit maşina. Noi i-am schimbat doar uşa dreaptă din spate şi i-am bătut aripa. Nimeni

nu s-a atins însă de banchete, pentru că n-am avut de ce. Maşina a fost gata de altfel la jumătatea lunii august. După aceea a stat în curte şi a ocupat degeaba locul.

— Aţi mers cu maşina asta?

— Nu, eu nu merg cu maşini străine. O am pe-a mea.

— Mă refer la o cursă de control.

— Ce fel de cursă de control! I-am pus portiera, i-am bătut aripa, le-am vopsit, am controlat dacă uşa se închide, dacă e bine aleasă culoarea şi cu asta basta. Motorul a fost bun. Nici nu i-am ridicat măcar masca.

— Strzelezyk a mers cu maşina asta?

— O fi mers. Eu am treburile mele... maistrul îşi alegea cuvintele cu grijă.

— Domnule Warciak, îl avertiză ofiţerul de miliţie, dacă nu vrei să fii amestecat în problema asta, de jefuire a unei bănci, te sfătuiesc să vorbeşti deschis. Pe cine vrei să acoperi, pe răposat?

Mecanicul se tulbură, înroşindu-se uşor.

— Vă rog să mă iertaţi, domnule maior. Ştiţi, îmi este peste mână să vorbesc despre cineva cu care am lucrat atâţia ani sub acelaşi acoperiş. Chiar dacă omul nu mai trăieşte.

— V-am întrebat, deci, dacă Strzelezyk a mers cu maşina aceea?

— A folosit-o ca pe a sa. O lua deseori după terminarea lucrului şi se întorcea a doua zi dimineaţa. Dar avea foarte mare grijă de maşină, nu pot să spun ceva rău în această privinţă, eu însumi l-am văzut cum lucra la motor... Asta pe gratis, pentru că clientul nu i-o ceruse.

— Mai curând ca o recompensă în schimbul folosirii

maşinii?

— Poate să fie şi aşa, căzu de acord maistrul.

— Pleca şi în timpul dimineţii?

Warciak căzu pe gânduri.

— Da, recunoscu. Mai ales în ultimul timp, aproape zi de zi. Strzelezyk lua maşina şi pleca în oraş. Spunea că are diverse treburi de rezolvat. Se întorcea de obicei după trei ore.

— Nu v-a mirat?

— De ce? Jankowski era doar absent. Tot atelierul rămăsese pe capul lui Strzelezyk. Aşa că avea cu siguranţă destule treburi nu numai aici, dar şi în oraş.

— Dar în ziua când a fost jefuită banca?

— Şi în ziua aceea domnul Strzelezyk a plecat. Înainte de ora şapte chiar. S-a mirat că am venit atât de devreme la lucru, pentru că noi începem la şapte fix, dar i-am explicat ce s-a întâmplat. Promisesem unui client să-i repar maşina cu o zi mai devreme decât se stabilise iniţial. Am schimbat câteva cuvinte doar, pentru că Kazimierz se afla deja în maşină. Mi-a mai spus că revine peste două ore.

— Cum era îmbrăcat?

— Nu mai ţin minte. În orice caz, nu în salopetă.

— Când s-a întors?

— După mai mult de două ore. Ţin minte lucrul acesta pentru că un client se enervase că trebuie să aştepte atât.

— Când s-a întors Strzelezyk, n-aţi observat nimic deosebit?

— Ce era să observ? se miră Warciak.

— Poate că era enervat, agitat?

— Nu. Era ca de obicei. S-a plâns doar că nu poate să facă rost de garniturile pentru un „Volvo” pe care îl aveam atunci la reparat în atelier.

— Despre jefuirea băncii n-aţi vorbit?

— Atunci n-am ştiut încă nimic despre asta. Dacă Kazimierz era amestecat, ştia, dar nu s-a lăudat.

— Aveţi dreptate. Dar a doua zi după atac, toată presa a scris. S-a comunicat şi la radio şi le televiziune. Nici atunci n-aţi discutat?

— A doua zi e altceva, bineînţeles că toţi numai despre asta au vorbit. Nu în fiecare zi se întâmplă câte o astfel de lovitură. Peste patru milioane. Eu am spus, vă rog să mă scuzaţi, domnule maior, că miliţia n-o să-i prindă, ca şi pe cei de la Banca Naţională de pe strada Jasna. Ţineţi minte?

Maiorul se strâmbă de parcă ar fi înghiţit lămâie. Lovitura de la Banca Naţională, nerezolvată, a rămas până astăzi o pată pe onoarea miliţiei.

— Kazimierz a spus că jafurile banditeşti au loc numai pentru că sentinţele sunt prea uşoare. Dacă pentru banditism ar fi fost spânzuraţi de la început toţi infractorii, atunci nu s-ar mai fi întâmplat aşa ceva. A vrut chiar să facă pariu că nu va trece nicio săptămână şi bandiţii vor fi la zdup. Presupunea că lovitura au dat-o huliganii din localitate sau chiar funcţionarii băncii.

— Interesant!

— Nici acum nu-mi vine să cred că Strzelezyk a fost amestecat în treaba asta.

— Din păcate, acesta-i adevărul. Analizele efectuate au constatat – Janusz Kaczanowski considera întotdeauna că cerând sinceritate din partea celui interogat, e bine să-i dezvăluie şi el unele fapte incontestabile – că sculele descoperite în maşina inginerului Paszkowski au servit la întreruperea curentului în Łowiez. Iar pe aceste scule sunt amprentele lui Strzelezyk. În plus şi „Fiatul” de

culoare deschisă se potriveşte cu cel pe care l-au zărit martorii loviturii.

— Dacă a făcut-o el, n-a făcut-o pentru bani. La ce-i trebuiau? Câştiga destul de bine, cheltuia puţin. Era foarte econom, aş spune chiar zgârcit. E adevărat că-i plăcea să comande. Poate s-a gândit că dacă va avea mai mulţi bani. Atunci va dobândi şi o putere mare? Şi a dobândit-o. Pe nisipul de pe malul Vistulei.

Maiorul înţelegea perfect că nu va mai scoate nimic de la meşterul în vârstă. Aşa că i-a pus ultima întrebare:

— După lovitură, n-aţi avut pe la atelier nişte oaspeţi nepoftiţi? În timpul nopţii?

Warciak îl privi pe ofiţerul de miliţie ca pe un clarvăzător.

— De unde ştiţi, domnule maior?

— Se mai întâmplă să mai ştie şi miliţia câte ceva. Spuneţi, cum a fost?

— Nu am spus nimănui pentru că ar fi râs de mine că sunt bătrân. Mai târziu, când am aflat despre moartea lui Kazimierz, am înţeles că el a venit după moarte la atelier şi mi-a dat un semn.

— Pe ce bază afirmaţi lucrurile astea?

— Lucram atunci la „Volga” aia de la ambasadă. Până seara târziu. Când m-am pregătit să plec acasă, mi-am scos salopeta şi am aruncat-o pe capota maşinii. Aş putea să şi jur. Dar a doua zi când să mă apuc de lucru, salopeta era atârnată frumos în dulap. Seara nu închisesem niciun dulap, iar a doua zi toate uşile erau închise.

— Nu a dispărut nimic?

— Nu! Nici cel mai mic şurub. El a fost aici. Când am aflat despre toate astea, am hotărât să plătesc o slujbă la biserică pentru sufletul lui. Cu siguranţă că

asta a vrut şi răposatul.

Janusz Kaczanowski, deşi nu credea în plimbările morţilor pe pământ, nu i-a risipit bătrânului maistru iluziile, însă declaraţiile lui Warciak au fost foarte importante pentru anchetă. L-au convins pe ofiţerul de miliţie că nu numai el caută milioanele. Că are concurenţi. Presupunerile maiorului se dovediră juste.

Ceilalţi oare or fi găsit banii? Caută oare valiza cu toate cele patru milioane de zloţi sau le pare rău doar după acel milion care revenise lui Strzelezyk? Unde a putut ascunde şeful bandei prada sa?

La niciuna din aceste întrebări Kaczanowski nu putea răspunde. Nu se îndoia însă că în viitorul apropiat va putea da deoparte această perdea de mister. Era, de asemenea, aproape sigur că Strzelezyk şi-a ascuns atât de bine banii, încât până în prezent nimeni nu i-a descoperit. Ancheta, a cărei sarcină iniţială era de a descoperi banda, s-a transformat acum într-un joc; cine va fi primul care va dezlega secretul milioanelor ascunse: miliţia sau infractorii?

Maiorul îşi reaminti de cele două cheiţe descoperite în locuinţa de pe strada Solec. Chemă agentul căruia îi dăduse aceste cheiţe.

— Ia spune, îl întrebă, aţi potrivit cheiţele la lacătele corespunzătoare?

— Nu. Sunt aici o grămadă de lacăte, dar la niciunul din ele nu se potrivesc. Am încercat peste tot.

Percheziţia a durat câteva ore. Nu s-a limitat doar la atelier. La cererea lui Jozef Jankowski, agenţii se uitară şi prin locuinţa acestuia, deşi ordinul semnat de procuror le permitea să caute doar în atelierul de reparaţii auto. Proprietarul atelierului declară însă

ofiţerului de miliţie că locţiitorul lui a avut acces şi în apartamentul său. Aşa că voia să scape dintr-o dată de eventualele bănuieli şi de o nouă vizită a reprezentanţilor puterii.

Dar nici aici nu au fost găsiţi banii şi nici cea mai mică urmă care ar fi putut fi utilă miliţiei în acţiunea ei pe mai departe.

Maiorului Janusz Kaczanowski îi rămăseseră doar cele două cheiţe. Poate una din ele deschidea lacătul în spatele căruia se afla suma enormă de bani. Dar cum să găseşti acest lacăt şi pe ce uşă atârnă el?

După reîntoarcerea la Palatul Mostowski[1] la mult timp după terminarea orelor de serviciu, ofiţerul de miliţie a aflat că un bărbat îl aşteaptă de peste trei ore. Că cere să discute cu el, indiferent de oră.

— Numele şi în ce problemă?

— În problema jefuirii băncii pe care dumneavoastră, tovarăşe maior, o anchetaţi. Persoana care vă aşteaptă a întrebat de ofiţerul care se ocupă cu această problemă. Numele lui: Wojciech Strzelezyk.

— Bine, hotărî Kaczanowski. Să vină sus.

— Vă rog să mă scuzaţi, domnule maior, începu directorul general, că am îndrăznit să vă deranjez atât de târziu, dar eu sunt fratele lui Kazimierz.

— Ştiu. Aţi fost anchetat de miliţia din cartier.

— Sunt zguduit de ştirile pe care le-am citit ieri în presă. O asemenea ruşine, o asemenea dezonoare! Toată viaţa am fost un om cinstit, aproape că nu aveam legături cu fratele meu, iar astăzi lumea mă arată cu degetul de parcă aş fi un criminal. Mi-am depus imediat demisia din funcţia mea. Este adevărat

[1] Sediul Miliţiei din Varşovia, în cartierul Muranow.

că organele superioare n-au primit-o, dar şi aşa voi avea o situaţie grea. Când apar pe terenul fabricii, imediat aud în spatele meu şoapte şi chicoteli.

— Vă înţeleg; din păcate, miliţia nu vă poate ajuta cu nimic. Să sperăm că oamenii vor bârfi o vreme şi apoi se vor potoli. Aşa cum se întâmplă de obicei...

— Ştiu că nimeni nu mă poate ajuta în nefericirea şi ruşinea mea. Când am aflat despre moartea fratelui şi despre faptul că de pe urma lui a rămas o mică avere, despre care miliţia m-a informat, am încredinţat avocatului toate demersurile în legătură cu procedura de succesiune. Acum însă nu mai vreau un ban din toată moştenirea asta. Să treacă toată în posesiunea statului, cel puţin ca o mică părticică de despăgubire pentru jefuirea banilor de la Łowiez. Am anunţat şi avocatul despre hotărârea mea.

— E un gest foarte frumos din partea dumneavoastră. Obosit de corvoada din timpul zilei, Kaczanowski visa ca musafirul lui să plece cât mai repede. Cred însă că despre aceasta va hotărî procurorul şi tribunalul.

— Cu toate acestea, nu mă voi atinge nici măcar de un bănuţ din moştenire. Eventual voi dona ce mi se cuvine pentru vreun scop de binefacere. De pildă, pentru reconstruirea Palatului regal.

— Beţi o cafea? întrebă maiorul, pierzând orice speranţă de a scăpa cu una, cu două de intrus şi voind să se mai învioreze cu o cafeluţă.

— Mulţumesc. Inima nu-mi permite. De altfel, niciodată nu am fost un băutor de cafea. Dar, vă rog să nu vă jenaţi din cauza mea, domnule maior. Vă înţeleg, sunteţi obosit. Atâta bătaie de cap din cauza unor nelegiuiţi.

— Dacă nu sunt ei, sunt alţii. Aşa e la miliţie.

— Când am aflat despre participarea lui Kazik la jaf, imediat m-am gândit că banditul ăsta, Doamne iartă-mă că trebuie să vorbesc aşa de propriul meu frate, şi-a ascuns undeva bine prada. E adevărat că dumneavoastră susţineţi că a murit în urma unui accident, dar îmi dau capul că şi colegii lui au fost de faţă. Nu-i aşa că am dreptate?

— Suntem abia la începutul anchetei. Nu ştim încă nimic. Căutăm şi banii.

— Înţeleg. Secret de serviciu. Dar mie mi se pare că ştiu unde se află banii.

— Unde? toată oboseala lui Kaczanowski i se spulberă brusc.

— În pivniţa mea, declară liniştit Wojciech Strzelezyk.

— Unde? repetă maiorul, neputând să-şi creadă urechilor.

— Locuiesc într-o vilişoară în cartierul Ochota. Rezultatul anilor îndelungaţi de muncă şi al economiilor întregii mele familii. Am acolo un garaj sub terasă, iar sub clădire se află încăperile pentru încălzire centrală şi o pivniţă imensă. În urmă cu cinci ani am fost racordaţi la termoficarea centrală. Pe atunci încă aveam cu Kazimierz legături mai apropiate, deşi niciodată nu a fost vorba de prea multă cordialitate între noi. Fratele meu mi-a propus un cumpărător pentru cazanul de încălzire centrală, care atunci nu-mi mai era necesar. Amatorul era cineva din afara Varşoviei. Am căzut de acord asupra preţului, dar cazanul trebuia demontat şi transportat până în localitatea Otwock. Atunci Kazik s-a oferit să mă ajute. El se va ocupa de toată treaba, dar eu trebuia să-i pun în schimb la dispoziţie încăperile pentru încălzire centrală, pentru că divorţa de soţie şi

trebuia să-şi ducă undeva boarfele. Şi aşa am şi făcut.

— În ultimul timp, după lovitură, Kazimierz Strzelezyk a fost pe la dumneavoastră?

— Pe la mine n-a fost de ani de zile. După cum am declarat, ultima dată l-am văzut în urmă cu doi sau trei ani. De altfel şi atunci ne-am întâlnit întâmplător. Dar el avea cheile atât de la încăperile pentru fosta încălzire centrală, cât şi de la tot subsolul. În pivniţă se poate intra ocolind locuinţa. Uşa se află lângă garaj, Ştiu că nu o dată Kazik s-a folosit de această posibilitate. Când am aflat despre infracţiune, am coborât în pivniţă şi am cercetat-o cu atenţie. Pe lacăt nu se află un firicel de praf. Se vede că a fost de curând descuiat.

— Cum arată lacătul?

— Obişnuit, cu gaură pentru cheie în partea de jos.

— Se deschide cu astfel de cheie? Kaczanowski arătă cheiţele găsite în locuinţa de pe strada Solec.

— Identice. Eu am cumpărat, demult lacătul ăsta, iar după aceea am dat amândouă rândurile de chei lui Kazimierz. Poate că sunt aceleaşi?

— Mergem la dumneata acasă, spuse maiorul.

— Tocmai asta voiam să vă rog şi eu. Aş fi foarte fericit dacă aş putea măcar în felul acesta să mă reabilitez parţial de pe urma fratelui bandit.

Echipă de miliţie porni într-o nouă acţiune. Niciuna din cheiţe însă nu se potrivi la lacătul de la subsolul lui Wojciech Strzelezyk. Specialistul miliţiei însă îl descuie fără prea mare dificultate. Înăuntru, acoperite cu un strat gros de praf, se aflau nişte pachete. Miliţia controlă conţinutul lor. Erau însă numai cărţi. O mulţime de cărţi adunate şi împachetate în dezordine. Printre ele mai erau şi numere vechi ale unor reviste ilustrate. Toate erau vechi de peste şase ani. Se mai

găsea o canistră pentru benzină şi trei cauciucuri stricate. Miliţia căută să vadă dacă nu a fost ceva îngropat în pământ. Dar nu a găsit nimic.

Janusz Kaczanowski suferi o nouă înfrângere.

Capitolul VII
Al doilea iese din joc

Zilele se scurseră pentru Zygmunt Lipień ca într-un coşmar. Din momentul în care presa comunică despre demascarea rolului pe care l-a jucat şeful liniştit al atelierului de reparaţii auto, Kazimierz Strzelezyk, la lovitura dată la Banca din Łowiez, tovarăşul său fricos n-a mai dormit liniştit nicio noapte. Murea de spaimă la fiecare oprire a liftului la etajul la care locuia.

Când întâlnea pe stradă un miliţian venind din sens contrar, i se înmuiau picioarele de la genunchi în jos şi numai printr-o voinţă nemaipomenită reuşea să nu intre pe poarta cea mai apropiată sau s-o apuce pur şi simplu în panică la fugă. Mai rău era când se întâlnea cu maşina miliţiei care mergea încet, chiar pe lângă trotuar.

Cele mai groaznice clipe le trăia însă Lipień la serviciu. Lovitura îndrăzneaţă şi moartea tragică a unuia din făptaşi reprezentau subiectele permanente de discuţii ale colegilor lui. Nefericitul participant la jaf nu putea să evite aceste discuţii. În jurul lui auzea detalii adevărate sau imaginate ale acţiunii şi tot felul de supoziţii în legătură cu locul unde s-ar fi putut ascunde ceilalţi trei bandiţi. Lui Zygmunt i se părea că tovarăşii lui de serviciu încep în mod intenţionat aceste discuţii în prezenţa lui şi-i urmăresc cu atenţie reacţiile la cuvintele spuse de el. S-a ajuns până acolo încât acestui bărbat, încă tânăr, începură să-i tremure mâinile. În decursul unei singure săptămâni slăbise

câteva kilograme şi începură să-i atârne obrajii.

— Ce se întâmplă cu tine, Zygmunt? se îngrijoră o colegă care avea biroul alături. Te-ai văzut cum arăţi? Eşti bolnav?

— Nu. Sunt surmenat.

— Asta-i bună! Abia de două săptămâni te-ai întors din concediu.

— Concediul ăsta nu mi-a priit. Schimbarea de climă... Sau mai ştii? Mă doare întruna capul. Lipień minţea pe rupte. Am avut nişte ameţeli. Odată era să leşin.

— Du-te la doctor. Neapărat. Nu te juca cu sănătatea, îl sfătui femeia binevoitoare, apoi, schimbând subiectul, îl întrebă: Te-ai uitat prin ziarele de azi? Au mai scris ceva despre bandiţii din Łowiez? Poate i-au prins pe ceilalţi?

Era de nesuportat. Lipień apucă nişte hârtii la întâmplare de pe birou şi ieşi cu ele pe culoar, sub pretextul că trebuie să rezolve ceva în biroul vecin. Dar nici subterfugiul acesta nu îl ajută prea mult. Şi acolo se afla cineva care îi puse imediat întrebarea:

— Domnule Zygmunt, dumneata eşti întotdeauna aşa de bine informat, mai sunt ceva noutăţi?

Răspunsul pe care-l dădu nu-l ajută:

— Chiar ieri m-am întâlnit cu un coleg de la Ministerul Afacerilor Externe. E gata să facă pariu că cel mai târziu în toamna anului viitor Conferinţa europeană pentru securitate îşi va începe lucrările. Nu degeaba preşedintele Nixon a discutat atât de mult şi atât de cordial la Washington cu ministrul Gromîko. De altfel şi Anglia şi-a exprimat acordul pentru această conferinţă.

Cei prezenţi izbucniră în râs, iar unul din ei spuse:

— Mare şmecher mai este. Se face că nu înţelege

la ce ne-am referit. I-au prins pe bandiţii ăia din Łowiez?

Câtă stăpânire de sine i-a trebuit pentru a răspunde liniştit:

— Încă nu, dar se pare că sunt pe urmele lor. Pun mâna pe ei cât se poate de curând.

După aceea trebui să asculte în linişte:

— Eu i-aş spânzura în piaţa din Łowiez drept exemplu.

Pe măsură ce zilele treceau, oamenii vorbeau din ce în ce mai puţin despre lovitura îndrăzneaţă de la bancă. Presa încetă să mai scrie despre asta chiar şi pe ultimele pagini ale ziarelor. Lumea era preocupată de alte evenimente. Zygmunt îşi redobândi încet echilibrul. Teama se retrase treptat, pas cu pas. Îi reveni şi somnul liniştit.

Totodată însă reveni şi întrebarea: unde se află cele patru milioane de zloţi? Lipień nu se îndoia câtuşi de puţin că aceeaşi întrebare şi-o pun şi ceilalţi doi participanţi la lovitură. Or fi căutând în continuare banii? Iar dacă-i găsesc, te pomeneşti că n-or mai vrea să-i împartă cu el?

E adevărat că toţi s-au angajat, chiar după moartea lui Strzelezyk, că vor împărţi în părţi egale comoara; dar asta a fost atunci când cei trei aveau încă speranţa să descopere rapid ascunzătoarea cu valiza preţioasă. După aceea s-au despărţit mânioşi, având pretenţii faţă de Andrzej Doberski. Dacă ceilalţi doi ar fi găsit milioanele ascunse, Lipień era sigur că nu-i vor spune niciodată nimic. Doar nu o să-i dea în judecată şi nici n-o să depună plângere la miliţie împotriva lor.

De altfel, în adâncul sufletului, nici Zygmunt nu era convins că în situaţia în care el va fi cel care va dezlega taina mortului va fi atât de mărinimos încât

să invite la masa ospăţului pe ceilalţi doi participanţi la lovitură şi că va înmâna fiecăruia un pacheţel elegant cu un milion şi aproape patru sute de mii de zloţi.

— Dacă stai şi te gândeşti bine, îşi zicea Lipień, ce înseamnă patru milioane? Nici nu e o sumă atât de mare. O vilă la Zakopane ar costa cel puţin un milion jumătate de zloţi. Bineînţeles o vilă cum trebuie, nu o căsuţă acolo făcută cu economie. În plus, o maşină elegantă. Nu neapărat un „Mercedes”. E suficient un „Volvo” sau un „Taunus”. Mobilă pentru locuinţă. Toate la un loc peste două milioane. Restul sumei va trebui împărţit în două. O parte – depusă la Casa de economii, sau de cumpărat ceva aur şi dolari, iar cealaltă investită în vreo afacere. Cel mai bine într-o spălătorie chimică. Asta nu sare în ochi, aduce un venit permanent, sigur, şi-mi va permite, chiar dacă vecinii îşi vor băga nasul, să cheltuiesc mai mult decât câştig. Da, cu siguranţă cea mai bună investiţie este spălătoria, specializată în curăţarea cojoacelor albe. Vor fi încă mult timp la modă.

Dar pentru a realiza aceste visuri, trebuia mai întâi de toate găsită valiza cu prada de la Łowiez. Trebuia acţionat precaut, dar repede. Cu siguranţă că o caută şi Doberski şi Majewski, ba chiar şi miliţia pe care Lipień nu o subestima deloc. Trebuia deci să învingă în cursa aceasta şi totodată să nu se lase prins.

„Unde aş fi ascuns eu valiza?” se întreba Zygmunt Lipień, încercând să se transpună în situaţia lui Kazimierz Strzelezyk. „Mă reîntorc cu maşina la Varşovia. Valiza se află în portbagaj. Nu am prea mult timp la dispoziţie pentru că trebuie să revin la atelier. Mă duc deci direct la locul de muncă. Nu mă ating de comoara mea. Las-o să stea liniştită în portbagajul

«Fiatului».”

Zygmunt era convins că şeful bandei procedase în felul acesta.

Dar ce-a făcut pe urmă? La atelier se lucrează până seara târziu. Trebuie aşteptat până ce vor pleca cu toţii acasă. În sfârşit, rămâne singur. Miliţia ştie deja despre „Fiatul” de culoare deschisă. E adevărat că astfel de maşini sunt foarte multe la Varşovia, dar patrule mobile ale miliţiei pot circula prin oraş şi pot opri maşinile de această culoare, pot legitima şoferii şi controla portbagajele. În această situaţie, folosirea „Fiatului” pentru transportarea valizei de la atelier este periculoasă. Pentru treaba asta trebuie folosită o altă maşină, Zygmunt îşi reaminti că în noaptea în care percheziţionaseră atelierul, în curtea acestuia se aflau şapte sau opt maşini. Unele cu urme vizibile de accidente, altele în aparenţă întregi. Poate că printre ele se afla şi o maşină cu care se putea circula? Sau chiar „Volga” aceea cu număr CD? Buşită, dar se putea merge cu ea. Iar miliţia nu opreşte fără un motiv serios o asemenea maşină. Cu atât mai mult cu cât pentru ea cele mai suspecte sunt maşinile „Fiat” de culoare deschisă. Da, cu siguranţă aş fi luat „Volga”.

Unde să mă duc pentru a-mi ascunde comoara?

M-aş fi dus la locul pe care mi l-am pregătit din timp – Zygmunt se străduia să raţioneze în continuare şi să se comporte precum Kazimierz Strzelezyk. Pregătind acţiunea, mi-aş fi planificat, de asemenea, până în cele mai mici amănunte şi paşii mei ulteriori. Deci ascunzătoarea pentru valiză trebuia să fie pregătită din timp. Bineînţeles că nu în propria-mi locuinţă. Aşa că dacă Andrzej şi-a imaginat într-adevăr că va găsi milioanele pe strada Solec, e un

mare fraier şi nu va dezlega niciodată enigma. N-aş fi ascuns banii nici undeva într-un colţ singuratic, căci în ciuda aparenţelor, tocmai acolo omul sare mai mult în ochi. Mai ales un om care coboară, dintr-o „Volgă" buşită şi care târăşte după el o valiză grea. Despre greutatea ei, Zygmunt ştia cel mai bine, căci el a fost cel care a purtat-o la Łowiez până la maşină...

Şi Lipień trage unica concluzie justă. Comoara a fost ascunsă undeva în centrul oraşului. Şi nu undeva într-o casă mică. Căci acolo locatarii ştiu totul unul despre altul. Ulterior, când presa a dat amănunte în legătură cu lovitura de la bancă, ar fi putut să facă unele asociaţii.

O, astfel de valiză nu putea fi lăsată totodată în grija unor cunoştinţe sau prieteni. Şi-ar fi dat seama de la început ce se află în ea. Şi rareori o prietenie poate rezista greutăţii a patru milioane de zloţi, având în faţă perspectiva unei sentinţe aspre pentru complicitate la infracţiune. Cel mai bine ar fi fost să ascundă valiza la cineva care nici nu şi-ar da seama ce comoară se află la îndemână şi care chiar şi întâmplător nu ar putea s-o descopere.

O ascunzătoare ideală pentru valiză ar fi fost, de pildă, locuinţa lui Jankowski. E plecat în străinătate, iar cheile le-a lăsat prietenului. Despre asta nu ştie nimeni în afară de el. Valiza poate sta acolo liniştită. Şi toate poliţiile din lume n-o vor descoperi niciodată. Dar Kazimierz nu se putea folosi de locuinţa lui Jankowski. Era prea aproape de locul de muncă al şefului bandei. Se ştie că dacă vor pica, miliţia va căuta bagajul preţios mai întâi în trei locuri: în locuinţa de pe strada Solec, la atelier şi în locuinţa proprietarului atelierului, absent, care avea atâta încredere în locţiitorul său. De altfel, în timpul

absenţei lui Jankowski, Strzelezyk dormea chiar în una din camerele acelei locuinţe. Biroul era doar parte integrantă a ei. Aşa că nici acest loc nu putea intra la socoteală.

În timpul acestui raţionament, Lipień ajunse la concluzia că toată acţiunea din timpul nopţii a celorlalţi trei participanţi la lovitură a fost greşită şi mai ales complet inutilă. În felul acesta nu se putea descoperi ascunzătoarea banilor. Bineînţeles că Lipień nu cunoştea măsurile miliţiei, dar era convins că şi ea a mers pe un drum greşit. Deci nici ea n-a găsit comoara ascunsă. Ea poate fi dobândită doar punându-ţi capul la contribuţie. Toate acţiunile făcute la repezeală sunt de la început sortite eşecului.

Trecură alte câteva zile. Nimeni nu mai amintea acum despre lovitură. Numai Zygmunt îşi bătea capul cu dezlegarea enigmei. Elabora cele mai diverse ipoteze pentru a renunţa la ele în cele din urmă. Nici măcar nu le verifică pe teren. Considera că va descifra secretul mortului doar stând la masă, după care îi va fi suficientă o incursiune de cel mult o oră şi se va reîntoarce în aceeaşi cameră ca fericit posesor al averii. Liniştea conştiinţei lui nu era câtuşi de puţin tulburată de faptul că această avere fusese dobândită prin încălcarea flagrantă a codului penal. Îi era doar teamă să nu fie prins.

Brusc, în timpul acestor speculaţii, Zygmunt îşi reaminti un fapt petrecut cu câţiva ani în urmă. Totul îi devenise acum limpede. Totul se potrivea cu principiile după care trebuia să se conducă şeful acţiunii. Ascunzătoare perfectă, acces uşor şi simplu. Care să nu trezească suspiciuni deosebite. Această valiză plină de bancnote nu se poate afla în altă parte decât acolo. Trebuie numai să te duci şi s-o iei. E

adevărat că pentru a evita complet orice fel de risc, mai trebuia iniţiată încă o persoană şi plătită pentru asta în mod corespunzător, dar la urma urmei avea de unde. Însă nu juma-juma. Asta ar fi o exagerare.

Lipień aşteptă până seara, se machie puţin şi-şi ascunse ochii după nişte ochelari fumurii. Plănuind lovitura de la bancă, Kazimierz Strzelezyk decisese iniţial ca participanţii să se machieze. În acest scop făcuseră diverse exerciţii şi-şi procuraseră cosmetice teatrale. Ulterior au renunţat la ideea asta, deoarece au stabilit ca acţiunea să aibă loc pe timp ploios. De aceea îşi lăsaseră să crească mustăţi şi bărbi. Spre deosebire de farduri, ele nu se temeau de apă. Acum însă ideea iniţială îi servi lui Zygmunt. Se privi în oglindă. Era mulţumit. Chiar dacă nu cade la învoială, nu are de ce se teme că va fi recunoscut mai târziu.

Privi cu atenţie casa de pe strada Wileza. Controlă lista locatarilor şi constată că fereastra acelei locuinţe este luminată.

Sună. Îi deschise o femeie tânără, destul de bine. Era mirată de această vizită neaşteptată. Zygmunt aruncă o privire prin uşa întredeschisă spre camera luminată. Nu era nimeni acolo. Femeia se vede că era singură în casă. Despre asta vorbea şi întunericul din cea de-a doua cameră a apartamentului.

— Pe cine căutaţi? întrebă stăpâna casei.

— Pe dumneavoastră. Sunt un coleg şi prieten al lui Strzelezyk, fostul dumneavoastră soţ, îmi permiteţi să intru?

— Vă rog.

Lipień îşi scoase pardesiul şi şi-l atârnă în cuier. Amândoi intrară în cameră. Femeia îi indică un fotoliu, iar ea se aşeză în celălalt.

— Sunteţi de la miliţie?

— Nu. După cum v-am spus, am fost prietenul lui Kazik.

— Noi am divorţat. N-am mai avut nicio legătură cu fostul meu soţ.

— Dar aţi fost totuşi la înmormântare.

— A fost mai degrabă o dovadă de bună-cuviinţă decât expresia vreunui sentiment, zâmbi tânăra femeie.

— Aţi citit presa şi ştiţi cu siguranţă că...

— Da. A participat la jefuirea Băncii din Łowiez. Recunosc că nici nu m-a uimit. La setea lui de putere şi de bani putea ajunge şi aici. Dar nu înţeleg deloc scopul vizitei dumneavoastră?

— Kazik, înainte de moarte, a ascuns undeva toţi banii dobândiţi la Łowiez.

— Ce-mi pasă mie de asta?

— Sunt peste patru milioane de zloţi. Cine găseşte suma asta va fi bogat până la sfârşitul vieţii. Vă imaginaţi? Niciun fel de greutăţi, călătorii interesante, rochii frumoase. Haină de blană pe care azi nu puteţi decât s-o admiraţi în vitrina consignaţiei...

Femeia izbucni în râs.

— De ce-mi spuneţi mie toate astea?

— Aş vrea să căutăm împreună banii aceştia.

— Împreună? De ce?

— Pentru că numai noi doi putem intra în posesia acestei comori. Eu ştiu unde e ascunsă, dumneata poţi avea acces la ea.

Femeia căzu un timp pe gânduri.

— Dumneata ai fost unul dintre ei? întrebă.

— N-are nicio importanţă. Importante sunt cele patru milioane.

— Dar dacă anunţ miliţia?

De această dată fu rândul lui Zygmunt Lipień să

râdă cu poftă, de parcă cineva i-ar fi spus un banc grozav.

— N-o să faceţi prostia asta. Să daţi cu piciorul printr-un singur gest la o asemenea avere? În afară de asta, cred că vă daţi seama şi dumneavoastră că, venind aici, mi-am luat şi eu mijloacele mele de siguranţă. La lovitură, după cum aţi citit, au participat patru persoane. Una, din păcate, a murit, dar au mai rămas trei... Am venit singur, dar...

— Mă ameninţaţi?

— Da de unde, dragă doamnă! Discutăm şi noi aşa, ca să treacă timpul. Nu mi-am pierdut nicio clipă speranţa că vom cădea la învoială.

— Deci?

— Deci de la bancă au fost jefuite patru milioane de zloţi. Câte unul pentru fiecare membru al acţiunii. Kazik a murit întâmplător. O bucată din malul Vistulei, spălat de ploi, s-a surpat. Nu-i adevărat ce a vrut să insinueze unul dintre ziariştii ăia, că a fost victima unei încăierări în timpul împărţirii prăzii. Pot să jur că nimeni nu l-a atins. Un accident stupid, dar tragic. Dumitale ţi se cuvine partea lui Kazik. Un milion de zloţi. O mie de bancnote a câte o mie de zloţi. Un pacheţel, dar ce posibilităţi uriaşe va deschide în faţa posesorului!

— Nu mai sunt soţia lui Kazik. Iar banii care provin din jaf nu pot constitui o moştenire.

— Doamnă Jadwiga, noi nu suntem chiţibuşari şi nu ne luăm după toate prostiile prevăzute în codul civil. Considerăm că aveţi drepturi depline la acest milion. Chiar şi ca recompensă. L-am cunoscut bine pe Kazik şi ştiu că n-a fost uşor să ai un asemenea soţ. Şi aşa aţi îndurat destul.

— Asta-i adevărat, recunoscu Jadwiga.

— Şi asta înseamnă? întrebă din nou Lipień.

— Vreţi într-adevăr să-mi daţi mie milionul acela pentru nimic? Drept partea lui Kazik?

Tonul vocii vorbitoarei se schimbă aproape imperceptibil. Dispăru din el duşmănia care vibrase în frazele anterioare. Zygmunt ştia că a câştigat.

— La drept vorbind, pentru nimic. Suntem de părere că aceşti bani vă aparţin. În schimb, vă rugăm să ne daţi o mână de ajutor. Dacă ne refuzaţi, ne putem descurca şi fără dumneavoastră. Însă, atunci, colegii mei cu siguranţă că n-or să mai fie de acord să vă aibă în vedere la împărţire. Pot să vă asigur că în ceea ce vă propun nu există nici cel mai mic risc. Eu însumi sunt prudent până la exces şi nu m-aş expune niciodată pericolului.

— Doriţi o cafea? Stăpâna casei dorea în mod vădit să câştige timp.

— Cu multă plăcere, îi răspunse Lipień. Vă ajut, dacă doriţi.

— O, nu, mulţumesc. Mă descurc şi singură.

Jadwiga se sculă şi se duse în bucătărie. Zygmunt abia în acest moment aprecie câte calităţi au aceste bucătării fără ferestre, construite până nu demult de arhitecţi „geniali”. Nu era niciun pericol ca femeia să poată da vreo alarmă. Aşa că se aşeză cât mai comod în fotoliu şi-şi aprinse în linişte o ţigară.

La scurt timp după aceea, doamna Jadwiga aduse, din bucătărie o tavă cu două ceşcuţe de cafea şi două păhărele.

— Am puţin coniac. Beţi un păhărel, nu-i aşa?

— Cu dumneavoastră, oricând.

Femeia se duse până la un bufet mic din care scoase o sticlă plină pe jumătate. Umplu apoi păhărelele.

— Pentru acel milion fericit! Zygmunt ridică paharul.

Ciocniră. Băură.

— Zău, nici eu nu ştiu... Jadwiga reveni la discuţia întreruptă.

— Vai, dar se poate! Lipień, fără nicio împotrivire din partea stăpânei casei, îi sărută mâna. Nu mai aveţi de ce să ezitaţi. Sunt doar banii nimănui. Banca nu a pierdut nimic, pentru că este asigurată. De altfel, zâmbi, după ce vom face milioanele următoare, o să i-l restituim pe acesta dintâi.

— Se pare că primul e cel mai greu. Aşa spun şi milionarii americani.

— Iar dumneata îl vei avea peste o jumătate de oră cel mai târziu.

— Peste o jumătate de oră?

— Poate chiar şi mai devreme. Peste zece minute.

— Îmi face impresia că vă bateţi joc de mine. Toată discuţia asta e probabil vreo glumă proastă sau vreun pariu stupid. Aţi aflat cine ştie prin ce minune că am fost soţia lui Strzelezyk şi aţi venit să vă distraţi pe socoteala mea.

— Câtuşi de puţin. Jur că spun adevărul. Ca dovadă vă declar că în seara în care a avut loc lovitura, Kazik a fost aici. A venit, cu o „Volgă” neagră cu număr de CD. A urcat până la dumneata, pentru un moment, sub un pretext oarecare. N-a fost aşa?

— L-am întâlnit când ieşeam din casă. E adevărat, era cu o maşină neagră. L-am poftit sus, dar mi-a spus că nu are timp. Mi-a zis că are nevoie de hotărârea judecătorească de la procesul nostru de divorţ pentru că şi-ar fi pierdut exemplarul lui. L-am întrebat dacă se recăsătoreşte. A negat. Urma să vină peste câteva zile din nou. Am căutat hârtia cerută şi i-

am dat-o.

— Vedeţi, deci, că nu mint...

— Nici eu nu ştiu ce să fac.

— Atunci sunteţi de acord? Lipień întinse mâna, iar femeia i-o dădu pe-a sa.

Acum bărbatul umplu păhărelele.

— Să bem pentru colaborarea noastră fericită.

Jadwiga nu refuză.

— Acum, pentru că am ajuns la înţelegere, voi fi absolut sincer cu dumneavoastră. Pe Kazik l-am cunoscut de mult timp. Am ştiut multe despre căsnicia voastră şi despre încheierea ei. Când Kazik s-a mutat de aici, l-am ajutat. Dumneavoastră nu eraţi atunci acasă.

— N-am vrut să fiu prezentă. S-ar fi putut să ajungem din nou la unele neînţelegeri. La urma urmei, nu-mi păsa chiar atât de nişte boarfe. De altfel şi el le-a luat de aici numai din mânie.

— Astea sunt poveşti vechi. Să nu ne mai reîntoarcem la ele. Împărţind lucrurile şi lăsându-vă dumneavoastră locuinţa, Kazik a cerut însă ca pivniţa să rămână la dispoziţia lui. Acolo am dus de altfel şi mobila pe care a luat-o de aici, într-adevăr numai din mânie. După aceea locuinţa asta nu a avut decât de câştigat.

— Fostul meu soţ nu mi-a făcut nicio favoare cu locuinţa asta. Era a mea, de la părinţi. În plus, a trebuit să-i mai plătesc şi o sumă de bani. Destul de mare. Pentru că a binevoit să părăsească locuinţa mea.

— Asta nu mai contează, Zygmunt dădu din mână. Ce înseamnă asta faţă de un milion care peste o clipă va sta aici, pe masa aceasta!

— Peste o clipă? Jadwiga primi cu neîncredere

cuvintele musafirului ciudat.

— Da, peste o clipă. Kazimierz dispunea de această pivniţă, probabil, tot ca să vă facă în necaz. Mai târziu a început s-o folosească pentru a-şi păstra lucrurile despre care nu voia să ştie nimeni, mai ales vecinii lui din casa de pe strada Solec. De aceea şi relaţiile dintre dumneavoastră s-au îmbunătăţit ulterior. Kazik vă făcea vizite pentru că voia ca oamenii să se obişnuiască cu prezenţa lui şi să-l considere drept unul de-al casei. Asta îi permitea să intre în linişte în pivniţă, fără a mai fi nevoie să dea vreo socoteală altor locatari.

— Credeţi cumva? femeia începu să înţeleagă sensul acestor cuvinte.

— Bineînţeles, îi confirmă Lipień. Pivniţa dumneavoastră este o ascunzătoare perfectă pentru acele milioane. Nimeni nu le va căuta aici. Nimeni în afară de noi doi nu ştie că în această casă Kazik a avut o pivniţă.

— Asta e adevărat.

— De ce Strzelezyk a venit aici în ziua loviturii? De ce tocmai în acea zi i-a trebuit sentinţa judecătorească? Şase ani de zile nu a avut nevoie de ea. Asta a fost doar un pretext în cazul în care s-ar fi întâlnit cu dumneavoastră. A venit cu maşina, a scos valiza din portbagaj, a coborât în pivniţă, a deschis boxa, a vârât valiza sub lucrurile care se află şi acum acolo şi, eliberat de balast, s-a întors la atelier. Foarte bine gândit totul.

— Când am coborât odată întâmplător în pivniţă şi m-am uitat uimită prin uşă, pentru că sunt nişte crăpături mari între scânduri, am văzut toată mobila pentru care s-a certat atât că zace acolo într-o stare de plâns. Aşa cum aţi spus şi dumneavoastră, o

grămadă de vechituri. Văd că aveţi darul convingerii. Încep să cred că valiza aia cu bani se află acolo jos.

— Coborâm îndată şi credinţa se va schimba în certitudine.

— Dar ce am eu de făcut în pivniţă?

— Nimic. Este suficientă doar prezenţa dumneavoastră. Nimeni nu se va mira, chiar dacă vom întâlni pe cineva acolo, că proprietarul apartamentului vrea să intre în pivniţă. Eu, în schimb, sunt străin. Prezenţa mea la subsol ar putea da de bănuit. Cine e? Ce caută? Cineva mai prevăzător ar putea să închidă uşa ce duce spre pivniţă şi să cheme miliţia. Aş vrea să evit totul, din considerente lesne de înţeles.

— Aveţi dreptate; Jadwiga zâmbi. Dar nu am cheia de la pivniţă.

— N-are nicio importanţă. Sunt pregătit pentru această eventualitate. Cheile le-a avut Kazik, dar nu ştiu ce-a făcut cu ele. Cu siguranţă că se află undeva în locuinţa de pe Solec, dar acolo nu ne ducem. Am să răsucesc lacătul sau am să-l pilesc. Puteaţi foarte bine să vă pierdeţi cheile de la propria pivniţă şi să chemaţi un lăcătuş ca să deschidă uşa. Am pregătit şi un al doilea lacăt cu care vom încuia apoi boxa, după ce vom scoate însă din ea valijoara preţioasă.

— Aşa de simplu pare tot ce spuneţi.

— Pentru că aşa e, într-adevăr. Siguranţă absolută, nici cel mai mic risc, acesta e principiul meu.

— La Bancă aţi riscat însă.

— Câtuşi de puţin. Am plănuit totul până la cel mai mic amănunt. Fiecare pas a fost calculat cu cronometrul în mână.

— Dar probabil că v-aţi temut? Trebuie să recunoaşteţi.

— Da de unde! Am fost liniştiţi şi reci ca gheaţa. Numai Kazik, care a avut de altfel un rol auxiliar, s-a enervat aşteptându-ne în maşină. De n-aş fi fost eu, n-o mai porneam din loc, căci uitase să tragă frâna de mână. Din fericire, am stat lângă el şi am observat totul la timp. Mai departe lucrurile s-au desfăşurat conform planului.

— Dar moartea fostului meu soţ?

— Ne-am dat întâlnire în pădurea Bielany, pentru a cerceta în linişte acţiunile noastre viitoare. Având o asemenea sumă în mână, nu puteam să cheltuim niciun bănuţ o bucată de vreme. O îmbogăţire bruscă poate trezi suspiciunea vecinilor. Aşa că am hotărât ca, deocamdată, timp de câteva luni, banii să rămână la Kazik. Am avut şi avem o încredere totală unul în celălalt. Am ales pentru acţiunea asta oameni de care eram sigur ca de mine însumi. Când însă să ne despărţim, Kazik a vrut să vadă de pe malul Vistulei dacă nivelul apei a crescut. A făcut doi paşi, pământul s-a surpat, şi cu asta basta. Am alergat imediat jos, am vrut să-l salvez, dar ghinionul a făcut să se lovească de o piatră aflată chiar lângă apă şi să moară pe loc. Am fost foarte zguduiţi. Dar cel mai groaznic a fost că a trebuit să ne lăsăm prietenul mort pe malul Vistulei. Nu puteam doar să chemăm miliţia, iar salvarea, din păcate, n-ar mai fi avut nimic de făcut. Cu inima frântă, am spus băieţilor să plece în linişte. Aveam autoritate asupra lor, însă atunci a trebuit să le explic mult timp că nu avem altă ieşire din această situaţie grea.

— Groaznic!

Zygmunt luă din nou sticla şi turnă în pahare ce se mai afla în ea.

— Dragă doamnă Jaga să bem ultimul păhărel, şi la

treabă.

— Mă tem.

— Dar n-aveţi de ce să vă temeţi, scumpă doamnă. Nu v-aş expune eu la niciun pericol. Spunând acestea, Zygmunt sărută din nou mâna frumoasei doamne.

— Sunteţi atât de îndrăzneţ, atât de curajos, iar eu nu sunt decât o femeie slabă...

— Să mergem! Lipień se ridică din fotoliu. Peste cinci minute vom fi înapoi. Nu aveţi de ce vă teme în prezenţa mea. Luaţi-vă numai ceva gros pe umeri. În pivniţă poate fi rece. Bărbatul îşi îmbrăcă şi el pardesiul de culoare închisă.

— Cred că ajunge un pulovăr, aprecie doamna Jadwiga.

Coborâră cu liftul până la parter. Apoi, pe scări, până în subsol. Uşa ce ducea spre pivniţe era deschisă. Imediat lângă uşă se afla comutatorul. După ce-l răsuciră, pe coridor se aprinse un singur bec slab.

— O să fie cam întuneric, constată Jadwiga.

— Nu face nimic. Am o lanternă. M-am pregătit pentru diverse eventualităţi. Care e uşa de la boxă? Am uitat.

— Mai în fund. A treia de la capăt, pe partea stângă, explică femeia.

Ajunseră la uşa închisă cu lacătul. Zygmunt îl cercetă cu atenţie. Putea fi deschis cu o cheiţă plată. Cu siguranţa cu una din cele două rămase neidentificate pe inelul scos de Doberski din buzunarul mortului.

— Îi veniră noi îndată de hac, o linişti Lipień pe doamna Jadwiga care nu-şi ascundea deloc neliniştea.

Scoase din buzunar lanterna şi îndreptă fascicolul de lumină în interiorul boxei. Acolo, între cele patru

picioare ale mesei aşezate cu tăblia pe podea, zăcea un bărbat, cu umerii spre uşă. Mâinile erau larg desfăcute. Capul îi atârna de pe tăblia mesei, sprijinindu-se cu fruntea de pământ. Faţa nu i se vedea, dar Zygmunt Lipień nici nu mai avea nevoie s-o vadă – ştia prea bine cine este acel om. Un firicel de sânge negru, închegat se prelinsese pe spatele hainei şi dispăruse undeva într-unul din sertarele mesei.

— O, Doamne! strigă însoţitoarea lui Lipień.

— Linişte, şuieră bărbatul, astupând gura Jadwigăi. Linişte! Să fugim!

Nu o mai aşteptă, pe Jadwiga. Stinse lanterna şi o luă la goană spre ieşire. Când femeia ajunse la parter, îngrozită, aproape moartă de spaimă, nu se mai afla acolo nici picior de musafir.

Ieşi în fugă după el în stradă, dar îi zări doar silueta, în haină închisă, dispărând după colţ. Urmărirea nu mai avea niciun rost. Se întoarse acasă. Urcă cu liftul. Aşteptă toată noaptea zorii ca pe o mântuire. Nu închise un ochi, răsucindu-se de pe o parte pe alta.

Se sculă înainte de şase şi se îmbrăcă. Îşi privi ceasul. Era încă prea devreme. Încercă să mănânce ceva, dar nu putu înghiţi nimic. Pentru a-şi omorî timpul, strânse de pe masă cele două păhărele, ceşcuţele de cafea şi sticla goală de coniac care se mai aflau acolo. Spălă vasele, sticla o aruncă la coş.

Minutele se scurgeau de parcă ar fi fost o veşnicie. În cele din urmă indicatoarele ceasului arătau ora şapte şi jumătate. Se îmbrăcă, ieşi din casă şi o porni spre strada Nowotki. În faţa palatului Mostowski se uită din nou la ceas. Era opt fără zece. În timpul acestor zece minute se plimbă pe stradă fără a putea însă să-şi stăpânească enervarea, cu toate că ziua

risipise vedeniile nopţii.

La ora opt fix intră în clădire.

— Aş dori să vorbesc cu ofiţerul care conduce ancheta în cazul jafului efectuat la Banca din Łowiez. Vreau să fac o declaraţie foarte importantă.

Subofiţerul de gardă nu mai puse niciun fel de întrebări suplimentare Imaginea acestei femei palide, tremurânde, îi era suficientă. Ridică receptorul şi formă un număr de interior.

Capitolul VIII
Declaraţiile milionarei ratate

— Tovarăşe maior, raportă subofiţerul, s-a prezentat o cetăţeană care declară că are informaţii importante în legătură cu lovitura de la Bancă.

— Numele? întrebă Janusz Kaczanowski, care nu apucase încă să-şi dezbrace pardesiul când sună telefonul.

— Jadwiga Rodzińska, îl informă subofiţerul de gardă şi adăugă de la sine: Este foarte surescitată, mi-e teamă să nu leşine aici.

— Bine. Vezi să nu leşine pe drum; să o conducă cineva până la mine, ordonă maiorul.

Peste câteva minute, un caporal de miliţie introduse în biroul lui Kaczanowski o femeie palidă. Într-adevăr, abia se mai ţinea pe picioare. Maiorul îi arătă un scaun în faţa sa şi-l rugă pe miliţian să-i „organizeze” două cafele.

— Sunteţi Jadwiga Rodzińska, nu-i aşa? începu ofiţerul de miliţie. Ce v-a adus la noi?

— Cadavrul. Un om mort se află în pivniţa mea, E groaznic. Toată noaptea n-am dormit. N-am ştiut ce să fac. În cele din urmă am venit la dumneavoastră.

— Aţi făcut foarte bine, spuse maiorul, deşi deocamdată nu înţelegea nimic. Eu conduc ancheta în cazul cu jefuirea băncii. Dumneata ai declarat la poartă că vii tocmai în această problemă. Ce legătură există între asta şi cadavru.

— E unul din ei. Unul din bandiţii aceia.

A fost adusă cafeaua. Maiorul puse o ceaşcă în faţa musafirei sale. Îi oferi zahăr.

— Vă rog, luaţi. Asta vă va linişti puţin. După aceea o să-mi povestiţi toată istoria. De la început.

Femeia îi urmă sfatul. Cu toate că era fierbinte, bău cafeaua cu înghiţituri lacome. După aceea puse ceaşca deoparte. Îşi scoase o batistă din geantă şi se şterse la gură. Se uită chiar în oglinda din geantă. Era dovada cea mai grăitoare că îşi revenise.

— Şi acum, vă rog să-mi povestiţi totul în linişte.

— Mă numesc Jadwiga Rodzińska, dar acesta este numele meu de domnişoară. Mi l-am reluat după divorţ. Trei ani de zile am fost soţia lui Kazimierz Strzelezyk. Acum şase ani am divorţat.

— Înţeleg, aprobă Kaczanowski. De aceea nu am putut iniţial să-mi dau seama ce legătură puteţi avea cu jaful. Continuaţi, vă rog.

— Cum se întâmplă deseori, ne-am despărţit supăraţi unul pe celălalt şi cu o mulţime de reproşuri reciproce. Locuinţa în care am stat am avut-o de la părinţi. Ei s-au mutat la ţară, unde au o căsuţă cu grădină, iar mie mi-au lăsat apartamentul, compus din două camere, mobilat. Cu toate acestea, soţul meu, mutându-se, a pretins jumătate din mobilier şi să-i plătesc o sumă de bani în valoare de cincizeci de mii de zloţi. Susţinea că atât ar reprezenta un aconto pentru garsoniera proprietate personală, pe care Kazik a primit-o într-un bloc. Părinţii m-au ajutat cu cât au putut, restul am împrumutat şi am scăpat în felul acesta de Strzelezyk din casă. Dar nu complet. Mi-a cerut să-i dau pivniţa, pentru că, deocamdată, nu avea unde să-şi ducă mobila pe care a trebuit s-o împart cu el. Până acum nu mi-a restituit pivniţa, iar

mobila nici măcar nu şi-a scos-o de acolo. A aruncat-o în pivniţă claie peste grămadă, unde s-a degradat complet. Şi acum nu mai are nicio valoare. Practic, n-a avut câtuşi de puţin nevoie de mobilă, dar a vrut să-mi facă în ciudă.

Ofiţerul de miliţie o asculta cu atenţie. Întreaga discuţie era înregistrată pe bandă, magnetofonul aflându-se într-unul din sertarele biroului şi care fusese pornit pe neobservate, imediat după ce Rodzińska se prezentase ca fostă soţie a lui Strzelezyk.

— Cu timpul, supărarea a trecut, şi ne întâlneam la cunoştinţele noastre comune ca doi vechi prieteni. Ştiu că se folosea de pivniţa mea şi deseori aducea sau mai lua câte ceva de acolo. Obişnuia de fiecare dată să urce până la mine.

— Poate încerca să reînvie căsnicia?

— Nu. Îşi dădea perfect de bine seama că asta nu mai este posibil. De altfel, cred că a ajuns la convingerea că nicio femeie nu-l va suporta prea mult timp.

— De ce?

— Cunoaşteţi zicala: „Te iubeşte de te-nnebuneşte!” Aşa era soţul meu. În aparenţă, mă iubea, dar cu condiţia să fac numai ceea ce îi plăcea lui şi nu ceea ce voiam eu. Chiar şi ceaiul trebuia să-l beau atunci când mi-l făcea sau îmi permitea să mi-l fac. Un astfel de trai nu-l poţi suporta la infinit. Era normal să ajung ori la divorţ, ori la spitalul de boli nervoase. Am ales divorţul.

— Când v-aţi căsătorit, Strzelezyk lucra la fabrica de autoturisme?

— Nu. Era deja la staţia de benzină. Apoi la atelierul de pe strada Omulewska.

— Nu ştiţi cumva ce lucruri ţinea el în pivniţă?

— Am văzut o dată, întâmplător, că a adus părţi dintr-un motor auto. Nu mă pricep, nu ştiu ce era, dar doi oameni l-au ajutat. Probabil cântărea destul de greu. Cândva au adus nişte pachete cu camionul...

— Pe urmă s-a mai repetat sau a încetat să mai vină?

— Aş spune mai curând că a mai rărit-o.

— Când l-aţi văzut ultima oară pe Strzelezyk?

— În ziua spargerii. Am fost la cinematograf. Chiar lângă mine, la „Polonia”. Filmul s-a terminat, cred, pe la nouă şi un sfert. Mă întorceam acasă, în faţa blocului stătea o maşină mare neagră. Acum ştiu că era o „Volgă”. Pe uşă tocmai ieşea Kazik.

— Aţi vorbit?

— Desigur. Mi-a spus că a trecut pe la mine pentru că avea nevoie de hotărârea de divorţ. Îşi rătăcise pe undeva exemplarul lui şi voia să i-l împrumut pe al meu ca să-şi facă o copie la notariat. L-am întrebat dacă se recăsătoreşte. A negat. I-am propus să urce până sus ca să caut actul. A refuzat, spunându-mi că nu are timp. Urma să treacă peste câteva zile din nou.

— De unde ştiţi că era o „Volgă”?

— Mi-a spus şeful bandei.

— Cine?!

— Şeful bandei. Rodzińska se enervă un pic. Doar va spun totul de la început, aşa cum mi-aţi cerut. Iar dumneavoastră, domnule maior, mă tot întrerupeţi.

— Scuzaţi-mă, am tăcut.

— Despre moartea lui Kazik am aflat din presă. L-am sunat pe fratele lui. Mi-a spus când o să aibă loc înmormântarea. Am fost la cimitir. După aceea am citit în ziar că Strzelezyk a participat la jefuirea băncii.

Nici nu m-a mirat. Asta era în stilul lui. Totdeauna a visat să fie cineva. Spunea că numai banii dau în ziua de azi autoritate... Pot să-mi aprind o ţigară? femeia îşi întrerupse povestirea.

— Bineînţeles. Vă rog. Kaczanowski îi întinse interlocutoarei pachetul de ţigări şi un chibrit aprins.

Rodzińska trase un fum adânc şi reveni la episodul întrerupt.

— Ieri seară, eram singură acasă, când a sunat cineva. Am deschis. În prag se afla un bărbat. Îmbrăcat elegant, de înălţime potrivită, cu ochelari de culoare închisă. Faţa îi era foarte bronzată, de parcă acum s-ar fi întors din Bulgaria sau Iugoslavia. Mi-a solicitat o întrevedere de câteva minute. L-am poftit în cameră. Bărbatul respectiv mi s-a prezentat drept şeful bandei care a jefuit banca. Kazik cică în acţiunea respectivă ar fi îndeplinit doar un rol secundar, a transportat banii din Łowiez. Domnul respectiv mi-a spus că ştie unde sunt ascunşi banii. Că pot fi găsiţi cu ajutorul meu. Mi-a propus un milion de zloţi pentru acest ajutor. Adică partea care i s-ar fi cuvenit lui Kazik. L-am ameninţat că anunţ miliţia. Atunci a râs şi mi-a spus că ceilalţi doi colegi ai lui se află pe palierul din faţa uşii mele. În caz de ceva, vor avea grijă de mine, iar pe bani oricum vor pune mâna.

— Interesant... mormăi ofiţerul de miliţie.

— Vrând să câştig timp, l-am tratat pe domnul respectiv cu cafea şi coniac. Am ajuns la concluzia că dacă vreau să rămân în viaţă, trebuie să accept propunerea bandiţilor. De aceea, în aparenţă am fost de acord, hotărându-mă ca a doua zi, când voi fi liberă, să anunţ miliţia şi să restitui milionul jefuit.

Janusz Kaczanowski zâmbi. Povestirea acestei femei era interesantă şi aducea detalii noi, esenţiale,

la dosar. Dar afirmaţia ei că a fost de acord, datorită presiunii făcute, să primească un milion de zloţi, urmând ca a doua zi să-i restituie miliţiei era simplă născocire. Maiorul nu credea niciun cuvânt din aceste asigurări.

— Vă jur, domnule maior, că aşa aş fi făcut; femeia zărise zâmbetul ironic al ofiţerului de miliţie şi se simţi jignită.

— Dar vă cred întru totul! Vă rog să continuaţi.

— Ameninţându-mă în permanenţă cu moartea sau promiţându-mi bani, bărbatul respectiv mi-a spus să mă îmbrac şi să cobor cu el în pivniţă, unde Kazik ar fi ascuns valiza cu cele patru milioane de zloţi. Pe palier şi la parter nu am întâlnit pe nimeni. Era trecut de ora nouă seara. Îşi ţinea mâna dreaptă în buzunar şi spunea că are revolverul la el.

— Pe ceilalţi doi i-aţi văzut?

— Nu m-am uitat în jur. Eram aproape paralizată de frică. Puneţi-vă şi dumneavoastră în situaţia mea. Eram terorizată de nemernicul acela. Într-o astfel de situaţie puteam vedea oare ceva? Arma putea să se descarce chiar şi din întâmplare.

— Continuaţi, vă rog, povestirea.

— Banditul a chemat liftul sus, l-a deschis şi mi-a spus să intru în el. Am coborât împreună până la parter. A ieşit primul, s-a uitat de jur-împrejur dacă nu-l ameninţă vreun pericol, pentru ca abia după aceea să-mi facă semn să ies din cabină. Trebuia să merg înaintea lui. Am coborât în subsol. Acolo a trebuit să-i arăt care e pivniţa ce ţine de apartamentul meu.

— Nu v-a spus de unde ştia că Strzelezyk are această pivniţă la dispoziţie? Când v-a promis acel milion de zloţi pentru ajutor în găsirea valizei, atunci

nu v-a amenințat cu revolverul ci, mai curând, v-a spus ceva interesant, nu-i așa?

— După ce a băut trei păhărele cu coniac, a devenit foarte vorbăreț. A amintit că l-a ajutat pe Kazik să-și mute mobilele în pivniță. S-a lăudat cât de bine a organizat toată lovitura și cât de liniștit a fost în timpul acțiunii. Dacă n-ar fi fost el nu ar fi reușit să fugă, deoarece Kazik, de enervat ce era, nu a putut porni mașina din loc.

— V-a povestit și despre moartea lui Strzelezyk?

— A spus că a fost vorba de un accident nefericit. Kazik s-a dus până la marginea malului ca să vadă dacă apa Vistulei a crescut. Atunci s-a surpat pământul. Banditul acela a sărit în ajutor, însă Kazik murise pe loc.

— Dar ce au făcut în pădurea Bielany?

— Se sfătuiau. Hotărâseră ca toți banii să fie ascunși de Kazik și ca deocamdată să nu se atingă de ei. Aveau încredere în el că nu-i va trage pe sfoară.

— Ce s-a întâmplat în subsol?

— Când ne-am oprit în fața ușii de la pivnița mea, banditul a scos din buzunar o bucată de fier. De teamă, nici n-am văzut ce a fost. Cu siguranță vreun șperaclu pentru că s-a lăudat că o va deschide într-un minut. Avea și o lanternă cu care a luminat interiorul boxei. În ușă sunt crăpături mari pentru ventilație, așa că se putea vedea perfect... Femeia își întrerupse povestirea și păli din nou.

— Vă rog, nu vă enervați, o liniști ofițerul de miliție. Acum nu mai aveți niciun motiv.

— Da, dar a fost îngrozitor! Privelиștea aia n-o voi uita cât voi trăi. Pe masă zăcea un bărbat cu o rană îngrozitoare în spate.

— Cum pe masă? Acolo este vreo masă?

— Acolo sunt depozitate mobilele pe care a trebuit să i le dau fostului meu soţ. Au aruncat masa în pivniţă, cu tăblia pe podea. O masă foarte frumoasă, de mahon. Cu picioare curbate şi două sertare. O adevărată operă de artă. Acum nu mai prezintă nicio valoare, după atâţia ani de putrezit în pivniţă...

— Şi bărbatul? Pe maior îl interesa mai mult persoana ucisă decât văicărelile ei în legătură cu mobila pierdută.

— Zace acolo cu mâinile larg desfăcute. Capul îi atârnă de pe tăblia mesei. O priveliţte înfiorătoare. Şi eu mă mir cum de n-am murit pe loc de frică.

— Ce aţi făcut mai departe?

— Eram înspăimântată. Am vrut să strig, dar banditul a sărit la mine şi mi-a astupat gura cu palma. După aceea a scos revolverul şi mi-a poruncit: „Întoarce-te sus şi dacă ţii la viaţă, niciun cuvânt nimănui despre ce-ai văzut aici şi ce-ai auzit. Înţelegi?” Stăteam ca paralizată. Mi-am revenit abia la vorbele lui: „Hai, du-te!” Am luat-o la fugă. Eram atât de speriată, că nici n-am urcat cu liftul, ci am alergat pe jos până la etajul şase. Tot timpul mi se părea că mă urmăreşte.

— Dar banditul ce-a făcut?

— Nu ştiu. L-am lăsat în pivniţă. Odată ajunsă sus, m-am încuiat cu toate zăvoarele şi aşa am stat până dimineaţa. Abia am mai putut aştepta până la ora opt. Am intrat în inspectorat şi am rugat să vorbesc cu persoana care conduce interogatoriul în legătură cu lovitura de la bancă.

— Ancheta de miliţie, o corectă maiorul. Interogatoriul îl face judecătorul. Vă mulţumesc pentru aceste declaraţii. Vom pleca imediat pe strada Wileza. O să ne arătaţi pivniţa dumneavoastră.

— Nu mai cobor pentru nimic în lume. Acolo este doar omul acela.

— Vă asigur că morţii nu sunt periculoşi. Cei vii sunt mult mai răi. Ofiţerul ridică receptorul şi dădu dispoziţia ca echipa de anchetă să se pregătească imediat de deplasare în strada Wileza, iar o a doua maşină să fie de asemenea pregătită pentru drum.

— Mergem. Maiorul se întoarse spre Jadwiga Rodzińska.

După oarecare rezistenţă şi lămuriri îndelungate ale ofiţerului de miliţie, proprietara pivniţei fu de acord să coboare în subsol. Merse pe culoar până la un anumit loc şi se opri.

— Mai departe nu mai merg, declară. Prima uşă la stânga dă în boxa mea.

Unul din miliţieni îndreptă lumina lanternei sale în interiorul încăperii.

— Se vede un om întins pe jos, între picioarele unei mese răsturnate, explică.

— Nu atingeţi uşa şi lacătul. Poate sunt amprente pe ele.

Tehnicianul de dactiloscopie verifică.

— Nu sunt, spuse. Lacătul e şters de strălucește. Cel care a făcut-o e mare şmecher!

Maiorul scoase din buzunar două cheiţe legate cu un capăt de sârmă. Le întinse tehnicianului.

— Ia vezi dacă se potrivesc.

Prima cheiţă descuie lacătul. Pivniţa era într-adevăr la dispoziţia lui Kazimierz Strzelezyk. Acest fragment al povestirii Jadwigăi Rodzińska se dovedi a fi adevărat.

Echipa de anchetă trecu la îndeletnicirile ei normale. Fotografiară, iar medicul îl cercetă pe cel ucis. Glonţul nimerise probabil inima. Moartea a avut

loc subit. Totul s-a petrecut cu cel puţin treizeci şi şase de ore în urmă.

— Aici a fost târât ceva greu pe pământ. A fost scos de sub grămada asta de scânduri: unul din oamenii miliţiei indică maiorului o urmă evidentă pe pământ.

Au controlat apoi buzunarele mortului. În unul din ele găsiră un portofel. În el erau trei bancnote de câte o sută de zloţi, două de douăzeci, câteva bilete de tramvai şi autobuz şi buletinul pe numele de Andrzej Doberski. În plus, în buzunarele decedatului se mai găseau diverse mărunţişuri, o batistă, chibrituri, două pachete de ţigări etc. Au pus totul într-un plic mare de culoare cafenie.

Medicul întoarse decedatul cu faţa în sus. Maiorul se apropie de femeia care stătea sprijinită de un perete.

— Îmi pare foarte rău, se adresă el Jadwigăi, dar trebuie să vă uitaţi la cadavru. Îl cunoaşteţi? O singură privire...

— Nu, nu! protestă ea.

Ofiţerul de miliţie o apucă delicat de mână, dar foarte hotărât. Făcu câţiva paşi. Miliţianul lumină cu lanterna faţa mortului. Rodzińska o privi o secundă.

— Nu, spuse categoric. Nu-l cunosc. Nu l-am văzut niciodată.

— Kalisiak, maiorul se adresă subalternului, condu-o pe doamna sus în apartament şi stai acolo cu dânsa. Vin şi eu îndată.

Scoaseră cadavrul. Miliţia trecu la percheziţionarea detaliată a pivniţei. În afara mobilelor vechi, mai găsiră două bujii pentru „Warszawa” şi un aparat electrotehnic ruginit. La ce servea oare? Nici maiorul şi niciunul din miliţieni nu ştia. În orice caz, nu era o

piesă de maşină. Obiectul zăcuse mult timp acolo în pivniţă. Peste el fusese aruncat ceva greu, încât nu mai rămăsese din tot aparatul decât un ghemotoc de cabluri şi tablă îndoită. Se mai putea distinge ceva în genul unui cadran cu cifre şi un indicator rupt.

— Poate că era un ceas electric? îşi dădu cu presupusul unul din agenţi.

— Ăsta nu e ceas, îl contrazise un al doilea. A fost un aparat de măsurat.

— Luăm cu noi fierul ăsta vechi, hotărî Kaczanowski. Lasă-i pe specialiştii de la Institutul de criminalistică să-şi bată capul cu asta. Restul poate rămâne aici. Aţi controlat dacă în sertare nu se află ceva?

— Am controlat. Sunt goale.

Închiseră pivniţa cu acelaşi lacăt şi o sigilară.

— Ciudat! se gândea maiorul. Asupra lui Doberski, ca şi în cazul lui Strzelezyk, nu s-au găsit niciun fel de chei. Nici măcar cheiţa pe care trebuia s-o aibă pentru a intra în pivniţă. Ucigaşul şi-a buzunărit victima. Nici nu s-a atins de bani şi de buletin, însă cheile au avut pentru el o valoare mare. În caz contrar, nu le-ar fi luat. Putea să încuie pivniţa foarte bine cu cheia găsită asupra mortului, iar apoi s-o arunce în interiorul boxei. Sau să nu închidă deloc pivniţa. Faptul că a lăsat buletinul celui împuşcat denotă că ucigaşul nu are niciun interes să ţină în secret această crimă şi să îngreuneze miliţiei identificarea răposatului.

Echipa de miliţie se întoarse la Palatul Mostowski, iar Janusz Kaczanowski urcă la etajul al şaselea şi sună la uşa pe care se afla tăbliţa cu numele „Jadwiga Rodzińska”. Când stăpâna casei îi deschise, zări pe masa din cameră două ceşcuţe goale de cafea. La

masă se afla miliţianul Kaliski. Se ridică imediat în picioare şi raportă reglementar că „în localul păzit de el totul este în ordine”.

— Minunat, zâmbi ofiţerul de miliţie. Termină-ţi cafeaua şi eşti liber. Eu am să stau de vorbă cu cetăţeana Rodzińska. Spune-i şoferului să nu mă aştepte. Mă întorc cu tramvaiul.

Doamna Jadwiga se simţea în locuinţa ei mult mai în siguranţă. Încercă chiar să cocheteze cu ofiţerul de miliţie. Îi arătă tot apartamentul, explicându-i amănunţit pe ce fotoliu a stat banditul şi pe care ea, pe ce cuier şi-a agăţat haina. În ceea ce priveşte înfăţişarea acestuia, ştia doar atât că era foarte bronzat, că avea părul negru şi o mustăcioară.

— Dar ochii?

— Ochii erau căprui. Purta ochelari fumurii, dar şi i-a scos pentru un moment. Atunci om observat.

În afara observaţiei că era de statură mijlocie, aceasta era singura indicaţie preţioasă. Ochii nu se pot colora şi nici nu se pot lipi ca mustaţa. În ceea ce priveşte însă faţa foarte bronzată, maiorul nu se îndoia câtuşi de puţin că era vorba de un simplu machiaj.

— Mai aveţi păhărelele sau ceşcuţele din care aţi băut ieri cafea?

— Sunt aceleaşi, Rodzińska indică ceştile aflate pe masă.

— Dar bineînţeles că le-aţi spălat înainte?

— Desigur, se revoltă Rodzińska. Doar n-am să servesc cafeaua în ceşti murdare. Orice, dar asta nu.

— Aţi spălat şi paharele?

— Sigur. Totdeauna spăl imediat toate vasele.

— Sticla de la coniac o mai aveţi?

— Era goală, aşa că am aruncat-o la gunoi.

În felul acesta toate speranţele maiorului Kaczanowski de a obţine amprentele banditului se risipiră.

— Ce v-a mai spus ieri musafirul? Gândiţi-vă bine.

— Mi-a povestit că sunt foarte bine organizaţi. Că toţi membrii grupului îl ascultă şi că au o mare încredere în el. El a fost organizatorul întregii acţiuni. S-a lăudat, în general, foarte mult.

— Poate a amintit că a lucrat împreună cu Strzelezyk.

— Nu. Despre asta nu mi-a spus nimic. Numai că l-a ajutat atunci când s-a mutat. Dar eu n-am fost de faţă atunci. Nu l-am văzut niciodată până acum. Sunt cât se poate de sigură de asta.

Dându-şi seama că discuţia cu Rodzińska nu va mai aduce nimic nou, maiorul se ridică din fotoliu şi se pregăti să plece. Femeia părea că-i gata-gata să izbucnească în plâns.

— Nu mă lăsaţi singură! Mă tem! Banditul acela doar m-a ameninţat cu moartea dacă voi spune cuiva ceva. Poate să revină aici. Am să mor de spaimă. Mai ales în timpul nopţii. Vă rog foarte mult. Femeia îşi împreună mâinile a implorare.

— Nu vă temeţi, o linişti Kaczanowski, prefăcându-se că nu înţelege propunerea. Era convins că Jadwiga nu se teme de împlinirea ameninţării, de a cărei posibilitate se îndoia, dar se temea pur şi simplu să nu fie arestată. De-aici toată atitudinea ei amabilă, aşa-zisa spaimă şi rugămintea de a fi păzită în timpul nopţii.

Rodzińska nu era urâtă, iar ofiţerul de miliţie nu era de piatră. Poate că Janusz Kaczanowski s-ar fi folosit de ocazia ce i se oferea, dacă această femeie n-ar fi fost suspectată de complicitate cu bandiţii. Nu se ştia

cât adevăr se ascunde în declaraţiile ei şi câtă minciună. Cu siguranţă însă că mare parte era minciună. Poate mai multă decât adevăr? Dar cum să verifici asta acum?

— Mă tem atât de mult, încercă femeia să trezească din nou mila ofiţerului de miliţie.

— Înţeleg că situaţia prin care aţi trecut v-a zguduit nervii. Poate că n-ar fi rău dacă v-aţi muta măcar pentru câteva zile la familie sau la nişte prieteni?

— Nu am pe nimeni aici. Părinţii mei sunt la ţară. În alt voievodat.

— Invitaţi o prietenă să doarmă la dumneavoastră.

— Nu ştiu dacă după cele întâmplate în blocul nostru ar mai fi vreuna de acord. Şi ele s-ar teme, ca şi mine.

— Poate găsiţi una mai curajoasă?

— Mă îndoiesc.

— Aş vrea să vă ajut. Dacă nu veţi găsi până la urmă pe nimeni, sunaţi-mă deseară la numărul ăsta – maiorul scrise pe o filă ruptă din carnetul său câteva cifre şi o puse pe masă. Vă voi trimite imediat pe una din salariatele noastre. Vă puteţi bizui pe fata respectivă şi să dormiţi în linişte. Va avea de altfel şi armă.

— Vă mulţumesc din toată inima. Tonul cu care Rodzińska spuse aceste cuvinte contrasta cu conţinutul lor. Cu siguranţă că mă voi folosi de amabilitatea dumneavoastră.

Maiorul intenţiona să se mai ducă pe la locuinţa lui Andrzej Doberski şi să o percheziţioneze. Colonelul Adam Niemiroch însă hotărî altfel: percheziţia o va efectua locotenentul Madej, iar Kaczanowski va raporta superiorului său toate evenimentele din timpul zilei.

— Percheziţia nu este atât de importantă, constată Niemiroch când Kaczanowski se prezentă în cabinetul său. Cu siguranţă că banii nu sunt acolo. Dacă Doberski i-ar fi avut, nu şi-ar fi căutat moartea într-o pivniţă străină. De altfel, Madej este un bun specialist. O să se descurce şi fără tine, Janusz.

Maiorul îi prezentă în amănunţime raportul cu privire la vizita efectuată pe strada Wileza, fără să uite a aminti despre propunerea cu dublu înţeles pe care i-o făcuse fosta soţie a lui Strzelezyk.

— Totdeauna ai avut baftă la femei, râse colonelul. Dar ce ţi-a povestit ea despre sine, despre fostul ei soţ şi despre tipul care a vizitat-o?

Drept răspuns, Kaczanowski dădu drumul magnetofonului pe care-l adusese cu sine. Niemiroch ascultă cu atenţie relatările tinerei femei.

— Aş fi reţinut-o cu plăcere, remarcă maiorul. Presupun că a minţit cât a putut.

— Este şi puţin adevăr în vorbele ei. De altfel, răposatul din pivniţa ei a confirmat indirect acest lucru.

— Cu siguranţă că fără să ezite prea mult, a fost de acord să coboare în pivniţă, văzându-se deja milionară. De n-ar fi fost cadavrul, niciodată n-am fi văzut-o la Palatul Mostowski. Fac pariu pe ce vrei. Şi tocmai de aceea nu ştiu dacă n-ar fi trebuit s-o închidem.

— Totuşi, e mai bine că nu ai făcut-o. Procurorul nu ţi-ar fi permis. N-ai în fond nicio dovadă că femeia asta minte. Faptul că a vrut să se culce cu tine, ăsta nu-i un motiv.

— Asta se datoreşte farmecului meu personal.

— Nu-ţi face iluzii, Janusz. Şi ea bănuia c-ai fi vrut s-o închizi.

— Sunt tare curios dacă va telefona să-i trimitem o fată de-a noastră.

— Vrei să pariem? colonelului îi plăceau pariurile. Pe un pachet de ţigări „Carmen”?

— Prefer să ţi-l cumpăr fără pariu. Oricum l-ai câştiga.

— Un lucru e cert. Niemiroch reveni la tonul serios. Banda nu ştie unde sunt ascunşi banii şi luptă pentru ei fără să mai ţină cont de nimic. La început au fost patru, acum doi s-au dus.

— La cimitir, preciză Kaczanowski.

— Au rămas deci doi. Doberski a murit de mâna unuia dintre ei. Aici nu mai este vorba de un accident, cum s-a întâmplat în cazul lui Strzelezyk. Eu personal nu cred în povestea aia cum că omul voia să admire Vistula şi de aceea ar fi căzut de pe malul înalt.

— Nici eu. Este greu, de asemenea, să dăm crezare relatării că ceilalţi trei complici l-ar fi rugat să ascundă banii.

— Au rămas doar doi, repetă colonelul şi îşi continuă supoziţiile. Acum se vor încăiera. Mai mult ca sigur că unul din ei are banii, iar cel de-al doilea o ştie. Situaţia celui cu banii nu e bună. La infracţiunea comisă prin jefuirea băncii se adaugă acum crima. Îl aşteaptă cel puţin douăzeci şi cinci de ani sau chiar închisoare pe viaţă.

— Cel de al doilea ştie acest lucru şi-l va forţa prin şantaj să împartă banii. Să admitem că cel de-al doilea este tipul care a fost ieri la Rodzińska.

— Şantajul nu e chiar atât de simplu. Şi pe cel de-al doilea îl pasc cel puţin zece ani.

— În fond, tovarăşe colonel, când discuta probleme de serviciu, Kaczanowski se adresa prietenului în mod oficial, ca de la subaltern la şef, noi nu avem nicio

dovadă că omul descoperit în pivniţă este un membru al bandei. Putea fi cineva care s-a informat despre situaţia creată şi a început să caute pe cont propriu. Rodzińska a declarat că Strzelezyk aducea deseori în pivniţă diverse piese de maşină. Poate că erau furate de la atelierul de pe strada Omulewska? Poate că se ocupa cu vânzarea acestor piese, care lipseau de pe piaţă? În orice caz, nu venea totdeauna singur pe strada Wileza. Aşa că după moartea lui cineva care cunoştea această pivniţă o fi venit să caute acolo nişte comori, fără să ştie nimic despre valiza preţioasă.

— Cel care l-a ucis pe Doberski nu a venit după piese de schimb.

— Totuşi – Kaczanowski îşi dădea seama ce sarcină grea i se încredinţase – ancheta noastră nu are încă un punct de care să se agaţe şi care ne-ar permite să ajungem la ceilalţi membri ai bandei şi la bani.

— Mă tem însă, observă colonelul, că pe următorul bandit îl vom primi în aceeaşi stare ca şi pe ceilalţi doi precedenţi.

— I-aş prefera pe amândoi în viaţă.

Mâine dimineaţă oamenii mei vor strânge informaţii la locul de muncă al lui Doberski cât şi acasă, la el, apoi vor discuta cu locatarii blocului de pe strada Wileza. Mă bizui pe faptul că cineva o fi zărit ceva.

— Unde lucra Doberski?

— La o cooperativă de aparatură medicală din Grochów. Era economist de profesie şi deţinea acolo funcţia de contabil-şef.

— Deci cei doi: Strzelezyk şi Doberski proveneau din medii diferite şi nu-i lega aparent nimic. Mă tem că şi ceilalţi doi complici au fost atraşi în bandă pe

acelaşi principiu. Aşa că o verificare la locul de muncă nu ne va oferi prea mult.

— S-ar putea să aveţi dreptate, tovarăşe colonel, eu însă nu pot să neglijez nimic.

— Te înţeleg perfect, Janusz. Şi eu în locul tău aş proceda întocmai. Trebuie să recunosc că eşti foarte operativ. Ai cules repede informaţii despre Doberski.

— Şi ce-am obţinut? Aş prefera să am informaţii despre cei doi rămaşi în viaţă.

— O să ajungi şi acolo.

— Sper.

Se anunţă locotenentul Madej. Percheziţia avusese rezultate bune. Într-o ascunzătoare foarte bine mascată din locuinţa celui ucis găsiră un pistol. Un „FN” vechi, încă dinainte de război. Din el lipseau două gloanţe.

— Te rog trimite imediat arma la Institutul de criminalistică, ordonă maiorul. Să-l confrunte cu gloanţele şi cartuşele de la Banca din Łowiez.

— Asta-i o simplă formalitate, zâmbi Niemiroch. Fac pariu că vor fi identice. Doberski este cel care a tras la Łowiez. Facem pariu pe un pachet de cafea?

— Ei, Adam, am impresia că vrei să te îmbogăţeşti prea repede. Ca cei din Łowiez. Fii atent.

— Pe ziua de azi ajunge, conchise colonelul închizând discuţia. Să vedem ce ne va aduce ziua de mâine.

Maiorul Kaczanowski se întoarse de la slujbă direct acasă. Vrând să se destindă şi să uite de problemele care-l frământau, se apucă să citească un roman poliţist nou apărut. Îi plăcea foarte mult acest gen de cărţi. Îl amuza că autorii inventează „cazuri” nemaipomenit de complicate. Deci se cufundă cu totul în lectură. Când ajunse la locul cel mai

interesant din carte, sună telefonul.

— Tovarăşe maior, îl informă ofiţerul de serviciu de la Inspectoratul municipal, am primit chiar acum ştirea că Jadwiga Rodzińska a fost ucisă pe palierul de lângă propria-i locuinţă. La ora nouă seara.

Capitolul IX
Cel de-al cincilea membru ai bandei?

Când maiorul Janusz Kaczanowski se prezentă la ora obişnuită în cabinetul colonelului Niemiroch, şeful îl primi cu cuvintele:

— Arăţi rău, Janusz. Eşti bolnav?

— Nu. Am lucrat până noaptea târziu. După aceea n-am putut să mai adorm. Mă doare puţin capul. M-a enervat foarte mult istoria asta.

— Cum a fost cu Jadwiga Rodzińska?

— Imediat după primirea înştiinţării că a fost omorâtă am trecut la verificări. Nu a sunat la inspectorat şi nu a cerut pază. Seara, vecinii au auzit gălăgie pe scări. Când au deschis uşa, pe palier era întuneric, iar lângă lift zăcea cineva. Era Rodzińska. A fost omorâtă printr-o lovitură cu un obiect greu în ceafă. Martorii susţin că liftul mergea. Presupun că criminalul a răsucit becul pe scări şi şi-a aşteptat victima lângă lift. Când femeia a deschis uşa şi a ieşit din lift, criminalul la pândă a atacat-o din spate, după care s-a urcat în liftul deschis. A coborât în linişte şi fără să fie oprit de cineva, a ieşit în stradă. Am interogat pe rând până noaptea târziu pe toţi locatarii blocului. Nimeni nu a observat nimic. Doar un băiat şi-a amintit că în urmă cu două zile, când se întorcea acasă de la un coleg, era după ora opt seara, s-a întâlnit la intrarea blocului cu un bărbat care căra o valiză grea. Băiatului i-a făcut impresia că omul

respectiv ieşise din subsol. Tânărul nostru martor nu l-a privit prea atent pe omul cu valiza şi de aceea nu a fost în stare să-i descrie înfăţişarea şi nici îmbrăcămintea. În geanta Jadwigăi Rodzińska a fost găsit un bilet folosit de cinematograf. Se vede că tocmai se întorcea de-acolo.

— Ciudat se mai potrivesc în timp ambele morţi, ale lui Andrzej Doberski şi Rodzińska. Omul cu valiza a fost văzut, după cum spui, în acelaşi timp în care, după părerea medicului, a fost omorât Doberski.

— Da, dar asta nu explică deloc motivul morţii Rodzińskăi. Mă simt foarte prost, spuse maiorul. Dacă aş fi luat în serios temerile acelei femei, poate că n-ar fi murit. Trebuia totuşi să mă fi dus la ea. Sau chiar fără permisiunea ei să i-o fi trimis pe Janeczka. Mă simt cumva vinovat de moartea ei.

— Te înşeli. Dacă Rodzińska ar fi murit în propria-i locuinţă, obiecţiunile tale ar fi avut anumite justificări. Dar a fost omorâtă pe scări. Chiar dacă atunci ai fi fost în locuinţa ei, n-ai fi putut preîntâmpina crima şi fuga infractorului. Această crimă îmi întăreşte convingerea că declaraţiile femeii au fost false. Bărbatul care a venit la ea şi ar fi ameninţat-o cu moartea în caz de denunţ la miliţie s-a comportat altfel decât ne-a declarat fosta soţie a lui Strzelezyk. A căutat comoara împreună cu el. Cineva însă le-a luat-o înainte.

— Ucigaşul lui Doberski?

— După părerea mea, da. Mai afirm în plus că Rodzińska nu se temea câtuşi de puţin de ucigaşul lui Doberski. A luat banii, deci trebuia să-şi ia rămas-bun de la comoară. De aceea a venit la noi. A preferat să ne anunţe ea despre răposatul din pivniţă decât să aştepte până ce îi va lua înainte vreunul din vecini.

Atunci putea să se aştepte la neplăceri mai mari.

— Poate că aveţi dreptate, tovarăşe colonel, chibzui Kaczanowski.

— Fii sigur că nu mă înşel. Nu neg că Rodzińska s-a speriat foarte mult de cadavrul din boxă. E un lucru normal. Dar mai târziu, când discuta cu tine în locuinţa ei, a jucat teatru. Se temea în primul rând să nu fie arestată. Pentru a rămâne în libertate, era gata să se culce cu un anumit ofiţer de miliţie.

— Adam, te rog...

— Bine, bine! Şi cum s-a comportat mai departe această femeie aşa-zis speriată de moarte? Alta în locul ei ar fi fugit cât o ţineau picioarele. La urma urmei, părinţii ei nu locuiesc pe lună, ci la o distanţă de două ore cu trenul. Şi nici nu pot să cred că într-o astfel de situaţie nu şi-ar fi găsit adăpost la cunoştinţe sau prieteni. În cel mai rău caz s-ar fi baricadat în casă şi n-ar fi ieşit din locuinţă şi nici n-ar fi deschis nimănui. Dar ea a plecat cât se poate de liniştită la cinematograf, iar de acolo, fără nicio teamă, şi fără a păstra niciun fel de precauţie, s-a întors acasă. Se considera în perfectă siguranţă. Nu s-a folosit, de asemenea, de numărul de telefon pe care i l-ai lăsat.

— Tot ce spuneţi, tovarăşe colonel, este foarte logic. Un singur fapt nu se potriveşte. Iar acesta dă peste cap tot raţionamentul.

— Ce fapt?

— Acela că Rodzińska a fost omorâtă. Acum niciodată nu vom afla dacă s-a temut într-adevăr sau s-a prefăcut doar. Alt fapt este acela că a vorbit despre temerile ei, că a cerut pază, că nu a primit-o şi a murit câteva ore mai târziu. Asta nu mai poate fi schimbat.

— Rodzińska a murit nu pentru că s-a temut.

— Dar de ce?

— Pentru că cel care l-a împuşcat pe Doberski se temea de această femeie.

— Pe ce motiv?

— Nu ştiu. Presupun doar că atunci când a făcut declaraţiile în biroul tău a ascuns, în mod intenţionat sau neintenţionat, unele fapte pe care le cunoştea. Ucigaşul lui Doberski nu s-a temut că va fi descoperită crima lui. Din contră, faptul că a lăsat în buzunarul mortului buletinul acestuia a fost un act de bunăvoinţă faţă de noi. Mai târziu însă, infractorul a ajuns la concluzia că fosta soţie a lui Strzelezyk poate fi periculoasă pentru el. De aceea a înlăturat-o imediat. Faptul că şi-a asumat un risc atât de mare şi a omorât femeia pe scări, fără să mai aştepte o ocazie mai bună sau neîncercând măcar să o creeze, denotă că criminalul s-a temut foarte mult de această femeie. Presupun că Rodzińska îl cunoştea bine şi putea să-şi dea seama cine a luat banii, lăsându-i în pivniţă un cadou atât de buclucaş.

— Ucigaşul este cel de-al patrulea membru al bandei. Asta e cert. Doi au murit. Unul a vrut să pună mâna pe bani cu ajutorul lui Rodzińska, deci nu el l-a împuşcat pe Doberski. Totodată nu cred că el s-o fi omorât-o pe Rodzińska, deoarece, ea nu l-a cunoscut şi nu putea să-l trădeze. Rămâne deci cel de-al patrulea.

— Sau al cincilea, spuse liniştit colonelul.

— Care al cincilea? Au fost doar patru!

— Despre patru ştim că au participat la lovitura de la Łowiez. Dar dacă a existat şi un al cincilea? Cel care a fost „creierul” întregii acţiuni? Cu siguranţă că Rodzińska ştia mult mai multe despre fostul ei soţ decât ţi-a spus ţie. Putea să bănuiască, de asemenea,

cine este „creierul”, ba chiar să-l cunoască. Şi el ştia acest lucru şi şi-a dat seama că poate fi demascat oricând. De aceea a hotărât să scape de ea cât mai repede, fără să mai ţină seama de riscul uriaş.

Pe Janusz Kaczanowski îl surprinse raţionamentul şefului său. Se gândi timp de câteva secunde, după care spuse:

— Teoria dumneavoastră, tovarăşe colonel, despre acel „creier” este foarte interesantă. Nu poate fi neglijată, dar un număr destul de mare de fapte stabilite până acum de anchetă contrazic această ipoteză.

— Ce fapte? Niemiroch nu era prea încântat când cineva i se opunea.

— Înainte de toate, membrii bandei nu ştiau nimic despre existenţa acestui „creier”.

— Puteau să-l cunoască, dar nu era obligatoriu. Acesta este principiul suprem al conspiraţiei.

— De acord. Nu-l cunoşteau personal. Dar trebuiau sa ştie de existenţa lui. În schimb însă, musafirul misterios care a vizitat-o pe Rodzińska nu numai că s-a prezentat drept şeful bandei, putem admite, că a minţit-o, dar a vorbit foarte precis că prada dobândită urma să fie împărţită în patru părţi. Câte un milion fiecăruia. Dacă „creierul” ar fi existat cu adevărat, banii jefuiţi, ar fi fost împărţiţi în cinci părţi, fără să mai vorbim de faptul că partea leului şi-ar fi oprit-o „creierul”.

— Acorzi prea mare atenţie declaraţiilor făcute de Rodzińska.

— Amănuntul că i s-ar fi oferit un milion de zloţi, partea lui Strzelezyk, este cu certitudine adevărat, se încăpăţână Kaczanowski. Nu ar fi inventat aşa ceva. Ar fi putut foarte bine să treacă sub tăcere acest lucru

şi să susţină cu tărie că nu i s-a promis nimic, ci doar că a fost terorizată şi forţată să coboare în pivniţă. Dacă „creierul” ar fi existat, membrii bandei s-ar fi temut de acest om. Dar după moartea lui Strzelezyk, fiecare a început să lucreze pe cont propriu. Şeful, indiferent de accidentul de pe malul Vistulei, şi-ar fi menţinut în continuare poziţia.

— Poate că Strzelezyk a fost singura legătură între el şi restul participanţilor la acţiune?

— Chiar şi aşa „creierul” ar fi cunoscut datele personale ale membrilor bandei şi ar fi ştiut cum să-i facă să-l asculte în mod necondiţionat.

— În ce fel?

— I-ar fi ameninţat pur şi simplu că-i denunţă miliţiei. Ei, în schimb, nu ar fi putut să-l toarne, neştiind cine este.

— Da, colonelul prinse să-şi dea seama că teoria lui frumoasă începe să se prăbuşească ca un castel făcut din cărţi de joc, dar îi părea rău în continuare să renunţe la ea. În cele ce spui este puţin temei. E o problemă a naibii de încurcată.

— Spun chiar mai mult, „creierul”, dacă într-adevăr ar fi existat, ar fi organizat toată acţiunea de aşa manieră încât banii ar fi ajuns direct în posesia sa şi nu în ascunzătoarea lui Strzelezyk.

— Poate că Strzelezyk a jucat *va banque* şi a hotărât să-şi însuşească toată suma, încercând să-i tragă pe sfoară atât pe cei trei participanţi la acţiune, cât şi pe „creier”.

— Este prea puţin probabil. Atunci viaţa lui n-ar mai fi valorat nici cât o ceapă degerată.

— Totuşi e mort.

— Da, dar după cum au afirmat experţii, nu a fost ucis. Accident.

— Un accident foarte ciudat.

— Nu neg. Fără îndoială că acolo a fost o neînţelegere între complici, însă nu s-a ajuns până la încăierare.

— Eu însă, spuse colonelul, cu cât mă gândesc mai mult, cu atât cred mai puţin că pe Doberski l-a împuşcat unul din ceilalţi doi participanţi la jefuirea băncii, care sunt în viaţă. De la jaf, chiar cu arma în mână, şi până la crimă este un drum destul de lung. Ce să mai vorbim când cel omorât a fost un prieten. Pe bandiţii ăştia trebuie să-i fi legat nişte relaţii mai strânse. Nu erau doar nişte oameni adunaţi de pe stradă. Îmi şi imaginez o astfel de scenă: fiecare din bandiţi caută pe cont propriu banii. Dacă-i găseşte, nu îi va împărţi cu colegii. Iată însă că unul din ei scoate de sub grămada de vechituri din pivniţa ce-i aparţinea Rodzińskăi valiza preţioasă. Tot în acelaşi scop venise în pivniţă şi cel de-al doilea bandit. Trebuia oare să tragă acolo, la faţa locului? Putea să ceară pe loc, acolo în subsol, jumătate din pradă. Două milioane sunt o sumă foarte mare.

— Dar patru înseamnă dublu.

— Ai dreptate, comiţând însă o crimă, nimereşti la alt paragraf, mult mai sever, al codului penal. Şi tot va trebui să împarţi banii. E adevărat că nu cu răposatul din pivniţă, ci cu cel de al treilea participant la lovitură. Acum acesta îl va avea pe asasin la mână şi va şti că banii au fost găsiţi.

— Da, dar nu va veni la miliţie să se denunţe pe sine însuşi.

— Dacă nu-şi va primi partea, este gata s-o facă. Recunosc că ar fi un act disperat, dar în această situaţie el însuşi va risca doar câţiva ani de închisoare. Tribunalul va trebui să ia în considerare

prezentarea de bunăvoie, demascarea criminalului şi ajutorul în redobândirea banilor. Procurorul, mulţumit de o astfel de întorsătură a lucrurilor, nu ar cere cu prea multă insistenţă aplicarea celei mai înalte pedepse. Iar în felul acesta eroul nostru şi-ar trimite complicele necinstit fie la spânzurătoare, fie la închisoare pentru douăzeci şi cinci de ani. Aşa că e mai bine pentru bandiţi să-şi împartă banii. Cu siguranţă că ei ştiu să-şi calculeze mai bine şansele proprii şi să cântărească riscul.

— În concluzie, tovarăşe colonel, persistaţi în ipoteza existenţei „creierului”?

— Nu pe de-a-ntregul. Recunosc, Janusz, că ai făcut în teoria mea cam multe fisuri, atentând deci la integritatea ei. Totuşi, s-ar putea să existe şi un al cincilea... Cineva, care nu a participat deloc la lovitură, în schimb a cules, într-un mod necunoscut nouă, multe informaţii despre bandă şi despre faptul că Strzelezyk a ascuns banii într-un loc cunoscut doar de el, fără să le spună şi celorlalţi participanţi la lovitură. Acest „al cincilea”, căci aşa îl voi numi deocamdată, a hotărât să intre în acţiune şi să caute banii. A făcut totul pe cont propriu, nefiind legat în niciun fel de ceilalţi membri ai bandei. Poate că nici nu-i cunoaşte? A lucrat însă la marele fix. A ştiut că Strzelezyk şi-a păstrat pivniţa din casa de pe strada Wileza şi a decis să caute acolo valiza preţioasă. Deci, vine şi găseşte un bărbat care tocmai scoate de sub grămada de scânduri valiza cu cele patru milioane de zloţi. Ce-i mai uşor decât să scoţi pistolul din buzunar şi să-l împuşti pe omul întors cu spatele spre uşă?

— Trebuie însă să ai pistol, zise Kaczanowski, primind cu scepticism noua teorie a colonelului Niemiroch.

— Acest „al cincilea”, începându-şi acţiunea, ştia perfect de bine că va avea împotriva sa trei oameni hotărâţi la orice şi înarmaţi. Dovediseră la Łowiez că sunt pregătiţi pentru orice şi că au arme.

— Dar de unde are armă cel de-„al cincilea”?

— Dacă toţi cei trei bandiţi care au operat în interiorul băncii din Łowiez au avut pistoale, atunci şi acest „al cincilea” ar putea avea. Nu uita că după trecerea frontului şi după insurecţie era foarte uşor să dobândeşti o armă. Carabinele zăceau prin pădure şi prin şanţurile de lângă drum. Nu era nicio problemă să-ţi procuri, de asemenea, şi pistol. La apelul autorităţilor, doar oamenii cinstiţi au predat armele. Toate lepădăturile şi pleava societăţii le-au păstrat „pentru orice eventualitate”.

— Da, dar de atunci au trecut douăzeci şi şapte de ani. Pleava de care vorbiţi a îmbătrânit şi a ieşit la pensie.

— Iar arma şi-o fi schimbat proprietarul. Circulă în continuare în lumea interlopă. Tot timpul ne ciocnim de ea. Ai de altfel cea mai bună dovadă: percheziţia de la Andrzej Doberski a descoperit un astfel de pistol vechi, dinainte de război. Şi cu toate acestea funcţionează încă perfect. Gaura din tavanul Băncii din Łowiez e o dovadă grăitoare.

— Aveţi fără îndoială dreptate, tovarăşe colonel, multă dreptate...

— Reflectează asupra ipotezei mele. Ea îţi explică multe, inclusiv moartea Rodzińskăi.

— Nu chiar...

— Rodzińska ştia că fostul ei soţ nu numai că a depozitat mobila în pivniţă, dar că o foloseşte şi în scopuri nu prea curate. Aducerea şi scoaterea din pivniţă a diverselor piese de schimb auto ne permite

să presupunem că aici era o ascunzătoare. Căci nu văd alt motiv pentru care un lucrător într-un atelier de reparaţii auto de stat să adune în pivniţă, aceste piese de schimb pentru maşini? În mod oficial nu făcea comerţ cu ele. Dacă, în schimb, în timpul orelor de lucru, avea nevoie, le lua din magazie. După cum vezi şi particularul Jankowski are şi el diverse accesorii auto în depozitul lui. Aşa că Strzelezyk lucra pe cont propriu. E greu de dovedit că acestea proveneau din furt însă fără îndoială că din comerţ nelegal.

— Cu asta sunt de acord.

— Pentru comerţ e nevoie de cel puţin două persoane: vânzător şi cumpărător. Câteodată mai există încă un lanţ întreg de furnizori şi intermediari. Acest „al cincilea” ar putea fi tocmai un astfel de cumpărător sau intermediar. A avut de-a face deseori cu Strzelezyk, îi cunoştea ascunzătoarea din casa de pe strada Wileza şi o cunoştea şi pe soţia lui Strzelezyk. Putea presupune că ea îşi va da seama cine mai este la curent cu ceea ce se petrecea în pivniţă. În mod oficial, ea era proprietara locuinţei, dar practic de pivniţă dispunea fostul ei soţ. S-a temut deci că cel care va ancheta cazul va începe s-o întrebe pe Jadwiga despre aceste lucruri şi de aceea a trebuit s-o lichideze înainte ca prin declaraţiile ei să pună miliţia pe urmele asasinului.

— S-ar putea să fie chiar aşa. Poate că aveţi dreptate, tovarăşe colonel. Îmi este greu însă să mă împac cu ideea existenţei acestui om atât de hotărât şi de intransigent. Care păşeşte peste cadavre spre ţel.

— Sunt oameni care calculează totul în bani. Din această categorie face parte şi acest „al cincilea”. E

clar că pentru el, dincolo de patru milioane de zloţi nu mai există niciun fel de morală, de conştiinţă sau de sentimente umane. Există doar banii pe care trebuie să-i dobândeşti fără să ţii cont de nimeni şi de nimic.

— E înfiorător.

— Şi cu toate acestea, Janusz, nu o dată te-ai întâlnit cu astfel de oameni.

— M-am întâlnit. Dar niciodată nu le-am putut înţelege mentalitatea şi motivele acţiunii.

— În anul 1929, în Statele Unite, a avut loc un mare crah la bursă. În decurs de câteva zile, acţiunile care avuseseră până atunci o valoare de câteva milioane de dolari, au devenit nişte simple hârtii fără niciun preţ. În aceste zile peste două sute de oameni de finanţe şi jucători la bursă s-au sinucis, deşi nu aveau pe conştiinţă nicio crimă. Nu erau bolnavi. Dar pur şi simplu iubeau mai mult banii decât viaţa. Din această categorie face parte şi acest „al cincilea” al meu. Cu singura deosebire că el iubeşte mai mult banii decât viaţa *altora.*

— Teoria dumneavoastră, tovarăşe colonel, începe să mă pasioneze din ce în ce mai mult. E adevărat că nu mă încântă din punctul de vedere al omului care conduce ancheta, deoarece până acum căutam doi bandiţi şi acum mi-a căzut pe cap şi un al treilea.

— Nu se ştie dacă nu vei scăpa de ei aşa cum ai scăpat de Doberski...

— Credeţi cumva că...

— E în joc o miză mare. De o sută şaizeci de ori mai mare decât cea pentru care se concurează la televiziune. La televiziune se câştigă douăzeci şi cinci de mii de zloţi. Cei trei joacă pentru patru milioane. Dacă „al cincilea” le-a suflat celorlalţi doi bandiţi în viaţă această sumă, acum aceştia îl vor căuta.

— Nu cred că-l vor găsi.

— Au însă mai multe atuuri în mână decât noi.

— Nu sunt chiar atât de sigur.

— L-au cunoscut pe Strzelezyk şi diversele lui legături. În aceste cercuri îl vor căuta pe „al cincilea”.

— Dar îl vor găsi?

— Sper, zâmbi colonelul, că le-o va lua înainte Janusz Kaczanowski. Asta îi doresc lui şi mie. Ei, ce părere ai?

— Voi încerca să caut şi eu în cercul de cunoştinţe şi prieteni ai Jadwigăi Rodzińska. Văd chiar un candidat eventual pentru rolul acestui „al cincilea”.

— Pe cine?

— Femeie tânără, destul de bine, cu locuinţă proprie. Divorţată de şase ani. Doar nu o fi trăit tot timpul în starea asta de celibat?

— Dacă ar fi avut vreun „logodnic”, nu era nevoie s-o omoare. Ar fi coborât cu ea în pivniţă după comoara lui Strzelezyk. Dacă el l-ar fi împuşcat pe Doberski, s-ar fi debarasat împreună de cadavru. Chiar prin îngroparea acestuia în pivniţă. Rodzińska nu s-ar fi prezentat niciodată la miliţie.

— E adevărat, dar nu m-am gândit la iubitul ei actual, ci mai curând la bărbatul care nu mai joacă în prezent niciun rol în viaţa ei, iar în trecut, prin ea, fusese pus la curent cu tainele lui Strzelezyk. Un astfel de tip ar fi putut să se teamă că Rodzińska, îşi va da seama cine l-a omorât pe Doberski şi a luat banii.

— Ar putea fi o pistă bună. Sau cineva din cunoştinţele fostului soţ al Rodzińskăi care se ocupă cu comerţul. Trebuie căutat peste tot. Verificate toate posibilităţile.

— Ancheta nu se urneşte din loc, iar treabă e din

ce în ce mai multă, observă cu amărăciune maiorul. Doar cadavrele se înmulţesc: Strzelezyk, Doberski, Rodzińska. Deja sunt trei. Şi mă tem că nu se vor opri aici.

— Şi eu mă tem că ăsta e de-abia începutul. De-aş fi un proroc fals.

Capitolul X
„Trebuie să-l găsim pe tipul ăsta”

Zygmunt Lipień era cât pe-aci să-şi piardă minţile de spaimă. Când, după două zile, citi în ziar despre omorârea enigmatică a Jadwigăi Rodzińska, se îmbolnăvi de-a binelea şi trei zile nu se mai arătă pe la serviciu. În cea de-a patra zi, când avu curaj să iasă pe stradă şi să se ducă la birou, colegii constatară cu toţii că arăta foarte rău şi că ar trebui să-şi prelungească concediul medical.

Lipień se temea însă să meargă şi la doctor.

Ieşind de la birou, îl zări deodată pe Tadeusz Majewski care stătea chiar lângă intrare. Se scutură de parcă ar fi zărit o fantomă. Era însă prea târziu pentru a se mai retrage. Tadeusz se apropie de el.

— E a treia zi de când te aştept, îi spuse, întinzându-i mâna.

— Am fost bolnav. M-am speriat atât de rău de uciderea lui Doberski şi a fostei soţii a lui Strzelezyk, încât am zăcut la pat. Am crezut c-o să fac infarct.

— Frica nu te-a împiedicat însă ca să-i omori. Trebuie să recunosc că ai făcut o treabă bună. Mai ales cu Rodzińska. E adevărat că nu prea înţeleg de ce ai lichidat-o şi pe ea. Cu Andrzej ai procedat însă just. S-a dovedit a fi la fel de porc ca şi Strzelezyk. Poate chiar mai mare, pentru că chiar şi alea câteva mii de zloţi pe care le-a scos din buzunarele lui Kazik, acolo, în pădurea Bielany, nu a considerat să le

împartă cu colegii. Cum l-ai descoperit însă în pivniţa aia de pe strada Wileza? Sper că ai pregătit banii pentru mine? Acum am rămas doar noi doi şi ni se cuvin câte două milioane şaptezeci de mii de zloţi. Cred că nu a dispărut nimic din valiză între timp?

Lipień se făcu alb ca peretele, după care începu să râdă cu voce tare, atrăgând în felul acesta atenţia oamenilor care ieşeau de la birou.

— Nu mai face pe măscăriciul, şuieră Majewski.

Zygmunt se stăpâni. O luară pe stradă înspre Aleea Jerozolimskie.

— La mijloc este o neînţelegere. Tu i-ai omorât.

— Totdeauna ai fost un ipocrit, dar nu mi-a trecut niciodată prin cap că poţi fi atât de ticălos. Nu-i destul că ai omorât doi oameni şi ai luat banii, mai vrei încă să mă amesteci şi pe mine în crima asta.

— Nu eu am făcut-o. Îţi jur!

— Nu ţipa aşa. Se uită oamenii la tine.

— Lasă-i să se uite. M-am săturat. Să ştii că mă sinucid.

— Mai încet, îi porunci Majewski. Hai în parcul din spatele Muzeului militar. Acolo putem sta de vorbă în linişte.

— Să mor ca Strzelezyk? Ori ca Doberski?

— Idiotule! Acolo nu e niciun mal. Nici pivniţă în care te-ai comportat atât de viteaz.

Merseră în tăcere un timp pe Aleea 3 Mai şi apoi coborâră pe scări. Se aşezară pe o bancă pe una din aleile parcului. Prin apropiere nu era nimeni.

— Dă-i drumul, îi ordonă Majewski.

— Ce să-ţi spun? I-ai omorât pe cei doi, iar acum faci pe prostul!

— Dacă i-aş fi omorât, nu aş fi venit la tine la birou. De trei zile stau aici ca un caraghios.

— Nici eu nu i-am omorât.

— Ascultă, spuse Majewski, nu te juca cu mine de-a baba-oarba şi nu mă scoate din răbdări. Pe Doberski nu l-a putut împuşca decât unul din noi doi. Pentru că eu nu m-am atins de el, ai rămas tu. Cred că e destul de clar.

— Devreme ce eu nu l-am omorât nici pe Andrzej şi nici pe Rodzińska, înseamnă că asasinul este Majewski.

— Omule! Tadeusz se ridică de pe bancă.

Zygmunt se sculă şi el. Se măsurară din ochi timp de o clipă. În cele din urmă, Majewski se stăpâni.

— Să ne aşezăm, spuse, şi să discutăm în linişte. Spune tot ce ştii. După aceea îţi spun eu.

— Bine, încuviinţă Zygmunt. Dar cu o sinceritate deplină.

— Încearcă numai să mă tragi pe sfoară!

— Sau tu pe mine!

— Iar ne certăm. La dracu cu toată istoria asta! Încep eu, hotărî Majewski. Altfel nu ajungem la niciun rezultat. Când ne-am despărţit, atunci dimineaţa în cartierul Bielany, după noaptea petrecută în atelierul lui Jankowski, m-am gândit la început că totul s-a dus de râpă. Mai târziu însă am hotărât să nu mă dau bătut. M-am tot gândit unde ar fi putut să ascundă valiza şmecherul ăla? Mi-a venit în minte fratele lui Strzelezyk. Poate la el? I-am telefonat lui Andrzej, ne-am întâlnit, şi atunci i-am vorbit de ideea mea. Mi-a promis că va cerceta şi că mă va ţine la curent. I-am reamintit lui Andrzej că trebuie să te încunoştinţeze şi pe tine. Doberski a apreciat că este inutil să facă asta în prima fază a acestor noi cercetări. A afirmat că deocamdată vrea să meargă în recunoaştere singur. După părerea lui, tu erai prea nervos pentru o astfel

de acţiune, iar eu sunt prea înalt şi aş fi bătut imediat la ochi. Bineînţeles că l-am prevenit în mod ferm că, indiferent de desfăşurarea ulterioară a lucrurilor, banii trebuie să fie împărţiţi conform înţelegerii, în trei părţi egale.

— Desigur, mormăi Zygmunt, care nu era deloc convins de aceste asigurări.

— Pe Andrzej l-am mai întâlnit o dată. Mi-a spus că a cercetat vila în care locuieşte fratele lui Strzelezyk şi că a cules unele informaţii despre persoana lui. Mi-a spus că e imposibil ca să fi ascuns banii la Wojciech. Miliţia ar fi cercetat înainte de toate această locuinţă. Andrzej a tras de limbă un băiat ce locuieşte în vecini. Acesta ştia că Strzelezyk este fratele „banditului”, căci aşa se numesc amândoi. Într-o bună zi, în faţa casei lui Strzelezyk au oprit două maşini ale miliţiei. Din ele au coborât nişte tipi în civil cu valijoare în mâini. Îi întovărăşea proprietarul vilei. Şoferii celor două maşini erau în uniforme.

— Echipa pentru percheziţionarea casei, preciză Zygmunt Lipień.

— E clar. Vizita asta a fost comentată pe larg de toţi vecinii. Doberski a mai adăugat că a discutat şi cu vânzătoarea de la chioşcul de ziare de la colţul străzii. Şi ea ştia despre percheziţia din casa lui Wojciech Strzelezyk.

— Au găsit ceva?

— Cred că nimic, căci Strzelezyk e doar în libertate. Andrzej a verificat. Wojciech e directorul unei fabrici mari din cartierul Praga. Este un om apreciat atât de oamenii din întreprinderea lui, cât şi de superiori. Trebuie să recunosc că Andrzej a făcut o treabă serioasă. În decurs de câteva zile a făcut tot felul de investigaţii şi a cules atâtea date despre persoana lui

Strzelezyk câte ar fi obţinut şi miliţia.

— Andrzej nu a pomenit nimic despre alte planuri în legătură cu căutarea banilor?

— Nu. A spus că e complet dezamăgit şi că, după părerea lui, trebuie să punem cruce la tot, pentru că dacă vom începe să căutăm pe orbecăite, vom comite cu siguranţă unele greşeli şi vom ajunge ca miliţia să ne ia ea din oală.

— Bănuiesc că de atunci începuse el să pună ceva la cale, îi scăpă lui Zygmunt.

— Fără-ndoială. I-am reamintit că şi nouă ni se cuvin bani din cei luaţi de la Kazik, acolo, pe malul Vistulei, când l-a buzunărit. Andrzej m-a convins că a fost vorba doar de două sute de zloţi şi ceva mărunţiş, adăugând că n-are niciun sens să împărţim câte şaptezeci de zloţi. Cel mult, o să mergem la o cârciumă şi o să bem în sănătatea celui care ne cinsteşte.

— Azi putem să bem în sănătatea... a doi răposaţi! Andrzej minţea. Strzelezyk avea întotdeauna asupra lui cel puţin trei mii de zloţi, iar atunci a avut cu siguranţă mult mai mult. Ţin minte când Andrzej i-a scos portofelul din buzunar. Era burduşit de bancnote. De câte o sută şi de cinci sute. Aşa, la prima vedere, peste cinci mii. Nici nu-i de mirare. Era după-amiază. Kazik conducea atunci tot atelierul. Încasase de la clienţi banii pentru reparaţii. Chiar el mi-a spus cândva că depune în fiecare zi la Casa de economii peste zece mii în contul proprietarului.

— Ne-a înşelat atunci, şi acum la fel a vrut să ne tragă pe sfoară, constată Majewski. Ce-a căutat el pe strada Wileza? Îmi bat capul să aflu cum şi de ce s-a dus acolo?

— E simplu. Căuta valiza.

— În locuinţa Rodzińskăi?

— În pivniţa ei.

— Kazik parcă divorţase de mult şi doar nu mai întreţinea relaţii cu fosta lui soţie? Ţin minte, de câteva ori s-a exprimat în termeni nu prea politicoşi la adresa ei.

— E o poveste întreagă. Acum am să-ţi spun cum a fost cu mine.

— Ascultă, Zygmunt, numai să n-o scalzi. Nu mă face să-mi pierd răbdările.

— Da de unde. Am să-ţi spun şi eu tot adevărul. Sinceritate pentru sinceritate. Nimic mai mult.

— Hai, dă-i drumul.

— Şi eu m-am gândit mult unde ar fi putut Kazik să ascundă valiza. Mi-am adus aminte de un amănunt. Îl cunoşteam pe Strzelezyk de mai mult timp decât tine.

— Nu-i adevărat. Ne cunoaştem de când eram puşti.

— În orice caz, l-am cunoscut de mai mult timp decât pe tine şi pe Andrzej. E adevărat că nu am fost la el acasă, dar am auzit multe despre Jadwiga ca despre o soţie nesuferită. Nu se ocupa de casă. Oricâţi bani i-ai fi dat, i-ar fi cheltuit pe toţi pe tot felul de boarfe şi mai era şi una din alea care nu se dădea în lături de la aventuri amoroase. Strzelezyk mi-a spus cândva că şi-a pierdut răbdarea şi că a intentat acţiune de divorţ. A vrut să mă cheme drept martor. L-am convins că n-o să pot spune altceva decât să repet plângerile lui. Pentru tribunal, asta nu reprezenta niciun fel de dovadă. Procesul a durat însă puţin, pentru că Jadwiga era încurcată cu altul şi voia cât mai repede să se căsătorească cu respectivul. Kazik mi-a spus atunci că a încheiat cu soţia lui următoarea înţelegere: cincizeci de mii de zloţi bani

gheaţă şi jumătate din mobilier, iar el îi redă libertatea. Şi s-a mutat din locuinţă.

— Totdeauna s-a priceput să stoarcă bani. A câştigat chiar şi de pe urma propriului divorţ.

— Aşa s-a şi terminat, dar Strzelezyk nu avea locuinţă şi nu ştia unde să ducă toate lucrurile alea. Şi atunci a obţinut în plus, de la fosta lui soţie, pivniţa din casa de pe Strada Wileza. M-a rugat să-l ajut să-şi depoziteze mobila. Am fost de acord.

— L-ai ajutat să-şi care mobila aia în pivniţă?

— Nu numai eu. Am fost patru. Kazik şi-a chemat nişte colegi de la serviciu. A făcut rost şi de un camion. Ţin minte că am coborât mobila în pivniţă, iar cărţile le-am împachetat în nişte cutii. Urmau să fie transportate la fratele lui. Acolo locuia Kazik până ce şi-a închiriat o cameră în cartierul Bielany. Atunci şi-a schimbat şi locul de muncă şi a trecut la Jankowski. Mai târziu şi-a făcut garsoniera de pe strada Solec.

— Dar ce legătură au toate astea?

— Au, şi încă una mare. După câţiva ani, Kazik mi-a vorbit iar despre soţia lui. L-am întrebat dacă femeia s-a recăsătorit. Mi-a spus că nu, căci cine ar vrea să-şi ia pe cap o poamă ca ea. I-am amintit de mobilele cărate în pivniţă, printre care se afla şi o masă frumoasă. Îmi plăcuse foarte mult. I-am zis că de-atunci jinduiesc după ea. Kazik a râs şi mi-a explicat că lucrurile alea zac şi acum în pivniţă. Doar n-o să bage în locuinţă nouă nişte vechituri. În ce priveşte masa, mi-a zis că e deja ruptă, fără picioare şi sertare. Nici nu mai poate fi reparată. Mai mult n-am mai discutat pe tema asta.

— Tot nu înţeleg.

— După moartea lui Kazik, mi-am adus aminte de această discuţie. Mi-a venit ideea că poate Strzelezyk

a ascuns valiza în această pivniţă. Era un ascunziş ideal, în mod oficial, boxa aparţine fostei lui soţii. Divorţată de şase ani şi care şi-a reluat numele de domnişoară, Rodzińska. Nimeni nu ştie că cheia de la această pivniţă o avea Kazik. Accesul în ea era uşor, căci blocul era mare şi uşa spre subsol se afla totdeauna deschisă. Am hotărât să încerc.

— Singur? îl întrebă ironic Majewski.

— Bineînţeles că nu. Când trebuie neapărat să risc, ştii prea bine că nu-mi lipseşte curajul. Dar acolo, unde nu este nevoie, nu văd de ce să mă expun.

Majewski zâmbi cu indulgenţă. Îşi cunoştea prea bine colegul şi aşa-zisa lui bravură.

— În plus – Zygmunt nu luă în seamă ironia prietenului – simţul elementar al cinstei nu-mi permitea să acţionez de unul singur. I-am făcut o vizită doamnei Rodzińska şi i-am povestit totul în mod cinstit.

— Iar muierea a dat fuga imediat la miliţie. Ai şi tu nişte idei! Naiba să te ia... Mă mir că n-au pus încă mâna pe tine. Dar poate că te urmăresc ca să pună mâna şi pe mine?

Lipień se uită nervos în jur, dar în parc, prin apropiere, nu era nimeni. Doar pe o bancă ceva mai depărtată stăteau nişte mame care îşi supravegheau copiii la joacă.

— E adevărat că s-a dus mai târziu la miliţie, recunoscu Zygmunt. Dar chiar eu am sfătuit-o şi am învăţat-o ce să spună. Dar asta a fost mai târziu. La început am ajuns la o înţelegere deplină cu doamna Rodzińska. Ea urma să-mi faciliteze accesul în pivniţă, nici măcar nu mai ţineam minte ce număr avea boxa, primind în schimb partea lui Kazik. I se cuvenea pe drept, ca fosta lui soţie.

— Ce darnic eşti! Îţi place să faci cadouri. Mai ales cu banii altora. Cu ce drept ai dispus de banii noştri? Am stabilit doar că după moartea lui Strzelezyk împărţim totul pe din trei.

— Mai bine să ai ce să împărţi în patru părţi decât nimic în trei. E clar, nu?

— Bine, bine. Spune mai departe.

— I-am promis un milion. Restul am fi împărţit în trei. Am aşteptat un timp, până ce circulaţia de pe scări a încetat, după care am coborât în subsol. Boxa era încuiată cu un lacăt şi sunt sigur că una din cele două cheiţe de care a amintit Andrzej se potrivea la acest lacăt. Eram gata să deschid lacătul. Luasem cu mine o pilă de tăiat metal şi o cheie mare franceză. Am vrut să răsucesc lacătul sau să-l pilesc.

— Te-ai gândit tu chiar aşa, la toate? În glasul lui Majewski sună pentru prima dată o notă de admiraţie.

— Mă cunoşti doar. Câteva zile bune mi-am bătut capul cum să rezolv problema fără să dau greş. Din păcate însă, nu mi-a ajutat la nimic.

— Spune! Ce-a fost mai departe?

— Înainte de-a mă apuca să descui lacătul, m-am gândit să arunc o privire prin pivniţă. Uşa de la boxă, ca toate uşile de acest fel, e făcută din scânduri între care se află crăpături destul de mari. Printr-o astfel de crăpătură am luminat interiorul cu o lanternă. Îţi spun că am avut o priveliştе înfricoşătoare. Pe masa aia de mahon care-mi plăcuse atâta şi care acuma zăcea aruncată cu picioarele în sus, zăcea Andrzej Doberski. Capul pe podea, împuşcat în spate. Rodzińska era cât pe ce să-mi leşine acolo sau să facă un tărăboi ce-ar fi ridicat tot blocul în picioare. Din fericire, am fost alături de ea şi nu mi-am pierdut sângele rece. Am şters cu grijă lacătul cu batista, pentru că îl luasem în

mână, după aceea am scos femeia din pivniţă şi am dus-o sus. I-am dat o cafea şi două pahare de coniac. I-au făcut bine şi-au mai liniştit-o. Trebuie să recunosc că am tras şi eu un păhărel. Şi eu eram destul de zguduit. E adevărat că nu văzusem faţa lui Doberski, dar nu m-am îndoit câtuşi de puţin că era el. L-am cunoscut după haină. Şi-o cumpărase după moartea lui Kazik.

— Cu banii scoşi din buzunarul acestuia şi furaţi nouă, mormăi Tadeusz.

— După ce-am liniştit-o pe Rodzińska. A trebuit să hotărăsc ce facem cu cadavrul. Nu puteam să-l lăsăm acolo. Am convins-o deci pe proprietara pivniţei ca a doua zi, dis-de-dimineaţă, să se ducă la Inspectoratul municipal de miliţie şi să le spună o poveste cu un bărbat care a terorizat-o şi i-a ordonat să coboare în pivniţă pentru a-i arăta boxa ocupată de Kazik. Am învăţat-o pe Rodzińska ce şi cum să declare. Că bărbatul respectiv, la vederea celui ucis, a fugit şi a lăsat-o singură pe culoar. Trebuia să spună, de asemenea, că de spaimă nu a remarcat cum arăta bărbatul respectiv. În felul acesta pe mine nu mă mai ameninţa nimic, iar pe ea am scăpat-o de mari neplăceri. Am hotărât împreună cu doamna Jadwiga că ne vom revedea peste câteva zile. Trebuia să mă sune de la un telefon public, după ce s-ar fi convins că nu este urmărită. Voiam să aflu ce a spus şi ce au întrebat-o.

— La naiba, nu-mi pot da seama dacă vorbeşti adevărat sau nu, îl întrerupse Majewski. Când te ascult, totul pare foarte logic înlănţuit. Dar cum îmi reamintesc de moartea lui Andrzej, îmi face impresia că toată istoria a avut o altfel de desfăşurare.

— Cum adică?

— Simplu. Fiecare din voi a hotărât să găsească banii şi nu avea câtuşi de puţin de gând să-i împartă cu colegii. Amândurora v-a venit ideea cu pivniţa şi v-aţi întâlnit în ea întâmplător. Andrzej a fost primul, a găsit valiza, iar tu l-ai surprins şi l-ai împuşcat pe la spate. După aceea ai luat banii, iar acum mă minţi în faţă.

— Cum poate măcar să-ţi treacă aşa ceva prin minte? Eu să-mi înşel colegii de care mă leagă atâţia ani de bine şi de rău? Nu ne-am pus noi împreună capul în joc acolo, la Łowiez? Şi eu să-mpuşc pe unul din noi pe la spate?

— Uite că tocmai împuşcătura asta mă pune pe gânduri. Cred că eşti prea fricos pentru aşa ceva. Nu cred să fi avut atâta curaj. În ceea ce priveşte banii, însă, nu mă îndoiesc câtuşi de puţin. Dacă i-ai fi găsit singur, nu am fi văzut niciun chior.

— Tadeusz, cum poţi să mă bănuieşti de aşa ceva?

— Îţi spun, Zygmunt, şi ţine minte. Dacă m-ai înşelat şi ai pus mâna pe bani, cât vei trăi tu nu vei cheltui niciun zlot din ei. Bineînţeles că nu mă voi duce la miliţie, nici la tribunal, dar dacă constat că, brusc, un mic funcţionar de minister s-a preschimbat într-un milionar, nu am să-i dau crezare la niciun fel de câştiguri la loterie. Nici la moşteniri picate din America. O să ai în spate o gaură identică cu a lui Doberski. Îţi jur că aşa voi face. Chiar dacă pe urmă mă voi legăna în ştreang.

— Şi eu pot judeca la fel, că Doberski a murit pentru că v-aţi întâlnit voi doi acolo în pivniţă. Ai luat banii, şi pentru a nu-i împărţi cu nimeni, încerci acuma să mă tragi pe sfoară. M-ai făcut fricos. Poate că sunt, pentru tine. Dar nu atât de fricos încât să-ţi iert însuşirea banilor dobândiţi de noi toţi. Asta nu ţi-o

voi ierta nicicând. Nu uita că şi eu am armă şi c-o să ştiu să mă folosesc de ea, dacă mă voi convinge că m-ai înşelat.

— Bine, bine, se îmbună Majewski. Facem un legământ – acela care-l va înşela pe celălalt, va muri.

— Da, va muri! Dacă nu te voi putea împuşca, te voi sugruma cu propriile-mi mâini ca pe un câine.

— Şi eu pe tine. Acceptând însă că amândoi spunem adevărul, zi şi tu – cine l-a omorât pe Doberski?

— Dacă aş şti! M-am gândit că tu şi nu mi-a mai trecut prin minte altă alternativă.

— Atunci gândeşte-te acum.

— Poate cineva de la miliţie?

— Improbabil.

— De ce? L-a urmărit pe Doberski. L-a bănuit de a fi participat la jaf. L-a descoperit în momentul în care Andrzej scotea valiza din pivniţă. În ea erau patru milioane. În faţa unei asemenea sume şi un miliţian şi-ar fi putut pierde minţile.

— Eşti un prost.

— Dar tu ce crezi, că la miliţie lucrează numai sfinţi?

— Şi acolo sunt tot oameni. Dar aşa ceva este exclus. O asemenea anchetă nu este făcută de un miliţian oarecare. Şi nici de un singur ofiţer. Lucrează un întreg colectiv. Dacă l-ar fi bănuit pe Doberski şi l-ar fi pus sub urmărire, se ştia cine era însărcinat cu urmărirea şi ar fi pus imediat mâna pe tip. În afară de asta, toate armele de care dispune miliţia sunt înregistrate. Glonţul scos din spatele lui Doberski a ajuns de mult la Institutul de criminalistică. Dacă ar fi provenit din pistolul vreunui miliţian din Polonia, organele ar fi aflat de mult timp. Mă pricep puţin la

treburile astea pentru că m-au interesat. În armată am fost ajutor de armurier. Am aflat lucruri deosebit de interesante.

— Atunci cine?

— Poate este cineva care ştie că Strzelezyk a ascuns valiza şi a hotărât să ne-o ia înainte?

— De unde să fi aflat despre asta? Nici măcar miliţia nu ştia.

— Presupun că miliţia ştie. Cu siguranţă că ne caută atât pe noi cât şi banii. În afară de asta, tipul respectiv poate nu ştie tot adevărul, că Strzelezyk a ascuns toate cele patru milioane, şi caută doar unul. Partea lui Kazik. Strzelezyk a murit, iar banii nu au fost găsiţi nici asupra lui şi nici în casă. Despre asta ştiam doar, căci i-am căutat înainte de a ajunge miliţia acolo, milionul respectiv trebuie să fie undeva bine ascuns. La concluzia asta poate ajunge fiecare. Cineva a hotărât să găsească acest milion.

— Şi, căutându-l, a dat peste Doberski?

— Fără nicio îndoială. Cum şi faptul că l-a omorât pe Andrzej şi a luat valiza.

— Dar de ce a murit Rodzińska?

— Poate că i-a fost complice?

— Exclus. Nu ştia nimic despre cadavrul din pivniţă, A fost înspăimântată când l-a descoperit. Nu se putea preface în aşa măsură.

Majewski căzu pe gânduri.

— Ascultă, cine erau ăia doi?

— Care?

— Ăia care l-au ajutat pe Kazik, împreună cu tine să se mute.

— Colegii lui Strzelezyk de la serviciu. Unul din ei a venit cu un camion.

— De pe strada Omulewska?

— Nu. De la Fabrica de autoturisme din Zerań. Ţin minte, pe camion era inscripţia „Fabrica de autoturisme”.

— Îi cunoşteai?

— Puţin. Se tot învârteau în jurul lui Kazik. Făceau fel de fel de afaceri cu el. I-am auzit de câteva ori cum discutau despre piese de schimb. Deseori beau împreună.

— Le ţii minte numele?

— Pe unul îl chema Dobrawoda. Foarte caraghios, de aia am reţinut. Pe celalalt mi se pare că Edmund Kowalski. Kazik i se adresa mereu „Eda”.

— I-ai mai întâlnit după aceea?

— Niciodată. În general relaţiile mele cu Kazik au mai slăbit după aceea. Am început să lucrez la minister. El s-a mutat cu serviciul pe Omulewska şi cu casa în Bielany. Abia după câţiva ani am reînnoit prietenia. Cândva, Strzelezyk a amintit că Edmund Kowalski ar fi stat la închisoare. Se pare că vreo patru ani. Sau chiar mai mult.

— Înseamnă că acum ar fi în libertate.

— Probabil.

— Suntem pe urme bune. Kowalski a ştiut de pivniţa aia. Poate o folosea împreună cu Kazik în diversele lor combinaţii. Şi-a adus aminte şi a venit să cerceteze dacă nu sunt acolo banii.

— Şi aşa, de la început, cu pistolul în buzunar?

— În închisoare o fi legat diverse prietenii corespunzătoare. Un tip de felul lui nu are niciun fel de problemă cu găsirea unei arme. Ştia că nu se va duce la o întâlnire prietenească şi că mai poate exista cineva care să caute banii. Doberski a avut ghinion că a ajuns în pivniţă primul. De n-ar fi fost aşa, cu siguranţă că acum ar fi fost celălalt mort. Cu o gaură

identică în spate.

— Bine, bine, dar toate astea nu se potrivesc cu Rodzińska.

— Dacă stăm şi ne gândim bine, se impune concluzia că Rodzińska a fost legată într-un fel de tipul respectiv. Poate a avut vreo combinaţie cu el înainte, sau poate au discutat împreună despre căutarea banilor?

— Nu a discutat şi nu a avut niciun fel de combinaţie. Mi-ar fi spus doar. La început a uimit-o foarte mult părerea mea conform căreia Kazik ar fi ascuns valiza în pivniţa ei. A trebuit s-o conving mult timp până ce a fost de acord să colaboreze cu mine.

— Sunt convins că l-a cunoscut bine pe Kowalski ăla sau pe Dobrawoda. N-a înlăturat-o ăla aşa fără niciun motiv. De altfel, nu mai are nicio importanţă. Trebuie să-l găsim pe tip şi să-i luăm banii.

— N-o să ni-l dea de bună voie. A dovedit-o doar că nu umblă cu jumătăţi de măsură.

— Dacă va fi cazul, şi noi vom proceda la fel. N-am niciun chef să fac cuiva un cadou de două milioane.

— Nici eu, îl asigură cu emfază Zygmunt Lipień.

— Am unele cunoştinţe la fabrică, adăugă Tadeusz. Am să caut să aflu ceva despre ăştia doi. Dobrawoda este un nume care se reţine. Iar pe celălalt, dacă a făcut câţiva ani de pârnaie, cu atât mai mult. În felul acesta voi ajunge la ei. Pe urmă, vedem noi ce şi cum.

— Fii atent. Nu uita de soarta lui Doberski.

— El nu bănuia nimic, de aceea s-a lăsat luat prin surprindere. Noi ne aflăm într-o situaţie mai bună. Pe noi nu ne va lua nimeni pe nepusă masă. Ne despărţim. Cel care va afla primul ceva nou, îl va anunţa pe celălalt. Nu ne putem permite să acţionăm

de unul singur. Andrzej s-a convins de asta pe pielea lui.

Se ridicară de pe bancă. Unul o luă spre strada Ksiazeca, celălalt spre pod. Despărţindu-se unul de celălalt, fiecare gândea:

— Oare canalia asta m-a tras pe sfoară sau mi-a spus adevărul.

Niciunul nu era sigur de celălalt.

Capitolul XI
Bleumarin sau maro?

Maiorului Janusz Kaczanowski, cu toate că nu se putea lăuda cu cine ştie ce rezultate în ancheta pe care o făcea în legătură cu jefuirea Băncii din Łowiez, nimeni nu i-ar fi putut reproşa lipsă de energie, chiar şi oamenii lipsiţi de bunăvoinţă (şi unde nu sunt din ăştia?). Acum, când ancheta se concentra în jurul evenimentelor tragice de pe strada Wileza, miliţia cerceta sute de persoane. Atât pe locuitorii blocului, pe cei din casele învecinate, cât şi pe cunoştinţele apropiate şi mai îndepărtate ale lui Andrzej Doberski şi Jadwiga Rodzińska.

În ceea ce priveşte bărbatul descoperit în pivniţă, cu un glonţ în spate, în aparenţă nimic nu demonstra că victima ar fi avut ceva comun cu jefuirea băncii. Era un contabil-şef serios, iubit de colegi şi respectat de direcţia cooperativei la care lucra. În registre s-a constatat o ordine ideală. Un om de societate, fără să fie zgârcit, dar nici risipitor. Căsătorit, doi copii. Soţia medic. Cercetând cercul de cunoştinţe ale acestui bărbat, maiorul nu s-a lovit deloc de vreo legătură cu Strzelezyk. Nici soţia şi nici prietenii lui Doberski nu-l cunoşteau pe mecanicul de la atelierul auto şi nici nu auziseră vreodată de el până ce acest nume nu a apărut în presă.

Doar pistolul constituia o incontestabilă verigă ce-l lega pe „omul din pivniţă” de banda care jefuise

banca. Colonelul Adam Niemiroch avea dreptate. Expertiza a confirmat că din această armă se trăseseră două focuri, ale căror gloanţe se înfipseseră în plafonul băncii din Łowiez. Aceste rezultate negative ale anchetei denotau că banda fusese organizată după toate regulile conspiraţiei. Prinderea sau moartea unuia din membrii grupului infractor nu-i scotea la iveală pe ceilalţi.

În ceea ce o privea pe Rodzińska, ancheta aduse rezultate şi mai sărace. Această femeie lucra la centrala „Społem” ca dactilografă. Viaţa ei se compunea din sosirea punctuală la birou şi din ziua de muncă de opt ore. Apoi casă, deseori un film, câteodată un spectacol de teatru sau vizite făcute într-un anumit cerc de colegi şi colege de serviciu. O dată pe an – un concediu de două săptămâni undeva la odihnă. Celelalte două săptămâni din concediu şi le petrecea la părinţi. Câteodată, în timpul concediului, avea câte o aventură amoroasă pe care o continua sau o întrerupea după revenirea la Varşovia. Câte o cunoştinţă întâmplătoare făcută la cinematograf, la birou, sau pe stradă. Legăturile acestea nu durau însă mai mult de câteva săptămâni, rareori se continuau în decursul a câteva luni. Rodzińska nu încercase niciodată să preschimbe aceste cunoştinţe trecătoare în ceva durabil, fără să mai vorbim de o nouă căsătorie. Ascultând văicărelile colegelor despre greutăţile lor din căsnicie, totdeauna sublinia că s-a învăţat minte şi având experienţa primei căsnicii, nu vrea să mai renunţe la libertate.

„Logodnicii” provizorii reprezentau cele mai diverse medii. Cercetarea discretă, deşi foarte atentă, a biografiilor acestor bărbaţi nu a scos la iveală cunoştinţa acestora cu fostul soţ al Jadwigăi, nici

întreţinerea vreunor legături comerciale cu acesta, care să conste în vizitarea pivniţei de pe strada Wileza şi depunerea sau ridicarea de acolo a diverselor mărfuri.

Chiar şi colonelul Niemiroch, cel în permanenţă nerăbdător, zorit de altfel de superiorii săi, nu i-a spus niciun cuvânt de reproş lui Janusz Kaczanowski. Nu-l grăbea şi nu-i amintea despre accelerarea anchetei. Ştia doar că ofiţerul de miliţie îşi dubla şi îşi tripla munca, însă dovezile erau în continuare prea puţine pentru ca ancheta să înainteze cu adevărat. Omul care murise în pădurea Bielany, iar mai înainte plănuise şi realizase jefuirea băncii, fusese în felul lui un geniu. Prevăzuse totul, în afara faptului că ploaia care căzuse timp de trei zile va şubrezi malul înalt al fluviului. Cum se întâmplă deseori în viaţă, o întâmplare stupidă a dejucat planul ideal construit.

Janusz Kaczanowski se uita pentru a nu ştiu câta oară prin diversele documente ale dosarului şi dădu peste o scurtă adnotare a unuia din agenţi. Miliţianul discutase cu unul din locatarii casei de pe strada Wileza, Jan Paprocki, elev în clasa a zecea a liceului din apropiere. În ziua de nouăsprezece septembrie, la ora nouă seara, băiatul se întorcea acasă şi se întâlnise cu un bărbat cu o valiză maro care tocmai ieşea din bloc. Nu putea însă să spună nimic în legătură cu acest bărbat. Nu reţinuse cum era îmbrăcat. Miliţianul îi pusese băiatului diverse întrebări, dar nu putuse să scoată nimic de la martor. Deoarece această întâlnire coincidea aproximativ cu ora decesului lui Andrzej Doberski, stabilită de medicul legist, declaraţiile lui Paprocki ar fi putut avea anumită însemnătate pentru anchetă, dacă nu ar fi fost lipsite de detalii atât de importante. Băiatul a

fost interogat încă o dată, dar din nou fără prea mare succes. Nu ştia să precizeze nici dacă bărbatul pe care-l întâlnise ieşea din curte sau din uşa principală a clădirii, pe unde se ajungea în subsol.

Maiorul hotărî să stea de vorbă personal cu elevul de liceu. De la evenimentele amintite trecuse o săptămână. Memoria tânără are această calitate, că poate reconstitui cu timpul detaliile şterse iniţial. Pentru a nu trezi senzaţie inutilă atât la şcoală cât şi acasă, miliţianul îl opri pe băiat pe stradă, îi explică despre ce este vorba şi-l invită la inspectoratul municipal de miliţie, în biroul lui Kaczanowski. O maşină fără însemnele miliţiei aştepta la colţul străzii.

— Eu, într-adevăr, nu ştiu prea multe, spuse Janek. Stăteam în faţa casei şi-mi luam rămas-bun de la Jola, când pe uşa blocului a ieşit un bărbat cu o valiză. A trecut pe lângă noi, iar eu am intrat în casă.

— Jola e o colegă? întrebă ofiţerul de miliţie.

— Da, de clasă.

— Aţi fost la cinematograf sau la plimbare?

— Nu, la Ewa Widecka. Tot din clasa noastră. Ne-am pregătit împreună pentru extemporalul la trigonometrie.

— Şi cum v-a mers?

— Pentru mine, matematica e o joacă. Sunt unul din cel mai buni din clasă. Eu le-am ajutat pe ele. Ele m-au ajutat în schimb la polonă şi istorie.

— E foarte bun un astfel de ajutor reciproc, îl lăudă Kaczanowski. Când studiam sociologia la Universitatea din Varşovia, făceam şi eu la fel cu colegii. Se întâmpla chiar să luăm cu rândul notiţe la cursuri. Dar de ce dumneata – maiorul hotărî să-l trateze pe băiat ca pe un om matur – nu ţi-ai condus colega acasă, era doar destul de târziu? Trecut de ora

nouă seara.

— Nu, îl corectă Paprocki. Încă nu era nouă. Asta ştiu cu siguranţă. Când am intrat în casă, am auzit la radio semnalul orei exacte. Pe Jola n-am condus-o pentru că locuieşte în blocul alăturat. Ewa stă de asemenea pe Wileza, câteva case mai departe.

— În casa aceea cu trei etaje?

— Nu, în următoarea. Dar, oricum, nu sunt mai mult de patruzeci de metri. Casa mea era mai aproape, de aceea ne-am oprit un moment în faţa intrării şi ne-am luat rămas-bun. Exact în momentul acela a ieşit domnul respectiv cu valiza.

— În ce parte a luat-o? În cea din care aţi venit?

— Nu. În partea opusă.

— Asta înseamnă că domnişoara Jola, mergând spre casă, a trebuit s-o ia în aceeaşi direcţie. Ori în faţa bărbatului, ori în urma lui.

— Cred că în urma lui, spuse băiatul. Da, cu siguranţă că în urma lui, pentru că îmi aduc aminte că ne-am dat deoparte pentru a-i face loc.

— Ai discutat cu domnişoara Jola după aceea despre acest bărbat cu valiză?

— Nu.

— N-aţi mai revenit la acest subiect după ce ai fost interogat la miliţie? se miră Kaczanowski.

— Nu am discutat. N-am considerat necesar. Fetele ar fi umplut toată şcoala cu poveşti. Şi aşa s-a vorbit prea mult despre cele două cadavre din blocul nostru. Chiar şi profesorii m-au întrebat cum a fost.

— Aş vrea să discut cu domnişoara Jola. Care este numele ei?

— Jolanta Chramiec.

— Aş vrea s-o invit aici mâine.

— Bine, am să-i spun să vină la dumneavoastră.

— Sau... Mai bine nu – ofiţerul îşi schimbă intenţia. Învăţaţi la şcoala aia nouă de pe Sadowa?

— Da.

— La ce oră terminaţi cursurile?

— Mâine, la ora unu.

— Bine. Mâine la unu am să vă aştept la încrucişarea străzii Sadowa cu Marszałkowska. O să mergem la cafenea la o coca-cola şi o să stăm de vorbă. Te rog foarte mult însă, să ieşi de la şcoală împreună cu domnişoara Jola. Dar să nu-i spui nimic despre întâlnirea noastră şi nici despre discuţia pe care am avut-o astăzi. N-aş vrea s-o influenţezi cu nimic.

— Înţeleg. Bineînţeles c-o să tac, îl asigură Janusz Paprocki.

Aceeaşi maşină îl conduse pe băiat până acasă.

A doua zi, cu zece minute înainte de ora fixată, Janusz Kaczanowski se plimba pe strada Sadowa. Bine că venise puţin mai devreme, pentru că elevii şi începuseră să iasă din şcoală. Nu după mult timp, ofiţerul de miliţie îl zări pe Paprocki care mergea alături de o fată înaltă, drăguţă.

— Bună ziua, domnule Janek! Kaczanowski se apropie de perechea care venea spre el.

Se opriră. Paprocki îl salută pe ofiţerul de miliţie.

— Îmi permiteţi să mă prezint. Ofiţerul se înclină în faţa fetei. Maiorul Kaczanowski de la Inspectoratul municipal.

Fata, puţin uimită, îi întinse mâna.

— Aş dori să discut puţin cu dumneata şi cu domnul Paprocki. Aveţi puţin timp liber? Poate intrăm la o cafenea?

Paprocki, fără să mai aştepte aprobarea colegei, răspunse:

— Perfect, este una aici în colţ cu Marszałkowska.

Se vedea că fata era intrigată de această întâlnire. Nu putea să-şi ascundă curiozitatea. După ce se aşezară la o măsuţă, întrebă imediat:

— Aţi vrut să discutaţi cu mine? Despre ce?

— Vă previn, zâmbi ofiţerul, că nu este vorba de niciun interogatoriu oficial. Aş vrea, pur şi simplu, să vă reamintiţi de o mică întâmplare. Pe data de nouăsprezece septembrie, era într-o marţi, aţi învăţat până seara la matematică la o colegă.

— La Ewa Widecka, completă Paprocki.

— După aceea, continuă maiorul, aţi ieşit împreună cu domnul Jan pe stradă. Vă întorceaţi acasă. În faţa blocului domnului Paprocki, v-aţi oprit timp de câteva clipe. Era aproape de ora nouă. Vă reamintiţi?

— Da. Îmi reamintesc. A doua zi aveam extemporal.

— Da, v-aţi pregătit tocmai pentru acest extemporal. Pe mine însă nu mă interesează matematica, ci momentul în care aţi stat în faţa intrării blocului domnului Jan. Ce s-a întâmplat atunci, vă reamintiţi?

Fata căzu un timp pe gânduri.

— Nimic. Ne-am luat rămas-bun. Janek a intrat pe uşă. Eu am mers mai departe, spre casă.

— Încerc să vă suflu – maiorul voia să ajute memoria fetei. N-a ieşit nimeni atunci din bloc?

Jola zâmbi.

— Ştiu! Din casă a ieşit atunci un bărbat cu o valiză foarte grea. Abia o ducea. M-am dat deoparte ca să-i fac loc.

— Cum arăta bărbatul respectiv?

— Era un domn în vârstă. Cam de vârsta tatălui meu. Tata are cincizeci de ani, adăugă fata. Domnul

respectiv purta ochelari de culoare închisă. Probabil că suferea de ochi. Avea un pardesiu bleumarin, elegant. Cu gulerul ridicat. Pe cap o pălărie de culoare închisă, cu borul tras pe ochi. Am observat totuşi că avea favoriţi uşor încărunţiţi.

— Aveţi un foarte bun spirit de observaţie, o lăudă Kaczanowski pe fată. Ce-aţi mai observat?

— Valiza era destul de veche şi de uzată. Contrasta cu îmbrăcămintea elegantă a acelui domn. Era legată cu o sfoară, ţin minte. Se vedea că era foarte grea. Am mers spre casă exact în aceeaşi direcţie, în spatele domnului, şi am observat cum şi-a mutat-o de câteva ori dintr-o mână în alta. Avea culoarea bleumarin. Cu colţare mai deschise. Parcă aurii.

— Minunat! Domnişoară Jola sunteţi o comoară. Cu un asemenea spirit de observaţie, dacă vreţi după bacalaureat, să lucraţi la miliţie, o să faceţi cu siguranţă carieră.

— Aş putea ajunge maior? se îmbujoră fata, încântată de laude.

— Cel puţin colonel, şi încă foarte rapid. Ar trebui să iau poziţie de drepţi în faţa dumitale, râse maiorul Kaczanowski. Şi ce-aţi mai reuşit să observaţi?

— A, da! În faţă mergea încet un taxi. Acest domn a lăsat valiza pe trotuar şi a alergat pe stradă pentru a opri maşina. S-a urcat în maşină şi a plecat.

— Cum arăta taxiul?

— O „Warszawă” obişnuită, de culoare deschisă. Pe uşi nu avea desenată sirena. Şoferul cred că era un bărbat în vârstă.

— Valiza a fost sigur de culoare bleumarin?

— Cu siguranţă. Ţin minte perfect că avea aceeaşi culoare, poate puţin mai deschisă, cu pardesiul domnului respectiv. Pardesie în genul respectiv se

vând acum la magazinul „Gallux”. Chiar şi aici, la noi în cartier.

— Dumneata, domnule Jan, ca vechi locatar al blocului, cred că-i cunoşti măcar din vedere pe toţi vecinii. Nu cumva omul cu valiza a fost unul dintre ei?

— Nu-i ţin minte înfăţişarea, eu nu sunt atât de perspicace precum Jola, dar cu siguranţă că nu a fost nimeni din blocul nostru. Un locatar de-al casei nu mi-ar fi sărit în ochi. Pe acesta însă l-am remarcat că era străin şi că ducea o valiză grea.

— Dar înainte sau mai târziu, l-aţi mai văzut?

Amândoi au negat.

— Domnul cu valiza este asasinul? întrebă fata. Dumneavoastră, domnule maior, conduceţi ancheta în această problemă?

— Da, eu o conduc. Mi-e greu să vă spun ceva despre omul acesta. Ar putea foarte bine să fie un simplu trecător, dar şi asasinul. Deoarece voi l-aţi văzut şi nimeni din tot blocul n-a declarat că ar fi ieşit în ziua aceea cu un bagaj greu, de aceea am apelat la ajutorul vostru.

— Dacă îl voi mai vedea o dată, am să caut să-l urmăresc ca să văd unde locuieşte şi am să vă dau de ştire, domnule maior.

— Dacă este într-adevăr asasinul celor două persoane, nu se va mai face văzut pe aici, constată maiorul. Vă mulţumesc pentru intenţia de a mă ajuta, dar mai curând v-aş ruga să-mi daţi de ştire şi nu să-l urmăriţi pe omul acela. Ar putea fi periculos. Vă rog însă să-l priviţi cu atenţie.

— Asasinul revine întotdeauna la locul crimei, spuse cu seriozitate Jola.

Ofiţerul de miliţie zâmbi.

— Asta ne-ar uşura foarte mult treaba, din păcate

însă zicala nu prea corespunde cu realitatea. Din păcate.

Kaczanowski chemă chelneriţa, plăti şi-şi luă rămas-bun de la tinerii săi prieteni. După ce reveni la Palatul Mostowski, îi raportă ultimele sale „succese” colonelului Niemiroch.

— Trebuie căutat taxiul „Warszawa” de culoare deschisă, decise şeful.

— Trebuie să urmărim firul ăsta până la capăt.

— Sau până în momentul în care se va rupe. De când se ocupa de jefuirea Băncii din Łowiez, maiorului îi era greu să mai fie optimist.

— Redactează un comunicat pentru presă. În Varşovia sunt peste o mie cinci sute de taxiuri „Warszawa” de culoare deschisă. Interogarea fiecărui şofer ne-ar lua mult timp şi ne-ar absorbi o grămadă de oameni. Poate anunţul va da rezultat.

A doua zi, în toate ziarele din capitală, la radio şi televiziune apăru următorul comunicat:

„Şoferul de taxi din Varşovia pe o maşină „Warszawa” de culoare deschisă, care în ziua de 19 septembrie a c. a luat în maşină un pasager cu o valiză mare, grea, de culoare bleumarin, în jurul orei nouă seara, pe strada Wileza, între Marszałkowska şi Krucza, este rugat să ia legătura cu Inspectoratul municipal de miliţie, camera 117, sau cu cel mai apropiat punct de miliţie.”

Anunţul a fost repetat timp de două zile. A doua zi se şi prezentă la maiorul Kaczanowski cetăţeanul Sławomir Lesniewski.

— Eu l-am luat pe tipul acela, declară el ofiţerului de miliţie. Totul corespunde. Valiza era atât de grea,

ca abia a urcat-o în maşină. Nu mi-a dat nicio adresă, cum fac de obicei pasagerii, mi-a spus doar să-l duc pe strada Marszałkowska. După aceea mi-a spus s-o iau pe Aleea Jerozolimskie înspre Vistula. Am trecut peste podul Poniatowski. Când am ajuns la rond mi-a spus să opresc. I-am spus că oprirea este interzisă acolo şi că pot opri abia pe strada Francuska. Acolo a şi coborât, mi-a dat cinsprezece zloţi şi nu a vrut rest. Am avut imediat o cursă în sens invers spre Gara centrală. Când am plecat, tipul stătea încă pe trotuar, ca şi cum ar fi chibzuit ce să facă mai departe. După ce am făcut sensul giratoriu, l-am zărit că se îndrepta spre staţia de tramvai.

— În ce direcţie?

— Spre centru.

— Cum arăta?

— Destul de înalt. Într-un pardesiu de culoare închisă. Avea ochelari. Tot de culoare închisă. A stat în spate lângă valiza lui. L-am văzut prea puţin. L-am ţinut minte datorită valizei grele, de culoare bleumarin. Am acasă una identică.

Declaraţiile taximetristului convinseseră miliţia că omul cu valiză, chiar dacă nu era asasinul lui Andrzej Doberski, s-a comportat ciudat de suspect. Cine merge cu taxiul până în cartierul Saska Kepa pentru ca apoi să revină în centru cu tramvaiul? Bărbatul acesta a vrut pur şi simplu să-şi şteargă urmele şi a reuşit. Unde să-l cauţi acum?

În timp ce maiorul Janusz Kaczanowski se amăra atât datorită acestui nou eşec, subofiţerul de serviciu intră în birou şi-i întinse o telefonogramă urgentă. Sunaseră cei din Łowiez:

Inspectoratul raional de miliţie anunţa că valiza furată de la Banca cooperaţiei săteşti împreună cu

banii era de culoare maro. S-a verificat din nou. Stop. Trimitem declaraţiile funcţionarilor băncii care stabilesc aceste fapte. Stop. Semnează: Mikolaj Stolarezyk, locotenent.

Un ghinion nu vine niciodată singur, după cum a dovedit-o iarăşi practica.

Capitolul XII
Urme noi?

Câinele miliţiei, un lup cu multă experienţă care a băgat după gratii destui bandiţi, aleargă după o urmă, lătrând tare şi, dând vesel din coadă. Când urma dispare brusc, câinele lup se opreşte, iar coada îi rămâne nemişcată. Câinele ridică botul şi încearcă să prindă „din vânt”. Când nici asta nu are niciun efect patrupedul înţelept începe să meargă în cercuri concentrice din ce în ce mai mari, cu nasul aproape lipit de pământ, până ce descoperă din nou, undeva departe, urma pierdută. Dacă totuşi nu poate da peste ea, lupul revine la locul iniţial şi reîncepe să meargă în cerc, numai că în direcţie contrară. În cele din urmă, o găseşte! Latră vesel şi o porneşte în goană după urmă, iarăşi cu coada în vânt.

Câteodată însă, din păcate, câinele nu mai regăseşte urma pierdută. Atunci se dă bătut, se aşază pe labele din spate, lasă botul în jos şi, îndreptându-şi ochii spre însoţitorul său, pare c-ar vrea să-i explice:

— Nu e vina mea, am făcut tot ce-am putut.

Ofiţerul care efectuează ancheta însă nu se poate da bătut. Trebuie să caute în permanenţă urma pierdută. Când firul anchetei se rupe, trebuie să găsească urgent un altul. Unul din ele se va dovedi a fi până la urmă cel adevărat şi-l va conduce până la infractor.

Tot aşa a procedat şi maiorul Janusz Kaczanowski,

Urma asasinului de pe strada Wileza s-a rupt undeva la rondul din cartierul Saska Kepa. Trebuia să-l caute din nou. Dacă nu pe el, atunci pe un alt bandit care a participat la jefuirea băncii din Łowiez.

Ofiţerul de miliţie ascultă încă o dată cu atenţie banda pe care erau înregistrate declaraţiile Jadwigăi Rodzińska. Se opri la fragmentul în care fosta soţie a lui Kazimierz Strzelezyk relata cum şeful bandei, după ce băuse câteva coniacuri, se lăuda că ştia despre pivniţă, căci îi ajutase cândva soţului ei să-şi ducă acolo mobila.

Totodată şi fratele lui Kazimierz, directorul Wojciech Strzelezyk amintise că în pivniţa din casa lui au fost aduse cu camionul nişte pachete în urma mutării de pe strada Wileza.

Mutatul ăsta nu a fost făcut doar de doi oameni: Strzelezyk şi prietenul lui care se lăudase a fi şeful bandei. Cine mai ajutase oare? Poate printre aceştia se aflau ceilalţi participanţi la lovitura de la Łowiez sau „omul cu valiza”, asasinul lui Doberski şi al Rodzińskăi? Oamenii aceştia trebuie căutaţi.

În perioada când la Tribunal se desfăşura procesul de divorţ al lui Kazimierz Strzelezyk, el lucra la staţia „Service” de pe strada Omulewska din cartierul Grochów. Acolo îşi trimise maiorul Kaczanowski oamenii pentru a se informa şi a-i găsi pe cei care-l mai ţineau minte pe fostul coleg, care a avut un sfârşit atât de nefericit.

Maiorul merse şi el pe strada Omulewska. Oamenii lui discutau cu mecanicii, iar ofiţerul de miliţie îi făcu o vizită şefului serviciului personal.

— Dragă domnule maior, se scuză şeful, la noi este, din păcate, o mare fluctuaţie de cadre. Maiştrii în vârstă sunt legaţi într-adevăr de atelier. Tineretul

însă vine aici mai curând ca să înveţe meserie. Stă doi, trei ani, deprinde meseria şi, atras de un câştig mai mare, se duce la atelierele particulare, cu toate că la noi are şi asigurări sociale şi condiţii mai bune de protecţie a muncii. Acolo trebuie să tragă de dimineaţă până seara, în zile de lucru sau sărbători, pe ger şi ploaie. Eu nu mi-l amintesc pe Strzelezyk ăsta. Doar din ziare am aflat ce poamă a fost.

— Eu mi-l amintesc, se amestecă în discuţie un funcţionar, un bărbat în vârstă, care lucra la biroul alăturat. Chiar eu i-am scris caracterizarea când a plecat de la noi.

— Ce puteţi să ne spuneţi despre el, domnule...?

— Wladyslaw Barecki, se prezentă cel întrebat. Acum mă ocup cu aprovizionarea. Atunci lucram la serviciul personal. Strzelezyk a venit la noi de la fabrica de autoturisme. Cu o caracterizare nu prea grozavă. Când lucra la noi, ştiu că a fost chemat de câteva ori la procuratură. Dar a scăpat cumva de încurcături. Era însă un bun meseriaş. Nu am avut nicio plângere. Îi plăceau omului banii. Am auzit că făcea comerţ cu diverse piese de schimb. În special pentru maşini străine.

— Furate?

— Ştiu şi eu? Avem aici un paznic în vârstă. Edmund Cielecki. Acesta pusese ochii în mod deosebit pe Strzelezyk. Cielecki voia cu tot dinadinsul să-l prindă cu ocaua mică. Pur şi simplu îşi ieşise din fire. Oamenii ăştia doi s-au urât de la prima vedere, deşi, să fim drepţi, nu aveau niciun motiv.

— Se mai întâmplă antipatii din astea nejustificate.

— Cielecki îi tot întindea diverse capcane lui Strzelezyk. Îl percheziţiona aproape la fiecare ieşire, dar niciodată nu a descoperit nimic. Tot atelierul se

amuza pe chestia asta. Se făcuseră chiar pariuri.

— Strzelezyk era iubit aici? Avea prieteni?

— Cunoştinţele mele nu merg chiar atât de departe. Cred însă că n-a avut. Îi plăcea să câştige peste salariu. Acest lucru se răsfrângea de obicei asupra altora, aşa că nu-l vedeau cu ochi buni. Din câte îmi amintesc eu, avea mai curând prieteni din vechii colegi de la fabrică.

— Se întâmplă un lucru frecvent, spuse maiorul, ca un angajat al unei instituţii să ceară, în caz că se mută într-o altă locuinţă, camionul instituţiei şi ajutorul colegilor. Ştim că tocmai în perioada cât a lucrat aici, Strzelezyk a divorţat şi şi-a schimbat locuinţa. I-aţi dat cumva un camion?

— Totdeauna ne ajutăm oamenii, confirmă şeful secţiei „personal”. Salariatul face o cerere către direcţie şi după obţinerea aprobării primeşte camionul şi şoferul. Dacă a cerut maşina, atunci în dosarul lui Strzelezyk trebuie să se găsească o astfel de hârtie.

Găsiră dosarul, dar în el nu se afla nicio cerere. Se vede că se folosise de o altă maşină.

— Paznicul care s-a războit atâta cu Strzelezyk mai lucrează aici?

— Lucrează. Particularii îi atrag numai pe mecanici. Edmund Cielecki va ieşi de aici la pensie, probabil. Aţi dori să discutaţi cu el, domnule maior? Mă interesez imediat dacă-i în tura asta.

Era, şi apăru după un timp în camera şefului serviciului „personal”. Acesta îi explică lui Cielecki motivul chemării: ofiţerul de miliţie de faţă ar dori să discute cu el.

— Vă interesează cu siguranţă, domnule maior, banditul de Strzelezyk. L-am mirosit dintr-o dată. Toţi au râs de mine. Odată chiar directorul mi-a spus:

„Cielecki, ce te tot ţii de capul omului cinstit?” La dracu cinstit. Eu am simţul banditului.

— Nu l-ai prins însă cu nimic, se amestecă Wladyslaw Barecki.

— Nu l-am prins, recunoscu paznicul. Dar i-am făcut atâtea zile fripte, că a plecat de la noi. E bine şi aşa. Acum am fi avut frumoasă bătaie de cap cu tâlharul ăla. Ruşinea ar fi căzut pe tot atelierul. Dar trebuie să recunosc că era un mare şmecher. Când a plecat de aici mi-a râs în faţă. Ţin minte că mi-a spus: „Dac-aş fi vrut, ţi-aş fi luat Cielecki, carabina şi aş fi scos-o cu tine cu tot din atelier. Dar ce să fac eu cu vechiturile astea! Am scos de aici, sub ochii tăi, lucruri mult mai de preţ. Eşti un mare prost, Cielecki.” Aşa mi-a spus. Dar nu-i adevărat. Nu a furat nimic, cât am fost eu. Iar ajutoarele alea ale lui, diavoli nu alta, nu l-au ajutat cu nimic.

— Care ajutoare, domnule Cielecki?

— Doi bandiţi, dar cu mult mai proşti decât el. Ziceau că lucrează la fabrica de autoturisme, dar nu era zi să nu se fi învârtit câte unul pe lângă atelierul nostru. Aveau tot felul de combinaţii cu Strzelezyk. El îi dirija.

— Ce combinaţii puteau să aibă? râse şeful serviciului „personal”. Doar nu aveau acces în atelier.

— Şefule, pe atunci era altfel şi chiar şi întreprinderea noastră arăta altfel. Nu erau maşinile de azi. Piese de schimb, la fel, erau foarte puţine. O ţeava pentru „Warszawa” sau o bujie erau o adevărată raritate. Se vindeau pe sub mână. Strzelezyk, când repara maşina cuiva. Şi-l simţea că e fraier, îi şoptea doar: „Ieşiţi în stradă şi opriţi-vă un moment. Am să vă trimit un specialist bun care o să vă facă tot ce n-au putut face aici. Vă procură şi piese

originale. Direct de la Moscova.” Nu era săptămână să nu umfle bani grei de la diverse persoane.

— Trebuiau să aibă însă piese de schimb.

— Aveau. E adevărat. Dar la ce preţ? De trei sau patru ori mai scumpe decât oficial. Pe urmă însă, pe măsură ce s-a îmbunătăţit aprovizionarea, afacerile au început să se isprăvească. Nu l-am lăsat să fure aici, atunci şi-a făcut bagajul. Nici nu m-am mirat când i-am citit numele în ziar. Un câine ca el, adăugă cu îndârjire Cielecki, nu putea avea alt sfârşit. Aşa-i trebuie.

— Dar ajutoarele alea ale lui, ţineţi minte cumva cum se numeau?

— Pe unul îl chema Kozlowski sau Kowalski. Şi ăla a sfârşit-o mizerabil. L-a luat în grija sa procurorul. Mi se pare că i-au dat vreo şase ani. Am citit cu plăcere despre asta în ziar. Al doilea nu era mai breaz, dar până acum nu l-au prins. Se numea foarte caraghios: Ciepławoda. Sau ceva în genul ăsta. În orice caz la urmă era sigur „woda”. Fiecare îl striga altfel.

— De atunci i-ai mai întâlnit vreodată pe oamenii ăia ai lui Strzelezyk?

— Nu! paznicul se scutură ca dracul de aghiazmă.

Maiorul se întoarse la Palatul Mostowski mulţumit de rezultatele proprii şi de informaţiile aduse de oamenii săi. Aceştia obţinuseră confirmarea celor povestite de Edmund Cielecki, cu toate că interlocutorii lor nu vorbiseră de fostul lor coleg cu atâta ură înverşunată ca bătrânul paznic. Strzelezyk îşi aranjase, într-adevăr, folosindu-se de lipsurile existente pe atunci în aprovizionare, o afacere particulară foarte prosperă cu piese de schimb, chiar sub gardul atelierului de stat de pe strada Omulewska. Când la atelier dădeau neputincioşi din

mâini sau fixau un termen de două săptămâni, în faţa atelierului se procurau piesele lipsă fie pe loc, fie peste o oră, fie cel mai târziu a doua zi, şi asta încă direct la locuinţa proprietarului maşinii, însă mai scump, mult mai scump. Dar cel care era ameninţat cu imobilizarea maşinii pe termen lung, nu se mai scumpea şi plătea. Şi alţii mai făceau combinaţii de felul acesta, dar nu erau atât de şmecheri ca Strzelezyk care ştia să organizeze totul şi încă pe scară largă.

Asta a durat câţiva ani. De unde proveneau piesele cu care făcea comerţ? Părerile erau împărţite la atelierul de pe Omulewska dar, în general, toţi erau de acord că nu de la ei. Un hoţ isteţ nu fură în ograda lui, spune o zicală care are ceva adevăr în ea. Lui Strzelezyk nu-i lipsea prudenţa.

În schimb, era adevărat că viitorul organizator al jefuirii băncii în perioada cât a lucrat pe Omulewska nu s-a împrietenit cu colegii şi nu era iubit de ei. La mijloc era însă mai mult invidie decât altceva. Oamenii nu-i agreează în general pe cei mai descurcăreţi decât ei. De aceea îşi luară rămas-bun de la Strzelezyk fără părere de rău şi-l uitară repede. Abia ştirile senzaţionale din presă aduseră la lumină figura lui. În afară de Cielecki, nimeni nu ştia nimic despre tovarăşii lui.

În orice caz, ancheta o porni din nou din punctul mort. Nici maiorul şi nici şeful său, colonelul Niemiroch, nu aveau siguranţa c-au apucat-o pe calea cea bună. Hotărârâ însă să meargă mai departe pe această urmă.

— Trebuie, tovarăşe maior, să-l găseşti neapărat

pe acel Kozlowski şi Zimnawoda[2], hotărî colonelul, şi asta cât mai repede. Cel puţin unul din ei l-a ajutat pe Strzelezyk la mutat. Poate aflăm astfel care din ei a fost acolo, în pivniţa lui Rodzińska.

— Ciepławoda[3], nu Zimnawoda, îl corectă Kaczanowski.

— Indiferent, Janusz, cum îi zice, numai să-l găseşti.

— Mâine mă duc la Fabrica de autoturisme. Trebuie să fi reţinut oamenii de acolo un nume atât de puţin comun.

De data aceasta, norocul nu-l mai părăsi pe ofiţerul de miliţie. S-a ţinut după el ca un câine credincios. Este adevărat că la Fabrica de autoturisme din cartierul Zerán lucrează peste cincisprezece mii de persoane, însă în momentul în care Kaczanowski a întrebat la serviciul personal despre un salariat cu numele „Ciepławoda”, funcţionara zâmbi şi îl corectă:

— Poate îl căutaţi pe Antoni Dobrawoda[4], domnule maior, căci deocamdată apă caldă nu avem. De altfel, nici apă bună nu mai avem, căci Antoni Dobrawoda nu mai lucrează la noi de trei ani. Dar un nume de felul acesta nu se uită uşor. Am făcut, aşa, din curiozitate, o listă cu numele şi prenumele mai aparte ale oamenilor noştri. Dobrawoda se află în capul acestei liste. De aceea a fost cunoscut în toată fabrica. Totdeauna îi poceau numele, de cele mai multe ori îl numeau „Dobrawódka”[5]. Nu se supăra de altfel pentru asta. Unul din colegi i-a propus odată să-

[2] Apă rece.

[3] Apă caldă.

[4] Apă bună.

[5] Votcă bună.

şi schimbe numele. Nu a fost de acord. Le-a explicat cu mândrie că este un nume vechi de nobil polonez, mult mai onorabil decât oricare altul... Se pare că undeva, prin regiunea Mazowsze, se află un sat întreg cu numele acesta.

— Probabil, fu de acord maiorul. Vreun sat vechi, locuit cândva de mici nobili scăpătaţi. Şi eu m-am întâlnit cu reprezentanţii acestei pături care purtau un nume la fel de original: „Frate-Mare”[6]. Scris separat. Am avut un coleg la şcoală pe care îl chema aşa. După aceea se pare însă că şi-a schimbat numele în „Starzyński”.

— Primul era mai frumos, remarcă funcţionara.

— Antoni Dobrawoda a plecat de aici pe motiv de abuzuri? Scoaterea frauduloasă a pieselor de schimb pentru maşinile „Fiat”?

— Din câte ştiu, nu. Trebuie însă să controlez dosarul lui. Dacă nu mă înşel, din alt motiv. Şi-a construit o căsuţă, undeva departe, în cartierul Sluźewiec. Dincolo de hipodrom. Făcea până la fabrică o oră şi jumătate. Pierdea mult timp faţă de cei care locuiau, de pildă, în Otwock sau Wołomin, în jurul Varşoviei. De aceea şi-a căutat de lucru mai aproape de casă. Putem căuta în arhivă dosarul cu actele lui Antoni Dobrawoda şi să vi le trimitem. Dar trebuie să ni le restituiţi. Astăzi nu putem, dar în câteva zile o să-l găsim.

— Vă mulţumesc, dacă voi avea nevoie de el, am să mă adresez dumneavoastră în această privinţă. Presupun însă că deocamdată îmi ajunge ceea ce am aflat.

Janusz Kaczanowski avea dreptate. A fost suficient

[6] Stary Brat.

un telefon la Biroul de evidenţă a populaţiei, şi adresa celui căutat s-a şi aflat pe biroul ofiţerului de miliţie. Era vorba într-adevăr de cartierul Sluźewiec, cel mai departe de centru. Agentul trimis acolo imediat a stabilit că la locul indicat se află o mică proprietate. O grădiniţă cu pomi fructiferi, o seră micuţă şi o căsuţă ridicată, se vede, cu forţe proprii. Mai întâi făcuseră o cameră cu bucătărie. După aceea adăugaseră încă două camere şi o anexă cu dependinţe. Antoni Dobrawoda locuia acolo cu soţia şi trei copii. Fata cea mai mare se căsătorise de curând şi se mutase şi soţul ei în casa părinţilor. Ceilalţi copii mergeau încă la şcoală. Antoni lucra ca mecanic auto la una din întreprinderile din cartierul Sluźewiec. Soţia se ocupa cu gospodăria şi grădinăritul, care aducea familiei mici venituri suplimentare. Ginerele era şofer la aceeaşi fabrică cu socrul. Fata absolvise şcoala tehnică comercială şi avansase în funcţia de responsabilă adjunctă la complexul comercial din cartier.

Sectoristul considera această familie drept una dintre cele mai liniştite din sectorul lui. Bărbaţii nu-şi băteau soţiile, copiii nu spărgeau felinarele cu pietre şi nu comiteau nici alte fapte huliganice. Dacă li se atrăgea atenţia, măturau în timpul iernii chiar şi zăpada de pe trotuar. Era un lucru normal ca bătrânul să mai bea din când în când, ori ginerele, în urma câtorva pahare, să se întoarcă puţin mai vesel acasă. Sectoristul şi-ar fi dorit să aibă de-a face numai cu oameni de felul acesta.

Maiorul se hotărî de data aceasta să acţioneze prin surprindere. Terenul era greu de cercetat, iar pentru o valiză cu patru milioane de zloţi, nu era deloc greu să găseşti o ascunzătoare bună. Echipa de miliţie

numeroasă, înarmată cu aparatura necesară, apăru dis-de-dimineaţă în faţa căsuţei respective, când toţi ai casei mai erau încă prezenţi. Este adevărat că procurorul a avut unele obiecţii, dar în cele din urmă semnă ordinul de percheziţie.

Aceasta a durat aproape şase ore. Folosiră aparate foarte sensibile care depistau şi cele mai mărunte obiecte din metal până la o adâncime de câţiva metri în pământ. Răscoliră casa de-a lungul şi de-a latul. Nici nu era de mirare că femeile când au văzut ce dezordine face miliţia, nu au putut să se abţină şi să nu blesteme. Bătrânul Dobrawoda repeta întruna:

— Pentru ce, domnule căpitan, pentru ce?

— Nu te preface că nu ştii, îi răspundea căpitanul Wiecek, care conducea percheziţia.

În cele din urmă, miliţienii, cei mai buni specialişti în domeniul respectiv de care dispunea Inspectoratul municipal, ştergându-şi sudoarea de pe frunte, se dădură bătuţi. Nu descoperiseră absolut nimic.

— Antoni Dobrawoda, îmbracă-te! ordonă căpitanul Wiecek. Vii cu noi!

Maria Dobrawoda auzind aceste cuvinte, izbucni în hohot de plâns. Copiii îi ţinură isonul.

— Pentru ce mă arestaţi?

— Of, oameni buni, v-aţi prostit cu toţii? Nimeni nu vă arestează. Te iau doar, domnule Antoni, până la Palatul Mostowski pentru ca să-ţi punem unele întrebări. După aceea te aduc înapoi.

— Prefer să mă întorc singur, zise mecanicul îmbrăcându-şi pardesiul.

Soţia îi pregătea în grabă ceva de mâncare, fata scotea din dulap un prosop şi schimburi groase.

— Potoliţi-vă, ce faceţi? ofiţerul de miliţie încerca să le liniştească pe cele două femei. Peste două ore

domnul Antoni se întoarce acasă.

— Ah! exclamă doamna Maria. Vă cunosc eu pe voi.

Spunând aceste cuvinte, aruncă spre ofiţerul de miliţie o privire în care nu era nici urmă de admiraţie sau de dragoste pe care s-ar fi cuvenit s-o nutrească fiecare cetăţean al Poloniei populare faţă de străjerul ordinei publice.

În cele din urmă, Antoni Dobrawoda, cu un pachet serios sub braţ, se urcă în maşina miliţiei. Aceasta o porni în direcţia Palatului Mostowski, unde maiorul Kaczanowski îl aştepta pe mecanic.

De la prima aruncătură de ochi, ofiţerul de miliţie, se convinse că Antoni Dobrawoda nu este „domnul cu valiza” pe care îl descrisese eleva aceea drăguţă de liceu, Jola Chramiec. Celălalt, conform descrierii fetei, era un bărbat destul de înalt, elegant, cu tâmplele grizonante, îmbrăcat într-un pardesiu bleumarin. Proprietarul casei din cartierul Sluźewiec era în schimb un bărbat scund, gras, cu o burtă destul de proeminentă, deşi făcea o meserie grea. În schimb era complet chel şi cu faţa rasă. Deosebiri esenţiale. Domnişoara Jolanta, ageră şi cu un simţ de observaţie foarte dezvoltat, nu s-ar fi putut înşela chiar atât de mult. Maiorul renunţă la confruntarea eventuală pe care o plănuise.

— Luaţi loc, domnule Antoni. Kaczanowski îi indică un scaun, apoi îi oferi ţigări. Aş vrea să discut cu dumneavoastră. Doriţi o cafea?

— Pentru ce, domnule maior?

— Nu înţeleg.

— Pentru ce mă arestaţi? Dobrawoda aşează lângă el pachetul pe care-l ţinea în mâini şi se aşează pe scaunul indicat. Ţigară nu luă însă.

— Dar, domnule Antoni, nu este vorba de nicio arestare. V-am invitat aici doar pentru o mică discuţie. Vrem să ne ajutaţi.

— Frumoasă invitaţie! se indignă mecanicul. Daţi buzna în casa omului dis-de-dimineaţă, vreo zece bărbaţi, întoarceţi casa cu fundul în sus. Ca o hoardă de tătari.

— Pentru asta vă cerem scuze. Când vă veţi da seama care a fost motivul vizitei noastre, sper că ne veţi ierta această percheziţie. A fost o treabă neplăcută, dar necesară.

— N-aţi găsit nimic, mormăi Antoni.

— Vă rog să mă credeţi că-mi pare foarte bine.

— Ei, o spuneţi doar aşa, domnule maior.

— Nu vreau să mă joc cu dumneavoastră de-a baba oarba şi nici nu vreau să ocolesc lucrurile. Percheziţia a fost în legătură cu cunoştinţa dumneavoastră Kazimierz Strzelezyk. El a luat parte la jefuirea Băncii din Łowiez, de unde s-au furat peste patru milioane de zloţi.

— El a murit doar.

— Da, dar banii jefuiţi la Łowiez se află undeva.

— Şi ce, trebuiau să fie la mine?

— Avem toate motivele să afirmăm că Strzelezyk şi-a ascuns comoara în pivniţa casei de pe strada Wileza.

— Acolo unde a locuit soţia lui?

— Da, acolo unde a locuit soţia lui, pe care cineva a omorât-o după ce, în prealabil, împuşcase în aceeaşi pivniţă pe cel de-al doilea din bandiţi, Andrzej Doberski.

Antoni Dobrawoda păli.

— Aţi crezut, domnule maior, că eu?

— Ucigaşul ştia prea bine că Strzelezyk dispunea

de pivniţa de pe strada Wileza. Şi dumneavoastră aţi ştiut despre asta. Doar aţi cărat în ea, împreună cu Kazimierz, mobila de la etajul şase. Iar mai târziu aţi ascuns acolo diverse piese de schimb pentru autoturisme. Pe vremea când făceaţi învârteli pe strada Omulewska.

— Da, am ştiut, recunoscu Antoni.

— Aşa că acum nu vă miraţi că a trebuit să vă tratăm ca pe o persoană suspectă.

— Aşa s-ar zice.

— De aceea a trebuit să facem percheziţia. Oamenii mei v-au făcut deranj. Încă o dată, vă cer scuze.

— Nu e cazul, domnule maior, înţeleg şi eu acum.

— Presupunem, avem chiar unele dovezi, că atunci, la mutarea şi transportarea mobilelor în pivniţă, a mai participat un bărbat, care mai târziu a luat parte şi la jefuirea băncii. De aceea v-am invitat aici ca să discutăm şi sper că ne veţi spune cinstit cum a fost cu coborâtul mobilelor în pivniţă. Cred că nu-i veţi acoperi pe nişte bandiţi şi ucigaşi. De altfel, după cum ştiţi, tăinuirea persoanelor urmărite de miliţie este pasibilă de pedeapsă.

— Înţeleg, vă spun totul ca la sfânta spovedanie, îl asigură Dobrawoda. Ce ştiu şi ce-mi aduc aminte.

— Vă ascult.

— Am lucrat împreună cu Kazimierz la Fabrica de autoturisme. Pe atunci era încă un băieţandru, abia terminase şcoala. Primii paşi acolo i-a făcut. Era prostuţ, de asta l-au şi îmbrobodit. În jur se umbla cu furtişaguri şi au încercat să-i pună lui totul în cârcă. Dar de pe atunci Strzelezyk se anunţa a fi un specialist de mâna-ntâi. A reuşit să scape de încurcătură pentru că într-adevăr era nevinovat. După

aceea, timp de trei ani a lucrat la o staţie de benzină, iar apoi pe Omulewska. A avut întotdeauna nas pentru învârteli, iar pentru câţiva gologani era gata să-şi vândă sufletul diavolului. S-a întovărăşit cu mine şi cu încă doi de la fabrică. Noi terminam lucrul la ora două, el mai târziu. A aranjat lucrurile ca noi să venim pe strada Omulewska şi să ne învârtim în faţa atelierului, iar el ne plasa clienţii. Din cei pe care staţia de service nu putea să-i ajute pentru că nu avea piese.

— Voi aveaţi? De unde?

— Făceam diverse combinaţii, domnule maior.

— La fabrică?

— Ferească Dumnezeu! bătrânul mecanic protestă. Nu m-au prins niciodată cu nimic. Nici cu cel mai mic şurub. Se ştia ce piese lipsesc şi le căutam prin provincie, le făceam în atelierele particulare, iar cine mergea în străinătate, aducea la comandă. Întotdeauna am avut piesele care erau deficitare. Strzelezyk ne găsea clientul care nu se târguia pentru că avea neapărată nevoie de una sau de alta. Iar noi îi aranjam maşina de mergea ceas.

— Existau doar pe atunci şi atelierele particulare.

— Ele făceau acelaşi lucru. Combinau cum puteau. De aceea maşinile, pe vremurile acelea, mergeau. Dar noi eram pe loc, în faţa porţii staţiei de pe Omulewska.

— Iar în interior aveaţi omul vostru.

— Exact, aprobă Antoni. Mai târziu, totul s-a terminat, dar la început se putea câştiga un ban frumos. Nu ca acum când, dacă omul lucrează bine, poate câştiga la fel de bine. Atunci, vorba ceea, să treacă ziua.

— Ştiu, ştiu. Dar cum a fost cu mutatul?

— Kazik ni s-a plâns nu o dată că are o soţie rea, nerecunoscătoare. Că n-o mai poate suporta mult timp. Că a înaintat actele de divorţ. Într-o zi ne-a spus că se mută şi ne-a rugat să-l ajutăm. Se ştie că nu poţi să refuzi unui prieten un astfel de ajutor. Ne-am învoit de la lucru. Unul din colegi a aranjat un drum fictiv cu camionul pe care-l conducea şi l-am transportat pe Kazik în cartierul Ochota. O parte din boarfe i le-am cărat în pivniţă.

— Cine a mai participat?

— În afară de mine şi de Kazik, au mai fost încă doi de la fabrică – Kowalski şi Nawrot. Ăsta era cu camionul.

— Unde lucrează?.

— Nawrot nu mai trăieşte. A murit acum doi ani. De inimă, după o gripă. Kowalski a încercat după aceea să facă diverse combinaţii pe cont propriu. Dar n-a avut cap. Au vrut să scoată o maşină întreagă din fabrică şi au fost prinşi. A căpătat cinci ani. I-or fi dat drumul, dar nu ştiu ce se mai întâmplă cu el.

— Cum arată?

— Mic, uscat ca o scândură. La mâna dreaptă îi lipsesc două degete, i le-a tăiat maşina.

— Mai tânăr decât dumneavoastră?

— Mai tânăr şi decât Strzelezyk. Cu vreo patru ani.

— Altcineva n-a mai fost?

Antoni căzu pe gânduri.

— A mai fost unul. L-am văzut de câteva ori cu Kazik. Nu ştiu ce făcea, dar în niciun caz nu era din branşa noastră.

— Cum arăta?

— Acum nu l-aş recunoaşte. De înălţimea lui Kazik. Parcă blond. Cam de aceeaşi vârstă cu el. Se cunoşteau ori de la şcoală ori de pe aceeaşi stradă.

— Nu reţineţi cum îl chema?

— Kazik îl striga „Zygmunt”. I-am ştiut şi numele, dar nu-l mai reţin. Au trecut mai bine de şase ani de atunci, domnule maior. După mutat nu l-am mai văzut niciodată pe tipul acela. Am rupt legăturile şi cu Strzelezyk pentru că şi afacerile se terminaseră. El şi-a schimbat serviciul. Eu am rămas la fabrică, mi-am cumpărat locul acela şi, încet-încet, am început să-mi ridic căsuţa. Am făcut totul doar eu cu soţia mea. Nu mai aveam timp pentru întâlniri şi nici bani pentru băutură.

— Poate vă amintiţi totuşi numele acela?

— Ştiu doar că era ceva legat de lemn parcă, sau de un copac...

— Drzewiecki, Lipski, Lipiński, începu maiorul să enumere. Róźański, Jaworek, Jaworowski, Jaworski, Sosnowski, Choinski, Modrzewski, Gruszecki, Śliwiński...

— Nu, Dobrawoda clătină din cap.

— Poate Dębski, Dąbek, Dębal, maiorul îi enumera dintr-o răsuflare toată flora. Grabowski, Grabiec, Wiśniewski, Jesionek, Jesionowski, Leszezyński, Klonowski, Maliniak, Orzechowski, Orzeszko, Świerezyński?

Domnul Antoni, dădea negativ din cap.

— Poate Okoń?

— Pe-aproape. Dar nu era nume de peşte, ci de copac. Cum îmi voi aminti, am să vă anunţ imediat.

— Pe cuvânt?

— Pe cuvântul meu de strungar bătrân.

După ce uşa se închise în urma lui Antoni Dobrawoda, maiorul nu era deloc vesel. Cum să-l găsească pe cel de-al patrulea care a ajutat la mutat? Ofiţerul de miliţie se îndoia că mecanicul îşi va mai

reaminti numele individului. Şi chiar dacă şi-l va reaminti, îl va spune oare miliţiei? Poate vor reuşi să-l găsească pe Kowalski. Poate va şti el ceva. Din descrierea făcută de Dobrawoda, rezulta că „domnul cu valiza” nu putea fi Kowalski. Valiza, de altfel, era bleumarin, aşa că nu conţinea banii. Oare „domnul cu valiza” este într-adevăr asasinul?

Semnele de întrebare erau din ce în ce mai multe.

Capitolul XIII
Iar radioul cânta tot mai tare...

Agentul de miliţie care făcuse primele cercetări din ordinul maiorului Janusz Kaczanowski în cartierul Sluźewiec, acolo unde locuia Antoni Dobrawoda, deşi isteţ şi cu experienţă în specialitatea sa, nu observase însă că avea un „concurent”. N-a băgat de seamă că în apropierea casei în care locuia mecanicul auto şi familia sa se învârtea un bărbat. Înalt, cu o faţă prelungă, îmbrăcat într-un pardesiu jerpelit de culoare închisă, cu şapcă şi ochelari fumurii. Bărbatul respectiv observa de câteva zile cu atenţie tot ceea ce se întâmpla în casa respectivă şi în grădina care o împrejmuia.

Observatorul necunoscut nu se sperie de cele două maşini ale miliţiei pe care le găsi în faţa casei lui Dobrawoda într-o dimineaţă. Se apropie de maşini, înconjură mica grădină şi-şi căută pe partea cealaltă un punct bun de observaţie. Vedea ce se petrece, fără ca prezenţa lui să sară în ochi cuiva. Când slujbaşii miliţiei începură să cerceteze bucăţică cu bucăţică toată grădina cu ajutorul aparatelor detectoare, observatorul solitar ştia bine ce se căuta în mica grădină. A ştiut, de asemenea, că nu s-a găsit nimic. A văzut apoi cum miliţienii au părăsit locuinţa, întovărăşiţi fiind de proprietarul casei ce ducea în mână un pachet. Spera însă să nu fie acela pachetul pentru a cărui soartă tremura.

După ce maşinile porniră, în faţa porţii rămaseră două femei care blestemau în gura mare. Imediat fură înconjurate de un grup de vecine şi vecini. Necunoscutul se apropie şi el.

— Ce-au vrut? întrebă.

— Naiba-i ştie! Au întors toată casa cu fundul în sus, răspunse cea mai tânără dintre femei. Când tata i-a întrebat ce caută, i-au răspuns „ştii prea bine”.

— Au găsit ceva? intră în vorbă una din vecine.

— Ce-ar fi avut de găsit? se revoltă soţia proprietarului casei.

— Atunci de ce l-au luat pe domnul Antoni?

Ca răspuns se auziră din nou blesteme la adresa miliţiei.

— Pe fratele meu, remarcă bărbatul înalt, l-au luat tot aşa, odată. I-au spus că îl iau pentru o discuţie. Şi s-a întors abia după două săptămâni, atât de mult au discutat cu el. Bine măcar că soţia i-a dat o legăturică, cu schimburi calde, pentru că l-au ţinut într-o pivniţă neîncălzită, minţi în continuare bărbatul. Pentru tot timpul ăsta nu i-au plătit nimic la serviciu, iar miliţia a râs: „Zi mulţumesc că ai scăpat”, i-au spus când a venit să ceară să i se restituie reţinerea din salariu. Nici până acum nu ştie pentru ce l-au ţinut. Pentru ei, a închide pe cineva e ca şi cum mi-aş aprinde eu o ţigară. Trebuia să-i fi dat soţului ceva de mâncare şi schimburi calde.

— Sigur că i-am dat. N-a vrut să ia, dar l-am forţat.

— Nici fratele meu n-a vrut, dar mai târziu n-a ştiut cum să-i mulţumească soţiei.

Necunoscutul se retrase în mod discret de lângă mulţimea care devenea tot mai numeroasă. Aflase ceea ce voia să afle. Nu găsiseră aici valiza. Dar o fi fost oare? Tadeusz Majewski începu să se îndoiască.

Se reîntoarse în oraş şi-i telefonă lui Zygmunt Lipień.

— Trebuie să ne întâlnim, îi spuse.

— Chiar acum?

— Nu. Aş prefera mâine. După slujbă.

— Te rog numai să nu fie ca ultima dată.

— Bine, unde? Poate la mine?

— Nu, răspunse Zygmunt. Mai bine vino tu la mine. Dar e într-adevăr atât de necesar?

— O să vezi şi tu singur. Când ai să auzi ce-am să-ţi spun. Vin la cinci.

Încheiară discuţia.

În aceeaşi zi, Tadeusz Majewski observă câteva ore casa în care locuia Zygmunt Lipień. Nu se întâmplă însă nimic acolo. Nici în faţa casei şi nici prin apropiere nu se opri nicio maşină a miliţiei. Seara, în locuinţa prietenului se aprinse lumina. Tadeusz îi zări de câteva ori silueta apropiindu-se şi îndepărtându-se de fereastră.

A doua zi, Majewski îl sună din nou pe Lipień la minister. Îi auzi vocea în receptor. Prietenul era la birou. Deci până în prezent totul era în ordine. Dar pentru cât timp oare?

De data aceasta, miliţia depistase o urmă bună. De acum încolo n-o va abandona şi, în cele din urmă, va ajunge la Zygmunt Lipień, iar mai târziu la el, Tadeusz Majewski. Era sigur că Lipień odată arestat, va recunoaşte totul şi fără cea mai mică ezitare, îl va denunţa şi pe ultimul participant la jefuirea băncii, aflat în libertate. Trebuie să se salveze!

Cu orice preţ!

Înainte de ora patru după-amiază, Tadeusz dădu un ocol blocului în care locuia Lipień. Ştia că Zygmunt este singur în locuinţă. De fapt, locuia împreună cu fratele lui, funcţionar la una din centralele de comerţ

exterior, dar acesta împreună cu soţia şi copiii plecaseră pentru doi ani în Cuba.

În faţa casei totul era în ordine. Majewski intră în bloc şi urcă cu liftul până la ultimul etaj. Coborî apoi pe scări. Se opri în faţa uşii locuinţei lui Zygmunt Lipień şi ascultă cu atenţie. În interior era o linişte desăvârşită. Miliţia deci nu organizase aici nicio „capcană”. Liniştit, Tadeusz coborî în stradă şi observă de la distanţă blocul.

Cu puţin înainte de ora patru şi jumătate sosi şi Lipień. Majewski se ascunse după uşă, aşa că prietenul nu-l zări. Zygmunt mergea liniştit, nimeni nu-l urmărea, în afară de Tadeusz. Câteva clipe mai târziu, în locuinţă se deschise o fereastră. Proprietarul locuinţei era cel care făcu aceasta.

Tadeusz mai observă strada încă vreo patruzeci de minute. În cele din urmă, la ora cinci şi zece, sună la uşa colegului. Zygmunt îi deschise imediat.

— Nu te-a văzut nimeni? întrebă.

— Drept cine mă iei? Un mucos? Am aşteptat special momentul în care să nu mai fie nimeni pe palier.

Intrară în locuinţă.

— Ce rece-i aici. Majewski se scutură de frig. Zygmunt, te rog, închide fereastra.

Gazda îi îndeplini rugămintea. După aceea scoase din bufet două pahare şi o sticlă.

— Bei?

— Cu plăcere.

Lipień turnă, băură, ronţăiră câteva stixuri aflate pe masă.

— Ştii, Zygmunt vorbea cu vioiciune, secătura aia care l-a împuşcat pe Andrzej Doberski şi pe biata femeie nu a dat peste banii noştri. Miliţia a stabilit că

el a scos din pivniţă o valiză grea bleumarin. Au dat un comunicat în presă şi la radio. Valiza noastră a fost însă maro şi nu exagerat de grea. E adevărat că ea cântărea destul de mult, dar, când am cărat-o, ştiu că nu m-am îndoit sub greutatea ei. Cineva care ar fi mers lângă mine, ar fi putut să creadă că-i o valiză goală. De aici rezultă că, în pivniţă a fost într-adevăr o valiză, dar nu cea cu bani, ci cu altceva. Probabil unele piese de maşină.

— Se prea poate, aprobă Tadeusz.

— Asta este foarte important. Nu am pierdut totul. Trebuie să ne punem puţin capul la bătaie şi să stabilim unde ar fi putut ascunde Kazimierz Strzelezyk banii respectivi. Nimeni nu i-a găsit până acum. Miliţia nu-i are, căci s-ar fi lăudat cu asta. Şi ucigaşul lui Doberski e decepţionat că a omorât în zadar doi oameni. Aşa că mai avem şanse. Cheiţa aia!

— Care cheiţă? Majewski asculta distrat tot raţionamentul prietenului.

— Cheiţa de pe inelul lui Kazik. Nu ţii minte, Doberski stabilise că două cheiţe nu se potriveau nicăieri. Una din ele era cu siguranţă cea de la pivniţa de pe Wileza. A doua este cea de la ascunzătoarea în care se află valiza. Cea adevărată. Maro, cu patru milioane în ea. Cu banii noştri.

— Mă tem că acum nu mai are nicio importanţă.

— Cum asta, Tadek, ce se petrece cu tine? Eşti neobişnuit de nervos. Ce s-a întâmplat?

— Mai toarnă câte unul.

Gazda umplu din nou paharele. Băură.

— Am veşti proaste. Dar nu ştiu dacă să ţi le spun.

— Ce s-a întâmplat? se sperie.

— Mă tem că miliţia va veni aici, dacă nu dintr-un moment într-altul, atunci dintr-o zi într-alta.

— Unde?

— Aici. La tine. Sau, mai bine zis, după tine.

— Ce tot spui? Lipień se sperie de-a binelea. N-ai spus tu că suntem în deplină siguranţă? Ai afirmat asta la ultima noastră întâlnire.

— De-atunci s-au schimbat multe.

— Dar ce anume?

— Mai toarnă. Nu sunt în apele mele. Îmi va fi mai uşor după câteva pahare de votcă.

Băură din nou.

— Ce s-a întâmplat? Zygmunt repetă întrebarea.

— Am să-ţi povestesc totul de la început. Ţii minte, în timpul ultimei noastre întâlniri. Ne-am sfătuit că trebuie să-i descoperim pe cei doi prieteni ai lui Kazik, care împreună cu tine l-au ajutat la mutat, şi au cărat mobilele în pivniţă.

— Da. Kowalski şi Dobrawoda. Trebuia să te ocupi tu de asta.

— Şi m-am ocupat. Dar nu numai eu.

— Nu înţeleg!

— Am avut concurenţi. Din fericire, am fost prudent şi numai printr-o minune am scăpat. Am aflat unde locuieşte Dobrawoda şi am hotărât să-i observ casa. Undeva, departe, în cartierul Sluźewiec. O casă făcută cu mintea şi cu mâinile lui. Când exploram locul şi mă întrebam dacă nu cumva valiza e ascunsă pe acolo pe undeva, deoarece încă nu ştiam că nu era vorba de valiza noastră, au apărut, pe neaşteptate, două maşini ale miliţiei. Din ele au coborât vreo zece băieţi. O parte au înconjurat casa şi grădina, iar ceilalţi au intrat în casă. Nu ştiu cum au procedat în casă, dar prin grădină au umblat cu nişte aparate speciale, care seamănă cu cele folosite de genişti pentru descoperirea minelor. Numai că ei, cu siguranţă, nu

căutau mine, ci valiza.

— Şi au găsit-o?

— Nu ştiu. Doar nu m-am dus să-i întreb. Am văzut numai că l-au luat cu ei pe Dobrawoda ăla. A ieşit din casă între doi miliţieni, l-au băgat în maşină şi au pornit-o imediat. Nici măcar nu l-au lăsat să-şi ia rămas-bun de la soţia şi copiii care plângeau.

— Şi ce-i cu asta? Ştim că nu au găsit banii, pentru că ei căutau o valiză bleumarin.

— E adevărat că nu au găsit banii, dar îl au în mână pe Dobrawoda.

— N-au decât să-l ţină sănătoşi! Zygmunt se linişti complet, neînţelegând deloc spaima colegului.

— Dobrawoda are motive serioase ca să nu spună miliţiei cu cine l-a ajutat pe Kazik să se mute...

— Ce spui? păli de data asta Lipień.

— Spun că o să-l răsucească atâta pe tip până ce le va spune despre Kazik tot ce ştie, fără să ascundă cu cine era prieten. Rodzińska le-a zis şi ea câte ceva. Singur ai trimis-o la Palatul Mostowski şi ai instruit-o ce să spună.

— Îngrozitor! N-am ascuns faţă de ea că l-am ajutat pe Kazik când s-a mutat şi că de aceea mi-a venit ideea că Strzelezyk ar fi putut ascunde banii în pivniţa respectivă.

— Deci doi plus doi fac patru. Şi miliţia ştie asta, căci a învăţat să socotească. Dacă la ceea ce ştiu adaugă declaraţiile lui Dobrawoda şi ale Rodzińskăi, le iese negru pe alb că domnul Zygmunt Lipień, funcţionarul liniştit şi paşnic de la unul din ministere, este una şi aceeaşi persoană cu banditul periculos căutat pentru jefuirea băncii din Łowiez. Mă şi mir că nu au venit încă aici.

— Ce să fac? Zygmunt făcea feţe-feţe. Înţelesese,

în sfârşit, pericolul.

— Mai întâi mai toarnă câte un pahar.

— Băură.

— Sunt pierdut! se văită Lipień.

— Cred că da, aprobă Majewski.

— Ce-i de făcut?

— De aceea am venit la tine ca să găsim împreună o ieşire din situaţie.

— Dar cum?

— Trebuie să dispari imediat. Nu mai ai un minut de pierdut.

— Cum să dispar?

— Simplu. Pleci de acasă şi nu te mai întorci.

— Or să mă caute.

— Bineînţeles. Dar trebuie să te ascunzi în aşa fel încât să nu te poată găsi.

— Unde găsesc eu o astfel de ascunzătoare? N-o să fug doar peste graniţă.

— Nici asta nu te-ar ajuta. Pentru jefuirea unei bănci te-ar aduce înapoi chiar şi din Occident. Nici acolo nu le plac astfel de „glume” şi nu vor să adăpostească specialişti de genul ăsta.

— Cu atât mai mult mă vor găsi în ţară.

— S-ar putea să simulezi o sinucidere. De pildă, să-ţi găsească hainele şi o scrisoare pe malul apei. Asta ar fi o ieşire. Ai putea scrie în scrisoarea respectivă că-ţi iei viaţa pentru că ai mustrări de conştiinţă că te-ai făcut bandit. Asta ar suna frumos. Te-ar da drept exemplu. Aşează-te şi scrie o astfel de scrisoare. Îţi dictez eu. Iar seara, aruncăm pardesiul cu scrisoarea pe malul Vistulei. Poate chiar în acelaşi loc în care a murit Kazik. Asta ar face o impresie şi mai dramatică. Nimeni nu s-ar mira în mod deosebit că apa nu a aruncat cadavrul la mal. Hai, dă hârtie şi stilou. Să

scriem.

— Dar ce fac eu fără acte şi bani? Unde mă duc, unde găsesc eu de lucru şi locuinţă?

— De asta o să ne ocupăm mai târziu. Câteva zile ai să stai la mine. Analizăm în linişte situaţia şi născocim noi ceva. În ceea ce priveşte banii, e de la sine înţeles că atât cât voi putea, te voi ajuta. Tu, înainte de sinucidere, poţi să te duci la Casa de economii să-ţi ridici economiile, dacă ai ceva. Principalul e să dispari cât mai repede. Mai târziu vom căuta valiza cu banii. Şi cu două milioane în mână, nu mai mori tu de foame. Cu atâţia bani poţi nu numai să-ţi schimbi numele, dar să şi capeţi paşaport pentru străinătate. Dar mă îndoiesc că vei mai avea nevoie. Te aranjez eu într-un fel.

— Nu, nu! răcni Zygmunt Lipień.

— Atunci, ce faci? Vrei să aştepţi aici până ce vor veni şi te vor duce ca pe un viţel la tăiere?

— Nu pot, nu sunt în stare să mă mut dintr-un loc în altul ca un câine vagabond. Să las tot, cu ce m-am obişnuit? Să nu mai pot ani de-a rândul, ori poate chiar până la sfârşitul vieţii să mă plimb liniştit pe strada Marszałkowska sau să intru la o cafenea? Să nu-mi mai văd niciodată cunoştinţele şi prietenii? De neînchipuit.

— Şi cu toate acestea e necesar. Pentru siguranţa ta. Dacă pun mâna pe tine, şi aşa n-o să-ţi mai vezi prietenii ani mulţi de-a rândul. De altfel şi ei, cum te arestează, te şi scot din rândul prietenilor.

— Nu pot, nu pot. Zygmunt se lăsă să cadă pe fotoliul de lângă perete şi-şi lăsă capul în jos.

— A fost un risc pe care fiecare din noi şi l-a asumat păşind atunci în clădirea băncii.

— Mai bine mă omor de-a binelea.

— Nu vorbi prostii. Pentru asta ţi-ar lipsi curajul.

— Ai dreptate. Ce fac eu acum?

— Zygmunt, nu-ţi pierde cumpătul, trebuie să înscenăm sinuciderea ta. Nu avem altă soluţie.

— Mă tem! Nu voi rezista eu la toate astea.

În acel moment, la acelaşi etaj se opri liftul. Cineva ieşi pe palier. Lipień, tremurând din tot corpul, ascultă. Paşii o luară însă în altă direcţie.

— De data aceasta n-au fost ei încă, spuse Majewski. Dar n-ai grijă. Vor veni în curând. Vor urca cu liftul, vor suna la uşă, iar dacă nu deschizi, o vor forţa. Lor le este permis. Maşina va aştepta jos. Te vor duce între ei. Cum l-au dus ieri pe Antoni Dobrawoda. Aşteaptă-i aici liniştit.

— Nu-i voi aştepta. Mă duc singur la ei.

— Ai înnebunit?

— Ascultă, Tadek. Asta e cea mai bună ieşire din situaţia noastră.

— Ce vorbeşti!

— Gândeşte-te, Lipień îşi redobândi dintr-o dată liniştea, bani nu avem, şi aproape nicio speranţă să-i mai găsim. Şi ce perspective? Să trăieşti ani de-a rândul cu spaima în suflet că dintr-un moment în altul îţi pot da de urmă şi că te vor duce în faţa tribunalului? Să trăieşti cu sabia asta a lui Damocles deasupra capului până la moarte? E de neconceput! Îngrozitor! Aşa că, vezi şi tu, nu-i mai bine să terminăm dintr-o dată cu totul?

— Cum aşa?

— Să mergem la miliţie. Să recunoaştem cinstit totul. Bineînţeles că vom declara că şeful a fost Kazimierz Strzelezyk şi că el ne-a atras în toată afacerea. Vom ajuta miliţia în căutarea banilor. Ei au mai multe posibilităţi decât noi, dar şi indicaţiile

noastre sunt preţioase.

Tadeusz Majewski se apropie de măsuţa pe care se afla aparatul de radio şi apăsă pe clapă.

— De ce ai deschis aparatul?

— La ora şase se dau ştirile. Poate vor spune ceva şi de chestiunea noastră. Miliţiei îi place să se laude. Vor da amploare arestării lui Antoni Dobrawoda de parcă ar fi pus mâna pe noi toţi, pe valiză şi pe ucigaşul celor doi. Dar vorbeşte mai departe...

— Voiam chiar să amintesc despre chestia asta. Cei care conduc ancheta presupun cu siguranţă că noi i-am omorât pe Andrzej Doberski şi pe Jadwiga Rodzińska. Dacă ne vor prinde, ne vor pune crimele astea în spinare. Nu avem niciun fel de contra-argumente. Niciun alibi. Dar dacă ne predăm de bună voie, ne vor crede... De altfel, ajutorul nostru şi aici le poate fi foarte preţios.

— Nu ştiu de ce ar trebui să ne creadă dacă ne predăm singuri şi să nu ne creadă dacă pun ei mâna pe noi?

— E foarte simplu. Un ucigaş nu se prezintă de bună voie la miliţie. Altceva e cu omul care a fost atras cu perfidie în acţiunea de jefuire a băncii şi care n-a avut nici măcar o armă în mână.

— Cum aşa n-a avut?

— Declarăm, pur şi simplu, că numai Doberski a avut un pistol adevărat. Kazik n-a avut încredere în noi şi ne-a dat doar nişte imitaţii. O să le şi predăm, să se convingă. Şi pentru că toate faptele trebuie explicate în favoarea acuzatului, atunci şi aceasta va constitui pentru noi o circumstanţă atenuantă. Miliţia şi procurorul, fericiţi că au încheiat cu succes acest caz, ne vor fi recunoscători pentru ajutorul dat în prinderea ucigaşului şi descoperirea banilor, şi nu vor

insista pentru o sentinţă prea severă. Poate că procurorul va fi de acord cu o atenuare în mod excepţional a pedepsei. În felul acesta, vom scăpa cu o condamnare de câţiva ani şi atât. Şi, în general, nu cred să ne dea mai mult de „cinci”. Iar pentru comportare bună, ne vor ierta un sfert.

— Nu ştiu în care din vorbele tale să cred.

— Ce vrei să spui?

— Nu uita că au declaraţiile date de Rodzińska. Singur ai învăţat-o ce să spună. Nu le-a spus ea că omul care se dădea drept şeful bandei şi organizator al jafului a terorizat-o cu pistolul? Şi ăla a fost imitaţie?

— O să spunem că Rodzińska a inventat şi că în realitate a luat legătura cu mine pentru că a considerat că i se cuvine milionul care era al lui Kazik.

— Vorbeşti prostii.

— Sunt ferm hotărât să fac ceea ce am spus. Pentru mine, asta e cea mai bună ieşire. Hai să mergem chiar azi.

— Aşa, pe nepregătite?

— Ai dreptate. Trebuie să facem rost de imitaţiile alea de pistoale. Să ascundem armele adevărate. Trebuie să-i scriu o scrisoare şi lui frate-meu şi să-i explic totul. Mergem mâine, de acord?

— Nu!

— De ce?!

— Ideea o fi bună pentru tine. Un funcţionăraş la minister. Dar nu pentru mine, cu poziţia mea socială. În plus, tu eşti singur. Nu trebuie să ai grijă de nimeni. Dar eu am familie. Cine îi va da de mâncare familiei mele în aceşti cinci ani, cum ai calculat tu în mod optimist? Cum va trăi această familie cu stigmatul unui tată şi soţ hoţ?

— Păcat, zâmbi ironic Zygmunt, că nu te-ai gândit mai demult la asta. Acum e puţin cam târziu.

— Poate că nu e prea târziu! Stând în continuare lângă aparatul de radio, Tadeusz întoarse butonul. Din difuzor răbufni muzica.

— E prea tare, îi atrase Lipień atenţia. Fă-l mai încet!

— Amândoi ţipăm atât de tare, încât vecinii ar putea să ne audă. Mai bine să audă muzica.

— Dacă crezi că nu poţi merge cu mine, mă duc singur. Poate ai dreptate. Doar eu mă aflu în pericol imediat. Pe tine, deocamdată nu te ameninţă nimic. N-am să suflu o vorbă despre tine. Voi declara că Kazik a organizat grupul în aşa fel încât nu ne cunoşteam între noi şi nu ne-am întâlnit pentru prima şi ultima dată în viaţă, acolo, la Łowiez.

— Crezi că te vor crede?

— Sigur că da. Vor fi fericiţi că m-am predat de bună voie. Nu se vor putea îndoi de cuvintele mele. Sunt convins de asta.

Majewski mai răsuci puţin butonul de reglare a sunetului. Muzica răsună şi mai tare.

— Fă-l puţin mai încet, te rog, că îmi plesneşte timpanul, îl rugă Zygmunt.

— Uită-te pe fereastră.

Lipień se întoarse spre geam.

— Unde? Nu văd nimic. La ce te-ai referit?

— La nimic, răspunse Tadeusz cu o voce ciudată. Zygmunt se întoarse cu spatele la fereastră şi abia atunci zări pistolul în mâna prietenului.

— Tadek... bâigui. Tadek... Te implor... Nu... Nu!

Se auzi o împuşcătură. Apoi a doua şi a treia. Zygmunt Lipień alunecă pe podea.

Iar radioul cânta tot mai tare.

Capitolul XIV
Un alt pistol

Tadeusz Majewski ascunse arma în buzunar. Se aplecă asupra celui care zăcea pe podea, dar nu-l atinse. Nu mai era nicio îndoială, Zygmunt Lipień murise. Asasinul se apropie de masă şi mai bău două pahare de votcă. Apoi reveni în antreu, îşi puse pardesiul şi mănuşile. Scoase din buzunar o batistă curată. Se apropie de aparatul de radio şi şterse cu grijă toate butoanele şi clapele. Chiar şi pe cele pe care nu pusese mâna. Nu-şi mai pierdu timpul cu ştersul paharelor şi a sticlei. Le băgă pur şi simplu în buzunarul hainei.

După aceea şterse clanţa uşii ce dădea din antreu în camera în care se afla cadavrul. După ce şterse cu grijă broasca uşii de la intrare, Tadeusz Majewski era gata de plecare. Ascultă cu atenţie, dar pe scări era o linişte deplina. O mişcare rapidă şi fără zgomot a uşii, şi ucigaşul prietenului se văzu pe palier. Mai şterse încă o dată clanţa şi o luă la fugă încet, aproape în vârful picioarelor, până la etajul superior. Aici apăsă în linişte pe butonul liftului. Coborî şi ieşi în stradă.

Era absolut sigur că nimeni nu-l văzuse nici când intrase în locuinţa lui Zygmunt Lipień şi nici când ieşise de acolo.

Infractorul încerca un sentiment neplăcut. Pentru prima dată omorâse un om, ba mai mult, un prieten de demult. Totuşi, nu-şi făcea niciun fel de reproşuri.

Era singura soluţie înţeleaptă pentru a ieşi din această situaţie grea. Arestarea lui Lipień putea avea loc peste câteva ore, iar el cu siguranţă ar fi spus totul. E adevărat că planul cu sinuciderea ar fi fost mai bun şi mai sigur, însă Zygmunt nu fusese de acord. Ca şi cum ar fi presimţit ceva. A trebuit să-şi ducă la îndeplinire planul, fără să mai aştepte o clipă, la faţa locului. E neplăcut, dar bine că a trecut. Chiar şi Codul penal recunoaşte situaţia „stării de gravă necesitate", cât şi „acţiunea de legitimă apărare"...

Asta a fost într-adevăr legitimă apărare. Asasinul îşi liniştea propria conştiinţă care, de altfel, nu-l rodea prea mult.

Se întoarse acasă, se schimbă şi îşi controlă cu grijă toată îmbrăcămintea. Nu găsi nicăieri nici cea mai mică pată de sânge sau urme de pulbere. Miliţia are în lupta cu infractorii care se folosesc de arme de foc un atu foarte important. Este aşa-numita probă cu parafină. Pe mâinile şi pe faţa omului care trage cu pistolul rămân urme de pulbere invizibile pentru ochiul liber. Ele pot fi însă descoperite în parafină. Aşa că pentru orice eventualitate Tadeusz Majewski făcu imediat baie, frecându-şi mult tot corpul. Hotărî să se spele de două ori pe zi. După câteva zile proba cu parafină nu va mai da niciun rezultat.

Şi aşa vor trece câteva zile până când cineva se va interesa de ce lipseşte Zygmunt Lipień de la birou. Până ce vor anunţa miliţia, până ce miliţia se va hotărî să deschidă uşa locuinţei acestuia, iarăşi va câştiga timp. Poate că va reuşi în cele câteva zile de răgaz să găsească şi valiza? Majewski avea o idee a lui unde s-o caute.

Tadeusz nu-şi dăduse seama însă că a comis o greşeală fundamentală. În surescitarea lui, nu

realizase că radioul cânta în continuare la maximum. E adevărat că ştersese toate clapele şi butoanele, dar nu închisese aparatul. Pereţii în blocurile noi au o acustică bună. În zadar vecinii bătură în tavan ori în podea, sau în ţevile de la calorifer. N-a ajutat la nimic. Cu cât ora devenea mai avansată, cu atât radioul se făcea mai auzit de vecini.

După ce-şi petrecu toată noaptea fără să doarmă, unul din vecini anunţă miliţia. Controlară mai întâi dacă nu răspunde cineva la ciocănituri la uşă şi totodată se interesară dacă salariatul ministerului, Zygmunt Lipień, este prezent sau nu la birou. Comandantul patrulei luă legătura cu circa sa. Hotărâră să forţeze uşa.

Mai departe, totul se desfăşură conform uzanţelor normale în astfel de situaţii. Circa de cartier anunţă Inspectoratul municipal. Veni echipa de anchetă. Unul din primii oameni din Palatul Mostowski care află despre noua crimă, a fost fără-ndoială colonelul Niemiroch. Nu era deci de mirare că maiorul Janusz Kaczanowski sosi la locuinţa victimei aproape concomitent cu echipa de anchetă. Lucrară câteva ore, dar în afara celor trei cartuşe, nu găsiră nimic. Nicio amprentă digitală în afara nenumăratelor urme ale mâinilor decedatului. Nimic nu indica motivul pentru care liniştitul salariat al ministerului, care nu supăra pe nimeni, să fi fost omorât în locuinţa sa cu trei focuri de pistol.

— Meseria noastră începe să decadă, se plânse tehnicianul care se ocupa cu dactiloscopia. Mai bine aş merge să sparg pietre. Ar fi măcar cu folos. Acum, fiecare înainte să trimită pe lumea cealaltă pe aproapele său, îşi pune mănuşi şi şterge toate urmele cu o bucată de flanelă.

Medicul stabili ora decesului şi promise să facă cât mai repede autopsia cadavrului. Deşi cauza morţii era în afara oricărui dubiu: trei focuri de revolver, din care unul probabil că atinsese auriculul stâng, iar celelalte două provocaseră, de asemenea, răni mortale. Kaczanowski voia să aibă gloanţele respective pentru a le da la analiză. Cazul era foarte important şi foarte urgent. Trebuia să stabilească dacă gloanţele provin de la acelaşi pistol cu care fusese omorât şi Andrzej Doberski. Confirmarea acestui lucru ar fi concentrat ancheta asupra căutării unui singur om.

În aparenţă, motivul crimei rămânea ascuns. Din locuinţă nu dispăruse nimic. Fusese omorât un om liniştit, care se bucura de o opinie bună la locul de muncă. Pentru Janusz Kaczanowski însă nu mai încăpea nicio îndoială că bărbatul împuşcat este cel de-al treilea membru al bandei de patru care operase la Łowiez.

Mecanicul auto Antoni Dobrawoda afirmase doar că omul respectiv ajutase la mutatul lui Kazimierz Strzelezyk. Mai târziu, acesta se prezentase fostei soţii a lui Kazimierz drept şeful bandei de infractori. Avea numele care amintea de un „copac”[7] iar prenumele era Zygmunt. Totul se potrivea perfect. Dar pentru a nu omite nimic, maiorul ordonă ca maşina miliţiei să-l aducă pe bătrânul mecanic la locul crimei. De data aceasta ofiţerul de miliţie îl preveni pe şeful grupei trimise ca acesta să-l informeze pe Dobrawoda ca este chemat în calitate de martor.

Locuitorul cartierului Sluźewiec aruncă o privire asupra bărbatului care zăcea pe podea.

— Îl cunosc, spuse. Acum, când îl văd, mi-aduc

[7] Lipień provine de la *lipa* = tei.

aminte şi de numele lui. Îl cheamă Zygmunt Lipień. Prietenul lui Kazimierz Strzelezyk. Este acelaşi despre care dumneavoastră, domnule maior, m-aţi întrebat acum două zile.

Maşina miliţiei duse înapoi la locul de muncă pe martor, iar maiorul se întoarse la Palatul Mostowski. Consideră că nu mai avea nimic de făcut la locul crimei. Acolo rămaseră doar specialiştii. Kaczanowski era cât se poate de sigur că nu vor mai găsi nimic.

— Văd că-ţi merge bine; cu aceste cuvinte colonelul Adam Niemiroch îşi întâmpină prietenul. Alţii se chinuie cu ancheta, lucrează zi şi noapte, iar ţie, Janusz, fără să mişti măcar un deget, îţi pică în fiecare zi câte un bandit.

— Mi-a mai rămas în viaţa doar unul, confirmă Kaczanowski. Mă tem însă că şi pe ăsta îl voi primi cu pielea ciuruită.

— Patru milioane e o sumă. Pentru oamenii care au trecut graniţa care desparte cinstea de crimă, o astfel de sumă devine scopul spre care tind, călcând pe cadavre de-adevăratelea. După succesul facil de la Łowiez, grupul nostru de infractori a început o luptă pe viaţă şi pe moarte numai ca să pună mâna pe aceste milioane.

— Cred, tovarăşe colonel, că de data aceasta v-aţi înşelat.

— Cum aşa. Singur doar mi-ai spus acum o clipă că a fost omorât unul din membrii bandei.

— Da. Şi sunt convins că a murit de mâna celui de-al patrulea complice, dar aici n-a fost vorba de bani. Zygmunt Lipień, după cum ştim din declaraţiile făcute de Jadwiga Rodzińska nu avea aceste milioane. Iar dacă le-ar fi avut acest al patrulea membru n-ar fi avut de ce să-şi omoare prietenul. Mai curând, invers,

am fi avut de-a face cu cadavrul celuilalt, bărbatul înalt.

— Înalt?

— Se vede, tovarăşe colonel, că v-a slăbit puţin memoria. De data aceasta Kaczanowski îi plăti lui Niemiroch pentru nenumăratele înţepături. Martorii jafului băncii Łowiez au declarat cu toţii că dintre cei trei bandiţi care au operat în interiorul clădirii, unul se distingea printr-o înălţime peste medie. Doberski şi Lipień aveau câţiva centimetri peste un metru şaptezeci. A rămas deci cel mai înalt.

— Am atâtea pe cap încât mi-e dificil să reţin toate detaliile fiecărei anchete, se justifică Niemiroch. De-aia am subalterni, iar în rândul lor pe inegalabilul „învingător al infractorilor”.

— Cred c-am să-mi schimb meseria şi-am să mă fac gropar, răspunse Kaczanowski.

— Să revenim însă la oile noastre, cum spun francezii. Care e teoria ta?

— Pe Lipień l-a împuşcat tovarăşul său deoarece s-a temut că-l va denunţa. „Înaltul” trebuie să-şi fi dat seama că ne aflăm pe urmele funcţionarului de minister.

— Înseamnă că ştia mai mult decât noi.

— Nu aveţi dreptate, tovarăşe colonel. Cel mult într-o săptămână l-am fi prins pe Lipień. Antoni Dobrawoda îşi reamintise că prenumele omului era Zygmunt, iar numele de familie provenea de la denumirea unui copac. Era un indiciu concret, deşi destul de vag. Un alt prieten de-al lui Strzelezyk, Roman Kowalski, nu-şi reamintea numele acestui prieten, dar ne-a dat un amănunt esenţial. Omul respectiv lucra la un minister de pe strada Krucza. Pe această stradă se află clădirile câtorva ministere, dar

găsirea în rândul salariaţilor acestor instituţii a omului despre care aveam câteva date concrete nu reprezenta o greutate prea mare. Oamenii mei şi întocmiseră o listă cu persoanele suspecte. Cu siguranţă că erau câteva, poate chiar peste zece persoane. Diverşi Zygmunt Jaworowski, Konarski, Klonowski, Grabowski. Avem destui copaci în ţară şi cel puţin o zecime din numele poloneze se trag din denumirile acestora. Pe lista respectivă s-ar fi aflat şi Zygmunt Lipień. Aranjasem să obţin fotografiile acestor „copaci” şi să le arăt lui Dobrawoda şi Kowalski. Asta chiar dacă nu ar fi rezolvat imediat problema, ar fi limitat în orice caz aria cercetărilor mele. Iar prin metoda eliminării, aş fi ajuns până la infractor. Îmi calculasem treaba pentru vreo cinci zile.

— Bravo, Janusz. De data asta chiar că ai fost grozav.

— Nu, negă maiorul. Am fost pe o urmă bună, dar am întârziat. „Înaltul” mi-a luat-o înainte cu cel puţin trei zile. Şi-a dat seama de pericol. Ştia că dacă voi pune mâna pe cel puţin unul din membrii bandei, voi stoarce de la el numele celorlalţi.

— Se înţelege, aprobă colonelul Niemiroch.

— Trei gloanţe mi-au rupt firul anchetei. Acum trebuie să le înnod din nou.

— „Înaltul” tău este şi ucigaşul celorlalţi doi, Doberski şi Rodzińska?

— Nu ştiu, însă la întrebarea aceasta vom primi răspuns după cercetarea gloanţelor scoase din corpul lui Lipień. Bănuiesc însă că acestea provin din două pistoale diferite.

— Aşa crezi?

— Da. Alta este tehnica crimei. Pe strada Wileza, asasinul a tras pe la spate în Doberski. Aici, criminalul

şi-a aşezat victima cu faţa spre el, cu toate că ar fi putut cu siguranţă să găsească un astfel de moment în care Lipień să fie întors cu spatele. În pivniţă, nu am găsit cartuşele de la gloanţe. Cel care a tras, a căutat să înlăture urma. Spera probabil că glonţul se va deforma şi că nu se va putea face analiza lui. În locuinţa lui Lipień, cartuşele erau pe podea, iar ucigaşul, deşi a şters cu grijă urmele degetelor, nu şi-a dat deloc silinţa să înlăture această dovadă. Asasinului de pe Wileza i-a ajuns un singur foc. Economisea gloanţele. În Lipień s-a tras de trei ori, cu toate că de la o distanţă atât de mică nu putea fi vorba de ratare. Fiecare foc a fost mortal.

— Îmi face impresia că ai dreptate. Avem de-a face cu doi ucigaşi. Teoria mea cu „creierul” se confirmă din nou.

Kaczanowski nu negă, cu toate că această teorie o înlăturase complet nu cu mult timp în urmă. Nu mai voia însă să revină la această discuţie. Trebuie să cedezi în faţa superiorului, chiar dacă îţi este prieten. Cel puţin la amănunte.

— Dar unde sunt banii?

— Pentru mine, nu mai reprezintă o problemă, zâmbi maiorul. Am chiar şi cheia de la locul unde se află, dar nu ştiu încă pe ce uşă atârnă lacătul respectiv. Mă mângâi cu gândul că ambii infractori, „înaltul” meu şi „creierul” tău, nu ştiu nici ei, cu toate că unul din ei are duplicatul cheii mele. Am văzut filmul japonez „Rashomon”; acolo s-au descurcat foarte simplu, l-au chemat drept martor pe mort. Din păcate, nouă nu ne va spune Strzelezyk nimic. Trebuie să căutăm singuri.

— Văd, Janusz, că ai o nouă concepţie. Care e?

— Te înşeli. Nu am încă o concepţie. Dar simt că ne

apropiem de rezolvarea problemei. Ancheta a adunat o cantitate uriaşă de material. Printre toate aceste documente se află, fără îndoială, şi acel „ceva” căruia nu i-am acordat atenţia cuvenită, acel „ceva” care poate să ne conducă la ucigaşi şi la ascunzătoarea cu milioane.

— Asta e părerea ta?

— Sunt cât se poate de sigur. Chiar acum observ unele lacune în raţionamentul nostru, mai ales în ceea ce priveşte desfăşurarea evenimentelor pe strada Wileza. Se pare că am comis o greşeală fundamentală în estimarea situaţiei.

— Care?

— Valiza.

— Din această greşeală ne-a scos Inspectoratul raional de miliţie din Łowiez. Asta a fost, de altfel, greşeala lor, nu a noastră. În niciun proces-verbal, în niciun document al anchetei efectuate pe loc, la bancă, nu s-a menţionat că valiza în care bandiţii au scos banii era de culoare maro.

— E adevărat. Cu toate acestea există întrebarea de ce ucigaşul lui Doberski a luat cu el acea valiză bleumarin. Înţeleg, căuta banii, a intrat în pivniţă, a dat peste concurent şi l-a doborât.

— Nici el nu ştia ce culoare are valiza respectivă.

— De acord. Putea să nu ştie. Dar mai târziu, când a luat greutatea în mână, trebuia să-şi dea seama că ceva nu este în regulă. Hârtia cântăreşte mult, dar în orice caz nu atât încât un om normal, încă în puteri, să se încovoaie sub greutatea acesteia. În plus, a avut ocazia încă în pivniţă să controleze ce se află în interiorul valizei bleumarin.

— Îi era frică să rişte. Putea veni cineva dintr-un moment în altul.

— Cu toate acestea, a avut timp pentru găsirea cartuşului şi înlăturarea lui, cât şi pentru încuierea cu grijă a pivniţei şi ştergerea de pe clanţă a urmelor. De aici rezultă că omul care căra valiza ştia de la început că în ea nu se află cele patru milioane. Ţinea la conţinutul acesteia tot atât de mult cât şi la bani.

— Presupui, deci, că tipul respectiv a venit în pivniţă după două valize?

— Dacă nu după două, atunci cu siguranţă după cea bleumarin. Pentru el avea cel puţin aceeaşi valoare ca şi cea cu milioanele.

— Pentru această valiză a omorât doi oameni?

— Nu. Doar pe Doberski. Pe Rodzińska a omorât-o deoarece ea ştia sau putea să-şi dea seama cine l-a împuşcat în pivniţă pe celălalt bărbat. Moartea lui Lipień şi a acestei femei au aceeaşi bază, deşi crima a fost comisă de doi bărbaţi diferiţi. Fiecare din cei doi ucigaşi voia, cu preţul unei crime, să-şi apere pielea. Recunosc că pentru moment le-a reuşit amândurora.

— Bine că ai spus „pentru moment”.

— N-aş fi fost demn de un şef atât de celebru dacă n-aş fi crezut în succesul final.

— Şi ce intenţionezi să faci acum?

— Aş putea aştepta în linişte până ce soarta îmi va face din nou un cadou sub forma unui nou răposat. Drumurile acestor doi infractori trebuie să se întretaie la locul unde sunt ascunşi banii. Dar nu voi aştepta. Voi încerca singur să găsesc cheia corespunzătoare, însă nu pentru ascunzătoarea milioanelor, căci pe aceea o am în buzunar, ci pentru rezolvarea întregii enigme.

— Şi unde vei căuta cheia asta a ta?

— Înainte de toate în documentele şi actele cazului respectiv. După aceea, în special în capul meu.

Bineînţeles că nu voi neglija ancheta normală. În prezent, oamenii mei merg pe urme în ministerul în care a lucrat Zygmunt Lipień, îi stabilesc prietenii şi legăturile. Mai ales din ultimele zile, avându-se în vedere mai cu seamă oamenii înalţi. Vor fi întrebaţi locuitorii blocului în care s-a comis crima şi oamenii din casele alăturate.

— Asta ai mai făcut-o de câteva ori.

— Îmi place exactitatea.

— Fără rezultate însă.

— N-aş spune, se apără maiorul, am dat totuşi de urma lui Lipień. E adevărat că ne-a luat-o înainte celălalt, de data asta însă poate vom avea mai mult noroc.

— Ce se aude cu locuinţa ocupată de Strzelezyk?

— Sigilată. Procurorul nu a luat nicio hotărâre. Nici unicul moştenitor, fratele decedatului, nu a început niciun fel de formalităţi juridice.

— N-a încercat nimeni să intre în casă?

— Nu. Cei care caută comoara cu cele patru milioane ştiu prea bine că n-o vor găsi acolo. Iar costumele vechi ale lui Strzelezyk nu-i interesează.

— Există un fapt neîndoielnic, remarcă colonelul, că în ziua jafului Strzelezyk a fost pe strada Wileza. Cu siguranţă că nu s-a dus acolo doar pentru a-şi vedea fosta soţie, ci pentru a duce ceva în pivniţă. De ce s-o fi dus el acolo?

— Poate a vrut să ascundă acolo banii, dar după aceea s-a răzgândit. Şi-o fi adus aminte că Lipień cunoaşte ascunzătoarea asta. Banii i-a ascuns nu numai de noi, dar şi de complicii săi.

— Nu cred ca un om care a plănuit atât de perfect întreaga acţiune de la Łowiez să nu fi prevăzut de la început toate eventualităţile şi să-şi fi schimbat mai

târziu brusc deciziile. Trebuie că a existat un alt motiv.

— Poate că Strzelezyk avea în pivniţa respectivă ceva ce voia să înlăture, după atacul asupra băncii? Trebuie să recunosc, tovarăşe colonel că, cu dubiile dumneavoastră, mi-aţi băgat un cui în cap. Trebuie să mă gândesc şi să analizez totul din nou. Îl vom descoperi pe infractor abia atunci când vom descifra definitiv cauzele acestei comportări. Aceasta se referă atât la banditul care a rămas în viaţă, cât şi la „omul cu valiza”, precum şi la cei omorâţi. Cel mult într-o săptămână voi rezolva toate aceste enigme.

Cu toate vicisitudinile sorţii, maiorul Janusz Kaczanowski nu-şi pierdu speranţa în dezlegarea rapidă a misterului.

Capitolul XV
Doar o clipă de atenţie

Nu o dată, dezlegând vreun joc de cuvinte încrucişate mai complicat, omul se simte descumpănit. Nu poate găsi cuvântul care-i este necesar pentru ca totul să devină desluşit. Repetă de nenumărate ori cuvântul, studiază diversele lui accepţiuni, ajutându-se chiar şi de enciclopedii. Plictisit, în cele din urmă lasă deoparte jocul pe jumătate dezlegat. Dar a doua zi, sau chiar după câteva ore, îl ia din nou în mână şi totul îi devine dintr-o dată nemaipomenit de simplu.

Cuvintele încrucişate sunt o îndeletnicire plăcută care-ţi permit o odihnă intelectuală, dar anchetarea unui caz de jefuire a patru milioane de zloţi şi a patru crime (deşi una din ele a fost definită de către medic drept „accident nefericit”) reprezintă o activitate grea, cu toate că atât în prima situaţie cât şi în cea de a doua este vorba doar de rezolvarea unei enigme.

În timp ce agenţii de miliţie adunau datele referitoare la ultima victimă – Zygmunt Lipień, maiorul Janusz Kaczanowski studia pentru a nu ştiu câta oară actele cazului, căutând în ele răspunsul la incertitudinile care-l chinuiau. Se simţea ca un om cu ochii legaţi, ce caută pe orbecăite drumul spre ţelul dorit. Ştie că acest ţel este aproape, cât să întinzi mâna, dar nu poate ajunge la el pentru că în jur e întuneric.

Maiorul cerceta din nou, pe rând, documentele: primul raport privind jefuirea Băncii Cooperaţiei săteşti, interogările salariaţilor băncii şi ale altor martori. Apoi fotografiile. Puţin cam şterse, pentru că au fost făcute pe o vreme mohorâtă. Pe malul apei zace un om mort. Este Kazimierz Strzelezyk. Din nou rapoarte privind percheziţiile: la atelier, la locuinţa proprietarului atelierului – Jankowski –, apoi în locuinţa şi în pivniţa lui Wojciech Strzelezyk, fratele decedatului. Percheziţia apartamentului lui Kazimierz Strzelezyk. Din nou procesele-verbale ale interogatoriilor luate locuitorilor blocului respectiv. Mai departe, banda de magnetofon cu înregistrarea declaraţiilor Jadwigăi Rodzińska, fosta soţie a lui Strzelezyk. Apoi fotografiile pivniţei. Pe masa întoarsă cu picioarele în sus zace un cadavru, al lui Andrzej Doberski, unul din participanţii la jefuirea băncii, a doua victimă care a scăpat de necazurile pământeşti. O altă fotografie. Pe ea se vede uşa liftului şi un fragment, din palier, iar jos, pe pardoseală, o femeie. Este Jadwiga Rodzińska. I-a supravieţuit lui Doberski doar patruzeci şi opt de ore. Nici ei nu i-a adus noroc averea pe care-o aştepta. De ce a murit? O nouă enigmă nedezlegată. Apoi procesul-verbal privind percheziţionarea pivniţei, şi a locuinţei decedatei. Acolo se află o informaţie cum că a fost găsit şi cercetat un aparat electric defect; a fost trimis la Institutul de criminalistică pentru o cercetare mai amănunţită.

Din nou o grămadă de rapoarte privind interogarea martorilor, care nu văzuseră nimic, nu auziseră nimic şi nu ştiau nimic. Printre acestea se remarcă declaraţiile celor doi elevi de liceu de pe strada Sadowa. Ei l-au descoperit pe „domnul cu valiza”.

Informaţia Inspectoratului raional de miliţie că valiza furată de la bancă era de culoare maron. Opinia Institutului de criminalistică referitoare la aparatul electric trimis, însemnările de la fabrica de autoturisme, staţia de auto service de pe strada Omulewska.

Raportul privind percheziţionarea locuinţei lui Antoni Dobrawoda şi declaraţiile acestuia. Declaraţiile şoferului Kowalski. Din nou fotografii: o cameră elegant mobilată. Pe podea un bărbat. A patra victimă – Zygmunt Lipień. Încă unul din membrii bandei, căruia banii jefuiţi nu i-au adus decât trei gloanţe în piept. Expertiza care constată că gloanţele extrase din corpul lui Lipień provin dintr-un alt pistol decât cel cu care a fost omorât Doberski.

Şase dosare doldora de documente. O muncă enormă a unui întreg colectiv de oameni. Muncă ce a fost zadarnică. Oare într-adevăr acest efort imens să fi fost inutil?

Maiorul Kaczanowski nu vrea să creadă acest lucru. Deşi cunoştea aproape pe de rost hârtiile care-i stăteau în faţă, le citea cu cea mai mare atenţie din nou. Iată, are acum în mână rezultatul expertizei:

„Obiectul trimis spre cercetare s-a dovedit a fi un aparat de măsură care serveşte la controlarea tensiunii lămpilor de radio şi televizor. Este un model vechi, de cel puţin cinci ani. Unele detalii indică o montare care nu s-a făcut în fabrică, cu toate că acest tip de aparate era produs atunci de industria de stat. Aceste aparate sunt necesare în orice atelier de reparaţii radio şi televizoare. În anii respectivi vânzarea lor era reglementată. Preţul pe piaţa liberă depăşea atunci douăzeci de mii de zloţi, faţă de 5600

cât era preţul oficial. Actualmente, aparate de acest tip, mult îmbunătăţite, se află în vânzare curentă. Preţul lor se ridică la circa trei mii de zloţi. Aparatul trimis nouă a fost probabil distrus prin aruncarea lui sau aşezarea pe el a unei maşini grele din metal. Acest lucru s-ar confirma prin existenţa unor urme de rugină şi unsoare. Maşina respectivă a zăcut probabil pe aparatul respectiv o bună bucată de timp. Nu s-a stabilit în care fabrică de stat a fost produs aparatul trimis, deoarece toate caracteristicile care ar fi putut indica acest lucru au fost înlăturate. Aparate de acest fel erau fabricate la vremea respectivă de câteva întreprinderi. Expertiza a fost efectuată de ing. Jan Grzymalski.”

Janusz Kaczanowski, indispus, lăsă pe birou documentul citit. Ce legătură poate exista între acest aparat vechi, defect, care la ora actuală nu mai e decât o grămadă de cabluri, şi jaful de la bancă?

Niciuna!

Cu toate acestea, ofiţerul de miliţie avu parcă sentimentul că ceva nu-i în ordine aici, pentru că luă din nou în mână hârtia bătută la maşină. O reciti, o puse la loc, se gândi îndelung la ceva pentru a lua din nou, în cele din urmă, textul în mână.

Dintr-o dată, totul deveni înspăimântător de clar, de parcă în cameră ar fi explodat un balon imens de lumină. Kaczanowski se ridică brusc de la birou, apucă documentul ce se afla în faţa lui şi, de parcă l-ar fi gonit cineva din spate, fugi în cabinetul colonelului Niemiroch. Secretara, domnişoara Krysia, încercă în zadar să-l oprească.

— Tovarăşe maior, la tovarăşul colonel este căpitanul Musiał şi locotenentul Laszkiewicz.

Kaczanowski făcu doar din mână şi, fără să bată la uşă intră în biroul şefului. Niemiroch, uimit, îşi privi prietenul, dar văzându-i expresia feţei, încheie repede discuţia:

— Aveţi dreptate, tovarăşe căpitan. Apucaţi-vă imediat de treabă împreună cu locotenentul Laszkiewicz. Vă rog să-mi comunicaţi rezultatul.

Ofiţerii salutară şi ieşiră. Kaczanowski înmână colonelului documentul pe care-l ţinea în mână.

— Vă rog să-l citiţi cu atenţie, spuse.

Adam Niemiroch se uită în fugă pe hârtie, iar apoi a doua oară cu mai multă atenţie. Deoarece nu descoperi nimic frapant în conţinutul raportului, îl întrebă pe maior:

— La ce te referi?

— Aici se află dezlegarea!

— În această expertiză? Nu văd aici nimic extraordinar.

— Explică doar de ce valiza nu e maro ci bleumarin, precum şi moartea lui Doberski şi a Rodzińskăi. Acest document arată cine este asasinul lor.

— Se prea poate dar aş prefera să-mi explici tu mai clar.

— E atât de simplu! răspunse Kaczanowski, mirându-se că şeful său cere explicaţii suplimentare. Kazimierz Strzelezyk s-a ocupat nu numai de comerţ ilegal sau semilegal cu piese de schimb auto. A făcut negoţ cu diverse aparate electrice. Pe atunci acestea erau pe piaţă o raritate la fel sau poate chiar şi mai mult decât, de pildă, cureaua de transmisie pentru „Warszawa”. În pivniţa de pe strada Wileza erau păstrate toate aceste rarităţi. Antoni Dobrawoda şi Kowalski nu au fost singurii complici ai viitorului şef

de bandă. Ei reprezentau în această afacere doar sectorul auto. A mai fost şi o a treia persoană care reprezenta sectorul electrotehnic. Acesta cunoştea şi el ascunzătoarea de pe strada Wileza şi presupun că avea o cheie a lui pentru ea. Din anii „afacerilor grase” i-a mai rămas complicelui respectiv puţină „marfă” depusă în pivniţă, într-o valiză bleumarin. S-ar putea, la fel de bine, ca acest comerţ ilicit să se fi desfăşurat până acum. Cândva, în pivniţă a avut loc o mică dramă. Oamenii care depuneau acolo piesele auto le-au aşezat din neatenţie pe un anumit aparat electrotehnic. Aparatul a fost complet distrus.

— Să presupunem că a fost aşa, admise colonelul.

— După moartea ciudată a lui Strzelezyk, membrii bandei lui încep căutarea comorii ascunse. Acţiunii i se alătură, bineînţeles fără ştirea celorlalţi, şi complicele lui Kazimierz din sectorul electrotehnic.

— De unde a putut acesta să ştie că banii au dispărut?

— Eu însumi, ca cel din urmă prost, i-am spus totul. M-am lăsat tras pe sfoară ca un începător. Fără să ştiu, am căzut în capcana întinsă.

— Bine, bine, spune mai departe.

— Mai departe, totul e simplu. Tipul respectiv a raţionat la fel ca şi ceilalţi membri ai bandei lui Strzelezyk şi anume că banii au fost ascunşi în pivniţa de pe Wileza. S-a dus acolo şi a dat peste Andrzej Doberski când acesta tocmai scotea de sub grămada de vechituri valiza. Atunci omul nostru, fără să mai stea pe gânduri, a tras în bandit, omorându-l pe loc.

— Trebuia să ştie însă că asta nu e valiza maro.

— Nu sunt chiar atât de sigur. În lumina slabă a becului de pe culoar, valiza prăfuită avea o culoare închisă. De altfel, pentru cel care a tras, valiza era la

fel de importantă ca şi banii. Nici valiza bleumarin cu conţinutul ei nu trebuia să cadă în mâna miliţiei.

— De ce?

— Deoarece pentru omul respectiv ar fi însemnat sfârşitul carierei. Proces – nu pentru crimă, ci pentru fraude însemnate. Ani îndelungaţi de închisoare, confiscarea averii.

— Doberski nu ar fi luat cu siguranţă acea valiză cu el.

— Da, dar i-ar fi controlat conţinutul şi l-ar fi avut la mână până la sfârşitul vieţii pe proprietarul acesteia. Ar fi putut să-l stoarcă ca pe o lămâie. Asasinul şi-a cunoscut victima sau nu şi-a cunoscut-o, dar nu s-a îndoit o clipă cu cine are de-a face, ce caută acest om şi că va fi foarte greu să te bizui pe mărinimia sau pe tăcerea dezinteresată a acestuia. De aceea, după ce a comis crima, a cărat cu atâta greutate valiza bleumarin până la taxi.

— Începe să se facă lumină. Niemiroch asculta cu cea mai mare atenţie relatarea maiorului. Dar cum explici moartea Rodzińskăi?

— Ucigaşul lui Doberski cu siguranţă că n-a ştiut cum s-au desfăşurat mai departe lucrurile. Dar şi-a dat seama că mai devreme sau mai târziu cineva va descoperi cadavrul în pivniţă. Miliţia o va ancheta atunci pe fosta soţie a lui Strzelezyk. Ea ar putea să declare că şi alţi oameni se foloseau de pivniţa ei. Nu se poate să nu fi ştiut, cât de cât, de învârtelile soţului şi ale tovarăşilor lui. Trebuie să recunosc că aici am comis din nou o greşeală, Trebuia s-o fi reţinut pe femeia aceea cel puţin patruzeci şi opt de ore şi s-o fi interogat cu mult mai multă atenţie.

— Sau poate să te fi culcat cu ea şi să fi aflat aşa ce te interesa.

— Văd, tovarăşe colonel, că introduceţi noi metode de anchetă. Îmi pare rău că n-am fost informat înainte.

— Bine, bine. Spune-mi însă cum explici vizita lui Strzelezyk pe strada Wileza în seara jefuirii băncii? După teoria ta, el n-a lăsat banii acolo.

— Strzelezyk a presupus că colegii traşi pe sfoară de el vor încerca să pună mâna pe comoară. În căutările lor nu vor ocoli nici pivniţa de pe strada Wileza. Fără-ndoială că avea acolo ceva ce voia să ascundă de tovarăşii lui. Lui Kazimierz nu-i era teamă că-l vor denunţa, nu bănuia că vor încerca să-i ia viaţa, dar se aştepta ca înainte de a cădea de acord, complicii lui să încerce pe cont propriu să pună mâna pe valiza cu bani. De aceea a considerat ascunzătoarea din casa fostei soţii ca nesigură, pentru că o ştia şi Lipień.

— Dar uciderea lui Lipień?

— Aici nu mai este niciun dubiu. L-a împuşcat ultimul membru al bandei care a rămas în viaţă.

— Şi atunci?

— Cunosc pe unul din ucigaşi. Aş putea să-l arestez imediat, dar nu-i pot dovedi nicio crimă. Cel mult după cercetări îndelungate, s-ar putea dovedi nişte fraude importante. Dar asta e prea puţin. În plus, a rămas bărbatul „cel înalt” şi valiza lui plină de bancnote. Dacă m-aş încăpăţâna aş putea s-o găsesc chiar azi. Ştiu unde se află, dar nu mă ating de ea. Asta este acum capcana mea.

— Ce intenţionezi să faci?

— Îl voi înconjura cu o atenţie deosebită pe acel om. Îi voi controla fiecare pas. El are şanse mai mari decât „înaltul” de a găsi comoara. L-a cunoscut foarte bine pe şeful bandei, obiceiurile acestuia, şi-i va fi mai

uşor să deducă unde sunt ascunşi banii. Trebuie să-l prind *in flagranti* cu valiza şi cu pistolul în buzunar. Această armă este singura dovadă că posesorul ei este asasinul lui Doberski. Nici procurorul şi nici tribunalul nu se pot baza doar pe declaraţiile celor doi martori tineri, chiar dacă l-ar arăta cu degetul.

— Dar „înaltul”?

— Aceşti doi oameni trebuie să se întâlnească, pentru că vor merge pe aceeaşi urmă. Dacă „înaltul” va pune primul mâna pe comoară, atunci ucigaşul lui Doberski ne va conduce până la el. Dacă va fi invers, îl vom surprinde pe cel de-al patrulea membru al bandei încercând să-şi recapete comoara.

— Îmi face impresia, Janusz, că de data aceasta ai nimerit-o în plin, îl lăudă colonelul. Dar prevăd că-mi vei lua pe cei mai buni oameni pentru această acţiune.

— Nu pentru mult timp. Şi ceilalţi doi se grăbesc. Ştiu că şi noi căutăm acele milioane. Trebuie să se grăbească ca să nu le-o luăm noi înainte. Consider că în câteva zile, cel mult o săptămână, toată problema va fi elucidată.

— Ce să fac, trebuie să fiu de acord. Apucă-te de treabă. Numai să fii atent. Ceilalţi doi au arme şi nu au prea multe de pierdut. Nu mă gândesc bineînţeles la tine, pentru că drac mort n-am văzut, ci la oamenii mei. Niciun risc inutil.

— Fiţi liniştit, tovarăşe colonel. Personal voi supraveghea totul şi voi acţiona prin surprindere.

Maiorul Kaczanowski hotărî să organizeze în aşa fel urmărirea infractorilor, încât agenţii să „meargă” cât mai puţin după ei. Ştia că adversarul lui este ager şi versat şi că, totodată, nu are nimic de pierdut. Dacă acest bărbat va căpăta cea mai mică bănuială că este

urmărit, nu se va lăsa prins asupra faptului. Iar în această situaţie nu i se vor putea dovedi cele două crime. Şi vor putea surveni greutăţi până şi cu dovedirea deturnărilor economice, de care-l bănuia ofiţerul de miliţie.

Deoarece Kaczanowski a prevăzut unde se va desfăşura finalul acţiunii, unul din oamenii lui observa locuinţa infractorului, cel de-al doilea locul de muncă, iar pe al treilea îl fixă în apropierea ascunzătorii valizei cu milioane. Trei oameni făceau de gardă în maşină pentru a-l urmări cu ea sau pe jos pe ucigaş. Maşina era schimbată în fiecare zi, sau chiar de două ori pe zi. În plus, aveau la dispoziţie o maşină cu radio. Aparatele pe unde scurte asigurau legătura agenţilor între ei şi maior.

Când ofiţerul de miliţie îşi prezentă planul, şeful se plânse:

— Îmi iei zece oameni şi două maşini. Câtă bătaie de cap am cu tine!

Cu toate acestea însă colonelul Niemiroch înţelegea prea bine că această precauţie este necesară. Acceptă fără o vorbă planul maiorului.

Începuse marea vânătoare.

Capitolul XVI
Valiza cu comori

De la moartea lui Zygmunt Lipień trecuseră două zile. Nicăieri însă, nici în presă şi nici la radio sau televiziune nu apăru vreo ştire în legătură cu tragedia de pe strada Karmelicka. Cu toate acestea însă, Tadeusz Majewski ştia perfect de bine că miliţia a şi descoperit crima. Faptul că de data aceasta nu publicară nimic, asasinul şi-l explică în favoarea sa. Înseamnă că nu au descoperit nicio urmă şi miliţia nu e în stare să-l găsească pe făptaş. Deoarece însă în ultima perioadă de timp în contul organelor siguranţei publice se adunaseră câteva crime nedescoperite şi jefuirea băncii, Inspectoratul municipal nu vrea să dezvăluie că acest cont a sporit cu încă o crimă care, de asemenea, nu are şanse. Tadeusz nu se îndoia câtuşi de puţin de succes.

Putea deci să treacă în linişte la căutarea celor patru milioane ascunse de Strzelezyk. Trebuia să facă acest lucru cât se poate de repede, pentru că şi alţii îşi bat capul cu dezlegarea acestei enigme. În accepţiunea lui, „alţii” însemna nu numai miliţia, cât mai ales concurentul necunoscut – asasinul lui Doberski şi al Rodzińskăi.

Ultimul din participanţii în viaţă la jefuirea băncii din Łowiez îşi cam dădea el seama cine poate fi acest om. Presupunea, totodată, că-l cunoaşte personal. Ştia că pentru dobândirea celor patru milioane,

celălalt nu se va da în lături de la nimic. Va risca cu preţul propriei vieţi, nu numai a altora. Pentru el, ca şi pentru Kazik, banul era sensul existenţei. La fel era şi pentru Tadeusz Majewski, şi pentru ceilalţi membri ai grupului infractor, care în lupta pentru milioane au fost eliminaţi. Fiecare din ei, chiar şi Zygmunt Lipień, nu s-ar fi dat înapoi de la crimă împotriva unui alt amator de milioane.

Trebuie deci să fie rapid, dar şi prudent.

Unde poate fi valiza aceea? Unde o fi ascuns-o Kazimierz Strzelezyk?

Nu s-a aflat niciodată pe strada Wileza. Despre ascunzătoarea asta ştiau câteva persoane. Şeful bandei nu ar fi comis o astfel de prostie. Pregătise ascunzătoarea din timp şi o mascase foarte bine. Trebuie să se afle fie în apropierea locului de muncă al lui Strzelezyk, fie a locuinţei lui. Asta i-ar fi permis să vegheze asupra comorii şi, totodată, să aibă acces uşor la ea.

Pe strada Marymońcka, la atelierul auto al lui Jankowski, cât şi în apropierea atelierului, valiza nu era. O căutaseră doar în trei, iar mai târziu miliţia făcuse o percheziţie mult mai amănunţită. De altfel, atelierul şi casa proprietarului erau un loc deschis, pe când ascunzătoarea avea o încuietoare. Dovada concludentă a acestui lucru era cheia de pe inelul găsit în buzunarul mortului.

Rămâne casa de pe strada Solec. Acolo, undeva, se găsesc bancnotele. Dar unde?

În locuinţă nu era nicio ascunzătoare. Locatarii garsonierelor nu aveau pivniţe. Strzelezyk era, de altfel, destul de prudent pentru a nu ţine cele patru milioane în propria pivniţă. Rămânea podul şi pivniţa... altcuiva. De ce oare Kazimierz să nu fi

repetat pe strada Solec figura de pe Wileza? Închiriind de la unul din locatari pivniţa, sau şi mai bine, fără să închirieze, deci fără ştirea proprietarului, să-şi potrivească o cheie la ea şi să-şi aranjeze acolo o ascunzătoare ingenios mascată.

Tadeusz Majewski hotărî să se convingă de asta la faţa locului. Fiind funcţionar superior la întreprinderea de apă şi canalizare municipală, n-avea niciun fel de greutăţi cu procurarea unei adeverinţe care să-l împuternicească să controleze reţeaua de canalizare pe terenul cartierului Powisle. Singur bătu la maşină textul respectiv, singur îşi aplică ştampila şi-şi semnă documentul necesar. N-a avut nicio dificultate cu procurarea unei salopete bleumarin. Îşi mai luă o cheie franceză mare cu el, putând trece în linişte la treabă.

Infractorul nu subestima însă miliţia. A avut în vedere faptul că locuinţa lui Strzelezyk se află sub observaţie. De aceea s-a învârtit destul de mult până ce a izbutit să intre în casa de pe strada Solec, unde-şi avusese garsoniera şeful bandei. La început, Majewski se învârti pe stradă. E adevărat că nu observă nimic suspect, dar cu toate acestea se îndreptă mai întâi spre blocul care se afla în faţa celui care-l interesa. Acolo se prezentă la administraţie, întrebă dacă instalaţia de apă şi canalizare funcţionează normal, rugă să fie condus în pivniţă, controlă contorul de măsurat apa. Era specialist în domeniul respectiv, aşa că se comporta ca un adevărat controlor. Nu trezi nici cea mai mică suspiciune.

După aceea, Tadeusz inspectă clădirea alăturată celei în care locuise Strzelezyk. Acolo zăbovi ceva mai mult. Şi în această casă putea fi ascunsă comoara.

Cercetă cu atenţie toate boxele din pivniţă. Se uită la toate lacătele de la uşi. Regreta nespus de mult că nu avea acea cheiţă de pe inel. E adevărat că-i ţinea minte forma şi bănuia la ce fel de lacăt s-ar potrivi, dar cum să-l recunoască din mulţimea asta de lacăte şi încuietori? Aici n-a avut prea multe probleme de rezolvat. Clădirea fusese construită încă înainte de primul război mondial. Marea majoritate a uşilor solide de la boxe erau prevăzute cu broaşte interioare, care se descuiau cu chei obişnuite. Doar ici şi colo se puseseră lacăte.

Tadeusz Majewski îşi planifică să controleze în casa lui Strzelezyk şi în celelalte câteva blocuri alăturate doar pivniţele încuiate cu acel gen de lacăte la care s-ar fi putut potrivi cheiţa lui Kazimierz. După aceea, înarmat cu o adeverinţă corespunzătoare, va ruga pe proprietarul pivniţei să i-o deschidă şi, sub pretextul controlării dacă pe acolo trec ţevile de la canalizare, va putea chiar în prezenţa locatarilor să verifice în amănunţime încăperile. Bineînţeles însă că în mod discret, ca nu cumva cineva să intre la bănuieli şi să observe valiza cu milioane ascunsă pe acolo. Numai s-o descopere! Pe urmă va fi treaba lui cum o va scoate din boxa respectivă, fără ştirea proprietarului.

Foarte liniştit. Majewski pătrunse în blocul proprietate personală în care locuise Kazimierz Strzelezyk. Îl găsi pe administrator, îi arătă adeverinţa şi-l întrebă cum funcţionează instalaţia de apă. Ascultă plângerile acestuia. Îi promise că va rezolva lucrurile, cerându-i să-l conducă în pod ca să verifice chipurile vasul de expansiune...

Podul, ca la majoritatea blocurilor moderne, era scund, având acoperişul plat. În locul cel mai înalt avea cel mult un metru douăzeci. Pentru a ajunge sus

exista o scară de metal aşezată vertical pe perete. În interior se putea intra doar printr-o deschizătură pătrată.

— N-are rost să intrăm amândoi, spuse aşa-zisul controlor. Eu trebuie s-o fac, iar dumneata aşteaptă-mă aici.

— Eu mai bine cobor, iar când terminaţi, îmi aduceţi cheia, îi propuse administratorul, căruia nu-i convenea deloc să se caţere în pod sau să aştepte pe scară.

— Foarte bine, aprobă Majewski şi intră în pod.

Când auzi că administratorul coboară cu liftul, îşi scoase lanterna şi începu să verifice metru cu metru toată suprafaţa. Căută şi acolo unde acoperişul era la o distanţă de cel mult treizeci de centimetri de podea. Aşa cum se aşteptase, nu găsi nici aici nimic. Urcarea până la ultimul etaj, iar apoi căţărarea pe scară în pod ar fi putut atrage atenţia locatarilor blocului, aşa că nu credea ca Strzelezyk să fi riscat chiar atât de mult şi să fi ascuns comoara tocmai acolo. Trebuie să-şi cureţe acum salopeta de praf, să coboare şi să-şi încerce norocul în pivniţă.

Dacă Tadeusz Majewski, în timp ce percheziţiona podul, ar fi avut cu el un radiotelefon potrivit pe o anumită lungime de undă, ar fi auzit următoarea discuţie:

— Aici Unu, aici unu către trei şi Tata. Aici Unu către Tata. „X” a ieşit din clădire şi se apropie de maşină. Trec pe recepţie.

— Aici Trei. Am înţeles. Sunt gata.

— Aici Tata. Am înţeles. Trei să meargă după „X”, să fie în legătură cu maşina. Trec pe recepţie.

— Aici Trei. Am înţeles. Merg după „X”. Trec pe recepţie.

— Tata către Trei. Comunică traseul pe care merge „X”. Trec pe recepţie.

— Am înţeles. Cotim în strada Źwirki i Wigury spre oraş. Recepţie.

— Aici Tata. Vă aud bine.

— Aici Trei. Mergem pe strada Źwirki i Wigury. Ne apropiem de rondul de pe strada Raszyńska. Am trecut de rond, acum mergem pe Raszyńska. Cotim în Aleea Jerozolimskie. Recepţie.

— Am înţeles. Mergeţi pe Aleea Jerozolismkie.

— Aici Trei. Cotim în Marszałkowska.

— Vă aud bine.

— Mergem pe Marszałkowska. Cotim în Swiętokrzyska spre Nowy Świat. Am trecut de Nowy Świat, cotim pe Kopernik, cotim pe Tamka. Mergem pe Tamka. Recepţie.

— Aici Tata. Vă aud bine. Mergeţi pe Tamka.

— Aici Trei. „X” coteşte pe strada Kruczkowski. A întors maşina şi a parcat. Mergem mai departe. Îl vedem pe „X”. Coboară şi o ia spre strada Tamka. Aici Cinci. Trei şi Patru au coborât şi au plecat după „X”. Ce facem mai departe? Recepţie.

— Tata către Cinci. Parchează maşina pe strada Kruczkowski şi aşteaptă. Stai pe recepţie.

— Aici Trei. „X” a intrat în clădirea de pe strada Solec. Un bloc vechi. Am dificultăţi cu stabilirea direcţiei în care a pornit şi cu legătura. Recepţie.

— Am înţeles. Păziţi ieşirea din clădire. Dacă „X” va ieşi cu valiza, reţineţi-l. Acţionaţi rapid prin surprindere, „X” poate avea armă. Recepţie.

— Am înţeles. Păzim casa. Reţinem. Recepţie.

— Vă aud bine.

— Aici Doi către Tata. Şi eu l-am zărit pe „X”. A intrat în clădirea alăturată celei în care a locuit

Strzelezyk. Recepţie.

— Aici Tata. Înţeles. Observaţi în continuare totul. Dacă va fi nevoie, acordaţi ajutor lui Trei şi Patru. Recepţie.

— Aici Doi. Am înţeles.

— Aici Rândunica de mare. Mă aflu în raionul străzilor Dobra, Tamka, Solec. Rog instrucţiuni.

— Aici Tata către Rândunica de mare. Circulă în raionul respectiv. În caz de nevoie acorzi ajutor celorlalţi.

— V-am auzit bine. Sunt pe recepţie. Circul în zona indicată.

Tadeusz Majewski nu a auzit însă această discuţie. Dar când a coborât la administrator pentru a-i da cheia de la pod şi pentru a-l informa că va merge să verifice în continuare instalaţiile de apă din subsol, zări un bărbat care mergea prin curte. Acum era sigur că ipoteza lui s-a confirmat.

Mai demult, curţile caselor de pe strada Solec erau despărţite una de alta fie prin clădiri anexe, fie prin ziduri înalte. Acum, pe această stradă rămăseseră doar câteva clădiri dinainte de război. Restul erau blocuri moderne, cu apartamente proprietate personală. Casele arse sau clădirile anexe gata să se dărâme au fost demolate şi în locul lor au fost amenajate spaţii verzi şi plantaţi trandafiri. Prin această curte, cât un parc mare, se putea ajunge la toate clădirile începând de la strada Jaracz şi, totodată, se putea ieşi pe strada Kruczkowski. Agenţii maiorului Kaczanowski nu ştiau însă acest lucru.

Ultimul membru al grupului infractor îl cunoştea prea bine pe omul care mergea prin curte. Ştia, de asemenea, ce caută el aici. Pentru a nu fi recunoscut, Tadeusz se întoarse cu spatele, şi cu cheia franceză în

mână, începu să verifice hidrantul antiincendiu. Cel care veni nu-l băgă în seamă pe controlor. Intră pe palier şi, asigurându-se că nimeni nu-l urmăreşte, coborî în pivniţă.

— Ce să fac acum? se gândea Tadeusz. Să cobor după el în pivniţă şi să-i lichidez cum l-a lichidat şi el pe Andrzej Doberski? Asta ar fi cel mai bun renghi.

După câteva clipe de gândire, Majewski renunţă la acest plan. Nu din motive morale. Celălalt îşi merita moartea. Chiar şi numai pentru faptul că l-a împuşcat pe Doberski, iar mai târziu a omorât o femeie nevinovată, Jadwiga Rodzińska. Dar asasinul a acţionat atunci seara târziu, când pe stradă şi chiar în bloc circulaţia era foarte redusă. Acum însă era abia ora două după-amiază. Strada Solec era plină de oameni. În plus, în curte se învârteau, de asemenea, nenumărate persoane. Mai mult, administratorul ştia despre aşa-zisul controlor. În cazul unei anchetări, va pomeni despre el miliţiei. Iar aceasta la rândul ei va stabili fără nicio dificultate că în ziua respectivă în raionul respectiv nu s-a efectuat niciun fel de control ai instalaţiei de apă. O astfel de urmă miliţia nu o va lăsa să-i scape din mână. Mai devreme sau mai târziu, Tadeusz va auzi formula consacrată „vă rugăm să ne urmaţi”.

Trebuie să aştepte şi să-i ia canaliei, la prima ocazie, banii furaţi.

Majewski ieşi pe strada Solec. Presupunea că amatorul valizei cu milioane venise aici cu maşina lui. Tadeusz cunoştea prea bine această maşină. Kazimierz Strzelezyk se servea de ea destul de des. Dar maşina nu era pe strada Solec. Aşa-zisul controlor verifică apoi pe strada Dobra şi pe Tamka. Nici acolo nu se afla maşina. Abia pe strada Kruczkowski, în

imediata apropiere a clădirii noi a şcolii, observă maşina căutată.

A fost o întâmplare fericită. Tadeusz îşi parcase „Sirena” lui la zece metri mai departe. Mai mult chiar, în aceeaşi direcţie, spre strada Tamka. Se urcă în maşină. Hotărî să-l aştepte aici pe bărbatul din pivniţă. Dacă acesta va găsi valiza, va trebui să meargă după el şi să încerce să-i ia banii. Era chiar mai bine că nu mai avea complici cu care să-i împartă. Cu patru milioane de zloţi va putea să-şi rostuiască foarte bine viaţa. În Polonia sau în altă parte. Mai curând în altă parte, pentru a fi liniştit. Sunt atâtea locuri frumoase pe lume. De pildă, America Latină. Un inginer de hidraulică îşi va găsi oriunde de lucru, sau va putea să-şi deschidă un atelier propriu. Va avea capitalul necesar.

Între timp, în eter se încrucişau diverse convorbiri:

— Aici Rândunica de mare. Aici Rândunica de mare. Către Tata. Circul în permanenţă în raionul indicat. Maşina „X” este parcată în continuare pe strada Kruczkowski. Recepţie.

— Te aud bine, te aud bine. Rândunica de mare, patrulează în continuare în raionul indicat.

— Aici Doi către Tata, Păzesc blocul lui Strzelezyk. Totul în ordine. „X” n-a ieşit din blocul alăturat.

— Aici Cinci către Tata. Stau în maşină pe strada Kruczkowski. Maşina „X” este alături. Maşina miliţiei cu radio trece în mod regulat pe aici.

— Aici Trei şi Patru. Păzim poarta pe care a pătruns „X”.

— Tata către toţi. Fiţi în continuare atenţi şi executaţi instrucţiunile anterioare.

Între timp, persoana care era aşteptată pe strada Solec a ieşit din pivniţă cu valiza în mână, s-a urcat la

etajul întâi, şi a cercetat un moment curtea întinsă. Acolo – circulaţie normală. Imediat alături se afla terenul de sport al şcolii. Portiţa care dădea dinspre strada Solec spre şcoală era deschisă. Aceasta era pentru a uşura accesul la şcoală elevilor care locuiau pe străzile Solec, Dobra şi Wybrźeze Kościuszkowskie. Bărbatul ţinea minte că poarta principală a şcolii dă pe strada Kruczkowski, iar imediat lângă poartă se afla maşina lui. Terenul şcolii era împrejmuit din două părţi cu o plasă din sârmă: dinspre Solec şi Kruczkowski. Pe celelalte laturi ale patrulaterului erau ziduri. Pentru omul cu valiza, lucrul acesta reprezenta un avantaj în plus, pentru că, atunci când se va afla pe terenul şcolii va deveni invizibil pentru oamenii din curte.

O privire la dreapta, una la stânga, iar apoi o decizie rapidă, acum! Bărbatul ieşi de pe palier în curte şi cât putu de repede, fără însă a alerga, ajunse la portiţa care dădea spre terenul şcolii. După aceea îl ascunse zidul. Mergând, avea certitudinea că nimeni nu-l urmăreşte, dar, ducând în mână patru milioane de zloţi, nu putea să nu fie prudent.

Trecu prin curtea şcolii. Ieşi pe strada Kruczkowski. Până la maşină mai erau câţiva paşi, iar uşa n-o închisese cu cheia, din precauţie. Aruncă valiza pe bancheta de lângă volan şi porni. Maşina o coti pe strada Tamka, spre Vistula.

Concomitent cu acest „Wartburg”, porni şi o „Sirenă”.

— Aici Cinci, aici Cinci, se auzi în eter. „X” cu valiza s-a urcat în maşină şi a plecat. O pornesc după el.

— Ei pe dracu! Era uşor de închipuit de ce se înfuriase Tata pe copiii lui, care s-au lăsat atât de uşor traşi pe sfoară şi l-au lăsat pe infractor să scape.

Peste o clipă însă, aceeaşi voce, de data aceasta complet liniştită, dădu noi dispoziţii.

— Aici Tata, Cinci mergi după „X” şi anunţi în permanenţă traseul. Rândunica de mare, îl interceptezi pe Cinci şi te duci după el. Fără însă să pui semnalizarea în funcţiune. S-a înţeles? Recepţie.

— Aici Cinci. Aici Cinci. Merg pe urmele lui „X”. A luat-o de pe Tamka pe strada Wybrźeze Kościuszkowskie înspre podul Poniatowski.

— Aici Rândunica de mare. Am pornit după Cinci.

Liniştea din eter nu a durat mult.

— Aici Cinci. Aici Cinci, informă şoferul maşinii de miliţie. Merg după „X”. Cred că nu m-a observat, deoarece ne despart câteva maşini. Nu-l pierd din ochi. Urcăm pe melc pe podul Poniatowski. Trecem Vistula.

— Aici Rândunica de mare. Merg în direcţia indicată de Cinci. Urc pe melc. Pot pune în funcţiune semnalul pentru a avea prioritate pe pod? Altfel va trebui să aştept mult.

— Poţi să-i dai drumul! Dar numai pentru un moment.

— Aici Cinci. Ajungem la rondul din cartierul Saska Kępa, Mergem mai departe pe strada Waszyngton. „X” s-a depărtat destul de mult, pentru că am stat la stopuri. Nu l-am pierdut însă din vedere.

— Merg pe strada Waszyngton în urma lui Cinci. Îl văd pe Cinci. Nu-l văd pe „X”, raportă Rândunica de mare.

În mijloc, între „Wartburgul” omului cu valiza şi maşinile miliţiei, mergea Majewski cu „Sirena” lui. Nici nu era prea atent la cel pe care-l urmărea. Când „Wartburgul” o luase pe podul Poniatowski, Tadeusz se dumirise unde merge. Era atât de sigur că,

ajungând la strada Międzynarodowa, semnaliză la dreapta şi coti. Merse câteva sute de metri şi coti din nou, de data aceasta la stânga. Ajunse la terenurile cu parcelele de grădini particulare, parcă la poarta deschisă, coborî şi intră în interior. Cunoştea drumul. Nu o dată fusese aici cu Kazimierz Strzelezyk. Deşi domnul cu milioanele merse mai departe, Majewski ştia că înainte de canalul Vistulei se află un alt drum de acces, mai comod, spre terenurile cu grădini. Cealaltă străduţă era aproape toată asfaltată. Pe unde a venit el, drumul nu era nici măcar pietruit, însă pe aici a fost mult mai aproape de ţintă. Îl va putea observa bine pe proprietarul „Wartburgului” până ce acesta va ajunge la parcela sa. Poate că vrea să-şi ascundă comoara undeva prin împrejurimi? Acum însă nu-i va mai reuşi nicio figură. Nu peste mult timp îşi va lua adio de la milioanele furate. Ele aparţin aceluia care s-a trudit să le dobândească.

— Aici Rândunica de mare. Mă aflu lângă Cinci. Cerem instrucţiuni.

— Aici Tata. Către Cinci şi Rândunica de Mare. Păziţi poarta. Dacă „X” va ieşi, simulaţi un mic accident, iar când va coborî din maşină, imobilizaţi-l imediat. Nu uitaţi că are armă. Sosesc şi eu îndată. S-a înţeles? Recepţie.

— Rândunica de mare către Tata. Am auzit bine. Vom organiza un accident.

Maiorul Janusz Kaczanowski, căci el era Tatăl, ieşi aproape în fugă din biroul operativ, unde primea rapoartele. Dădu imediat dispoziţii.

— Două maşini-radio, care se află mai aproape de strada Waszyngton, să se ducă la intrarea care dă spre parcelele particulare. Pentru mine o maşină cu patru oameni.

Nu după mult timp, ofiţerul de miliţie gonea spre cartierul Saska Kępa. De data aceasta, sirena şi licuriciul funcţionau. Pe strada Marszałkowska trecură ca o vijelie. Rondul îl ocoliră din partea stângă, iar la întretăierea străzilor Nowy Świat şi Aleea Jerozolimskie trecură peste liniile de tramvai.

Majewski îşi alesese un punct de observaţie perfect, în spatele verandei de pe parcela vecină. Nu se înşelase. „Wartburgul” sosi aici. Şoferul coborî şi, cu valiza în mână, se îndreptă spre pavilionul său de vară, îmbrăcat în diverse soiuri de trandafiri. Faţă de altele, era o construcţie aproape luxoasă, care se compunea din două piese.

Tadeusz îşi reaminti dintr-o dată timpurile trecute. Vacanţele petrecute în taberele de cercetaşi. Marşurile şi căutările urmelor. Precaut, ba târându-se aproape pe burtă, ba alergând câţiva paşi, se apropie de pavilion. Se uită pe fereastră. Cultivatorul de trandafiri aşezase valiza pe masă şi o deschisese. Îşi desfătă privirea cu pachetele de bancnote aşezate şiruri-şiruri. În sfârşit, îşi văzu visul cu ochii, pentru care sacrificase atâtea, până şi viaţa a doi oameni.

Ca şi cocoşul de munte în timpul bătăii, tot aşa şi omul aplecat asupra valizei pline de bancnote nu a auzit uşa ce se deschidea încet. Îl trezi din visare vocea care-i spuse:

— Bună ziua, domnule. Mă bucur că ne întâlnim din nou. E foarte drăguţ din partea dumneavoastră că aţi scos valiza asta din pivniţa de pe strada Solec. Dar v-aţi obosit de pomană. O să vă scutesc de neplăceri.

Bărbatul aflat de cealaltă parte a mesei înălţă capul. Zări un muncitor în salopetă bleumarin, cu un pistol în mână. Vru să facă o mişcare, dar auzi cuvintele rostite încet, dar apăsat:

— Mâinile frumos după ceafă. Lipeşte-te de perete.

Terorizat, îndeplini ordinul. Capacul valizei care mai era ţinut cu mâna se închise.

— Dumneata! exclamă, străduindu-se să-şi menţină calmul. Puteam să mă aştept la una ca asta. Am pierdut, n-am ce face, m-ai luat prin surprindere.

— Nici eu nu mi-am făcut iluzii în ceea ce priveşte persoana care va veni după valiză pe strada Solec. Te-am aşteptat.

— Recunosc că m-ai tras pe sfoară. Nu te-am recunoscut, deşi am văzut o salopetă prin curte. Nu trebuia să neglijez treaba asta. Îţi propun să împărţim pe din două. Ne ajunge la amândoi.

— A fost un timp când aş fi acceptat această propunere. Acum este însă prea târziu. De fapt, sunt banii mei. Eu i-am dobândit.

— N-am ce face. În faţa argumentelor pe care le ai în mână, trebuie să cedez. Dar acolo sunt şi banii mei. Nişte dolari într-un plic gri. I-am câştigat împreună cu Kazimierz. Cred c-o să mi-i dai.

— Făcând comerţ cu aparatele de măsurat furate.

— Nici vouă nu v-a trimis banii din valiză unchiul bogat din America.

— Câţi dolari ai?

— Trebuie să fie vreo trei mii. Numai dacă nu cumva Kazik nu a cheltuit ceva din ei. Dar eu nu ştiu nimic despre asta. Sunt şi ceva mărci vest germane şi franci elveţieni. Totul într-un plic separat, la suprafaţa valizei.

Majewski, fără să-şi lase pistolul din mâna dreaptă, se apropie de masă şi ridică capacul. Într-adevăr, chiar la suprafaţă se afla un plic mare, cenuşiu, destul de umflat. Tadeusz îl luă în mâna stângă şi pentru a-l deschide trebui să se ajute de mâna dreaptă. E

adevărat că nu dădu drumul pistolului din mână, dar îşi îndreptă privirea doar asupra pachetului pe care-l ţinea.

Aceasta a fost greşeala lui. Majewski a înţeles acest lucru în momentul în care prin crăpătura plicului zări bancnotele de culoare verde ale dolarilor. Aruncă plicul, şi încercă să-şi îndrepte ţeava pistolului în direcţia corespunzătoare. Întârzie doar cu o secundă. Împuşcătura bubui. Tadeusz simţi o lovitură puternică în piept, după care se scufundă în beznă.

Bărbatul de lângă perete râdea fără voce.

Ascunse pistolul în buzunar şi, fără să mai acorde nicio atenţie omului în salopetă ce zăcea pe podea, se repezi la valiză. Cu o mişcare rapidă o închise cu ambele încuietori.

— Aşa-ţi trebuie, canalie! mormăi, uitându-se la corpul care era cuprins de convulsii pe podea. Ai vrut să mă împuşti, acum tu îmi vei îngrăşa grădina.

Privi instinctiv spre fereastră. Văzu destul de departe nişte oameni apropiindu-se. În frunte se afla un bărbat îmbrăcat într-un pardesiu de culoare deschisă. Cerceta în jurul său cu atenţie, de parcă ar fi căutat ceva. Puţin mai în spate venea şi un miliţian în uniformă.

Cultivatorul de trandafiri îl cunoştea pe bărbatul în haină de culoare deschisă. Ştia pe cine şi ce caută el aici. Din fericire, „Wartburgul” se afla în spatele pavilionului şi deocamdată nu era vizibil pentru cei care se apropiau.

Nu mai era niciun moment de pierdut. Bărbatul apucă valiza preţioasă şi ieşi în fugă din casă. Sări în maşină. Motorul se aprinse imediat. Apăsă pe ambreiaj, maşina ţâşni ca din puşcă. Un viraj brusc la dreapta, şi maşina gonea spre poarta de ieşire. Dar

nu spre cea de lângă canal. Din partea aceea venea doar miliţia. Înspre cealaltă, ce da spre strada Międzynarodowa... Trecu în zbor peste ea şi viră la dreapta, pe strada Waszyngton. O porni în sens invers, spre centrul Varşoviei.

Capitolul XVII
Ultima împuşcătură

Maiorul Janusz Kaczanowski sări din maşină în mers. Autoturismul lui Cinci se afla pe strada Waszyngton. Rândunica de mare se plasase chiar lângă poartă, în spatele gardului viu.

— Nicio schimbare, domnule maior, raportă sergentul-major, comandantul maşinii-radio a miliţiei. Nelegiuitul ăsta a închis poarta cu lacătul. N-am putut merge mai departe după el.

Pe poartă, într-adevăr, atârna un lacăt mare. Se vede treaba că toţi proprietarii parcelelor îşi aveau cheile lor. În schimb, portiţa aflată alături era deschisă. Ofiţerul de miliţie privi în interior. De aici pornea o stradă destul de lungă, bine asfaltată. De la ea se ramificau alte stradele. Pe parcele se aflau căsuţe ridicate de către proprietarii grădinilor. Era octombrie şi ceasul la care oamenii se aflau la fabrici sau birouri. Prea puţini erau cei care ar fi putut, la ora aceasta, să vină la grădină.

— Îl vom găsi, tovarăşe maior, interveni sergentul. Tot terenul este îngrădit, iar maşina nu este un ac şi nu se poate ascunde.

Sosi o nouă maşină-radio, iar după ea încă una.

— Colegii din maşini, Kaczanowski conducea acţiunea, vor înconjura prin exterior tot terenul cu grădini. Rândunica de mare şi Cinci rămân la locurile lor. Vor sta la dispoziţia mea şi vor păzi poarta

aceasta. Eu cu oamenii mei voi pătrunde pe teren. Ne vom desfăşura cât mai larg posibil, fără însă a ne pierde din vedere reciproc, şi vom cerceta grădina. Fiţi atenţi la „Wartburgul” de culoare gri cu numărul WW-9978. Armele la îndemână. Sunt întrebări?

— Dacă fuge, ce facem?

— După avertisment, trageţi. Conform regulamentului. La început în aer, apoi în picior.

— Noi, tovarăşe maior, propuse comandantul uneia din maşinile-radio, vom păzi cealaltă parte a grădinilor. Dinspre strada Międzynarodowa.

— Bine, mergeţi acolo.

Maiorul pătrunse pe portiţă. Mergea destul de repede, dar cu precauţiune. Privea de jur-împrejur. Din cei patru miliţieni în uniformă, doi o şi luară la stânga, iar ceilalţi în direcţia opusă. Kaczanowski se putea bizui pe proprii lui oameni ca pe sine însuşi. Nu o dată trecuseră prin diverse situaţii. Bune şi rele. Şi din cele în care curajul şi hotărârea unuia salvau viaţa celuilalt.

Ofiţerul de miliţie străbătu vreo şaizeci de metri. Deodată, undeva spre dreapta sa, dar nu prea departe, auzi o bubuitură înfundată. Ca şi cum cineva ar fi spart o pungă de hârtie umflată. Kaczanowski cunoştea acest fel de sunet. Se trăsese cu pistolul într-o cameră închisă. Maiorul o coti pe străduţa laterală. Ajunse în viteză până la aleea care era paralelă cu drumul asfaltat. Trebuia să fie pe undeva pe aici. Unul din sergenţi auzise şi el zgomotul cunoscut şi se afla acum la cincisprezece metri în spatele maiorului.

Acum, Kaczanowski încetini şi, avansând, cerceta cu privirea parcelele pe lângă care trecea. Văzu de la distanţă căsuţa aşezată mai în interior, care se

distingea de altele fiind mai solid clădită. S-ar fi putut, la nevoie, locui în ea în tot cursul anului. Proprietarul plantase în jurul pavilionului nişte trandafiri minunaţi. Cu toată toamna târzie, tufele erau acoperite de flori.

— Cred că e acolo, maiorul indică cu mâna sergentului casa îmbrăcată în trandafiri.

Mai străbătură câţiva metri. Avansau din ce în ce mai prudent.

Brusc, din spatele casei frumoase o zbughi „Wartburgul" gri. Trecu peste colţul unei parcele, călcă unele tufişuri nu prea înalte, străbătu o porţiune din străduţa pe care se afla maiorul şi o viră la dreapta, dispărând din ochii urmăritorilor. Se mai auzea doar duduitul motorului maşinii ce se îndepărta.

Sergentul îşi smulse din toc pistolul şi se aruncă în direcţia în care dispăruse maşina. Janusz Kaczanowski, dimpotrivă, se întoarse şi cu viteză de sprint, alergă până la poartă. Apropiindu-se de ea, dădu dispoziţii:

— Rândunica de mare rămâne aici. Aşteaptă ordine! Aduceţi şi cealaltă maşină-radio! Către maşina de pe strada Międzynarodowa: Dacă vedeţi un „Wartburg" gri, mergeţi după el. Dacă nu, mergeţi în direcţia valului Międzeszyński şi întrebaţi dacă nu s-a văzut o astfel de maşină. Daţi imediat de ştire maşinilor-radio care patrulează în centru să blocheze imediat Aleea 3 Mai, înainte de Nowy Świat, şi melcul de pe malul Vistulei. Opriţi maşina gri cu orice preţ! Eu merg cu Cinci. Maşina cu oamenii mei aşteaptă aici dispoziţiile. S-a înţeles?

— Da, confirmă comandantul patrulei şi începu să repete prin radiotelefon ordinele.

Janusz Kaczanowski, fără să mai piardă timp,

ajunse la „Fiatul” staţionat pe strada Waszyngton, condus de Cinci, şi-i ordonă:

— Întoarce! Mergem spre rond. Iar ne-a scăpat banditul. De data asta însă îl prindem.

— Aici Vulturul. Aici Vulturul! se auzi în radiotelefon. Am zărit „Wartburgul” gri, care a ieşit din zona grădinilor particulare pe strada Międzynarodowa. Am patrulat pe strada respectivă, dar în sens contrar. Întorc şi-l urmăresc. Acum a virat pe strada Waszyngton.

Cinci, sau sergentul-major Stefan Bartosik, avea unele greutăţi cu virarea bruscă pe o stradă atât de aglomerată ca Waszyngton. Claxoanele începură imediat să sune. Era cât pe-aci să se ciocnească cu un camion. Bietul şofer care nu era cu nimic vinovat se auzi apostrofat cu tot felul de epitete în genul: cum conduci, animalule?!

— I-aş arăta, eu animal! bombăni sergentul-major, după ce reuşi în cele din urmă să iasă din încurcătură.

Între timp veni un nou ordin:

— Aici Rândunica de mare către Tata. Sergentul Pajecki a găsit în căsuţa cu trandafiri un cadavru. Este îmbrăcat în salopetă, iar în buzunar are o adeverinţă de la întreprinderea de apă şi canalizare, emisă pe numele Tadeusz Majewski. Lângă cadavru se afla un pistol. Rugăm instrucţiuni. Recepţie.

— V-am auzit. Kaczanowski, în graba mare, nu se mai dădea drept Tata. De asta să se ocupe oamenii mei. Chemaţi de la Inspectoratul municipal echipa tehnică. Recepţie.

— Aici Rândunica de mare. Am înţeles. Chemăm echipa tehnică.

— Vedem maşina-radio la rond, raportă Bartosik. Probabil este Vulturul.

Se apropiară de rond. Acum zăreau foarte bine că cineva din maşina-radio discută cu miliţianul care făcea de gardă la intersecţie. După aceea, maşina viră pe strada Skaryszewska.

— Aici Vulturul către Tata, se auzi vocea în radiotelefon. „Wartburgul” gri merge pe strada Skaryszewska. Gonesc pe urmele lui. Îmi lipseşte vizibilitatea.

— De acolo, adaugă şoferul „Fiatului”, poate să fugă pe strada Zamojski sau Targowa. Pe Targowa însă sunt lucrări. E închisă pentru circulaţia rutieră. Trebuie ocolit prin Kijowska şi Brzeska. Nu poate să conducă prea repede. Numai dacă nu o va lua pe Grochówska. Poate va încerca să facă un cerc şi să revină din nou pe Waszyngton sau să dispară undeva pe vreo străduţă laterală.

— Mai repede, sergent! îl zori Kaczanowski.

Maşina-radio a Vulturului mergea cu sirena în funcţiune. Cu toate acestea, „Fiatul” se apropia din ce în ce mai mult de el.

— Tata către Rândunica de mare, ordonă ofiţerul de miliţie. Pleacă imediat pe strada Wiatraczna. Taie drumul „Wartburgului”. Recepţie.

— Rândunica de mare către Tata. Am înţeles. Plecăm spre Wiatraczna.

Ajunseră la întretăierea străzilor Skaryszewska cu Zamojski. Văzură cum maşina-radio din faţă se opri pentru scurt timp şi cum o luă pe Grochówska, tot cu sirena în funcţiune.

— Am spus, observă cu satisfacţie sergentul-major, că o va lua pe Grochówska. Deştept tipul.

— Cei care sunt cu Rândunica îi vor tăia drumul.

— Nu vor ajunge la timp.

— Trebuie să ajungă.

Bartosik nu răspunse nimic. Folosindu-se de faptul că pe strada Grochówska sunt două culoare, iar în unele locuri chiar trei, gonea cu o viteză de peste o sută douăzeci pe oră. Tocmai trecură pe lângă maşina-radio, care acum mergea în urma lor cu sirena în funcţiune.

— Posturile de circulaţie, râse sergentul-major, or să creadă că cei cu Vulturul ne urmăresc pe noi. Numai să nu ne blocheze drumul.

— Aici Rândunica de mare, se auzi următorul mesaj. Ajungem la rondul de pe strada Wiatraczna. Am zărit la distanţă „Wartburgul" gri. Îl urmărim pe strada Grochówska.

— Perfect, comentă Bartosik. Acum tipul n-o să ne mai scape pe vreo stradă laterală. Dacă schimbă vitezele, Rândunica de mare îl ajunge.

Infractorul care fugea cu „Wartburgul" nu avea însă nicio intenţie să intre pe vreo stradă laterală. Era conştient de faptul că-l urmăresc câteva maşini de-ale miliţiei. Se bizuia pe superioritatea pe care i-o dădea viteza maşinii sale asupra „Warszawei"... Voia să folosească acest atu pe strada dreaptă, largă, până la maximum. Cunoştea un loc, înainte de-a ajunge la Garwolin. E localitatea Kolbiela, unde după ce coteşti în pădure, poţi să ajungi neobservat la un drum lateral care trece printr-un codru. În interiorul lui se află un adăpost sigur, unde va putea sta câteva zile, pentru a-şi pregăti planul fugii pe mai departe. Acolo nu-l va găsi nimeni.

Omul din maşina gri socotea că încă nu e totul pierdut. Apăsă pe accelerator până ce cadranul maşinii indică viteza maximă.

Maiorul Kaczanowski îşi dădea şi el seama de faptul că maşinile miliţiei nu au nicio şansă să ajungă din

urmă „Wartburgul” rapid. Doar „Fiatul” lui putea intra în joc; se afla însă prea departe de cel care fugea. Acesta cu siguranţă că are un plan concret de scăpare de urmăritori. Comportarea acestui om indica cu precizie că nu-şi pierde capul în caz de pericol. Aşa că nu fugea în neştire, unde-l duceau ochii.

— Aici maiorul Kaczanowski către centrală, nu mai era timp să se joace cu pseudonime. Anunţaţi imediat Inspectoratul raional din Mińsk şi Otwock ca să blocheze şoselele din Varşovia spre Siedice şi Garwolin. Înainte însă de întretăierea cu drumul care duce spre Mińsk – Góra Kalwaria. Recepţie.

— Recepţionat. Janusz recunoscu în receptor vocea colonelului Adam Niemiroch. Iau imediat legătura cu ei. Voi căutaţi să nu scape. Echipa tehnică a şi fost trimisă în zona parcelelor.

— Dacă o va lua spre Mińsk, atunci s-a zis cu el, sergentul-major comenta dispoziţiile superiorului său. Cei din Mińsk ajung întotdeauna la timp. Până la întretăierea cu drumul ce duce spre Góra Kalwaria au doar doi kilometri. Cel mai bine se poate organiza blocada lângă fabrica de cuţite din Stojadly. Mai rău stau cei din Otwock. Până la şoseaua spre Lublin au aproape zece kilometri. Pot să întârzie ca şi Rândunica noastră de mare.

Amândoi miliţienii din „Fiat” zăriră de departe maşina-radio.

— Atenţie, Rândunica de mare” spuse maiorul. Aţi văzut „Wartburgul”?

— L-am pierdut din ochi.

— Rândunica, mergi înainte pe şoseaua spre Mińsk, ordonă Kaczanowski. În apropiere de Mińsk, cred că lângă Stojadly, va fi blocada. Noi mergem spre Garwolin. Recepţie.

— Vă auzim bine, vă vedem şi mai bine, glumiră cei din maşina-radio, de care „Fiatul” se afla la cel mult 200 de metri. Zburăm spre Mińsk.

— Vulturul, aici Tata. Mă auzi?

— Vulturul către Tata. Vă auzim foarte bine, tovarăşe maior.

— Tu, Vulturule, mergi spre Garwolin.

— Am înţeles. Zburăm spre Garwolin.

Bartosik ajunse în dreptul maşinii-radio. Începu depăşirea. Din fericire, şoseaua era aproape pustie. „Fiatul” putea să meargă cu viteză mai mare.

— Cum stăm cu benzina? se nelinişti maiorul.

— Putem merge chiar până la Lublin, îl linişti şoferul.

— Janusz, mă auzi? colonelului Niemiroch nu-i plăcea să piardă timpul cu apeluri codificate prin radio-telefon.

— Vă aud, tovarăşe colonel.

— Am discutat cu Otwockul şi Mińskul. Vor organiza blocada. Din fericire, cei din Otwock au maşina pe şoseaua spre Lublin. Ce se-aude pe la voi?

— Cred că o va lua spre Lublin, îl informă Kaczanowski. Eu merg pe drumul acesta. Am trimis Rândunica de mare pe drumul spre Mińsk.

— Aveţi grijă numai, nu vă lăsaţi împuşcaţi, îi avertiză colonelul.

— Nu ne lăsăm, fiţi sigur.

Ajunseră la bifurcarea drumului lângă localitatea Stara Milosna. Bartosik viră la dreapta fără să frâneze, încât maşina dansă pe şosea cu un ţiuit puternic al cauciucurilor, dar nu-şi pierdu echilibrul. Kaczanowski zări cu coada ochiului că maşina-radio care mergea în urma lor o luă pe şoseaua spre Mińsk, tot fără să-şi micşoreze viteza.

— E ca şi al nostru, comentă Bartosik. N-aş mai paria niciun bănuţ pe pielea lui. Peste cel puţin o jumătate de oră am pus mâna pe el.

Merseră o bucată de vreme în tăcere. Pe şoseaua bună şoferul Scotea din „Fiat” cât putea de mult.

— Atenţie, atenţie. Aici Pawel către Tata. Mă auziţi? maşina miliţiei din Otwock încerca să ia legătura cu maiorul Kaczanowski.

— Vă aud, Pawel, bine. Unde vă aflaţi?

— Am trecut de localitatea Wiazownia. Nu departe de Wolka Mladzka. Am aranjat blocada după cotul drumului, pe o ridicătură. Drumul este barat cu două camioane. Sunteţi departe?

— Ne apropiem de Wiazownia, i-o luă înainte Bartosik maiorului, care în calitate de şofer cunoştea mai bine traseul.

Urcară pe o ridicătură nu prea mare. Aveau acum în faţa lor o porţiune destul de bună de şosea.

— E-al nostru, tovarăşe maior, se bucură sergentul-major. Uitaţi-l, tocmai virează.

Într-adevăr, la o distanţă de cel mult doi kilometri în faţă se zărea „Wartburgul” gri care gonea pe arcul ce-l făcea şoseaua ce ocolea localitatea Wiazownia. După aceea, maşina dispăru din faţa ochilor celor care-l urmăreau.

Se apropia momentul decisiv. Janusz Kaczanowski desfăcu centura de siguranţă cu care fusese strâns legat de scaunul maşini şi-şi controlă pistolul dacă e încărcat.

„Fiatul” gonea pe drumul de ocolire care forma aici un semicerc mare larg, Bartosik nereducând deloc din viteză.

— Îl vedem îndată iarăşi, mormăi.

Ieşiră din nou la drum drept. Maşina care mergea

în faţa lor se vedea din ce în ce mai clar. Se apropia tocmai de podul de peste un râu oarecare şi începu să frâneze brusc. Ieşi de pe partea carosabilă a şoselei şi se opri... Din maşină sări un bărbat îmbrăcat în haine de culoare închisă, cu o valiză în mână. Se ascunse printre copacii pădurii de pe margine.

— A zărit blocada şi fuge, comentă sergentul-major. Crede că n-a fost zărit. Pe noi nu ne-a văzut, probabil.

Din partea opusă se auzea vuietul sirenei şi se zări maşina miliţiei care sosea în goană. Ambele maşini se opriră aproape concomitent lângă „Wartburg”; din „Warszawa” săriră patru miliţieni în uniformă.

— A fugit pe-acolo, unul din ei indică maiorului direcţia în care alergase infractorul. Nu ne scăpă însă. Asta-i o pădurice. Cunoaştem aici fiecare copac. Puţin mai departe se întind pământurile arabile şi casele satului.

— Eu, împreună cu Szezepański, se oferi unul din caporali, alergăm împrejurul pădurii, pe margine. Să-i tăiem drumul din două părţi, dacă vrea cumva să fugă peste câmp.

— Bine. Ceilalţi veniţi cu mine. Bartosik. Când ajunge Vulturul, oamenii lui să intre şi ei în pădure şi să cerceteze. Tu rămâi aici. Păzeşte drumul ca nu cumva să încerce să treacă de partea cealaltă.

Kaczanowski alergă în pădure. În urma lui, doi miliţieni. Era o pădure destul de tânără, dar pentru că se afla în apropierea localităţii Wiazownia – centru de recreaţie – era aproape în întregime bătătorită. Nenumărate cărări se încrucişau în toate direcţiile. Vizibilitatea era, de asemenea, destul de mare.

Pe o porţiune de aproape două sute de metri, maiorul alergă în linie dreaptă. Calculă că aşa ar fi

trebuit să procedeze şi infractorul, pentru a se îndepărta cât mai mult de şosea şi pentru a nu mai fi zărit de acolo. După aceea, ofiţerul de miliţie se opri, ascultă cu atenţie şi privi de jur-împrejur. La un anumit moment, lui Kaczanowski i se păru că o umbră a trecut peste una din cărări. Janusz o porni în direcţia respectivă. Auzi vocea unuia din miliţienii din Otwock:

— Stai că trag!

Maiorul auzea acum cu claritate zgomotul făcut de cineva care-şi croieşte drum prin tufişuri. Se auzea în permanenţă trosnetul crăcilor rupte. Ofiţerul o luă la fugă în acea direcţie, încercând să taie drumul celui care fugea.

Brusc, în imediata apropiere, răsună o împuşcătură. Jumătate de minut mai târziu, Janusz Kaczanowski ajunse într-o poieniţă. La marginea ei, sub crengile unui ienupăr înalt, zăcea un om într-o poziţie ciudată. Arăta îngrozitor. Sinucigaşul se împuşcase în gură. Lângă mâna lui dreaptă se afla pistolul. Cu o ultimă mişcare, mai tare chiar şi decât moartea, omul strângea la piept, cu cealaltă mână, valiza maro. Degetele-i erau înţepenite pe mâner.

Cazul valizei cu milioane fusese terminat. Banii! Câte lucruri bune se pot face cu ajutorul lor. Dar şi câtă forţă ucigaşă zace în ei.

Maiorul Janusz Kaczanowski se apropie încet de sinucigaş. Scoase din buzunar o batistă curată şi acoperi cu ea faţa directorului Wojciech Strzelezyk.

SFÂRŞIT